dolenjka, d.d.
NOVO MESTO
Dobrodelni koncert "ODPRITE SRCE" v petek, 12. marca 1999, ob 19. uri v ŠPORTNI DVORANI OSNOVNE ŠOLE TREBNJE, ki ga organizira "SOŽITJE" Trebnje.
NASTOPAJO: Simona Weiss, Ivica Šerfezi, Ivan Hudnik, Ansambel MAGNET, Ansambel SLAPOVI, Orkester slovenske policije.
Predprodaja vstopnic DOLENJKA "BLAGOVNICA" Trebnje in "SUPERMARKET" Novo mesto.
V soboto, 6. marca 1999, do 19. ure odprta prodajalna SAMOPOSTREŽBA ŠMIHEL v Novem mestu.

DOLENJSKI LIST

Št. 9 (2584), leto L • Novo mesto, četrtek, 4. marca 1999 • Cena: 210 tolarjev

ISSN 0416-2242

9 770416 224000

vaš četrtkov prijatelj
DOLENJSKI LIST

V soboto koncert mariborskih filharmonikov

V KC Janeza Trdine

NOVO MESTO - V veliki dvorani Kulturnega centra Janeza Trdine bo v soboto, 6. marca, ob 19.30 za glasbeni abonma in izven koncert Simfoničnega orkestra mariborske filharmonije, ki bo pod vodstvom dirigenta Mendija Rodana in s solistoma trobentačem Stankom Arnoldom in sopranistko Andrejo Zakonjšek izvedel uverturo v Beethovnovo opero Egmont, Hummlov koncert za trobento v E-duru in Mahlerjevo simfonijo št. 4. Maestro Rodan je stalni dirigent Izraelskega simfoničnega orkestra, pogosto pa gostuje po Evropi, ZDA, Avstraliji in Bližnjem vzhodu. Za svoje glasbeno delovanje je prejel številne nagrade in priznanja, omenimo medaljo Republike Italije, naslov glasbenik leta 1997 ter častno državljanstvo ameriške zvezne države Arizone. V soboto se obeta torej pozornosti vreden kulturni dogodek.

Dirigent Mendi Rodan

PIONIR STANDARD

Prišel stečajnik in kriminalisti

Delavci zaklenili upravo podjetja in podali ovadbo - V ponedeljek so oklicali stečaj

NOVO MESTO - Ves konec tedna so bila vhodna vrata prostorov Pionirja Standarda zaklenjena z verigo in dodatno ključavnico, s katero so delavci, ki so tudi 40-odst. lastniki podjetja, varovali preostanek premoženja in svoje pravice. Pretekli teden so namreč opazili, da v podjetju popisujejo imetje (opremo, telefone, umetniške slike, faks). V petek popoldne so videli sedem delavcev Gradbenega podjetja Grosuplje, ki so odnašali opremo in papirje v kombi, zato so podjetje zaklenili in o tem obvestili javnost. V ponedeljek dopoldne so podali tudi ovadbo zaradi suma kaznivega dejanja in ji priložili spisek odnesene opreme.

V ponedeljek dopoldne so vhod v stavbo varovali delavci, ki so bili ključe svojega podjetja pripravljeni izročiti šele stečajnemu upravitelju. Na novomeškem sodišču je bil namreč v dopoldanskem času oklican začetek stečajnega postopka za Pionir Standard, za stečajnega upravitelja imenovan Martin Drgan, prvi narok za preiskus terjatev pa razpisan za 1. junij. V popoldanskih urah je v podjetje prišel stečajni upravitelj, zaradi ovadbe pa tudi kriminalisti, ki jih, vsaj po trditvah delavcev sodeč, čaka kar precej dela.

Ogorčeni delavci, ki ne vedo, kako se bodo preživljali v bodoče, so stražili upravo, da bi ohranili premoženje, ki ga je bilo še 31. decembra lani za 160 milijonov tolarjev, pozneje pa se je pospešeno prodajalo. Prepričani so, da propad podjetja ne more biti tragedija direktorja Franca Papeža, kot sam trdi, ampak bolj njegova zasluga. Sindikat podjetja je že pred letom dni pozval upravo, naj se pravočasno poveže s kakim drugim podjetjem, a ji to ni uspelo, saj so vsi interesenti ob tako neugodni bilanci podjetja dvignili roke. Namesto povezovanja se je tako načrtno pripravljal stečaj podjetja in prodajalo premoženje. Direktor Papež je še nedavno trdil, da dosegajo zanj najvišje možne cene, delavci pa o tem dvomijo že zaradi tega, ker je cenitve opravljal človek, ki je že bil zaposlen pri kupcu!

POTRJENA REVOZOVA KAKOVOST - V letu 1995 so v proizvodnji vozil (clio) v Revozu prvič uspešno prestali ocenjevanje delovanja sistema kakovosti. Neodvisna ustanova UTAC iz Francije je ocenila, da Revoz izpolnjuje standarde ISO 9002, ter ga uvrstila v najboljši A-razred dobaviteljev. Ponovna ocenitev decembra lani je pokazala, da je Revoz obdržal raven kakovosti, še več - ocena je bila kljub strožjim kriterijem še boljša. Ta ocena se nanaša na proizvodnjo vozil in na preoblikovanje in varjenje delov iz pločevine, kar Revozu omogoča prodajo njihovih vozil na evropskem trgu za nadaljnja 3 leta. V Revozu si že prizadevajo za pridobitev certifikata ISO 14001 o ustreznem ravnanju z okolico, ocenjevanje je predvideno letos. Na sliki komisija ocenjuje kakovost alia.

Kot trdijo zdaj že bivši zaposleni, naj bi se sklepale z Gradbenim podjetjem Grosuplje tudi škodljive pogodbe. Pri tem posebej omenjajo najemno pogodbo za prostore v samskem domu in za tesarski obrat, kjer je zdaj sedež novoustanovljene enote GPG. 22. februarja so prenehali delati na vseh gradbiščih Pionirja Standarda, od tam pa naj bi odvažali materiale.

V začetku in sredi februarja se je okrog 50 Pionirjevih delavcev zaposlilo v enoti GPG, vendar so mnogi izmed njih še vedno prihajali na delo v prostore Pionirja Standarda in opravljali "dvojno delo". Delavci, ki so v podjetju ostali do zadnjega, predvsem delavke uprave, se ob takem neredu pri prodaji in odvažanju opreme bojijo, da je bilo iz podjetja že odpeljano tudi precej dokumentacije, med katero bi lahko bili tudi morebitni dokazi o škodljivem poslovanju.

Ob uvedbi stečajnega postopka naj bi bilo v podjetju še nekaj čez 200 delavcev, vendar prava številka v ponedeljek še ni bila znana. Potem ko je direktor javno razglasil, da bo podal predlog za stečaj, so delavci vedeli le, da morajo minuli četrtek in petek na prisilni dopust, nič pa o tem, kakšen status imajo in ga bodo imeli. V ponedeljek so jim zato po dveurnem shodu pred upravo predstavniki območnega sindikata dali pravne nasvete.

B. DUŠIČ GORNIK

PRIZNANJA GOSPODARSTVENIKOM

Nagrajenca GZS: Glas in Šinko

Letos nagradi tudi Viljemu Glasu iz Lisce in Stanku Šinku iz družbe Form Tehnik

LJUBLJANA - Med letošnjimi nagrajenci Gospodarske zbornice Slovenije za izjemne gospodarske in podjetniške dosežke v minulem letu sta kar dva nagrajenca z našega območja - oba iz Posavja. Viljem Glas iz Lisce Sevnica je prejel nagrado kot eden od petih nagrajenih direktorjev srednjih in velikih podjetij, Stanko Šinko, direktor družbe Form Tehnik z Jesenic na Dolenjskem, pa v konkurenci malih podjetij.

Viljem Glas je vodenje Lisce prevzel v letu 1988 in se sposprijel z izgubo trgov ter z uveljavlja ijem lastne blagovne znamke, pri lobivanjem novih trgov, predvsem pa je z vlaganji v znanje, kakovost in informatiko pripeljal Lisco visoko nad povprečje v tekstilni dejavnosti. Lisca je danes delniška družba z delnicami na OTC trgu, ki večino prihodkov ustvari na tujih trgih, saj posluje v 23 evropskih državah. Med sorodnimi podjetji izstopa po ustvarjeni dodani vrednosti na zaposlenega in po doseženem dobičku glede na vednost kapitala. V Lisci zdaj uvajajo novo tehnologijo za elektronsko krojenje in računalniško spremljanje proizvodnje ter širijo in prenavljajo kolekcije, ki jim omogočajo povečevanje prodaje lastnih izdelkov. Več o poslovanju Lisce pišemo na 8. str.

Stanko Šinko je družbo Form Tehnik postavil na temelju obrtne delavnice, v kateri so izdelovali orodja. Nagrado je prejel še posebej zato, ker je dokazal, da tudi malo podjetje lahko deluje na visoki tehnološki ravni in trži zahtevna industrijska orodja lastne blagovne znamke, predvsem na evropskih trgih. V družbi izdelujejo orodja za predelavo plastičnih mas, delno pa tudi lastne plastične izdelke. Za razvoj skrbijo v sodelovanju s strojno fakulteto v Zagrebu, kjer je Šinko tudi študiral. Velika kapitalska vlaganja v računalniško vodeno proizvodnjo ter stalna skrb za kakovost in za visoko izobrazbeno strukturo delavcev so doslej družbi zagotavljale odlične proizvodne in dohodkovne rezultate.

B. D. G.

Viljem Glas *Stanko Šinko*

MEDNARODNO SREČANJE FILATELISTOV

NOVO MESTO - Filatelistično društvo Novo mesto vabi na 19. mednarodno srečanje filatelistov, nuzmatikov in kartofilov, ki bo 6. marca od 9. do 14. ure v hotelu Krka. Možna bo tudi menjava. Vabljeni!

KRIMINALISTI NOTRI, DELAVCI ZUNAJ - Še po 14. uri v ponedeljek je množica Pionirjevih delavcev čakala pred upravo, medtem ko so bili v njej kriminalisti in stečajni upravitelj. Ta čas so delavci že vedeli, da je zanje zgodba s Pionirjem končana. Ker je povpraševanje po gradbenih delavcih veliko, naj bi na borzi končalo le okrog 100 pionirjevcev. Med njimi bodo predvsem delavci iz skupnih služb ter starejši, bolni in invalidi. (Foto: B. D. G.)

VREME

Do sobote bo pretežno oblačno vreme z občasnim dežjem. v nedeljo razjasnitve.

Košarka — Liga Kolinska
KRKA : PIVOVARNA LAŠKO
Novo mesto,
Športna dvorana Marof,
sobota, 6. marca, ob 20.30.
Pokrovitelja: Discoteka Otočec
BTC, d.d., p.e. Novo mesto

PRED DNEVOM ŽENA

Utrujene v politiko?

Ženske predstavljajo več kot polovico slovenskega prebivalstva, skoraj polovico vseh zaposlenih, številčno prevladujejo v kmetijstvu in negospodarstvu, le v politiki jih skoraj ni. V državnem zboru je le sedem žensk, v vladi pa ni nobene ministrice, zelo redko so zastopane tudi v drugih državnih organih. Podobno je na lokalni ravni. Urad za žensko politiko si prizadeva spodbuditi večjo prisotnost Slovenk na političnem in drugih področjih odločanja. Za zgled enakopravnosti moških in žensk so predvsem skandinavske države, npr. Švedska, kjer imajo v parlamentu več kot 40 odst. žensk. Za večje vključevanje žensk v politiko pri nas bi morale več politične volje pokazati stranke, ki pa se izgovarjajo, da se ženske v politiki nočejo udejstvovati in da jih drugi pač ne volijo, ne moški ne ženske.

Prav gotovo pa je problem drugje. Nedavna raziskava o kvaliteti življenja v Sloveniji je pokazala, da dela v gospodinjstvu moški povprečno porabi 6,8 ure, ženska pa 26 ur na teden. Tudi raziskava med politično aktivnimi ženskami je potrdila, da celo one opravijo skoraj 88 odst. vseh gospodinjskih del. Delitev dela je pri nas zaenkrat uspela samo pri zaposlovanju, pri skrbi za gopodinjstvo, družino in otroke pa je še vedno večina bremena na ženski. Le kako naj ta iz dneva v dan bolj utrujena ženska najde še čas in voljo za politiko?

JOŽICA DORNIŽ

Berite danes

stran 3:
• *Mandat za komisijo, ki je ni*
stran 7:
• *S Sromelj glasno opozarjajo državo*
stran 8:
• *Z napovedjo dohodnine se ni igrati*
stran 9:
• *Kaj prinaša prihajajoči DDV (1.)*
stran 11:
• *Komunalna sramota v Žužemberku*
stran 18:
• *Belokranjski enolog, ki je oral ledino*
stran 20:
• *Kostanjeviška garda, zadnja na Dolenjskem*
stran 21:
• *Klen rod šentjernejskih Majzljev*

CITROËN SAXOMANI
so ljudje, ki ljubijo saxo
več v notranjosti časopisa

Še več Slovencev na Triglav!
NIŽJI IN DOSTOPNEJŠI!
več na strani 16

NAŠA ANKETA

Tujci in Slovenija do njih

Najbrž ne mine veliko dni v letu, da slovenski policisti ne bi prijeli tujca, ki je nezakonito prišel v našo državo. V 72 urah po prijetju lahko "ilegalce" vrnejo z ustreznim dokazom na Hrvaško, od koder večinoma tudi vstopajo v Slovenijo. Če pribežnikom uspe neopazno izmuzniti se v Slovenijo in se na njenem ozemlju skrivati več kot 72 ur, jih mora ob prijetju naša država na svoje stroške nastaniti v prehodnem domu. Težava je zlasti z državljani Zvezne republike Jugoslavije, ki nezakonito vstopajo v našo državo. Če jih slovenski policisti ne odkrijejo prej kot v treh dneh, jih ne morejo vrniti čez mejo, ker Slovenija nima ustreznega sporazuma z ZRJ. Take ljudi lahko dajo edino v prehodni dom, kjer bivajo 30 dni v zaprtem delu. Potem živijo v odprtem delu in od tod lahko tudi pobegnejo, če imajo kam. In imajo kam. Znani so celo primeri, ko državljani ZRJ, ki živijo v Sloveniji, nameravajo svoje družine pripeljati s Kosova v Slovenijo načrtno skozi dom za tujce, od koder jih bodo popeljali v svoja stanovanja v Sloveniji. Po uradnih podatkih se pri vstopih tujcev v Slovenijo dogaja nekaj pomembnega. Medtem ko je bila Slovenija pred leti za tujce samo prehodna država, postaja v zadnjem času obljubljena dežela, končni cilj njihovega bega iz domovine. K sreči Slovenija prestreže na meji glavnino tujih državljanov, ki bi radi prišli v našo državo za stalno ali skozi Slovenijo pobegnili naprej v svet. O navalu tujcev in o tem, kako naj ob tem ravna Slovenija, govori tudi tokratna anketa.

PETRA ANŽLOVAR, študentka novinarstva iz Ivančne Gorice: "Pritisk tujih ljudi v našo državo je po mojih občutkih velik. Zdi se mi, da je naša, predvsem zunanja, politika premalo odločna in preveč popušča v pomembnih, odločilnih zadevah. Ne znamo se pogajati. Rešitev vidim v strožji zunanji politiki, pa tudi naši cilji bi morali biti bolj jasno opredeljeni."

CVETKA ŠEŠKO, napovedovalka Radia Sevnica: "Kazni za tihotapljenje ilegalcev preko meje so absolutno zanemarljive, zato to pri nas ostaja in postaja zelo dobičkonosen posel. Na drugi strani so še veliki stroški za vračanje ilegalcev, ki bremenijo državo in nas. V tem smislu bi morali nekaj zakonsko doreči, poostriti opredilitve v zakonu in tudi kontrolo na meji."

JOŽE KRŽAN, dipl. inž. rudarstva s Senovega: "Problematika ilegalcev pri nas je pereča, saj je za vzhodu velika kriza, zato se moramo soočiti s pritiskom tujcev. Hkrati bi morali zaostriti zakonodajo, ki ureja tovrstno problematiko, povečati kazni za tiste, ki pomagajo beguncem, da prijejo k nam, saj je to zelo donosen posel. Še bolj je treba okrepiti nadzor južne meje."

STANKA GRABRIJAN, ekonomska tehnica v osnovni šoli Podzemelj: "Slovenska meja s Hrvaško in Madžarsko je premalo varovana. Proti ujetim pribežnikom bi morali ostreje ukrepati, potem ne bi med njimi krožile vesti, da se jim v Sloveniji ne more zgoditi nič hudega. Oblast bo morala razmisliti, kako se ubraniti pritiska, saj je preživljanje pribežnikov za Slovenijo prevelik zalogaj."

JAKOB STARIHA, inž. strojništva v semiški Iskri: "Svet je narobe urejen in Slovenci težko pomagamo. Bogat svet se pač otepa revnih, Slovenija pa geografsko leži ravno na prehodu med revnimi in bogatimi državami. Za Slovenijo je breme pribežnikov veliko, in če ni druge možnosti, bi jim morali vsaj pomagati, da pridejo tja, kamor so namenjeni, saj naša država v glavnem ni njihov cilj."

IVAN PODVINSKI, kmečki upokojenec iz Blatnega: "Tiste, ki pridejo čez mejo nezakonito, naj pošljejo nazaj. Kaj bi z njimi, saj je že naših toliko brez dela. Če je na meji premalo naše policije, naj dajo več policije. Če so se Italijani organizirali pri meji, zakaj se ne bi mi v Sloveniji?" Težko bi rekel, kdo prihaja k nam nezakonito, mogoče so siromaki."

VIKTOR SUBOTIČ, samostojni podjetnik iz Novega mesta: "Naše meje se povsem ne bodo dale nikoli zapreti in obvarovati pred ilegalnimi vdori tujcev. Morda bi morali na mejo premestjti več policistov, ki jih je sedaj polno na cestah. Zvišati bi morali tudi kazni organizatorjem ilegalnih prehodov. Naša politika do tujcev je v primerjavi z Avstrijo in Italijo premila."

ANDREJ PELC, ključavničar iz Ribnice: "Za zeleno mejo iz osebnih izkušenj vem, da policist lahko naredi kontrolo, če jo hoče. Mejo mora poznati in o pravem času biti na pravem mestu. Zato bi bilo potrebno zakon o tujcih poostriti. Za denar, ki ga trošimo, da pri nas živijo in jih vozimo nazaj, od koder so prišli, bi raje zaposlili še več policistov, da bi bil problem rešen."

MEJE RAZISKOVALNEGA NOVINARSTVA

So afere "rumene"?

Ob primeru Holmec

Nedavna afera Holmec, ki je izbruhnila v Slovenskih novicah, kar sili k razmišljanju o raziskovalnem novinarstvu, če je sploh mogoče o njem razmišljati v povezavi z rumenim tiskom. Raziskovalno novinarstvo je namreč iskanje prikrite ali zamolčane resnice z dokazi. V aferi Holmec je šlo še celo za več - za ugled države. Vprašanje je, če je bilo to vodilo Slovenskih novic ali pa le ustvarjanje časopisne naklade za vsako ceno, tudi za ceno etičnih načel, kar je sicer značilno za rumeni tisk. Možno je tudi, da je vse skupaj nekdo zlorabil za svoje politične spletke in sta bila tako novinar kot časopis pravzaprav le zmanipulirana. Če je bilo tako, potem je "tisti nekdo" vedel, da stvari ne bo nihče dosledno preverjal.

Pogosto se namreč zgodi, da so prvotna sporočila, ki jih nek vir novinarju posreduje, neresnična ali samo delno resnična, lahko celo podtaknjena. Vir informacije, še posebej če gre za občutljivo, kar je v primeru Holmec vsekakor šlo, raziskovalnemu novinarju ne sme biti zunaj vsakega suma. Informacijo je dolžan preverjati, razen če ni prepričan, da so naši politiki angeli in da pri nas ni spletk. Pogum, objaviti nekaj vročega, a neprevernjenega, še ni nikakršno raziskovalno novinarstvo.

Zastavlja se tudi vprašanje, zakaj veliko stvari razkriva ravno rumeni tisk. Ali drugi mediji ne poznajo raziskovalnega novinarstva? Pri nas je narobe prav to, da ne znamo ali nočemo jasno reči, kaj je rumeni tisk, za katerim se v prvi vrsti skriva dobičkonosnost, in kaj profesionalno pisanje, ki sloni na čim več preverjenih dejstvih, pa tudi na etičnosti in odgovornosti pisca.

LIDIJA MURN

DAN INFOTEHNE

OTOČEC - Danes v Šport hotelu na Otočcu poteka Dan Infotehne, zdaj že utečeni vsakoletni strokovni dogodek, ki ga letos dopolnjuje seminar o upravljanju dokumentov. Namenjen je vsem, ki imajo težave z nadzorom dokumentov, ki jih je z naraščanjem obsega poslovanja v podjetju vse več. Cilj novomeškega podjetja Infotehna je, da udeležence v sodelovanju z IBM Slovenija seznanijo z načinom reševanja teh težav in z orodji, ki jim pri tem lahko pomagajo. Dopoldanski čas namenjajo pogovoru o vplivu informacijskih tehnologij na spremembe v poslovanju in predstavitvi izkušenj nekaterih velikih podjetij z elektronskim poslovanjem, popoldanskega pa upravljanju dokumentov.

VINO BREŽICE USPEŠNO V SPLITU

BREŽICE - Vino Brežice je 25. februarja sodelovalo na mednarodnem ocenjevanju vin v Splitu, ki je potekalo v okviru sejma pijače, prehrane in gostinske opreme GAST 99. Največji brežiški kletar je v ocenjevanje poslal 4 vzorce vina letnika 1997 in posebno vino. Zanje je prejel 3 velike zlate medalje (za modro frankinjo, jagodni izbor laškega rizlinga in Porthos Tawny) in dve zlati za sovinjon in ledeno vino šardone. Za slednjega je podjetje prejelo tudi nagrado za celotno oblikovanje.

RAK SE DA POZDRAVITI

Društvo, ki pomaga vsem ljudem

V tednu boja proti raku je dolenjsko društvo pripravilo več prireditev

NOVO MESTO - "V Sloveniji na leto zboli za rakom več kot 7 tisoč ljudi, leta 1996 jih je zbolelo 7.412 ljudi, medtem ko je bilo vseh bolnih za rakom 40.019, zaradi te bolezni pa jih je tega leta umrlo 4.548," je na tiskovni konferenci Dolenjskega društva za boj proti raku Novo mesto prejšnji četrtek v društvenih prostorih v Rozmanovi ulici v Novem mestu povedal predsednik društva dr. Antun Glucks. V mednarodnem tednu boja proti raku, ki poteka od 1. do 8. marca, je dolenjsko društvo pripravilo več prireditev.

Dolenjsko društvo je nastalo leta 1982; pred leti je njegovo delovanje nekoliko zamrlo, lani pa je z novim vodstvom spet začelo pridno delati, za glavno nalogo in cilj pa si je zadalo osveščati ljudi, da proti raku nismo brez moči. "Pri moških je najbolj pogost rak na pljučih, ker pa iz izkušenj v svetu vemo, da je med odraslimi kadilci njihovo število težko zmanjšati, so težišče našega izobraževanja mladi, učenci višjih razredov osnovne šole, ki jih želimo spodbuditi, da ne bi začeli kaditi, zato jim dajemo v podpis zaobljube, da v tem šolskem letu ne bodo kadili," je razložil dr. Glücks. Zanje organizirajo tudi posebna predavanja z namenom, da bi jih odvrnili od te škodljive razvade.

Posvečajo se tudi ženskam, pri katerih je najbolj pogost rak na dojki, zato oranizirajo predavanje

Dr. Antun Glücks

• Branka Bukovec, svetovalka za socialno varstvo pri novomeški občini, ki je bila pobudnica ponovne oživitve delovanja dolenjskega društva in ji je za ta prispevek v sredo na osrednji slovesnosti ob mednarodnem tednu boja proti raku v Ljubljani Zveza slovenskih društev za boj proti raku podelila tudi priznanje, je na koncu poudarila, da ima društvo sedaj vsaj možnosti za delo. Novomeška občina je namreč prisluhnila društvom in združila prostorske in kadrovske možnosti. V hiši v Rozmanovi ulici 30, kjer je tudi Rdeči križ, deluje sedem društev s področja socialnega varstva.

in edukativni pregled dojk, saj je od zgodnjega odkrivanja raka odvisna uspešnost nadaljnjega zdravljenja in tudi preživetja. "Takšna predavanja pripravimo na željo kolektivov, letos smo ji že pripravili v novomeški Vzgojnovarstveni organizaciji in šentjernejski osnovni šoli," je povedal dr. Glücks in dodal, da se od drugih društev razlikujejo ravno po tem, ker je njihovo delovanje namenjeno vsem ljudem. Da bi še uspešneje delovali, pozivajo vse ljudi in kolektive, naj se včlanijo v društvo v njihovih društvenih prostorih v Rozmanovi ulici 30. Letna članarina je le 500 tolarjev. Da bi se čimbolj približali javnosti, bodo vsak prvi četrtek v mesecu med 14. in 15. uro dosegljivi ljudem za najrazličnejša vprašanja, informacije in nasvete.

J. DORNIŽ

• Če ne znaš božati, si ne dovoli klofutati. (Tofaj)

RUSKI VELEPOSLANIK V KRKI

NOVO MESTO - Tukajšnje podjetje Krka sta v torek obiskala Tigran Karahanov, ruski veleposlanik v Sloveniji, in Vječeslav Dmitrijev, gospodarski predstavnik Ruske federacije v Sloveniji. Generalni direktor in predsednik uprave Krke Miloš Kovačič jima je s sodelavci predstavil podjetje in dolgoletno prisotnost Krke na ruskem tržišču. Karahanov se je kot ruski veleposlanik in kot Moskovčan zahvalil Krki za nedavno pomoč Moskvi z zdravili in vitamini v vrednosti 400.000 ameriških dolarjev. Poudaril je, daje bila to lepa poteza Krke, ki je ljudje ne bodo pozabili.

Priznanja Civilne zaščite

Na osrednji slovesnosti jih je podelil Franc Gole

METLIKA - Ob svetovnem dnevu Civilne zaščite je v ponedeljek, 1. marca, poveljnik CZ za Dolenjsko Franc Gole v Metliki slovesno izročil priznanja in nagrade. Zlati znak Civilne zaščite je prejela ekipa prve medicinske pomoči občine Metlika, ki se je v zadnjih letih izkazala na različnih vajah in tekmovanjih, redno pa se dodatno usposablja. V ekipi so Anica Bajuk, Božica Ahec, Verica Kostelec, Anica Petric, Marjana Prus, Karolina Hlebec, Marjetka Petruša in Ivanka Galovec.

Srebrni znak sta prejela prostovoljno Gasilsko društvo Semič, ki letos praznuje 105. obletnico delovanja ter Alojzij Piškur, ki je dolgoletni poveljnik prostovoljnega Gasilskega društva Veliki Gaber, s svojim delom pa je pripomogel k razvoju sistema zaščite in reševanja v krajevni skupnosti. Bronasti znak Civilne zaščite pa si je prislužila Zvonka Jamnik, dolgoletna članica prostovoljnega Gasilskega društva Mokro Polje. Je tudi članica predsedstva občinske gasilske zveze Novo mesto, predsednica komisije za ženske v Gasilski zvezi Ljubljana ter prizadevna članica Rdečega križa v Orehovici. Bronasti znak sta prejela tudi Antun Bartolovič iz Črnomlja za prispevek pri nastajanju načrta RBK zaščite ter Franci Matko iz škocjanske občine za dolgoletno delo pri vzgoji gasilskega podmladka. Na osrednji republiški proslavi ob svetovnem dnevu CZ v ljubljanskem Cankarjevem domu pa je prejel plaketo CZ dr. Anton Starc, ki je bil od leta 1995 do konca lanskega leta poveljnik CZ za Dolenjsko.

M. B.-J.

PRISEGA VOJAKOV V NOVOMEŠKI VOJAŠNICI - Minuli petek je v novomeški vojašnici prisegla že 19. generacija vojakov 1. pehotnega bataljona 22. brigade. Svečanosti so se poleg staršev, sorodnikov in prijateljev vojakov udeležili tudi župani dolenjskih občin in prošt Jože Lap. Vojake in goste je najprej pozdravil Martin Pust, poveljnik I. bataljona 22. brigade, slavnostni govornik pa je bil polkovnik Venčeslav Vogrinc iz 3. operativnega poveljstva, ki je poudaril, da so bili takšni vojaki Majstrovi borci, partizani in pripadniki teritorialne obrambe in policije v zadnji vojni. V kulturnem programu je sodelovala Mestna godba iz Novega mesta, za posebno doživetje pa so poskrbeli člani Padalskega kluba iz Cerkelj ob Krki. Na fotografiji eden izmed vojakov, potem ko je prisegel, da bo služil domovini. (Foto: J. Dorniž)

Ljubljansko pismo

Izgnance vse bolj mineva potrpljenje

Kje so odškodnine?

LJUBLJANA - Društvo izgnancev Slovenije, ki je bilo ustanovljeno 9. junija 1991, si že osem let prizadeva, da bi se ohranjal zgodovinski spomin na tragedijo več kot 63.000 izgnanih Slovencev, od tega kar 45.000 v nemška izgnanska taborišča, 10.000 na Hrvaško in 7.500 v Srbijo. Pred izgonom pa je pobegnilo 17.000 Slovencev.

To društvo tudi upravičeno pričakuje in terja vojne odškodnine, ki so določene po mednarodnih kriterijih. Izmed teh si Društvo izgnancev Slovenije v imenu svojih članov in drugih žrtev vojnega nasilja prizadeva uveljaviti štiri pravice do materialnih odškodnin: odškodnino za fizično in psihično trpljenje, za umrle starše, doživljenjsko mesečno rento zaradi odvzema svobode in 50-letne zapostavljenosti (ker izgnanci niso bili priznani za žrtve vojnega nasilja) in odškodnino za premično in nepremično premoženje.

In kakšen je rezultat teh prizadevanj? Od leta 1995, odkar je zakon o žrtvah vojnega nasilja v veljavi, je svoje pravice uveljavilo 90 odstotkov slovenskih izgnancev in 80 odstotkov beguncev. Tako je bilo na upravnih enotah do konca minulega leta vloženih 56.041 zahtevkov za priznanje statusa žrtve in te pravice, rešile pa so jih 47.055. V drugostopenjsko reševanje na ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve je bilo vloženih 35.737 zadev; od tega jih je bilo 30.372 rešenih, 5.365 pa jih še čaka na revizijo. Od 38.899 dokončno odobrenih zahtevkov uživa status žrtve vojnega nasilja 26.069 upravičencev.

Zatika pa se pri obravnavi zakona o vojni odškodnini. Po treh letih in pol zakona o skladu za poplačilo vojne odškodnine še vedno ni prišel v drugo branje v državnem zboru. Zato društvo od vlade zahteva, da v štirinajstih dneh zakon pripravi za nadaljnjo parlamentarno obravnavo, v nasprotnem primeru bo 6. aprila, to je ob dnevu napada nacističnih sil na nekdanjo Jugoslavijo, oziroma na dan izgnancev, 7. junija, pred slovenskim parlamentom pripravilo protestni shod. "Nismo pristaši ‚jogurtne revolucije,' vendar pa nas mineva potrpljenje ob hudi ignoranci državnih organov, ki še vedno niso pripravili zakona za drugo branje," opozarjajo predstavniki društva. Ne razumejo tudi izgovorov, da ni sredstev, s katerimi bi se polnil sklad za poplačilo vojne odškodnine. Poplačilo vojne škode ne more biti odvisno od trenutne zmogljivosti države, saj je bil del denarja, namenjenega vojnim odškodninam, vložen v gospodarstvo in ga je treba vrniti v sklad. Država bi lahko odprodala tudi del premoženja, ki je ostalo pri nas, ko so Avstrijci in Nemci leta 1945 zapustili Slovenijo, preostalo pa naj vlada izterja od agresorskih držav.

V Društvu izgnancev Slovenije 1941-1945 (s sedežem v Ljubljani, Komenskega 7) zbirajo tudi podatke o slovenskih izgnancih, ki so bili na suženjskem delu v pokrajinah tretjega Rajha. Do januarja so dobili 11.502 izpolnjena obrazca, podatki pa še vedno prihajajo. Med izgnanci, ki so suženjsko delali v Nemčiji, je še živih 5.007, umrlo pa jih je že 5.567.

VINKO BLATNIK

Novomeška kronika

PIJAČA - Seje občinskih svetov so vse daljše in mukotrpnejše. Temu primerno zatohle in zadušljive so tudi sejne sobe. Ubogi svetniki si morajo vsake toliko časa poplakniti grlo, če hočejo skozenj spraviti kakšno dragoceno besedo. A tudi pri pijači ni svetniške enakosti. Medtem ko imajo na novomeških sejah svetniki pred sabo sok in mineralno vodo, v Žužemberku pijejo sok, v Šentjerneju radensko, v Škocjanu stekleničeno navadno vodo, v Mirni Peči in Dolenjskih Toplicah pa še te ne. Bolj kot to, kaj pijejo svetniki na začetku mandata, bo zanimivo videti, kaj jim bodo ljudje natočili ob koncu.

ŠPORT - Prejšnji četrtek so imeli novomeški osnovnošolci športni dan. V Kosovi dolini je po njihovem zimskem veselju ostalo polno odpadkov. Če nič drugega, je to grdo videti, predvsem pa je to kaj slabo spričevalo za šolo, učitelje in okoljevarstveno vzgojo.

PARKIRIŠČE - Blokovska parkirišča imajo čudno lastnost: ko so kopna, so od stanovalcev in ti kaj hitro pokličejo komunalnega redarja, če na njihovem parkirajo "tujci". Pozimi, ko parkirišča zamete sneg, pa isti zahtevajo, da jih očisti občina. Pa jaz gospod pa ti gospa, občina naj pa sneg kida.

MRAZ - V šentjernejski mrliški vežici je pozimi tako mrzlo, da živi zavidajo mrtvim. Občinarji zagotavljajo, da talno gretje deluje po načrtu. "Ampak ne greje!" se je razburjal eden od žalujočih ostalih, ki je povedal, da je nedavno ob smrti v družini v vežico prinesel dva dodatna grelca. "To te res pogreje!" Eden od občinskih svetnikov, očitno vešč svojega posla, se je ponudil, da v vežici postavi krušno peč. To bi bila priložnost za uvedbo še kakšne dodatne dejavnosti...

Ena gospa je rekla, da so najzvestejši Pionirjevi delavci za nagrado dobili delavske knjižice.

OB OBLETNICI ČASOPISA MLADINSKEGA PARK

NOVO MESTO - Društvo novomeških študentov vabi v petek, 5. marca, ob 20. uri v klub pod kavarno na literarno -lasbeni večer, na katerem bodo obeležili prvo obletnico izhajanja novomeškega mladinskega časopisa Park. Ob 20. uri se bo začel literarno-kulturni del - pogovor s prešernovim nagrajencem Janijem Virkom in Alešem Čarom, ob 21. uri pa bo jazz session vrhunskih glasbenikov Slovenije (Žarko Živkovič, Tadej Tomšič, Jožef Sečnik, Aleš Rendla).

Suhokranjski drobiž

KONCERT OB PRAZNIKU - Moški pevski zbor PRIMA pod vodstvom Aleša Makovca bo pripravil v nedeljo, 7. marca, na predvečer dneva žena koncert v dvorani na Dvoru. Predstavil se bo tudi trobilni kvintet Muzikus pod vodstvom prof. Ivana Jerina.

ZGLEDI VLEČEJO - Proti sklepu o financiranju volilne kampanje in financiranju političnih strank iz občinskega proračuna so bili med prvimi svetniki LDS, SLS in Dare Pucelj - neodvisni, istočasno pa so se zavzeli, da denar namenijo za projekte, o katerih so že govorili na seji (računalniki za šolo, obnova zvonika cerkve sv. Pavla, škarpa na Dvoru). Na koncu se je izrekla tudi svetniška skupina SKD, ki bo denar dala za dobrodelne namene po svoji presoji. Seveda bo za vse denarja premalo, videli pa bomo, če bodo stranke to obljubo izpolnile.

MED DESETIMI - Nova Občina Žužemberk spada med deset občin, ki imajo največji delež prebivalcev, mlajših od 15 let. Vsak peti občan je mlajši od 15 let. Žužemberk je na tej lestvici na 10. mestu, kar je dobro. Tudi župan Franc Škufca je bil med prvimi župani na Dolenjskem, če ne celo na Slovenskem, ki popravlja in zboljšuje lestvico. Novica je sicer stara že nekaj dni, tako kot tudi hčerka Maruša, novi član družine Škufca.

S. M.

DIJAŠKI DOM NOVO MESTO OBVEŠČA

NOVO MESTO - Dijaški dom Novo mesto obvešča vse tiste dijake in študente, ki še razmišljajo, da bi v času šolanja v Novem mestu bivali v dijaškem domu, da je trenutno na voljo še nekaj prostih mest. Rok za prijavo še ni potekel, zato vabijo, da se čimprej prijavite z obrazcem DZS 1,74, ki ga dobite v knjigarnah oz. papirnicah. O sprejemu vas bodo obvestili do 31. marca.

GLASBENI VEČER

DVOR - KUD Dvor priredi v nedeljo, 7. marca, ob sedmih zvečer v kulturnem domu glasbeni večer, na katerem bosta nastopila moški pevski zbor Prima iz Hinj pod vodstvom Aleša Makovca in trobilni kvintet Musicus iz Metlike pod vodstvom Ivana Jerine.

ZGODBA O PINGU

NOVO MESTO - Lutkovno gledališče Jože Pengov iz Ljubljane bo v torek, 9. marca, ob štirih popoldne v veliki dvorani Kulturnega centra Janeza Trdine uprizorilo igrico Majorie Flack Zgodba o Pingu, primerno za predšolske otroke in učence nižjih razredov.

VELIKONOČNA RAZSTAVA ROČNIH DEL NA KAPITLJU

NOVO MESTO - Člani Krščanskega bratstva bolnikov in invalidov bodo pripravili od 5. do 7. marca velikonočno razstavo ročnih del na Kapitlju v Novem mestu. Razstava bo v župnijski dvorani. Odprl in blagoslovil jo bo prošt Jože Lap danes, po večerni maši, ki bo ob 18. uri, na otvoritvi pa bodo sodelovali tudi invalidi in bolniki, ki bodo predstavili Krščansko bratstvo bolnikov in invalidov. Od petka do nedelje bo razstava odprta cel dan, od 9. do 19. ure. Izdelke bo mogoče tudi kupiti. Vabljeni!

URADNE URE SLOVENSKE NACIONALNE STRANKE

NOVO MESTO - Mestni odbor Slovenske nacionalne stranke iz Novega mesta obvešča člane in simpatizerje, da imajo od 1. marca dalje uradne ure ob ponedeljkih od 8. do 14. ure in ob sredah od 17. do 21. ure. Predloge, pripombe in kritike pa lahko sporočite tudi pisno na naslov: Slovenska nacionalna stranka, Glavni trg 14, 8000 Novo mesto, ali pa pokličete po telefonu: 068 322 199 oz. 041 684 216.

PREDAVANJE O ZDA IN JAMAJKI

NOVO MESTO - V soboto, 6. marca, ob 19.30 bo v galeriji Luna predavanje z diapozitivi Tine Cigler o ZDA in Jamajki. Vstopnine ni!

Namesto za delo strank denar raje za razvoj

3. seja občinskega sveta v Žužemberku

ŽUŽEMBERK - Na 3. seji občinskega sveta v Žužemberku se je zapletlo že takoj na začetku, ko je **Jože Papež** (SKD) izrazil nezadovoljtvo nad zapisnikom prejšnje seje pa tudi nad neobjektivnim poročanjem medijev. "Če se bo tako nadaljevalo, bom tudi jaz pripeljal svojega novinarja," je dejal Papež in dodal: "Če že novinarji ne pišejo točno, naj bo vsaj zapisnik v redu, zato predlagam, da se vse seje snemajo!"

Ponovno so največ časa namenili pregledu statuta občine in se zadržali pri 8. členu, na katerega je **Nežka Primc** v imenu svetnikov SKD, SDS in **Iztoka Možeta** iz Liste mladih vložila amandma o organiziranju KS v občini, katerega so kasneje v spremenjeni obliki tudi sprejeli. Zataknilo se je tudi pri 72. členu, ki govori o financiranju in gospodarjenju občinskega premoženja, kjer so svetniki sprejeli kompromis in potrdili člen, županu pa dodobra razrahljaji živce. Lektorirano verzijo statuta bodo svetniki sprejeli na naslednji seji.

Na predlog Iztoka Možeta so svetniki soglašali s prepisom zemljišča parc. št. 98/2 v last Športnega društva Fužina Dvor s pripombo, ki jo je predlagal **Ludvik Legan** (SDS), da se v primeru izgradnje večnamenskega doma, šole, kulturnega doma, športne dvorane ali cerkve temu lastništvu društvo odpove. V nadaljevanju seje je Nežka Primc dala županu vrsto smernic in pobud za nadaljnje delo sveta, več vprašanj in predlogov pa so dali tudi ostali svetniki. Zanimal jih je televizijski pretvornik na Plešivici, modernizacija ceste Dvor-Beli graben in ostalih občinskih cest, postavitev oglasnih desk in osnovanje informatorja - občinskega glasila, prioriteta del po bivših KS in drugo.

Na koncu peturne seje so obravnavali tudi financiranje volilne kampanje in financiranje političnih strank iz občinskega proračuna. Svetnik **Andrej Banko** (LDS) se je zavzel, da ne bi obremenjevali občinskega proračuna in bi denar namenili za prepotrebne projekte. Po krajšem premoru so svetniki SKD in SDS sprejeli sklepa z večino, medtem ko sta se neodvisna svetnika **Darko Pucelj** in **Iztok Može** vzdržala.

S. M.

ŠENTJERNEJSKE ZDRAHE

Mandat za komisijo, ki je ni

Ker na prejšnji seji za člana nadzornega odbora ni bil izvoljen kandidat opozicije Marjan Dvornik, so se stvari v šentjernejskem občinskem svetu zaostrile

ŠENTJERNEJ - Po zadnji seji šentjernejskega občinskega sveta je znano, da denarni del nagrade, priznanja in plakete občine Šentjernej znaša valoriziranih lanskih 200 tisočakov. Svetniki so se z večino glasov odločili, da je mandat komisije za nagrade in priznanja leto dni. Prvotni predlog je bil, naj bi komisija delovala do konca mandata tega občinskega sveta, vendar je prevladal predlog svetnice Žibertove za enoletni mandat, "ker ne verjamem nikomur več, tako ste me naučili".

Kakorkoli že, določili so višino nagrade, mandat komisije, manjka jim le - komisija. Najprej je kot član komisije za pripravo statuta in poslovnika "do nadaljnjega" odstopil **Albert Pavlič** (SDS), nato še kot kandidatka za komisijo za priznanja in nagrade **Slavica Žibert - Vizec** (SKD); na koncu pa nanovo predlagana tričlanska komisija na glasovanju ni dobila zadostnega števila glasov. Pri tej točki - že prej pri razpravi o zapisniku prejšnje seje in še nekajkrat med razvlečeno sejo, celo pri glasovanju o sponzorskem prispevku občine za strelsko tekmovanje - je odkrito ali prihuljeno štrlelo ven, da opozicija nasprotuje samo zato, ker na prejšnji seji za člana nadzornega odbora niso izvolili **Marjana Dvornika**. Takrat so opozicijski poslanci sejo tudi protestno zapustili, čeprav je njihov drugi kandidat dobil največ glasov. Da tega za glasovanje običajnega poraza ne bodo kmalu pozabili, kaj šele se z njim sprijaznili ali iz njega potegnili nauk, da je neproduktivno siliti kandidate, za katere je znano, da pri večini vzbujajo odpor, ne kaže samo letak, ki so ga pošiljali občanom, ampak tudi zadnja seja.

Toliko da niso opozicijska polena letela še čez pokopališki zid na grobove. Predlagano podražitev grobne najemnine so na koncu le sprejeli, čeprav je eden od opozicijskih svetnikov zahteval, da bi pred tem izdelali študijo. Tako pa bo po novem letna najemnina za običajen enojni in žarni grob 2000 tolarjev, za večji grob bo cena dvojna, prav tako bo treba dvojno ceno plačati ob prvi najemnini. Brez študije pa je jasno, da tudi s to podražitvijo še zdaleč ne bodo krili stroškov s pokopališči.

Pestro je bilo tudi ob "nepostavljenih" točkah dnevnega reda, vprašanja in predlogi delegatov ter razno. Močno se je razplamtela razprava o šentjernejskih avtobusnih postajališčih, ki je bila mestoma bolj podobna prerekanju, preklanju in očitanju kar počez, prinesla pa je tudi eno instant "strokovno" rešitev. Pravzaprav rešitev ni bila ravno instant, se pravi na hitro pripravljena, saj je svetnica po lastnih besedah "en mesec dobro razmišljala in ugotovila", kam v Šentjerneju bi lahko umestili ne samo postajališče, ampak kar celo avtobusno postajo. O tem bodo kljub vsemu kaj malega rekli še strokovnjaki.

Se nadaljuje na naslednji seji.

A. BARTELJ

• Tudi končalo se je tako, kot se je začelo: z očitanji opozicije občinski oblasti. Ta naj bi bila kriva, da je žiro račun KS Orehovica še odprt, čeprav od začetka leta v občini ni več krajevnih skupnosti. Župan je to trditev svetnika Jožeta Simončiča označil kot zavajanje, češ da je žiro račun obeh nekdanjih krajevnih skupnosti, šentjernejske in orehoviške, zaprt, svetnik pa je obljubil izdati ime uslužbenke Agencije za plačilni promet, ki mu je dala tako informacijo.

ODPRTJE VISOKE ŠOLE ZA UPRAVLJANJE IN POSLOVANJE - Potem ko je novomeška Visoka šola za upravljanje in poslovanje pred dobrim letom dobila soglasje sveta za visoko šolstvo in se je v jeseni v študij vpisalo že 544 študentov, je s petkovo svečano akademijo doživela tudi slovesno odprtje, prihodnje šolsko leto pa bo začela s koncesijo. Na svečani akademiji so spregovorili novomeški župan dr. Tone Starc, predsednik državnega sveta Tone Hrovat in državni sekretar dr. Pavle Zgaga in so vsi poudarili, da gre za zgodovinsko pomemben dogodek, saj je omenjena šola ena od šestih visokih šol, s katerimi Slovenija sledi evropskim trendom na tem področju izobraževanja. Pred svečano akademijo v športni dvorani Marof so si gostje (na fotografiji) lahko ogledali prostore šole, ki jim jih je razkazala vršilka dolžnosti dekanje mag. Ana Blažič. (Foto: J. Dorniž)

TD Azaleja pod Gorjanci

Novo ime razširjenega turističnega društva

RATEŽ - Na občnem zboru Turističnega društva Ratež - bil je 13. februarja - je vodstvo predlagalo reorganizacijo društva. Tako bo društvo razširilo svojo dejavnost na celotno območje krajevne skupnosti Brusnice pa tudi širše. "S tem se bodo odprle nove možnosti za aktivno delo in turistično predstavitev doline pod Gorjanci, novi člani pa bodo gotovo dajali ton bodočemu delu," pravi predsednik turističnega društva Bojan Perhaj. Odločili so se tudi za novo ime društva, ki se zdaj imenuje Turistično društvo Azaleja pod Gorjanci.

Poleg tradicionalnih prireditev, kot sta Praznik češenj in Praznik harmonike, bodo aprila organizirali pohod po Trdinovi poti, maja srečanje pesnikov Dolenjske, poleti bodo pripravili turistične dneve s kulturnimi, športnimi in zabavnimi prireditvami. V okviru turističnega društva deluje tudi ženski pevski zbor. Dobro sodelovanje z ostalimi društvi v KS Brusnice daje dodatne možnosti, še posebej na področju vinogradništva in lovskega turizma.

Podmladek društva, ki deluje na brusniški osnovni šoli, je v svoji raziskovalni nalogi obdelal znamenitosti in zanimivosti krajev pod Gorjanci, s to nalogo bodo nastopili na tekmovanju Turizmu pomaga lastna glava.

Za dvig kinologije

Tečaji šolanja psov

NOVO MESTO - Kinološko društvo Novo mesto je pred kratkim praznovalo 25 let delovanja. Na občnem zboru so izvolili novo vodstvo društa, predsednik društva pa je postal Žare Henigman. Tako kot leta doslej bodo tudi letos organizirali tečaje šolanja psov, ki se bodo začeli v petek, 5. marca, ob 16.30 na društvenem vadišču na Grabnu.

Kinološko društvo Novo mesto, ki si prizadeva dvigniti kinološko kulturo na Dolenjskem, poleg tečajev vsako leto organizira tudi tekmovanja psov; letos bodo pripravili tekmovanje reševalnih psov, v jeseni pa še centralno vzrejno razstavo nemških ovčarjev. Vzpodbujajo tudi vzrejo čistopasemskih psov.

"V društvu opažamo, da se ljudje zadnje čase bolj odločajo za manjše družne pse, kot so pikinezerji, samojedi, dalmatinci, zlati prinašalci in labradorci, medtem ko je bilo pred desetimi leti še okrog 70 odst. psov pasme nemški ovčar," je povedal predsednik komisije za šolanje psov pri društvu Igor Ravbar. V tečaje se lahko vključijo tudi otroci od 10. - 12. leta starosti naprej. Sicer pa organizirajo tečaje male šole in tudi nadaljevalne tečaje za pse, ki trajajo 4 mesece, zaključijo pa se z izpiti.

V bližnji prihodnosti nameravajo v Sloveniji po regijah organizirati pasja zavetišča, pri tem pa namerava tvorno sodelovati tudi Kinološko društvo Novo mesto.

J. D.

ZABAVNO PLESNI VEČER V ŠMARJEŠKIH TOPLICAH

NOVO MESTO - Zdravilišče Šmarješke Toplice vabi v soboto, 6. marca, ob 20. uri na zabavno plesni večer. Zabavala vas bosta ansambel Vasovalci in dalmatinska klapa More. Rezervacije in informacije sprejemajo v recepciji.

KONCERT TRIA NOVINA

DOLENJSKE TOPLICE - Humanitarno društvo M & V Novina priredi dobrodelni koncert Družinskega tria Novina pod geslom: "Samo življenje za druge je vredno življenja", in sicer v petek, 5. marca, ob 20. uri v Osnovni šoli Dolenjske Toplice. Vstopnice bodo na voljo uro pred predstavo. Zbrani denar bo namenjen bolnim otrokom.

Četrtina občanov še brez vode

V Žužemberku pripravljajo projekte - Dvakrat več potreb in želja, kot je proračunskih možnosti - V načrtu priprava več projektov, s katerimi se bodo javili na razpise

ŽUŽEMBERK - V novonastali suhokrajnski občini Žužemberk, ki ima okrog 4.800 prebivalcev, imajo dvakrat toliko potreb in želja, kot je proračunskih možnosti. Njihov proračun bo velik med 250 do 300 milijoni tolarjev. Župan Franc Škufca je na nedavnem srečanju z novinarji na turistični kmetiji Koren-Škoda v Žužemberku povedal, da bodo v občini morali pohiteti s sprejemom proračuna, če bodo hoteli s pomočjo projektov pridobiti denar iz republiških razpisov.

Na republiških razpisih imajo možnost pridobiti od 30 do 60 odst. denarja, ker sami ne ustvarijo zagotovljene porabe, bo država za določene projekte prispevala več denarja. "Čeprav imamo potreb in želja več, kot je proračunskih možnosti, upam, da bodo vsi prišli do potrebnega, če ne letos, pa v naslednjih letih. Ker smo gospodarsko šibko območje, bo treba v občini spobujati razvoj gospodarstva, sem pa sodi tudi ureditev obrtne cone," je dejal župan Škufca, ki se bo verjetno odločil za poklicnega župana. V prihodnjih mesecih se iztečejo tudi samoprispevki v nekdanjih krajevnih skupnosti Žužemberk, Dvor in Hinje. Ali bodo tudi v bodoče šli v razpis za samoprispevek, še ne vedo, prav gotovo pa ni zanemarljivo dejstvo, da država tistim, ki ga imajo, primakne še polovico denarja.

V tem trenutku tudi ne vedo, ali bodo še imeli krajevne skupnosti ali ne, so pa kljub temu v statutu občine možnost ustanovitve krajevnih skupnosti pustili. Mnenja med občani so različna, nekateri so proti ustanavljanju krajevnih skupnosti, spet drugi pa bi radi poleg nekdanjih treh ustanovili še krajevno skupnost Šmihel in Ajdovec.

"V občini imamo še vedno četrtino ljudi brez tekoče pitne vode; na celi ajdovški, rebrški in kriški planoti, poleg tega smo vezani tudi na vodovod v sosednji občini, ki pa je bil lani zaradi izlitja nafte onesnažen, zato dolgoročno razmišljamo o svojem vodovodu," je povedal župan Škufca. Neasfaltiranih imajo še okrog 36 kilometrov občinskih cest, letos naj bi bila dokončano tudi 950 metrov ceste Žvirče-Dobrepolje, ki sodi med državne ceste. Poskrbeti bodo morali tudi za šoli Žužemberk, Prevole in podružnične šole Šmihel, Dvor in Ajdovec, da bodo prostorsko pripravljene na uvedbo devetletke.

V tem letu bodo pripravili dokumentacijo za različne projekte, s katerimi se bodo na republiških razpisih potegovali za denar; tako nameravajo pripraviti dokumentacijo za vodovod za kriško, ajdovsko in rebrško planoto, potem projekte za gradnjo kanalizacije v Žužemberku, za razširitev oz. dokončanje telovadnice žužemberške osnovne šole in večnamenskega objekta na Dvoru, posodobitev ceste Žvirče-Struge, projekte za posodobitev ceste Ajdovec-Brezova Reber, še naprej se bodo prizadevali za obnovo žužemberškega gradu pa za uresničevanje projekta CRPOV in drugo. Nadaljevali bodo s pripravo poletnih grajskih prireditev, na katerih bodo letos obeležili tudi 600-letnico trga Žužemberk.

J. DORNIŽ

Z devetletko soglašajo vsi starši

Starši vseh 86 petošolcev v metliški osnovni šoli so podpisali izjavo, da soglašajo s poskusnim uvajanjem devetletke v prihodnjem šolskem letu - Nujna dograditev šole

METLIKA - V Beli krajini sta bili za poskusno uvajanje devetletne osnovne šole v šolskem letu 1999/2000 izbrani dve šoli. Medtem ko bodo v metliški šoli pričeli s sedmim razredom, pa bodo v semiški začeli v devetletno šolo hoditi prvošolčki. Dokončen izbor šol bo znan aprila, ko bo ministrstvo izdalo sklep o izboru.

Kot je povedal ravnatelj metliške osnovne šole Jože Mozetič, so se pri njih odločili za poskusno uvajanje devetletke po temeljiti analizi pogojev za izvajanje novega programa. "Šola izpolnjuje kadrovske pogoje, je sorazmerno dobro opremljena z učili, za kolektiv pa je to tudi izziv. Res pa je, da že nekaj časa uvajamo veliko novosti, ki jih sicer prinaša nova šola, tako na primer integrirani in nivojski pouk ter opisno ocenjevanje. Ves čas priprav smo veliko sodelovali tudi s starši. V roku, torej do konca februarja, smo dobili soglasje vseh 86 staršev učencev 5. razreda. Vsi so podpisali, da soglašajo s poskusnim uvajanjem devetletke, tako da bodo njihovi otroci jeseni nadaljevali šolanje v 7. razredu," je povedal Mozetič.

V šoli imajo tudi projektno nalogo, ki vodi priprave na devetletno šolo. Sicer pa se učitelji izobražujejo za nov program, izdelujejo letne priprave, pregledali so tudi, kako dodatno opremiti učilnice, saj bo pri pouku več eksperimentalnega in raziskovalnega dela. Staršem bodo predstavili tudi urnik pouka, že sedaj pa je jasno, da bo potekal v dosedanjih časovnih okvirih. Pri izbirnih predmetih, ki so novost, je bilo doslej največ zanimanja za računalništvo, nemščino kot drugi tuj jezik, šport, astronomijo, ples, logiko in literarni klub.

V 7. razredu devetletke bodo nekateri učbeniki isti, kot so jih doslej uporabljali šestošolci. Veliko pa bo tudi novih, za katere v metliški šoli po zagotovilih založb pričakujejo, da bodo izšli pravočasno. Te knjige si bodo učenci - tako kot je bila navada že nekaj let - lahko izposodili v šolskem učbeniškem skladu.

M. BEZEK-JAKŠE

• "Od vsega začetka je jasno, da je uvajanje devetletke povezano z dograditvijo šole. Pri zadnjih lokalnih volitvah so vsi kandidati za župane dali prednost dograditvi šole, a tudi izjave župana Slavka Dragovana pričajo, da je to res prednostna naloga v občini. Šola pa mora biti dograjena do avgusta 2000," je dejal Mozetič.

HVALEŽNI ČRNOMALJCI - Mag. Janez Kramarič je z vso natančnostjo zbiral in zapisoval podatke o svojem mestu. Preden je njegova knjiga, ki je prva tovrstna publikacija o Črnomlju, zagledala luč sveta, je pregledal na kupe gradiva. Da so, kot je v spremni besedi zapisala Ksenija Khalil, "Črnomaljci veseli, da smo dobili knjigo in jo s hvaležnostjo sprejemamo," so dokazali tudi na petkovi predstavitvi. Na fotografiji: mag. Kramarič pri podpisovanju svoje nove knjige. (Foto: M. B.-J.)

BOLEZNI IZ LOGATCA

Drobnici grozijo bolezni

Dr. Fabjanova opozarja

Dr. Jerneja Fabjan

ČRNOMELJ - Po osamosvojitvi Slovenije se je v Beli krajini bolj razmahnila ovčereja. A kmalu so pri plemenskih ovnih, ki so jih pripeljali iz logaškega vzrejnega centra plemenskih živali, ugotovili hudo bolezen brucelozo, ki se prenaša tudi na ljudi. Ovne so poklali in nekaj časa je bilo v Beli krajini zatišje.

Lani pa je bilo v Beli krajini pri ovnih precej pozitivnih izvidov na klamidijsko izvrgavanje, ki se z ovnov ne razširja le na ostali trop, ampak gre za zoonozo, torej se prenaša tudi na ljudi. "Doslej smo kot zoonozo odkrili le klamidijsko izvrgavanje, poleg tega pa smo kot bolezni ovac odkrili še Borderjevo bolezen in paratuberkulozo. Vse pa so prišle iz Logatca. V Beli krajini so sedaj šele začetki teh bolezni, ki smo jih odkrili le na osnovi krvnih preiskav. Kliničnih znakov še ni, kar pomeni, da se bolezen še ne odraža na živalih, ki so navzven zdrave, zato nekateri rejci toliko težje sprejmejo vest, da je drobnica bolna," je povedala dr. veterinarske medicine Jerneja Fabjan iz Belokranjske veterinarske službe Črnomelj.

Sedaj je okužene drobnice v Beli krajini še malo, zato je bolje ukrepati takoj, preden bo okužen ves trop. Zato Fabjanova poziva rejce drobnice, naj upoštevajo navodila terenskih veterinarjev, odločbe veterinarskega inšpektorja in specialista epizotiologa iz Veterinarskega zavoda Slovenije.

Doslej so v Beli krajini, kjer je okrog 5.000 ovc in ovnov, prevladujejo pa rejci s 30 do 40 živalmi, odkrili 15 okuženih ovnov. Zato je prav, da so rejci pozorni. Fabjanova jim dobronamerno svetuje, naj ne hodijo po plemenske ovne v Logatec, pač pa naj jih kupujejo v matičnih tropih, kjer ni bolezni. Nasvete, kje v Beli krajini lahko kupijo plemenske živali, dobijo tudi na veterinarski postaji.

Te dni jemljejo veterinarji po Beli krajini kri drobnici v registriranih matičnih tropih in v genskih bankah, torej pri belokranjski pramenki kot avtohtoni pasmi, da bodo ugotovili, ali so živali zdrave. Opraviti bodo morali veliko delo, vendar bo še vedno manjše in cenejše, kot če bi reševali kurativno, kar pomeni, da bi morali zaradi bolezni poklati cele tropе. Ob tem pa Fabjanova pripomni, da jo moti, ker so bili rejci, ki so imeli v čredi paratuberkulozo, ob celo čredo, a za to niso dobili odškodnine, čeprav sami niso bili krivi za bolezen.

M. BEZEK-JAKŠE

NOVI PREDSEDNIK SKD METLIKA

METLIKA - Minulo soboto je imel občinski odbor SKD Metlika redni občni zbor, na katerem smo pregledali minulo delo, izvolili novo vodstvo in začrtali prihodnje delo. Dosedanji volilni rezultati pričajo, da velja naša stranka med Metličani za eno od tistih, od katere pričakujejo vestno in učinkovito delo v korist občanom, saj za najmočnejšo politično stranko v občini zaostajamo le za 1,6 odst. Na volitvah smo v drugem krogu podprli novega župana Slavka Dragovana. Občinskemu odboru bo predsedoval novi predsednik Ivan Kukar, triindvajsetletni dipl. pravnik, pridružil pa se mu je še inž. Martin Pečarič, prav tako na novo izvoljeni član v strankarsko vodstvo.

JOŽE NEMANIČ

"SRCE SRCU"

METLIKA - Odbor za mednarodni dan žena pri metliškem območnem združenju borcev in udeležencev NOB Slovenije ob dnevu žena vabi v soboto, 6. marca, ob 18. uri v kulturni dom Metlika na prireditev z naslovom "Srce srcu". Program bodo pripravili dijaki Tekstilne šole Metlika pod mentorstvom Marije Roglič, slavnostni govornik pa bo metliški župan Slavko Dragovan.

PLES PODEŽELSKE MLADINE

LOKVICA - Društvo podeželske mladine Metlika bo pripravilo v soboto, 6. marca, ob 19. uri v gasilskem domu na Lokvici ples, s katerim bodo popestrili vaško življenje. Za zabavo bo poskrbel duo Martini.

VESELOIGRA V SEMIČU

SEMIČ - V soboto, 6. marca, bo ob 19. uri v kulturnem domu Jožeta Mihelčiča v Semiču z veseloigro s petjem "Habakuk" gostovala gledališka skupina Vidovo iz Šentvida pri Stični. Režiserka igre je semiška rojakinja Marjana Kočevar, Koroščeva Marjana.

V ČAST DNEVA ŽENA

METLIKA - Občinski odbor ZB Metlika vabi na prireditev ob dnevu žena, ki bo v soboto, 6. marca, ob 18. uri v kulturnem domu.

SALAMIADA NA JUGORJU

JUGORJE - V petek, 12. marca, bo v gostilni Badovinac na Jugorju 14. tradicionalna salamiada. Salame lahko prinesete v gostilno v četrtek, 11. marca, ali v petek, 12. marca, do 12. ure. Razglasitev rezultatov bo v petek ob 20. uri, gostje pa bodo takrat lahko tudi poskusili ocenjene vzorce. Najboljših pet salam bodo ocenjevali še na republiški salamiadi, ki bo 10. aprila prav tako v Badovinčevi gostilni.

PRIKAZ OBREZOVANJA SADNEGA DREVJA

METLIKA - Kmetijska svetovalna služba Metlika vabi na prikaz obrezovanja sadnega drevja, ki bo v torek, 9. marca: ob 9. uri na Krivoglavicah pri Tonetu Nemaniču, ob 11. uri na Božakovem pri Slavku Volaju, ob 14. uri na Radovici pri Stanku Matekoviču in ob 16. uri v Bereči vasi pri Janezu Klemenčiču.

Knjiga, ki je Črnomaljcem v čast

Mag. Janez Kramarič pretekli teden predstavil svojo knjigo, kakršne Črnomelj doslej še ni imel: pregled dogodkov v Črnomlju in okolici od prazgodovine do konca druge svetovne vojne

ČRNOMELJ - Mag. Janeza Kramariča njegovi someščani dobro poznajo. A ne le kot magistra pravnih ved in dolgoletnega kulturnega delavca, pač pa tudi kot človeka, ki je z vsem svojim žitjem in bitjem Črnomaljec. Je mar potem sploh čudno, da je prav izpod njegovega peresa zagledala luč sveta knjiga o Črnomlju v daljni in bližnji preteklosti?

Knjiga, ki jo je pretekli petek mag. Kramarič predstavil v prepolni dvorani črnomaljskega pastoralnega centra, je po avtorjevih besedah zgolj prvi poskus celovitega orisa Črnomlja z bližnjo okolico od prazgodovine do konca druge svetovne vojne. Vendar pa se je trudil, da bi bil pri predstavitvi čim bolj skromen, ob tem pa je poudarjal, da se kot nezgodovinar dobro zaveda začetniških okornosti in pomanjkljivosti knjige. Mag. Janez Kure, ki je predstavil avtorja in njegovo delo, pa je bil drugačnega mnenja. Prepričan je bil, da je avtor opravil veliko delo, ki bo v prid Črnomlju in Črnomaljcem, knjiga pa bo v pomoč tudi kronistom. Ne nazadnje pa to ni Kramaričev knjižni prvenec, saj je v knjižni obliki izdal svoje magistrsko delo pa vodnik Župančičeva pot ter literarni prvenec Na spolzki brvi.

Knjiga, popestrena s številnimi fotografijami, je nastajala osem let. Vendar avtor ni zgolj navajal letnic in dogodkov, ampak jih je tudi opisoval, da bi jih ljudje čim bolje dojeli. Nekaj najbolj zanimivih je nanizal na predstavitvi knjige, ki jo je izvrstno opravil kar sam. Govoril je o vzponih in padcih Črnomlja, ki jih ni bilo malo. Odstrl je tudi tisto zaveso z dogodkov iz NOB, izza katere je doslej pokukalo le malokaj.

Kramarič je ob predstavitvi knjige, ki jo je natisnila in opremila tiskarna Bucik iz Semiča, postavil pred veliko nalogo zgodovinarje. Zaželel si je namreč, da bi se kateri od njih kmalu lotil zgodovinskega raziskovanja Črnomlja. Pri tem pa bi mu bila lahko prav njegova knjiga dobrodošel pripomoček.

M. BEZEK-JAKŠE

OB DNEVU ŽENA

ČRNOMELJ - Zavod za izobraževanje in kulturo Črnomelj pripravlja ob dnevu žena glasbeni večer ljudskih pesmi "Sonce doli gre". Na prireditvi, ki bo v soboto, 6. marca, ob 19.30 v kulturnem domu Črnomelj, bo nastopilo društvo ljudskih pevcev Roženkravt iz Krškega.

USTVARJALNICA OB DNEVU ŽENA

ČRNOMELJ - ZIK-knjižnica Črnomelj vabi v soboto, 6. marca, ob 10. uri v knjižnico na ustvarjalnico, kjer boste lahko izdelali darilo za dan žena. Cena ustvarjalnice je 100 tolarjev.

"PRELO" V ADLEŠIČIH

ADLEŠIČI - Društvo kmečkih žena Adlešiči in črnomaljska Kmetijska svetovalna služba vabita v soboto, 6. marca, ob 19. uri v tukajšnji kulturni dom na "Prelo".

Končno spet nagrade raziskovalcem

V Beli krajini že več let niso podeljevali nagrad invatorjem in izumiteljem, tokrat pa se je za nagrajevanje odločilo Društvo za razvoj Bele krajine Martin Janžekovič

SEMIČ - Društvo za razvoj Bele krajine Martin Janžekovič Črnomelj je včeraj prvič v svojem dobri dve leti dolgem delovanju podelilo nagrade na raziskovalnem področju. Za razvoj spektra filtrov KPL35xx in montažne linije jo je prejelo pet strokovnjakov iz semiške Iskre. Tako pri razvoju filtra kot linije gre za novosti, ki jih v Iskri sicer opredeljujejo kot tehnične izboljšave, čeprav bi jih lahko imenovali tudi izumi.

Filtre za odpravo radiofrekvenčnih motenj, ki jih uporabljajo predvsem v pralnih strojih in nekaterih drugih električnih aparatih, so v Iskri sicer izdelovali že dlje časa, vendar so bili prej v aluminijastih lončkih, sedaj pa je ohišje plastično. Tudi sicer materiali, ki jih uporabljajo za filtre, v najmanjši možni meri obremenjujejo okolje. Poleg sprememb v izdelku pa so občutne novosti pri orodjih za izdelovanje filtrov. Gre namreč za povsem nove stroje, ki so plod lastne pameti strokovnjakov v Iskrinem obratu Oprema. So unikatni, prilagojeni pa so izdelavi več tipov filtrov.

Po besedah **Roberta Čadoniča**, ki ima na skrbi strojno opremo za montažo filtrov, je prej pri sestavljanju filtrov prevladovalo ročno delo razen zalivanja z zalivko. "Z avtomatizacijo je postalo delo bolj humano. Vse se namreč dogaja v stroju, ročno je zgolj vstavljanje filtrov vanj. Stroj sam preveri tudi kakovost izdelave," je povedal Čadonič. Poleg njega v projektu sodelujejo še **Matjaž Kolbezen**, ki je vodja projekta in odgovoren za razvoj izdelka, **Anton Lakner**, zadolžen za razvoj programske opreme za stroje in za merilno linijo, **Franc Plevnik**, ki skrbi za ekologijo in primernost mas ter **Janez Sever**, ki je konstruktor merilne linije za končne meritve filtrov. Lakner in Sever delata v obratu Oprema, ostali pa v obratu Kondenzatorjev.

Robert Čadonič, eden od petih nagrajenih Iskrinih strokovnjakov, ob novem stroju za izdelovanje filtrov za odpravo radiofrekvenčnih motenj.

Nove filtre so pričeli v semiški Iskri izdelovati lanskega novembra, prihodek od njihove proizvodnje pa je lani znašal 110 tisoč DEM. V letošnjem letu imajo zagotovljenih naročil za 2,38 milijonov DEM, načrtujejo pa jih še za dodatnih 1,5 milijona tolarjev. Z razvojem novega spektra filtrov in linije za montažo pa je Iskri zagotovljeno tudi, da ostaja ena vodilnih proizvajalk kakovostnih filtrov razreda X1Y2.

M. B.-J.

Sprehod po Metliki

ŠOLA - V podzemeljski osnovni šoli so se odločili, da na šolsko poslopje končno napišejo velik napis, da gre za šolo. Naveličali so se namreč neprestano pojasnjevati ljudem, ki se odpravijo po kmetijski repromaterial v zadružno skladišče v Podzemlju, a po umetnih gnojih in kar je še podobnih dobrin sprašujejo pri šolnikih, da pri njih ni skladišče, ampak šola...

ČAST - V metliški občini so doslej imenovali dvanajst častnih občanov. Med njimi ni nobene ženske. Očitno so tisti, ki jim je bilo dano odločati o častnih občanih, vzeli naziv zelo dobesedno. Poleg tega so zagotovo imeli glavno besedo pri odločitvi moški. Da med tistimi, ki so za metliško občino naredili kaj dobrega, ne bi bilo nobene ženske, si skoraj ne moremo misliti.

DELO - Na občnem zboru Društva vinogradnikov Bele krajine je bilo toliko tarnanja o nedelu članov, da je eden od njih predlagal, naj veljajo takšna pravila, kot jih imajo lovci. Kdor v društvu ne bo oddelal določenega števila ur, jih bo pač moral plačati. Ob predlogu ni bilo pretiranega navdušenja, kar se razume samo po sebi.

Črnomaljski drobir

ROPARJI - Na predstavitvi knjige mag. Janeza Kramariča "Črnomelj v daljni in bližnji preteklosti" je bilo slišati tudi nekaj primerjav med Črnomljem in Metliko. Ko je beseda tekla o turških vpadih, je avtor omenil, da so tudi Metličani že začeli sumiti, da Metlike niso vedno požgali in izropali le Turki, ampak so bili to tudi Črnomaljci, preoblečeni v Turke. Metličani nikakor ne razumejo, kako to, da so morali njihovi predniki po vsakem napadu Turkov znova postavljati mesto od tal navzgor. Medtem pa Turki, ki so od leta 1408 do 1578 kar sedemnajstkrat oblegali Črnomelj, mesta nikoli niso zavzeli. So pa na predstavitvi tudi Metličani prišli na svoj račun. Ko je mag. Kramarič omenil, da so potem, ko so se proti koncu 16. stol. brambovci iz Črnomlja preselili v Karlovec, mesto napadala roparska krdela, so Metličani z zadoščenjem prikimavali: "Ja, ja, to so bili naši predniki."

DOPISNIKI - Mag. Janez Kramarič je pri pisanju prej omenjene knjige ugotovil, da je najmanj pisnih virov o dogodkih v Črnomlju v 19. in prvi polovici 20. stol. Zato si je pomagal s časopisi, kot so Novice, Slovenec, Slovenski narod, Jutro, Dolenjske novice. A je bil ob prebiranju časnikov razočaran nad črnomaljskimi dopisniki. Po njegovem očitno ni bilo piscev, saj so dopisniki iz prečej manjše Metlike dopisovali vsaj trikrat več. Toda Črnomelj tudi danes nima dopisnikov v časopise. Zgodovina se pač ponavlja.

VISLICE - Da redoljubni Črnomaljci vihajo nosove nad zanemarjenim romskim naseljem na Lokvah, ki je tako rekoč na pragu občinskega središča, smo pisali že v eni prejšnjih številk. Najbrž pa ne bo nič lažje priti do odgovora na vprašanje, kako narediti red, kot pa se dokopati do skrivnosti, zakaj v romskem naselju tik ob cesti stojijo prave pravcate vislice. Pa menda niso namenjene tistim, ki preveč kritizirajo cigansko nesnago?

Semiške tropine

OZVOČENJE - Čeprav je od pusta minilo že nekaj časa, Semičani še vedno ne morejo pozabiti, kako pri poslavljanju od pusta nihče ni mogel preslišati nobene besede, saj je bilo vse brezhibno ozvočeno. Med pustnimi pogrebniki pa je bil tudi možakar, ki sicer skrbi za pogrebno dejavnost v občinskem središču. Vendar si Semičani nikakor ne znajo razložiti, kako to, da na pravem pogrebu na pokopališču možak nikakor ne more priskrbeti ozvočenja.

DODATEK - Semiški gasilci so le izdali skrivnost, zakaj s takim veseljem vozijo vodo iz Semiča v Rožni Dol in okoliške vasi. Pravijo, da je v vodi, ki po ceveh priteče v Semič po vinskih goricah, že 0,6 promila alkohola. Ker pa na rožnodolskem koncu ni vinogradov, dobrosrčni Semičani vsaj z nekoliko obogateno vodo pomagajo soobčanom, da okusijo dobrote tega sveta.

Drobne iz Kočevja

ČAS TRGOPROMETOVIH SPREMEMB - Prostori bivše ljudske restavracije na Trgu zbora odposlancev v Kočevju so bili kar nekaj let prazni. Kočevski Trgopromet jih je menda hranil kot rezervno lokacijo v primeru, da bi zaradi vračanja stavb nekdanjim lastnikom v prostopkih denacionalizacije njihove trgovine v Kočevju ostale brez strehe nad glavo. Sedaj pa se prostori restavracije obnavljajo in napočil je čas velikih sprememb za Trgopromet. O tem priča tudi nedavna preselitev Galanterije iz prostorov v bližini trgovine Peko v pred nekaj leti nanovo urejene prostore Trgoprometove trgovine v neposredni bližini trgovine Borovo. Galanterija bo tako tudi na novi lokaciji še naprej ob trgovini s čevlji, podobno pa tudi Trgoprometova trgovina s konfekcijo, ki bo našla svoje novo domovanje v prostorih restavracije; tako kot do sedaj tudi v bodoče v svoji neposredni bližini ne bo "trpela" kokurence. Zasebna trgovinica Taja, ki je bila do pričetka obnove restavracije v Trgoprometovih prostorih na Trgu zbora odposlancev, si je namreč že morala poiskati novo domovanje, ki jo je iz centra Kočevja popeljalo v sicer vse bolj razvijajočo se, pa vendarle nekoliko odmaknjeno obrtno cono Breg!

Ribniški zobotrebci

VEDO, KAJ DELAJO! - Ribniška občina je v letošnjem letu dobila dve pomembni ponudbi: Gospodarska zbornica Slovenije jih je povabila, da sodelujejo na sejmu Alpe Adria, Center za promocijo turizma pa jim je ponudil, da bi sodelovali na njihovih turističnih borzah. Ponudbi Centra za promocijo turizma so se že odzvali in so na borzi v Milanu od 24. do 28. februarja predstavili tudi del ribniške tradicije. Prav tako so tudi že sprejeli ponudbo Gospodarske zbornice, tako da se sedaj pripravljajo za sodelovanje na sejmu, kjer bodo imeli tudi "Ribniški dan", na katerem bodo predstavili suhorobarsko in lončarsko delavnico. S tem je Ribnica, po besedah župana Jožeta Tanka, naredila pomemben korak na poti uresničitve prizadevanj, da bi s pomočjo najrazličnejšim ustanovam lahko predstavili Ribnico doma in v tujini. To tudi kaže, da so v Ribnici že vedeli, zakaj so na zadnjih lokalnih volitvah volilcem ponudili kot edinega kandidata za župana dotedanjega župana Jožeta Tanka!

Kostelski rižni

ČAKAJOČ NA PODŽUPANA - Medtem ko imajo druge, celo manjše občine, kot je kostelska, že podžupane, ga v Kostelu še nimajo. Svetniki in drugi pa ugotavljajo, da bi bila izvolitev podžupana nujna, saj župan opravlja svojo dožnost nepoklicno, ker je redno zaposlen kot inšpektor za ceste. Gotovo bodo o tem odločali, ko bodo razpravljali o statutu, ki ga še niso sprejeli, v njegovem osnutku pa je predviden za občino tudi podžupan.

PREDSTAVILI BODO OBČINO KOSTEL - Na sejmu Alpe Adria, posvečenem turizmu, bodo razna društva z območja Kostela, med njimi tudi Turistično športno društvo, 13. marca predstavila občino Kostel. TŠD pa se bo predstavilo s svojo dejavnostjo tudi na drugih štantih, na primer tudi na štantu Centra za promocijo in razvoj turizma občine Kočevje. TŠD Kostel nastopa s svojo ponudbo na tem sejmu že več let in uspeh ni izostal, saj je Kostel vrisan v karto izletnih območij, se pravi krajev, ki jih na leto obišče najmanj 5.000 izletnikov, območje Kostela pa jih obišče letno dva do trikrat toliko.

KMALU PRIKAZ OBREZOVANJA - Po Dolenjski že pridno obrezujejo sadno drevje in vinsko trto, na Kostelskem pa bodo s prikazom obrezovanja zakasnili za nekaj tednov. Zahodna Dolenjska, ki meji tudi na Gorski Kotar, vsako leto v rasti za okoli 14 dni v zamudi v primerjavi z Dolenjsko.

Draga: ostrešje zvonika grozi, da se zruši

Obnova farne cerkve

DRAGA - Župnija Draga je bila do pred tremi leti 40 let brez stalnega duhovnika. Stanje, ki ga je prevzel sedanji župnik Vidko Podržaj, je bilo vse prej kot razveseljujoče. Poleg slabega stanja farne cerkve je bilo podobno s cerkvijo v Starem Kotu, medtem ko je cerkev na Travi le še ostanek ruševin, ki bi jih morali bodisi sanirati ali podreti. Žal pa so prihodki župnije, ta ima prijavljenih 450 ljudi, tako majhni, da komaj zadoščajo za tekoče stroške. Kljub temu načrtujejo obnovo farne cerkve. Streha zvonika po mnenju strokovnjakov grozi, da se bo sama zrušila. Notranja oprema je načeta od črvov, obnoviti pa je treba tudi pročelje stavbe. Predračun za naštete dela je 4 do 5 milijonov tolarjev, tega pa župnija ne bi nikdar zmogla. Tudi veliko župnišče bi bilo potrebno posodobitve. Trenutno je v njem begunska družina, župnik pa stanuje in uraduje v bivši zdravstveni postaji, ki je last občine, in župnik niti ne pomišlja, da bi jo kupil.

Podružnična cerkev v Starem Kotu je bila pred nekaj leti delno obnovljena, resno pa razmišljajo o gradnji kapele na Travi. Občina je predlagala, da bi za njihovo parcelo na Travi potoška župnija odstopila del zemljišča za širitev pokopališča na Taboru. To pa je po mnenju dragarskega župnika nemogoče, saj takšne kompenzacije med dvema župnijama v praksi niso mogoče.

Je pa za obnovo farne cerkve v Dragi občina že odobrila 2 milijona tolarjev. Nekaj denarja naj bi zbrali z darovi, sicer pa bo adaptacijo vodil potoški župnik g. Vidmar, ki že ima veliko izkušenj in uspehov pri obnovi sakralnih objektov. Tako upajo, da bo cerkev Marijinega obiskovanja v Dragi še letos v novi preobleki.

A. KOŠMERL

LITERARNI NATEČAJ

Republiški sklad za ljubiteljske kulturne dejavnosti razpisuje natečaj za 27. srečanje mladih pesnikov in pisateljev Slovenije, ki bo septembra v Slovenj Gradcu, poprej pa bo šest območnih srečanj. Na njem lahko sodelujejo avtorji, stari nad 15 let, ki še niso izdali svojega dela v knjigi (razen v samozaložbi) in niso bili uvrščeni med najboljše na dosedanjih republiških srečanjih. Pošljejo lahko do 10 strani proze ali do 15 pesmi in dramska besedila. Prispevki naj bodo natipkani ali natisnjeni v treh izvodih in označeni s šifro, priložena pa mora biti ovojnica s podatki o avtorju (ime, naslov, izobrazba, poklic, starost in šifra). Prispevke je treba poslati do 2. marca na naslov: Sklad RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti (za 27. srečanje), Štefanova 5, 1000 Ljubljana.

BIO KMETOVANJE NEZANIMIVO

LOŠKI POTOK - Pretekli teden je kmetijska svetovalna služba iz Ribnice, katere vodja je inž. Janko Debeljak pripravila letošnje prvo predavanje o davku na dodano vrednost iz kmetijske dejavnosti, v torek, 23. februarja, pa o možnostih bio kmetovanja. Če je prvo pritegnilo kar nekaj obiskovalcev, pa je imelo drugo le peščico zainteresiranih. Morda je bila temu kriva neprimerna dopoldanska ura, pa tudi sicer ni znano, da bi se kdo uspešno ukvarjal s to dejavnostjo.

BOGAT PROGRAM PRIREDITEV

Brez amaterske kulture ni vrhunske

Tako meni vodja ribniške izpostave Sklada RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti

RIBNICA - Ribniška izpostava Sklada RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti, ki je pričela z delom avgusta lani, bo dobila letos iz Sklada predvidoma okoli 1,3 milijona tolarjev. Kljub temu so za letošnje leto pripravili bogat program prireditev, med katerimi je poleg večine že tradicionalnih, tudi nekaj novih.

Tudi letos bo v Dolenji vasi revija pevskih zborov, ki bo že 24. zapovrstjo, pripravljajo pa tudi srečanje otroških in mladinskih pevskih zborov z območja od Turjaka do Kočevja. Organizirali bodo srečanje gledaliških skupin, literatov in harmonikarjev, plesno tekmovanje, srečanje godb na pihala, božično-novoletni koncert ter več likovnih razstav, novost v letošnjem letu pa bo tudi prvo organizirano državno tekmovanje za najboljšega ljudskega godca. "Na območju občin Ribnica, Sodražica in Loški Potok, ki jih pokrivamo, se veliko dogaja in skoraj vsak dan se nam odpre možnost, za kakšno novo prireditev," pravi vodja izpostave Jože Lampe. Ena takšnih, ki se jim je ponudila prejšnji teden, je ponudba mednarodnega zbora Vox Evropae, ki bo letos poleti gostoval v Sloveniji in bo, kot pravi Lampe, verjetno prišel tudi v Ribnico.

Poleg prireditev, ki jih je več kot 15, kolikor jih sicer že po zakonu od svojih izpostav zahteva Sklad RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti, bo ribniška izpostava Sklada letos poskrbela tudi za organizacijo kulturnega programa, v okviru katerega bodo na bližnjem sejmu Alpe Adria predstavili zgodovino Ribnice. Velik izziv, ki je trenutno pred njimi, pa je tudi vključitev Ribnice v "Dneve evropske kulturne dediščine". Kot pravi Lampe, upajo da bodo ribniški učenci lahko sodelovali na fotografskem natečju, na katerem so se otroci iz Slovenije lani dobro odrezali.

Ob velikem posluhu, ki ga imajo v vseh treh občinah, ki jih pokrivajo, za ljubiteljsko kulturno dejavnost, ter že utečeni pomoči številnih sponzorjev različnih prireditev se, kot pravi Lampe, ne boji, da zastavljenega programa prireditev ne bi mogli izpeljati v celoti. Kljub temu pa, kot pravi, je denar vedno problem. Ker ima Galerija Miklova hiša svoj program prireditev "visoke kulture", je Sklad v veliki meri vezan na organizacijo prireditev v privatni galeriji, kjer pa jih najem prostora stane 2.500 tolarjev na dan. "Vsaj za takšne razstave, kot so razstave amaterskih likovnih umetnikov, bi galerija morala dobiti državno dotacijo, ne pa da gredo razstave v celoti v breme Sklada," meni Lampe in dodaja, da bi se namreč država morala zavedati, da brez ljubiteljske kulture tudi vrhunske ni.

M. LESKOVŠEK-SVETE

Jože Lampe

PESNIKI V MIKLOVI HIŠI - Ena izmed nalog območne izpostave Sklada za ljubiteljske kulturne dejavnosti je tudi povezovanje še neuveljavljenih ustvarjalcev. V okviru meseca kulture so na literarnem večeru svoja dela brali pesniki: Marko Modrej, Alenka Mlakar in Duška Hočevar Mihelič iz Ribnice ter Romana Novak in David Šušelj iz Kočevja. (Foto: M. Glavonjić)

MLADI JEZIČNI DOHTARJI - Center za uravnotežen razvoj VITRA Cerknica in OŠ Primož Trubar sta tik pred zimskimi počitnicami organizirala 1. regionalni debatni turnir osmošolcev Notranjske in Dolenjske. Šest ekip iz OŠ Cerknica, Rakek, Nova vas in Velike Lašče je debatiralo na temo Priložnost slovenskega podeželja je samo v Evropski uniji. Po ocenah sodnikov so ekipe odlično zastopale svoja stališča. Presenečeni so bili nad razgledanostjo in iznajdljivostjo debaterjev, ki pa so bili tudi zadovoljni, da so premagali strah pred nastopanjem. Vsi tekmovalci so dobili čokolade. Ekipe, ki so dobile večje, so: Bolhe iz Nove vasi, Trubarji iz Velikih Lašč in Pustki iz Cerknice. Tako raste nov rod "jezičnih dohtarjev". 2. regionalni debatni turnir osmošolcev Notranjske in Dolenjske bo v počastitev dneva Zemlje 24. aprila v OŠ Cerknica, tekmovalo pa bo že osem ekip. (Bojan Žnidaršič)

Novo vodstvo

Najštevilčnejše društvo

VELIKE LAŠČE - Člani društva upokojencev Velike Lašče, ki šteje več kot 400 članov, se bodo prihodnje leto srečali z Abrahamom. Na sobotnem občnem volilnem zboru se jih je zbralo več kot 150, ki so v prijetnem vzdušju obravnavali delo v lanskem letu ter opravili volitve v nove organe društva.

"Smo zelo enotni, in kar je najpomembnejše, nepolitično organizirani. V okviru društva so zelo dejavni pevci, imamo tudi strelsko sekcijo, dvakrat na leto po domovih obiskujemo starejše in bolne člane. Radi odhajamo na izlete in pojemo," je povedal predsednik društva Jože Gačnik.

V prihodnje bi radi obdržali vse dejavnosti, ki so jih opravljali doslej, prizadevali si bodo, da bi zaživela še kakšna sekcija, saj tudi upkojenska ustavrajalnost ne pozna meja. Večurno druženje velikolaških upokojencev so v prijetnem ozračju tamkajšnje osnovne šole popestrili člani pevskega okteta s Turjaka, ki ga je vodil Štefan Zrnec, prvič pa se je predstavilo tudi 14 pevk Društva upokojencev, ki so same zbrale denar za nakup ličnih oblek.

M. G.

Jože Gačnik

"SLONČKOV MILIJON ZA OTROKE"

LJUBLJANA - V mesecu marcu poteka dobrodelna akcija z naslovom "Slončkov milijon za otroke", s katero želijo organizatorji zbrati milijon tolarjev za novo pediatrično kliniko v Ljubljani. V akcijo so vključili slikanico Zakaj je bil rožnati slonček žalosten in kako je spet postal srečen, ki jo je izdala založba Slovenska knjiga. Za akcijo so namenili tisoč izvodov slikanice, ki stane 2.940 tolarjev, od vsakega prodanega izvoda gre tisoč tolarjev za kliniko. Slikanico je mogoče kupiti na brezplačnem telefonu 080-15-11. Za slavnostno predajo zbranih sredstev Skladu za izgradnjo nove Pediatrične klinike v Ljubljani predvidevajo 2. april, mednarodni dan knjig za otroke.

POMETIMO! - V okviru slovenske turistične akcije "Moja dežela lepa, urejena in čista" na območju Kostela že četrto leto poteka akcija "Kostelci, pometimo pred svojim pragom!", ki jo organizira domače Turistično-športno društvo. V pripravah na letošnjo akcijo je pred kratkim 16 Kostelcev, predvsem članov Turistično-športnega društva, obiskalo razstavo cvetja Flora v Celju. Naslednji podoben izlet pa bo TŠD organiziralo v Arboretum Volčji Potok, s katerim Kostelci zgledno sodelujejo. Na fotografiji je Jani Marinč z Gotenca v Kostelu, zdaj upokojenec, prej pa priljubljen cestar. (Foto: J. Primc)

V ČAST ROJAKU IZ ZAGORICE

Ustanovili Fundacijo Toneta Kralja

Cilj: obvarovati propada dela slikarja in kiparja Toneta Kralja, rojaka iz Dobrepolja

LJUBLJANA, DOBREPOLJE - Velika retrospektivna razstava del umetnika Toneta Kralja, ki je bila lani v Moderni galeriji v Ljubljani, je opozorila obiskovalce tudi na velik Kraljev opus stenskih poslikav v cerkvah na Primorskem. Takrat so predstavili to Kraljevo delo tudi z diapozitivi in v videotehniki.

Avtor razstave magister Igor Kranjc je razgrnil obiskovalcem velikansko delo Toneta Kralja z nemim predvajanjem dokumentarnega gradiva. Gledalci so lahko videli, da številne slike načenja zob časa in da so potrebne obnove. O tem so govorili tudi na okrogli mizi pred otvoritvijo razstave. Mara Kraljeva, umetnikova vdova, je takrat opozorila na primer cerkve v Katinari v zamejstvu, kjer so stenske slike Toneta Kralja v celoti obnovili in jih ohranili zanamcem.

Že kmalu po razstavi je Nina Jeglič iz Kranja dala Moderni galeriji v Ljubljani pobudo, naj bi ustanovili poseben sklad za obnovo Kraljevih umetnin. Do uresničitve te zamisli, za katero se je še posebno zavzemala umetnikova hči Tatjana Kralj ob podpori sodelavcev, pa je bila še kar dolga pot.

26. januarja letos je bil končno v Plečnikovem hramu v Ljubljani prvi skupni sestanek ustanoviteljev in upravnega odbora "Fundacije Toneta Kralja, ustanove za ohranjanje umetniške dediščine", kot se sklad uradno imenuje. Sedež Fundacije je na umetnikovem domu, na Gerbičevi 11 v Ljubljani (tel. 33 22 62), predsednik upravnega odbora pa je inž. Vladimir Mljač z Lokev na Krasu. Upravni odbor se bo prizadeval za vključitev Fundacije v programe mednarodne Fordove Fundacije, ki denarno pomaga tudi projekte za ohranitev kulturnoumetniške dediščine.

Vsem, ki so vlagali napore in dobro voljo za začetek reševanja umetnin Toneta Kralja, Dobrepoljci in ljubitelji Kraljeve umetnosti iskreno čestitamo in želimo, da bi dosegli zastavljeni cilj.

ANKA NOVAK

SPOMENIK UMETNIKOMA - Na velika slovenska likovna umetnika nas spominja tudi spomenik pri njuni rojstni hiši (na fotografiji) v Zagorici v Dobrepolju.

Ivanško šolstvo še lačno denarja

Svetniki sprejeli osnutek odloka o proračunu za leto 1999 s pripombami - Največ investicijskih odhodkov v šolstvo - Zemljišča za nov vrtec še premalo - OŠ v dolini Krke?

IVANČNA GORICA - Na ponedeljkovi 2. redni seji občinskega sveta so svetniki največ časa (tri ure) potrebovali za sprejetje osnutka Statuta občine Ivančna Gorica ter za osnutek Odloka o proračunu za leto 1999. Veliko pripomb in vprašanj so zastavili županu Jerneju Lampretu (SDS), ki je predstavil program dela za prihodnje leto.

Proračun je "težak" skoraj milijardo in pol, razlogi za ta znesek pa so tudi v sredstvih prenosa (okrog 168 milijonov tolarjev) in v 225 milijonih, ki jih je ivanška občina dobila za spremembe namembnosti ob izgradnji avtoceste. Župan Jernej Lampret je razložil načrte investicij, ki so visoki predvsem v šolstvu. Letos se bo zaključila gradnja nove OŠ Višnja Gora. Ministrstvo za šolstvo in šport je za letos načrtovalo 75 milijonov tolarjev, preostanek (33 milijonov) bo morala zagotoviti občina. Obveznost države do te investicije ostane še 15 milijonov, ki naj bi jih zagotovili v letu 2000. V načrtu je prodobitev projektno tehnične dokumentacije za novo centralno OŠ Stična. Na področju otroškega varstva se v letu 1999 načrtuje nakup še potrebnega zemljišča za nov ivanški vrtec s sedmimi oddelki in pridobitev idejnega ter glavnega projekta. Ta novica je mnoge svetnike premotila, predvsem **Marino Koščak** (LDS), saj je mislila, da je celoten nakup potrebnega zemljišča že opravljen. Toda župan in **Bogomir Sušič**, ki je pristojen za družbene dejavnosti, sta povedala, da 1069 kvadratnih metrov zadošča le za stavbo, zmanjka pa za igrišče. Na otroka mora namreč priti 15 kvadratnih metrov. Za odkup je predvidenih 8,5 milijona tolarjev.

Francka Vidmar (SKD) iz Ambrusa je ponovila že v prejšnjem mandatu kar nekajkrat povedano željo po graditvi nove osnovne šole v dolini Krke, kar je podprl tudi **Janko Rošelj** (LDS) iz Marinče vasi. Vidmarjeva je predlagala, da bi letos določili vsaj lokacijo novogradnje, v letu 2000 pa začetne projekte. Župan je sicer dejal, da razume in podpira tovrstne želje, toda realnost - premalo denarja in preveč že začetih investicij - kaže, da bo to težko. Potrebno pa bi bilo tudi natančneje opredeliti, kaj z dosedanjimi podružničnimi šolami v Suhi krajini, tako v Ambrusu, Zagradcu in na Krki.

L. MURN

PROTI RAZVOZU GNOJA S FARME

IVANČNA GORICA - Regijsko društvo ekološkega gibanja (RDEG) Ivančna Gorica je 23. februarja dobilo obvestilo o razvozu gnoja s Farme Stična na njive Mrzlo polje - Gorenja vas ob potoku Višnjica in med Črnelskim potokom. Njive so imele snežno odejo debelo od 22,3 do 25,8 centimetra. RDEG meni, da je v tem primeru gnojilo neskladno z leta 1996 sprejeto Uredbo o vnosu nevarnih snovi in rastlinskih hranil v tla, kjer je med ostalim nedopustno tudi gnojenje na z vodo nasičenih tleh, prekritih s snežno odejo. Društvo je o tem obvestilo inšpekcijske službe in pričakuje, da se proti kršitelju uvede kazenski postopek.

NOVI IVANŠKI PEVSKI ZBOR - Ivanška občina se lahko pohvali z bogatim kulturnim dogajanjem, toda ravno v občinskem središču je dolgo vladalo kulturno mrtvilo. Pod prizadevno predsednico KD Marjano Hočevar pa se obrača na boljše. Že nekaj let se dejavni mladi gledališčniki, v novi knjižnici večkrat potekajo razne kulturne prireditve, pohvalno pa je, da ima Ivančna Gorica od nedavnega tudi nov moški pevski zbor, ki ga vodi Jernej Kralj. Njihov prvi javni nastop ob nedavnem kulturnem prazniku na prireditvi v Grosupljem je bil spodbuden, tako da se mnogi že veselijo njihovega ponovnega petja ob materinskem dnevu v ivanškem kulturnem domu. (Foto: L. M.)

DELAVCI UE TREBNJE - Delo v preteklem letu so predstavili načelnik Milan Rman (drugi z desne), zraven Ivica Bandelj, od leve proti desni pa še Alenka Gregorčič in Zvone Preskar. (Foto: L. M.)

SREČANJE MLADIH NOVINARJEV

IVANČNA GORICA - Kot že nekaj let tudi letos ob Jurčičevem pohodu Sklad RS za ljubiteljsko kulturo Območna izpostava Ivančna Gorica pripravlja srečanje mladih novinarjev in literarnih ustvarjalcev. Tokrat se bodo dobili danes, v četrtek, 4. marca, dopoldne v ivanški knjižnici. Srečanje bo posvečeno obletnici rojstva pisatelja in novinarja Josipa Jurčiča. Učenci osnovnih šol Stična, Višnja Gora in Šentvid ter dijaki Srednje šole iz Ivančne Gorice se bodo seznanili z osnovami pisanja za časopis. Izdelali bodo prilogo občinskega glasila Klasje.

PREMIERA USPELA

AMBRUS - Dramska skupina KD Ambrus z režiserjem Stanetom Zupančičem je to soboto uprizorila komedijo Branislava Nušića Sumljiva oseba. Predstavo si je tako prvič kot ob ob nedeljski ponovitvi ogledalo veliko ljudi, ki so zadovoljni, da so po tridesetih letih odrske deske prenovljene domače dvorane spet žive. Gledališčniki bodo igro ponovili čez teden dni, z njo pa bodo gostovali tudi po bližnjih krajih.

BARTOGU CERTIFIKAT ISO 9002

MIRNA - V prostorih gostišča Pri Francki bodo v petek, 12. marca, ob 13. uri podelili podjetju Bartog, d.o.o., v skladu z mednarodnimi standardi certifikat kakovosti ISO 9002.

KONCERT OB DNEVU ŽENA

TREBNJE - TD in KS Trebnje bosta pripravila v ponedeljek, 8. marca, ob 19. uri koncert ob dnevu žena, ki bo v tamkajšnjem kulturnem domu. Nastopili bodo narodnozabavni ansambli. Vstopnine ni.

LUTKOVA IGRICA TOBIJA

TREBNJE - ZKD Trebnje obvešča najmlajše in njihove starše, da bo v četrtek, 11. marca, ob 17. uri v kulturnem domu namesto predvidene 6. abonmajske predstave Vžigalnik lutkovna igrica z naslovom Tobija.

VPRAŠANJE DR. DRNOVŠKU

TREBNJE - Slovenski izgnanci, zbrani na letošnjem letnem občnem zboru Krajevne organizacije v Trebnjem, se obračamo na vas z vprašanjem, zakaj vlada RS ne pošlje v DZ predlog Zakona o skladu za poplačilo vojne odškodnine. Od prve obravnave je minilo že tri leta in pol, zato je nerazumljivo, da se s tem zakonom tako zavlačuje. Ali se zavedate, da smo vsi stari in bolni? Sklenili smo, če do konca marca 1999 ne boste poslali predloga našega zakona v DZ, bomo organizirali protest pred vlado RS.

Skrb za prostor je bila podcenjena

Dobro delovanje UE Trebnje v letu 1998 - Štirje oddelki - Lani novi arhivski prostori, ki še zahtevajo opremo - Skrb za izobraževanje delavcev

TREBNJE - Poleg glavnih ciljev - dobrega ni učinkovitega izvajanja upravnega dela - želi UE Trebnje letos predvsem rešitev prostorskih problemov, skrbela pa bo tudi za usposabljanje in izobraževanje delavcev v skladu s cilji reforme javne uprave. Tako je letošnje prednostne naloge na nedavni novinarski konferenci označil načelnik UE Trebnje Milan Rman.

Skupaj s sodelavci je predstavil delo v letu 1998 in ga označil za učinkovitega. "Seveda pa se kažejo tudi nekatere slabosti, saj so upravne enote v svoji teritorialni, organizacijski in funkcionalni komponenti omejene pri izvajanju svojih nalog. Na lokalni ravni bi bila potrebna večja povezanost državne uprave, pri čemer mislim tudi na inšpekcijske službe, geodezijo, finance idr.," je povedal Milan Rman. V preteklem letu je bilo na področju UE Trebnje evidentiranih skoraj 23 tisoč upravnih in drugih zadev.

Ivica Bandelj, ki ima na skrbi Oddelek za upravne notranje zadeve, je povedala, da je bilo lani največ zaradi sprememb na podlagi novega zakona o osebni izkaznici in iz novega zakona o varnosti cestnega prometa. V primerjavi z letom 1995 se je skoraj 30-odstotno povečalo število registriranih vozil na motorni pogon. Največ težav pri reševanju upravnih zadev okolja in prostora je predstavljala le 70-odstotna kadrovska zasedenost delovnih mest v oddelku. V primerjavi z letom 1997 so v letu 1998 ugotovili 32-odstotno zmanjšanje izdanih gradbenih dovoljenj in več kot 50-odstotno zmanjšanje izdanih lokacijskih dovoljenj.

Ena pomembnejših lanskih nalog Oddelka za gospodarstvo, vodi ga. Alenka Gregorčič, je zaključek komasacije rakovniškega polja. V primerjavi z letom 1997 so ugotovili, da se je povečal promet s kmetijskimi zemljišči za 26 odstotkov. Letos pričakujejo več dela v zvezi s kategorizacijo nastanitvenih obratov in z vzpostavitvijo katastra vinogradnikov in registra pridelovalcev grozdja in vina. Oddelek za občo upravo, ki ga vodi Zvone Preskar, poleg svojih upravnih nalog na področju vojnih veteranov in žrtev vojnega nasilja skrbi predvsem za zagotavljanje pogojev za delo ostalih oddelkov. Lani so pridobili nove arhivske prostore (okrog 150 kvadratnih metrov), ki pa še niso zadovoljivo opremljeni. Kljub obilici dela pa so delavci UE Trebnje našli čas tudi za različne oblike usposabljanja in izobraževanja. Zavedajo pa se tudi, da je javna uprava odvisna predvsem od kvalitete njene informatizacije, pri tem pa so v celoti odvisni od Centra vlade za informatiko.

L. MURN

O DELU V UPRAVNI ENOTI - Na območju UE Sevnica je zdaj 17.700 prebivalcev, v sami občini kakih 500 manj. Število smrti se povečuje, na drugi strani pa so rojstva še vedno v upadanju. To so med drugim povedali na novinarski konferenci upravne enote Sevnica, kjer so o minulem delu poročali: Joško Kovač, načelnik enote (prvi z desne), Marjeta Gunstek in Tine Zupančič. (Foto: B. D. G.)

SPET SALAMIADA

SEVNICA - Društvo salamarjev Sevnica tudi letos ob dnevu mučenikov ne bo zatajilo. Kot sporoča, bo 38. salamiada, najstarejše ocenjevanje in preizkušanje salam in klobas domačih proizvajalcev v Sloveniji, v sredo, 10. marca, ob 15. uri v gostilni Vrtovšek v Sevnici.

NAŠE KORENINE IN RAZSTAVA

VIŠNJA GORA - Kulturno in turistično društvo ter družina Pilko vabijo jutri, 5. marca, ob sedmih zvečer na Čandkovo domačijo, kjer bo kulturni večer. Na njem bo novinar Tone Jakše predstavil svojo knjigo Naše korenine, ljubiteljska slikarka Astra Perko Stante pa bo razstavila svoja dela. Gosta večera bosta junaka Jakšetove knjige Mihaela Zajc Jarc in Jurij Tekavec.

NAJVEČ RAZPRAVE O OSNUTKU PRORAČUNA

SEVNICA - Občinski svetniki so preteklo sredo zaključili 3. redno sejo. Sprejeli so poročilo stanovanjskega sklada in poročilo o dimnikarski službi v občini, podprli ustanovitev samostojne glasbene šole, opredelili plače za občinske funkcionarje in financiranje političnih strank. Točke za župana so pri tem razdelili tako: 60 odst. SLS, 20 odst. LDS, 15 odst. SKD in 5 odst. ZLSD. Največ časa so namenili razpravi o zastavljenem programu proračunske porabe za letošnje leto, kjer so se uskladili o nekaterih temeljnih poudarkih, ki naj jih ima predlog proračuna.

POSTAJA RK SEVNICA SE JE PRIJELA

SEVNICA - Postaja Rdečega križa, ki je v Sevnici začela delovati lani, je v februarju pripravila druženje ob prebiranju Prešernove poezije, cvetličarna Šilva pa je obiskovalcem predstavila, kako oblikovati cvetlične šopke in zavijati darila. Minuli torek so v učilnici RK pripravili klepet o zdravi prehrani ter "delili" nasvete o tem, kako z vajami do boljšega počutja in zdravja.

Zdaj 300 vpisov po zakonu o vinu

Upravna enota Sevnica je ob poročanju o minulem delu posebej opozorila na novosti v vinskem zakonu, na osebne izkaznice ter novosti na področju cestnega prometa

SEVNICA - Joško Kovač, načelnik upravne enote Sevnica, je skupaj s sodelavci minuli teden v poročilu o delu v preteklem letu poudaril, da je enoti razpoložljiv denar omogočal normalno poslovanje in še nekaj posodobitev. Enota bi sicer potrebovala dodaten prostor, saj se zdaj po štirje referenti stiskajo v enem prostoru.

Vodja referata za kmetijstvo **Tine Zupančič** je posebej osvetlil novosti, ki jih prinaša novi zakon o vinu in proizvodih iz grozdja. Med drugim se bodo morali v seznam pridelovalcev vpisati vsi, ki pridelujejo za trg, tudi če imajo manj kot 5 arov vinograda. Doslej so imeli čez 300 novih vpisov, vendar odločb še ni, ker ministrstvo še nima pripravljenih registrov. Upravna enota poziva že vpisane vinogradnike, da so dolžni obnoviti vpis in se opredeliti, ali se bodo vpisali v seznam tržnih pridelovalcev vina in grozdja.

Na področju upravnih notranjih zadev je, kot je povedala vodja oddelka **Marjeta Gunstek**, največ novega pri izdaji osebnih izkaznic in pri uveljavljanju zakona o varnosti v cestnem prometu. Pri organiziranju športnih prireditev na cestah je potrebno dovoljenje upravne enote in Direkcije za ceste, če je cesta državnega pomena. V Sevnici je bilo lani 5 takih prireditev in v upravni enoti upajo, da bodo prireditelji vztrajali, čeprav bo za dovoljenja potrebno opraviti nekaj več poti.

Kot so povedali, denacionalizacijo otežuje Odkodninski sklad, ki se redno pritožuje na vsak zahtevek, pa čeprav morda nima nobene osnove. Pri Skladu kmetijskih zemljišč pa se zapleta, ker nima na razpolago nadomestnih zemljišč. Menijo, da se bo denacionalizacijski postopek najbolj zavlekel v Krmelju, kjer je bil nekdaj sudnik premoga v lasti neke družine. Tam ni pravih izmer zemljišča, na njem pa so tudi stanovanja in za nameček še objekt Metalne v stečaju.

B. DUŠIČ GORNIK

Krjavljeve iskrice

KOLIKO ČASA "LEVI" NOVINAR? - Na nedavni novinarski konferenci v zvezi s 6. Jurčičevim pohodom je župan Jernej Lampret (SDS) pokazal, da dobro pozna sedmo silo. Vse novinarje je lepo predstavil z imenom in priimkom ter kateri medij zastopajo (le pri Studiu D, ki ni ravno pogosto v teh koncih, se je malce zataknilo). Zanimivo je bilo pri "hišnem" novinarju Andreju Agniču, ki je urednik občinskega glasila Klasje. Trenutno ima na desni roki mavec. "To pa je naš novinar, ki piše z levo roko," je dejal župan in se nasmehnil. Morda ga je zaskrbelo, da ne bi začel tudi pisati bolj levo. No, saj mavec ne bo trajal večno, menda do srede marca.

ŠTIRI JURČIČEVE KNJIGE - Novinar Dela Bojan Rajšek je povprašal, ali bodo imeli pohodniki na dan pohoda priložnost na kakšni izmed stojnic kupiti Jurčičeva dela. Župan se je vprašal o smiselnosti takšne akcije, "saj tiste štiri njegove knjige ima že vsak na svoji polici". Takšno enostavno razlago je rešila Tatjana Lampret, ki je povedala, da so na prvih dveh pohodih poskrbeli za prodajo Jurčičevih knjig, pa žal ni bilo nobenega odziva. Prodali niso niti ene!

NOVA URA - Na začetku 2. redne seje je direktor občinske uprave na steno sejne sobe obesil novo uro - do sedaj je tu ni bilo. Seveda so se zbrani razveselili, ker bo ura opozarjala, da seje ne bodo predolge. Pa ni prav nič pomagala, prej nasprotno, tako dolgo kot v ponedeljek že dolgo niso "sejali": od 17. ure preko polnoči!

Trebanjske iveri

VREDNI POSNEMANJA - Na trebanjski upravni enoti ne govorijo kar tako, da skrbijo za izpopolnjevanje in izobraževanje svojih delavcev, pa ne le strogo v svoji stroki. Kot je povedal načelnik Rman, zaposleni sodelujejo tudi na splošnih tečajih, na primer za boljšo slovenščino na delovnem mestu, o etičnem obnašanju ipd. Takšne tečaje bi potrebovali še mnogokje.

RAHNETOVA NAMESTO SLAKA - Ker je trebanjski župan Pungartnik (LDS) za novega direktorja občinske uprave določil Janez Slaka (LDS), je jasno, da ta ne more več opravljati naloge svetnika in je potrebno nadomestilo - Olga Rahne. Pričakovanja, da bo šlo na nedavni seji pri tej točki brez zapletov, so bila zaman. Alojzij Metelko (SLS) je povedal, da ima občina direktorja, ki še ni bil razrešen, to je Mojca Pekolj. Župan je pojasnil, da je bila gospa prerazporejena drugam. Metelko je nato dodal, da se bodo tako kadri v občinski upravi podvajali. Po še nekaj "dvomih" pomladnikov je Anton Kovačič (DeSUS) vse vprašal: "Ali so se naši možgani za to mizo skisali?" Odgovora ni bilo, so pa nato svetniki Rahnetovo le sprejeli v svoj krog. Menda bo zdržala.

Sevniški paberki

POHVALA, NE ZANIČEVANJE! - "V Svetem pismu so Jezusovi blagri dopolnilo desetim zapovedim. Evangelist Luka je v četrtem blagru zapisal: 'Blagor vam, kadar vas bodo ljudje sovražili, izobčili in sramotili ter vaše ime zavrgli kot zlo zaradi sina človekovega! Razveselite se tisti dan in poskočite od sreče, kajti vaše plačilo v nebesih je veliko.'" Tako je zapisal v Dolenjskem listu Franc Brečko iz Škocjana. Le kako se ob tem počuti Brečkov stanovski kolega župnik z Razborja?! Na sprejemu pri sevniškem županu ga je ta - ne obložil s sovraštvom, ne izobčil, ne zavrgel kot zlo - ampak prav nasprotno, nadvse pohvalil za njegovo dobro in zgledno duhovniško in družbeno delo.

ČE NI SODNIKA - Mnogi v sevniški občini so močno pogrešali sodnika za prekrške, menda pa je tudi res, da je precej tudi takih, ki jim je odsotnost še kako prav prišla. Če ni sodnika, tudi ni kazni, so si najbrž mislili in - udri s sekiro in žago po sevniških gozdovih! Novica se je hitro širila in črni poseki so se močno razmahnili. Nekatere slabo poučene je nazadnje korajža precej stala. Pridrveli so nad gozdove na sevniškem koncu tudi iz drugih občin, pri svoji lakomnosti pa pozabili, da je za prekrške pristojen krajevni sodnik. Odločbe o kaznih so dobili zelo hitro. Včasih je pa dobro kaj vedeti ali vsaj vprašati.

Krške novice

DO YOU LIKE HORSES? - Da je reorganizacija krške občinske uprave nujna, ni dvomov. Potrebno je namreč že enkrat pospraviti odpadlo listje in občino približati občanom. A za to bo potrebno iz občinskega proračuna odšteti 3,7 milijona tolarjev! Pa ne le to: delo je zaupano ptujskemu podjetju TMI HORS in prav slednje dejstvo je med svetniki na zadnji seji sprožilo kar nekaj vprašanj in dilem, ali v občini Krško ali morda v Posavju nimamo dovolj šolanih strokovnjakov, ki bi bili kos tej nalogi. Tako je svetnik Miroslav Mikeln, očitno prejšnji četrtek bolj "živalsko" razpoložen, prisotne spraševal: Do you like horses? (imate radi konje?) in ugotavljal, da očitno občina ne Posavje nimata strokovnjakov. "Smo torej Posavci primerni le za posavske gonič̆e?"

PASJA TAKSA - Pasja pa mu je prišla na misel zaradi predloga svetnika Ivana Petrišiča, da je potrebno uvesti občinsko takso za lastnike psov, ki onesnažujejo naša mesta. Mikeln mu je pritrdil: "Takso bo potrebno nujno vključiti v odlok o reji psov, in to še pred vstopom v Evropo, da ne bomo po neevropsko lajali!"

ZA LEPŠI RUDNIŠKI KRAJ - Na Senovem imajo turistično društvo, ki želi polepšati rudniški kraj. A kaj, ko so stranske ceste zatrpane z raznimi barakami, v katerih so našle svoj prostor drvarnice, vrtne lope in podobno. Zato je svetnik Janko Mlakar predlagal, naj občina že kaj ukrene, da se to odstrani. Sicer bodo tudi barake kmalu turistična zanimivost in znamenitost Senovega...

Novo v Brežicah

DRAMA V TREH DEJANJIH - Nekateri obiskovalci zadnje abonmajske predstave v brežiškem prosvetnem domu so bili nekoliko razočarani nad kratkim trajanjem Partljičeve monodrame, v kateri je imela glavno in edino vlogo neka čistilka. Take bi bilo treba napotiti v sejno dvorano Mladinskega centra, kjer izven abonmaja že lep čas nastopa brežiški občinski svet z dramo v treh dejanjih - oprostite - nadaljevanjih. Toda če je za pravo dramo značilno, da zaplet, vrhunec in razplet napiše njen avtor, za vse te zadeve pri dramatičnih zasedanjih občinskega sveta poskrbe kar igralci (svetniki) sami. Še režiser (župan) nima veliko pri tem.

PRENAGLIL SE JE - Med zadnjo razpravo o novem statutu občine Brežice je svetnik Blažinč v razmislek navrgel predlog o novem datumu občinskega praznika, saj obujanje na dogodke iz druge svetovne vojne ni več moderno, poleg tega pa se nam je v tem sodobnem času pred dobrimi sedmimi leti zgodila nova vojna. Tako je izrekel misel, da bi namesto 28. oktobra lahko praznovali 27. junija, to je na dan, ko je v kratkem spopadu v njegovih Rigoncah padel borec teritorialne obrambe Jernej Molan. Ker ni bilo med navzočimi čutiti prav nobene podpore, bo lahko svetnik Blažinč z istim predlogom prišel na dan na prvi seji dobovskega občinskega sveta, če takrat seveda ne bo za svetnika že prestar.

SNEŽENI LEV - Letošnja debela snežna odeja je marsikoga navdušila za postavljanje sneženih skulptur. Snežake velikane je bilo mogoče videti za vsakim vogalom. Na Prilipah pri Čatežu ob Savi pa so se lotili sneženih živali. Največja je bil lev na podstavku, visok blizu 3,5 metra. Postavili so ga pri Klemenčičevih, kjer sta se še posebej izkazala Frenka, starejši in mlajši. Seveda so pomagali valiti snežene kepe tudi sosedovi otroci. (M. V.)

Na Senovem kmalu boljša pitna voda

Ko bo vsa investicija končana, bo vodni sistem iz rudnika Senovo omogočal 40 do 45 litrov vode na sekundo, s čimer bo mogoče nadomestiti tudi druge sporne vodne vire

SENOVO - Kot kaže, bo večletno reševanje problematične oskrbe severnega dela občine Krško s pitno vodo kmalu končano. Rešitev je bilo sicer pričakovati že pred časom, a po številnih zapletih je bil pred kratkim podpisan sporazum o začasni priključitvi vodnega vira iz Rudnika v zapiranju Senovo na vodovodno omrežje Senovo med občino Krško, Rudnikom Senovo v zapiranju in upravljalcem Kostakom.

V prvi fazi investicije bodo vodo, ki jo že leta črpajo iz jame v potok, priključili na 1.710 metrov dolg povezovalni vodovod od izhoda iz jame do obstoječega napajalnega voda za rezervoar na Petanovem hribu, ki je bil narejen konec leta, financirala pa ga je občina Krško.

Priključitev naj bi bila izvedena v nekaj dneh, kar pomeni, da bo 4.000 prebivalcev Senovega in Brestanice pilo boljšo vodo. Letos naj bi končali tudi 2. fazo investicije, ko bodo aktivirali vodnjak, ki je bil zvrtan že lani. S tem bo prišla v sistem še boljša voda. "Obe vodi sta po večkratnih analizah neoporečni, a druga je po mineralni sestavi boljša," pravi Drago Klanšček, tehnični vodja rudnika.

Senovo in Brestanica potrebujeta 10 do 12 litrov vode na sekundo, ker pa bo kapaciteta vseh trajno urejenih vodnih virov kar 40 do 45 litrov na sekundo, bo možno iz rudnika vodo izkoristiti tudi za potrebe ostalih predelov občine, še posebej mesta Krško.

Drago Klanšček

S tem pa še ne bo urejena oskrba s pitno vodo v višje ležečih krajih tega dela občine. Krajani Šedma, Reštanja in Malega Kamna so namreč zelo prizadeti zaradi degradacije površin, ki so nastale zaradi 200-letnega izkoriščanja premoga. Premiki zemeljskih tal so povzročili, da je večina vodnih virov usihala. Okoli 250 gospodinjstev je tako poleti odvisnih od dovažanja vode s cisternami. Sedaj je ob skupni akciji občine Rudnika in krajevne skupnosti Senovo v izdelavi projektna naloga za rešitev problema na tem območju, drugo leto pa naj bi se oskrba z vodo tudi tam izboljšala.

T. GAZVODA

OBRTNIKI - Na srečanju krških obrtnikov so udeleženci govorili o svojem delu in o časih, ki jih preživlja obrtništvo. Na fotografiji (z desne): sekretar krške obrtne zbornice Jože Cvar, novi predsednik Dušan Arh, dosedanji predsdnik Ivan Molan in predsednik obrtnikov upokojencev Dane Mižigoj. (Foto: S. Fabjančič)

Neresnost v državnem vrhu

Na srečanju o preteklih in sedanjih težavah obrti

KRŠKO - Ker je v Krškem žalostno končalo veliko nekdanjih velikih podjetij, mnogi domačini v pričakovanju novega krškega gospodarskega razcveta stavijo na obrt. Ta v resnici tukaj nekaj pomeni tudi po zaslugi krške obrtne zbornice. Ta obrtnikom pomaga strokovno in tudi drugače poskrbi zanje, o čemer govori med drugim tudi nedavno druženje obrtnikov.

Obrtna zbornica Krško in predsednik upravnega odbora upokojencev obrtnikov Dane Mižigoj sta pred časom povabila v gostilno Žolnir upokojene obrtnike in njihove zakonske spremljevalce na zaključek leta 1998. Ob tej priložnosti so prisotni še za en mandat izvolili Daneta Mižigoja za predsednika upravnega odbora obrtnikov upokojencev, ker so z njegovim dosedanjim delom zelo zadovoljni. Navzoči sekretar obrtne zbornice Jože Cvar je povedal, da je dolgoletni zelo uspešni predsednik obrtne zbornice Krško Ivan Molan odšel v pokoj in da je novoizvoljeni predsednik postal ing. Dušan Arh, zelo uspešen obrtnik.

Dane Mižigoj se je zahvalil prisotnim za ponovno zaupano mu predsednikovanje. Izrekel je tudi zahvalo Ivanu Molanu, dosedanjemu predsedniku zbornice, za sodelovanje, saj je zbornica lani sofinancirala upokojenim obrtnikom prav lepa izleta in praznovanje zaključka leta. Mižigoj je novemu predsedniku zbornice Arhu čestital za izvolitev in ga hkrati nekako obvezal za prihodnje delo, in sicer, naj zbornica v bodoče obdrži sedanji način druženja obrtnikov. S tem bi zbornica potrjevala minule delo obrtnikov upokojencev, ki so vzdržali v težkih časih in pripomogli k razvoju krškega obrtništva.

O nekdanjih težavah obrtnikov so navzoči na omenjenem srečanju tudi pokramljali. Pri tem so ugotovili, da časi za obrtništvo niti sedaj niso nič lažji. V razpravah o tem so izrekli precej kritike na račun neresnosti in neučinkovitosti poslancev in vodstva države.

Za dobrovoljo na srečanju je skrbel ansambel Labod.

M. UNETIČ

OBČNI ZBOR DRUŠTVA DIABETIKOV

ČATEŽ OB SAVI - Društvo diabetikov Posavje - Brežice bo imelo v soboto, 6. marca, v Petrolovem motelu na Čatežu redni občni zbor. Člani društva bodo med drugim ocenili delo v zadnjem obdobju in začrtali prihodnje. Člane društva in goste iz Sevnice in Krškega bo na železniški postaji v Brežicah čakal poseben avtobus ob prihodu vlaka ob 8.41. Avtobus bo postal ob 8.50 pri blagovnici v Brežicah.

Poroka celo z dunajskimi dečki?

Nova poročna dvorana

BREŽICE - Če bo vse potekalo po predvidevanjih, bo prva poroka v novi poročni dvorani, urejeni v jugovzhodnem stolpu brežiškega gradu, sklenjena v soboto, 6. marca. Slavnostno dvorano, ki, resnici na ljubo povedano, še ni povsem dokončana, a gre pri tem zgolj za malenkosti, so pravzaprav urejali skoraj dve celi desetletji. Tako je, denimo, stilno pohištvo, ki ga je izdelal sevniški Stilles, naročil še pokojni načelnik za notranje zadeve Franc Bukovinski, plačal pa tedanji predsednik izvršnega sveta mladi Jože Avšič, danes znan kot bivši župan in sedanji poslanec Državnega zbora.

Ob tem, da bodo mladoporočenci svoj "da" dahnili v povsem novem okolju, do katerega se bodo do dokončanja razrušene zunanje terase morali prebiti po dolgem in ozkem hodniku, pa jim bo na voljo tudi bogatejša izbira različnih poročnih protokolov - vsak za svojo ceno, seveda. Za najbolj petične bo na voljo velika viteška dvorana, v kateri bodo bojda lahko zapeli celo znameniti dunajski dečki. Kdo ve, morda pa se bodo ob takem razkošju mladi v večjem številu odločali za poroke, kajti lani je bilo v vsej občini sklenjenih le 105 zakonskih zvez, da o tem, da bi bilo treba nenehno upadanje števila rojstev vendarle nekako zajeziti, niti ne govorimo.

LIKOVNA MATINEJA Z ALMIRO BREMEC

BREŽICE - Posavski muzej Brežice bo pripravil v nedeljo, 7. marca, ob 10. uri v svoji likovni galeriji nedeljsko likovno matinejo, vodeni ogled po razstavi del akademske grafičarke Almire Bremec. Muzej sicer že nekaj časa organizira za likovnike in ljubitelje umetnosti občasno prireditve, na katerih muzejska pedagoška služba zagotovi skrbno pripravljeno vodenje. Prvo tako vodenje so pripravili ob retrospektivni razstavi del akademskega kiparja in medaljerja Vladimira Štovička. Omenjena srečanja v muzeju so dobila ime nedeljska likovna matineja in v nedeljo bo, kot rečeno, taka prireditev ob razstavi del Almire Bremec.

VINOGRADNIŠKI ZBOR V GAJU

VELIKA DOLINA - Vinogradniki z območja Velike Doline in Jesenic na Dolenjskem bodo pregledali delo v zadnjem obdobju in pripravili delovni načrt za letos. Da bi opravili to, se bodo sestali na občnem zboru, ki bo 19. marca ob 17. uri v Gaju.

ČIMPREJ O PLANINI

Svetnik Martin Kodrič je na zadnji seji občinskega sveta predlagal, naj se čimprej na dnevni red uvrsti točka o maloobmejnem prehodu Planina, povabijo pa naj tudi predstavnike notranjega in zunanjega ministrstva. Zaradi zavlačevanja gradnje je namreč otežen razvoj turizma na Planini.

Telefon, ko povedo o zatrtih bolečinah

Pokliče že 8-letnik

KRŠKO - V marcu naj bi spet potekalo izobraževanje za svetovalce TOM, telefona za otroke in mladostnike. Tom deluje tudi v Posavju. Potem ko je začel delovati sredi lanskega leta pri Zvezi prijateljev mladine Krško, je skupina svetovalcev pri ZPM Krško preko tega telefona na voljo ob določenem času mladim ljudem, ki se znajdejo pred različnimi težje ali lažje rešljivimi življenjskimi problemi.

Klici, ki so jih zabeležile svetovalke, se nanašajo pretežno na zasvojenost z alkoholom, cigaretami in mehkimi drogami. Skoraj enako žgoča tema pri mladih klicateljih je očitno njihov dom z odnosi, ki vladajo tam, saj se številni klici nanašajo na probleme s starši ter na alkoholizem in nasilje staršev. Nekatere preganja dolgčas in, zanimivo, ta težava je glede na pogostost vsebine pogovora po Telefonu za otroke in mladostnike na visokem tretjem mestu. Dosti klicateljev omenja zlorabo, tudi spolno. Precej mladih očitno trpi zaradi občutka osamljenosti, podobe o samem sebi in ima psihične težave ob smrti pomembne osebe. Medsebojni odnosi z vrstniki so tudi med temami pogovora. Nekateri mladi poiščejo na TOM-u tudi informacije o izobraževanju in zaposlitvi. Medtem ko je na predzadnjem mestu zabeleženih problemov - pač glede na pogostot tovrstnih klicev - spolnost, je na zadnjem šola.

Podatki za lani kažejo, da je bilo največ mladih, ki so klicali na TOM, starih 12 do 20 let, nekaj je bilo mlajših, starih 8 do 10 let. Pogovori so trajali manj kot minuto pa tudi 45 minut. Nekateri klicatelji samo pokličejo in odložijo slušalko, nekateri pogovor prekinejo sami.

Pri telefonu za mlade in mladostnike so svetovalci vsak dan od 12. do 20. ure. Svetovalke pri ZPM Krško dežurajo in se oglašajo na omenjenem telefonu ob ponedeljkih od 16. do 20. ure.

L. M.

DO PRORAČUNA Z MNENJI VSEH KRAJEVNIH SKUPNOSTI

BREŽICE - Brežiški občinski proračun bodo svetniki obravnavali prihodnjič, čeprav so v ponedeljek imeli na dnevnem redu razpravo o osnutku proračunskega odloka. Razpravo so preložili na pobudo svetnika Jerneja Zorka, naj se osnutek vrne v delovno gradivo in počaka z obravnavo dotlej, dokler ne bo župan Vlado Deržič obiskal vseh krajevnih skupnosti, zbral njihove pripombe in to upošteval pri sestavi proračunskega osnutka.

NA TISOČE PLANINCEV V GORE

KRŠKO - Planinsko društvo Videm Krško bo imelo jutri ob 18. uri v Kulturnem domu Krško redni občni zbor. Društvo letos praznuje 10-letnico obstoja in organizira vsako leto nekaj stalnih pohodov, med temi zimski, letni in jesenski pohod na Grmado, kjer je zgradilo tudi Planinski hram. Med prireditvami društva je dobro znana zlasti vsakoletna Kresna noč na Libni. V vsem obdobju delovanja je PD Videm vsako leto popeljalo v gore okrog 1.000 planincev.

OBČNI ZBOR IN PRAZNOVANJE

KRŠKO - Društvo kmetic Krško bo pripravilo v soboto, 6. marca, ob 14. uri v osnovni šoli Jurija Dalmatina na Vidmu občni zbor in praznovanje ob dnevu žena ter materinskem dnevu. Udeleženci bodo razpravljali o delu društva in prisluhnili kulturnemu programu.

KONCERT SLOWINDA

KRŠKO - V sredo, 3. marca, zvečer je v Kulturnem domu gostoval pihalni kvintet Slowind, ki ga sestavljajo priznani instrumentalisti in solisti orkestra Slovenske filharmonije. Koncert, na katerem so izvedli dela Hindemintha, Lohosa in Mozarta, je bil posvečen 50-letnici delovanja Glasbene šole Krško.

DELAVNICE STARIH OBRTI

KOPRIVNICA - Ob dnevu tukajšnje osnovne šole so pripravili v petek, 26. februarja, popoldne delavnice starih obrti, odprli so razstavo in pripravili zaključno prireditev. Razstava je bila odprta še v soboto in nedeljo.

CEDILNIKOVA RAZSTAVA

BREŽICE - V kavarni Amarcord so v sredo, 24. februarja, zvečer odprli razstavo olj in grafik likovnega pedagoga Vlada Čedilnika. O umetniku in njegovem delu je govoril umetnostni zgodovinar mag. Damir Globačnik, v kulturnem programu pa sta nastopila kitarista Ester Jerič in Berislav Cerinski.

PRELOŽILI IZREDNO SEJO O ŠOLSKIH OKOLIŠIH

BREŽICE - Občinski svet Brežice je za v ponedeljek sklicano 1. izredno sejo o šolskih okoliših preložil na 8. marec. Do tega je prišlo, ker služba za zakonodajo pri vladi republike Slovenije ni poslala svojega mnenja o izidu glasovanja 22. februarja na redni seji brežiškega občinskega sveta o šolskih okoliših. Omenjeno vladno službo so iz brežiškega občinskega sveta zaprosili za mnenje, potem ko so svetniki glasovali 22. februarja o ureditvi šolskih okolišev po mejah krajevnih skupnosti. Za take okoliše so svetniki glasovali z enim glasom večine, vendar se je pri tem en svetnik vzdržal glasovanja, kar je povzročilo celoten zaplet pri razumevanju izida glasovanja.

S Sromelj glasno opozarjajo državo

Sromlje bodo mogoče že kmalu bogatejše za manjšo muzejsko zbirko o vinogradništvu - Martinovanje na Sromljah - Vinogradniki do uspeha le povezani - Za razširitev sortnega izbora

SROMLJE - Sromlje bodo mogoče že kmalu bogatejše za manjšo muzejsko zbirko. Sromeljsko vinogradniško društvo si je namreč na svoji nedavni skupščini postavilo za eno od nalog ureditev društvenih prostorov, ki bi nudili tudi streho zbirki.

Društvo je lani zaprosilo krajevno skupnost Sromlje za prostore v zgradbi krajevne skupnosti. Odgovor je bil ugoden za vinogradnike in tako ti zdaj že omenjajo načrte o ureditvi teh prostorov. Tu bi radi naredili vinoteko sromeljskih vin. Omenjejo tudi možnost, da bi v delu teh prostorov opremili priročni laboratorij za potrebe sromeljskega vinogradništva. Radi bi uredili, kot rečeno, tudi zbirko, ki bi predstavila obiskovalcem vinogradniško in kletarsko opremo. Vinogradniško društvo se namerava pri doseganju tega cilja vključiti v program CRPOV.

V drugi sklop na nedavni skupščini zastavljenih nalog so sromeljski vinogradniki zapisali izobraževanje. Imeli bodo tečaje, predavanja in ekskurzije.

Pika na i vsemu trudu za kar najboljšo žlahtno kapljico v kleteh naj bi bilo sromeljsko martinovanje, s katerim bi radi dober glas o dobrotah sromeljskih vinskih kleti razširili v svet. Razlog za tako pozornost godovniku 11. novembra je tudi ta, da je sveti Martin farni patron na Sromljah.

Člani društva vinogradnikov Sromlje so na omenjeni skupščini posebej opozorili, da počenja nekaj, kar je skregano s pametjo in z dobrimi nameni: država namreč dovoljuje uvoz velikih količin vina, čeprav je v Sloveniji dovolj dobrega domačega vina. S takim ravnanjem peha država slovensko vinogradništvo v še globljo krizo. Sromeljski pridelovalci grozdja in kletarji bodo tako opozorilo zapisali tudi v poziv pristojnim državnim organom, naj se prenehajo obnašati mačehovsko do slovenskega vinogradništva.

L. M.

• Na Sromljah zbrani vinogradniki so prepričani, da so močni le trdno povezani vinogradniki. Zato menijo, da je potrebno tudi povezovanje ob bizeljsko-sremiški VTC. Tako povezani bodo lažje dosegli na svojem območju razširitev sortnega izbora s sortama rumeni muškat in sivi pinot.

GOSPODARSTVO

NA VRSTI JE SEJEM TURIZMA ALPE ADRIA

LJUBLJANA - Prihodnji torek, 9. marca, spet odpre vrata največji in najpomembnejši slovenski turistični sejem Alpe Adria. Od tega dne pa do nedelje, 14. marca, boste lahko na njem spoznavali turistično ponudbo Slovenije in tujine: Avstrije, Črne gore, Francije, Hrvaške, Italije in Turčije. Sočasno bosta potekala še sejem Fotostik ter sejem Ribolov in lov.

TUDI DOLENJCI PRED PARLAMENTOM

LJUBLJANA - Med tri- ali po nekaterih ocenah celo štiritisoč glavo množico članov devetih reprezentativnih sindikatov, ki so pretekli četrtek protestirali pred parlamentom, je bilo tudi okrog 100 Dolenjcev in Belokranjcev, ki so tja prispeli organizirano z dvema avtobusoma. Delavci so protestirali predvsem zaradi sprememb pogojev upokojevanja, saj menijo, da je krivično, če država od tistih, ki plačujejo prispevke 35 ali 40 let, zahteva, naj delajo do 63. oz. 65. leta. Kot je povedal sekretar območne ZSSS za Dolenjsko Jože Miklič, so v protestu zahtevali, naj predlog zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju še pred obravnavo vrnejo v usklajevanje ekonomsko-socialnemu svetu.

NIŽJE OBRESTI ZA STARA POSOJILA

NOVO MESTO - Na pobudo Podjetniškega centra Novo mesto so Dolenjska banka, SKB banka in Krekova banka znižale obrestno mero za posojila, ki so bila podjetnikom odobrena iz občinskih proračunskih sredstev za razvoj malega gospodarstva v letih 1996 in 1997. Banke so obrestno mero za posojila iz proračunskih sredstev znižale od TOM + 6 odst. na TOM + 3,5 oz. TOM + 4 odst. Znižanje velja od 1. februarja dalje za posojilojemalce, ki so se pri naložbi držali zastavljenega programa.

Z napovedjo dohodnine se ni igrati

Bliža se zadnji rok za oddajo - 31. marec - Preberite si, komu napovedi ni treba oddajati, katere olajšave lahko uveljavljate, kakšne so kazni in kako izračunate osnovo za odmero!

NOVO MESTO - Do 31. marca so vsi prebivalci Slovenije, ki so imeli v preteklem letu vsaj en po zakonu obdavčljiv dohodek, dolžni oddati napoved za odmero dohodnine. Obveznost velja tudi za osebe, ki nimajo stalnega bivališča pri nas, a so tu bivale nepretrgoma vsaj 6 mesecev in dosegle obdavčljive dohodke. Kot je znano, je za napoved treba izpolniti posebne obrazce, te pa še pred iztekom meseca oddati davkariji osebno ali po pošti. Če se odločimo za zadnjo možnost, je najbolje oddati pošiljko priporočeno, da imamo dokaz o pravočasni oddaji. Šteje se, da smo oddali napoved pravočasno, četudi smo jo predali pošti 31. marca.

Nekaterim pa napovedi ni potrebno pisati in oddati. Zakon določa, da so prihodki v višini 11 odst. povprečne letne plače v Sloveniji neobdavčljivi. Za lani, ko je bila povprečna letna plača 1.896.828 tolarjev, to znese 208.651 SIT. Napovedi ni potrebno oddati, če vaši obdavčljivi prejemki skupaj niso presegli te vsote. Ravno tako je ni treba oddajati, če je bil vaš edini prejemek pokojnina in od nje med letom niso obračunavali akontacije dohodnine. Napovedi ne oddajajo niti učenci in študentje, ki so služili samo z delom preko študentskih servisov, pa so skupno prejeli manj kot znaša 51 odst. povprečne plače (967.382 SIT). Komur je bila že obračunana akontacija, pa naj napoved vseeno odda, ker mu bodo le tako denar povrnili.

Olajšave

Država torej vsem zavezancem priznava do 11 odst. povprečne plače kot neobdavčljive dohodke in to vsoto vsakemu tudi avtomatično priznava kot splošno znižanje davčne osnove. Osnovo si lahko zmanjšamo tudi za celotni znesek, ki smo ga plačali za samoprispevek. Znano zmanjšanje za največ 3 odstotke od prve osnove za dohodnino lahko uveljavljamo za denar, ki smo ga porabili za predpisane namene zase in to lahko dokažemo z računi. O tem, katere račune lahko vse uporabimo, smo pisali že pred novim letom (vzdrževanje ali nakup stanovanja, zdravila, učbeniki itd.) Na računih mora biti vidno, kaj smo kupili, izpisano pa mora biti tudi naše ime - če ni, ga sami dopišemo.

Zavezanci, ki so do 31. 12. 1998 dopolnili 65 let, lahko uveljavljajo posebno olajšavo v višini 8 odst. povprečne plače ali 151.746 SIT. Invalidi s 100-odst. telesno okvaro so upravičeni do olajšave v višini 1.896.828 SIT (povprečna letna plača), učenci in študentje, ki so služili preko študentskih servisov, pa do olajšave v višini 40 odst. povprečne plače (ali 758.731 SIT).

Vzdrževani člani

Uveljavljamo lahko tudi posebne olajšave za vzdrževane družinske člane za čas, ko smo jih dejansko preživljali. Za prvega otroka ali katerega drugega vzdrževanega družinskega člana nam država prizna 10-odst. olajšavo (189.683 SIT), za vsakega nadaljnega otroka pa 5 odst. več. Tako za dva otroka lahko uveljavljamo olajšavo v višini 25 odst.(10+15) povprečne letne slovenske plače (474.207 SIT), za tri 45 odst. (10+15+20) ali 853.573 SIT, za štiri otroke pa 70 odst. (10+15+20+25) povprečne plače. Za otroka z motnjo lahko upoštevamo olajšavo v višini 50 odst. povprečne plače ali 948.414 SIT. Upoštevati pa moramo lastne prihodke vzdrževanih članov in za njihovo višino (bruto znesek) zmanjšati olajšavo. Letos je dodana v obrazce tudi rubrika za uveljavljanje olajšave za posočnino, t. j. plačanega prispevka za Posočje. Če smo odmerjeni prispevek lani res plačali, nam to zmanjša osnovo za dohodnino. Osnovo zmanjšamo tudi, če smo do 13. junija lani plačali prostovoljni prispevek za obnovo Posočja.

Visoke kazni

Z napovedjo dohodnine se ni igrati, saj so kazni za neizpolnjevanje obveznosti visoke. Če napovedi ne vložimo pravočasno (do 31. marca), torej če zamudimo (za zamudo šteje, če vložimo napoved do 31. maja, pozneje davkarija obravnava, kot da napovedi sploh nismo oddali), bomo za kazen odšteli 50.000 tolarjev. Če pa napovedi sploh nismo vložili ali smo navajali neresnične podatke, lahko pričakujemo dvakrat tolikšno kazen. In še to. Zakon nam nalaga, da moramo vsa dokazila (obvestila o prejemkih, račune) hraniti še pet let po pravnomočnosti odločbe o odmeri dohodnine, kar pomeni, da bo treba zasukati rokave in si narediti dober arhiv.

Kako do osnove?

Če želimo izračunati dohodnino, potrebujemo najprej osnovo I, do katere pridemo, če seštejemo vse vrste prejemkov in dohodkov (stolpec 8 pri oznakah v obrazcu od številke 10 do 62) ter od dobljene vsote odštejemo morebitne stroške (stolpec 9) in prispevke (stolpec 11). Za izračun osnove za dohodnino zdaj od osnove I odštevamo olajšave. Izračunamo, koliko je 3 odst. od osnove I in uveljavljamo največ do tega zneska predpisanih posebnih izdatkov. Odštejemo še morebitne druge zgoraj navedene olajšave in dobimo osnovo II, osnovo za izračun dohodnine. Zdaj ta znesek uvrstimo v lestvico za odmero dohodnine (glej tabelo!) in izračunamo davek. Primerjamo ga z med letom že plačano akontacijo dohodnine in ugotovimo, ali bomo morali davek še doplačati ali pa nam bo država morala kaj denarja vrniti.

B. DUŠIČ GORNIK

Če znaša letna osnova SIT nad	do	Znaša davek SIT		SIT
	943.094	17%		
943.094	1.886.186	160.325 + 35%	nad	943.094
1.886.186	2.829.281	490.407 + 37%	nad	1.886.186
2.829.281	3.772.374	839.353 + 40%	nad	2.829.281
3.772.374	5.658.550	1.216.591 + 45%	nad	3.772.374
5.658.550		2.065.375 + 50%	nad	5.658.550

V KATERI RAZRED SODIMO? - Če si boste v teh dneh računali osnovo za dohodnino in preračunavali, koliko davka ste že plačali z akontacijo, koliko pa ga bi morali res plačati, vam bo prav prišla takšna lestvica, ki jo vsako leto na osnovi izračunane povprečne letne plače v Sloveniji objavi država.

GIMPEX PREJEL CERTIFIKAT ISO 9002

NOVO MESTO - Trgovsko podjetje Gimpex iz Novega mesta, ki je generalni zastopnik za gospodarska vozila Renault V. I. za Slovenijo, je konec minulega leta prejelo certifikat kakovosti ISO 9002. Podjetje je bilo ustanovljeno pred 7 leti in ima v svojem prodajnem programu tovorna vozila od 3,5 tone skupne mase pa vse do težkih vlačilcev in priklopnikov. Deluje v svojem centru v Novem mestu in preko razvejene prodajno-servisne mreže, kjer nudi storitve in originalne Renaultove nadomestne dele. V letošnjem letu bo Gimpex zaključil naložbo v servisno-prodajni center Gimpex, d.o.o, v Ljubljani, kjer bo salon za težke vlačilce, centralno skladišče nadomestnih delov ter servisna in kreditna služba.

IZŠEL JE ZAKON

LJUBLJANA - Založniška hiša Primath je pravkar izdala spremenjen in dopolnjen Zakon o gospodarskih družbah. Knjiga je opremljena z uvodno študijo Mira Preka iz vladne službe za zakonodajo, ki je sodeloval pri oblikovanju zakona, pa tudi z obrazložitvijo določil zakona.

ZARADI SNEGA BREZ MODE

LJUBLJANA - Vreme jo je zagodlo letošnjemu sejmu Moda - fashion, na katerem so sodelovali tudi vsi večji konfekcionarji z Dolenjske, Bele krajine in Posavja. Zaradi obilice snega je sejem letos obiskalo le okrog 6.000 obiskovalcev, kar je nad polovico manj kot lani.

AVTO IN VZDRŽEVANJE

CELJE - V sredo, 10. marca, se bo na sejmišču v Celju začel 10. sejem Avto in vzdrževanje, ki je edini specializirani sejem s področja avtoremontne stroke v Sloveniji. Na sejmu bo na ogled oprema za avtomehanična dela, vulkanizerstvo, avtokleparstvo, avtoličarstvo, avtoelektriko in geometrijo koles, pa tudi program za vzdrževanje in nego motornih vozil, rezervni deli za osebna in tovorna vozila, olja, maziva, dodatna oprema za vozila ter oprema za tehnične preglede. Sejem bo potekal do nedelje, 14. marca, vzporedno z njim se bo odvijal še sejem Moto boom, specializirani sejem za motocikle, kolesa z motorji in spremljajočo industrijo.

Nekaj novih delovnih mest

Posavska podjetja dobro izkoristila možnosti za pridobitev državnih sredstev za delovna mesta

SEVNICA - V območni enoti Zavoda za zaposlovanje Sevnica ugotavljajo, da je v primerjavi s slovenskim povprečjem iz regije prispelo na razpise veliko več vlog, s pomočjo katerih so nekatera podjetja že dobila sredstva za odpiranje novih delovnih mest ali ohranitev starih, še polovico pa jih čaka na obravnavo.

Posebej ugodno je, da podjetja lahko izkoristijo dve možnosti: prijavijo se na republiški razpis, po drugi strani pa pridobijo tudi sredstva pri območni enoti zavoda. Kot je povedala Karmen Starc, je kar 24 posavskih podjetij (3 brežiška, 7 krških in 14 sevniških) uspešno kandidiralo za državna sredstva za nova delovna mesta. Na ta način je bilo ustvarjenih 69 novih delovnih mest za nedoločen in 46 za določen čas, medtem ko so v 114 primerih delovno mesto za določen čas spremenili v delo za nedoločen čas.

Do konca januarja so posavska podjetja poslala že 20 novih vlog (polovico brežiška, 9 krška in 1 sevniško). S pomočjo državnih sredstev bi rada odprla 190 novih delovnih mest za nedoločen čas, 78 za določen čas in 2 delovni mesti za invalida. Za sredstva za prestrukturiranje podjetij se je potegovalo 8 posavskih podjetij: 4 iz brežiške, eno iz krške in 3 iz sevniške občine. Za tehnološko prenovo so posavska podjetja uspela pridobiti 45,2 milijona tolarjev, za razvoj človeških virov 23,6 milijona in za povezovanje skupnih informacijskih baz 11,3 milijona tolarjev.

Konec januarja se je iztekel tudi razpis za ohranitev delovnih mest za območja, ki so utrpela škodo po poplavah, na katerem so prav tako lahko sodelovala tudi nekatera posavska podjetja. Vse bolj pa postaja zanimivo tudi povračilo prispevkov, za katerega so se podjetja zaradi zahtevane dokumentacije in nizkega odstotka povračil doslej malo odločala. Ker je po novem čas prejemanja povračila daljši, je ta oblika aktivne politike zaposlovanja bolj privlačna. V lanskem letu so imeli 420 primerov zaposlovanja s povračilom prispevkov. Kot pravi Karmen Starc iz sevniške območne enote za zaposlovanje, je še posebej ugodno, če se povračilo kombinira z usposabljanjem z delovnim razmerjem.

B. D. G.

KAKO KAŽE NA BORZI?

Boj za banko bo še trd

Prejšnji teden je minil večinoma v znamenju postopnega umirjanja prehitro razgrete klime na borzi. Borzni tečaji so se pri večini najpomembnejših delnic v primerjavi z letošnjimi maksimalnimi vrednostmi znižali za nekaj odstotkov. Borzni indeks je zaradi tega v enem tednu uplahnil od 1.980 na 1.930 točk ali za približno 2,5 odst. Nekoliko bolj, za približno 5 odst., so upadle cene farmacevtskih delnic, ki so v preteklosti tudi najbolj zrastle. Precej bolj okrnjene kot teden poprej so bile tudi velikosti dnevnih prometov. Ne glede na to bi morali biti investitorji zadovoljni z letošnjo donosnostjo svojih naložb. V prvih dveh mesecih se je njihovo premoženje v povprečju, merjeno z rastjo indeksa SBI, povečalo za 14 odst.

Borzni analitiki primerjajo trenutno slabše zanimanje vlagateljev za delniški trg slabši likvidnosti v bankah in podjetjih. Odliv nemajhnega dela denarja je prispevalo tudi vpisovanje relativno donosnih blagajniških zapisov Banke Slovenije. Vpisovanje z uveljavljanjem nakupnih bonov je omogočalo popust, ki daje naložbam donosnost okrog TOM + 7 odst. Dodaten pritisk na ponudbo delnic so povzročali tudi špekulativni prodajalci, ki so že pričeli vnovčevati dobičke, hkrati pa upajo, da bodo delnice kmalu spet kupovali po nižjih cenah.

Če so se borznega trga bolj kot ne izogibali tako imenovani portfeljski vlagatelji, pa to ne velja za vlagatelje s strateškim interesom. To so tisti, ki delnice kupujejo bodisi zaradi kapitalskega povezovanja ali pa zaradi tega, ker se pred nezaželenimi prevzemi branijo. Najodmevnejša iz tega sklopa je bila prav gotovo silovitost, s katero so nekatere borzne hiše kupovale delnice Dolenjske banke. Delnice, ki mesece niso zanimale borznikov in investitorjev niti pri ceni 12.000 tolarjev, so v začetku tega tedna presegle vrednost 22.000 tolarjev. Njihov tečaj je v posameznih dneh naraščal tudi več kot 5-odst. Da bo boj za banko še trd in verjetno tudi dolgotrajen, je mogoče sklepati tudi po novici, da je Dolenjska banka 19. februarja sprožila upravni spor pri vrhovnem sodišču proti odločbi Banke Slovenije, s katero je ta Novi KBM za nazaj dovolila nakup 24-odst. deleža.

V marcu bodo pozornost borznikov najbolj pritegnile objave lanskoletnih poslovnih rezultatov posameznih družb. Po tiskovni konferenci Krke, ki je, kot kaže, pomirila strahove največjih pesimistov, sta se v prejšnjem tednu pohvalila z 10-odst. povečanja dobička še Lek in celo z 18-odst. sevniška Lisca. Dobri poslovni rezultati še pri ostalih družbah in napovedano znižanje pasivnih bančnih obrestnih mer bi zato lahko povzročili tudi dodaten pritok svežega kapitala na borzo.

IZTOK PLUT,
Dolenjska borznoposredniška družba
Novo mesto
Tel. (068) 371-8221, 371-8228

Lisca je nad povprečjem v panogi

Lani prodali več in bolje, kaj pa letos? - Velik delež zalog in neredna plačila kupcev - Zaradi recesije manj naročil in pritisk na cene - Po uvedbi DDV nujne višje cene

SEVNICA - Sevniška Lisca je s 5,6 milijarde tolarjev čistega prihodka in 153 milijoni čistega dobička lansko leto nedvomno dosegla nadpovprečne rezultate za tekstilno dejavnost. Presegla je načrte in s prodajo 5,4 milijona kosov spodnjega perila, 400 tisoč kopalk in skoraj 100 tisoč ženskih bluz ustvarila za 12 odst. več kot leto prej. Zaradi razkoraka med inflacijo in rastjo tečaja nemške marke so prihodki v resnici zrastli manj (le za desetino).

Kot je na tiskovni konferenci povedal direktor skupine Lisca Viljem Glas, so lani za stroške dela namenili kar tretjino kosmatega donosa iz poslovanja, za materiale pa 37 odst. Za izdelke so porabili 81 milijonov minut šivanja, kar je sicer za 4 odst. manj kot leto prej, vendar še vedno preveč. V Lisci so zaskrbljeni tudi nad kratkoročnimi terjatvami do kupcev, ki jih je bilo konec leta že za 1,6 milijarde tolarjev in so znašale 35 odst. aktive. Pri tem je Glas poudaril, da so v Sloveniji povprečni plačilni roki že več kot 100 dni. Črna točka lanskoletnega Liscinega poslovanja pa je bilo po oceni vodstva povečevanje zalog v materialu in izdelkih, ki so ob koncu leta dosegle že četrtino aktive.

V Lisci naj bi v letošnjem letu izplačali dividende, ki ne bodo manjše od 42 tolarjev za delnico (bruto), sicer pa jim za naložbe ne uspe nameniti niti obračunane amortizacije. Med pomembnejšimi naložbami v lanskem letu je bila 110 milijonov tolarjev vredna posodobitev računalniške in strojne opreme. V tem letu naj bi v Lisci vrednostno povečali prodajo za 4 odstotke, kar naj bi šlo predvsem na račun povečanja deleža izdelkov lastne kreacije ter lastne blagovne znamke v prodaji. Še v letu 1993 so izdelki znamke Lisca dosegli petino celotne prodaje, predlani že 38 odst. in konec lanskega leta 41 odst.

Družba je lani prodala 21 odst. izdelkov velikim trgovskim podjetjem v tujini (predvsem v Nemčiji, Avstriji in Švici), 38 odst. prodaje pa predstavljajo različne občike kooperacije. Po besedah direktorja Glasa namerava Lisca ohranjati obseg proizvodnje in hkrati povečevati promet s pomočjo kooperacije. "Ugotavljamo, da so cilji visoki in jih bo težko doseči, saj z vseh naših najpomembnejših trgov prihajajo znaki o recesiji. Partnerji postajajo previdni pri naročanju in po drugi strani pritiskajo na pogoje nakupa: cene, plačilne pogoje. Recesija se bo gotovo poznala v rezultatih tekstilnih podjetij, pa tudi na številu zaposlenih v panogi. Pokazalo se je tudi, da optimizem glede prodaje na vzhodnih trgih (Češka, Poljska, Madžarska) nima osnove. Povrh vsega pa nas čaka še davek na dodano vrednost, ki se bo za naše blago povišal od 10 na 19 odst., kar pomeni povečanje cen, saj nihče v verigi ne bo mogel pokriti tako velike razlike.

B. DUŠIČ GORNIK

90 ODST. JE ŽENSK - V Lisci Sevnica, kjer zdaj dela še 1.100 delavcev (90 odst. je žensk), že nekaj let zmanjšujejo število zaposlenih po naravni poti. Ker nanovo ne zaposlujejo, je povprečna starost narasla že na 37 let. Podjetje je lani 80 odst. prihodkov doseglo na petih pomembnejših trgih, pri čemer je 28 odst. iztržilo doma. V tujini je lani prodalo za odstotek več kot leto prej, sicer pa največ perila, kopalk in bluz proda v Italiji, Nemčiji, na Hrvaškem in v Avstriji. (Foto: B. D. G.)

DVS

Dolenjski vzajemni sklad

donos lani 14,46%
donos letos 8,08%
(do 2.3.1999)

Investirajte s preudarkom!
Pokličite
VIZIJO, družbo za upravljanje investicijskih skladov, d.o.o., Novo mesto, Novi trg 11!
Tel. **068/323-260, 372-790**

O OSKRBI NASADOV

NOVO MESTO - Kmetijska svetovalna služba vabi v petek, 12. marca, ob 10. uri na predavanje o oskrbi nasadov za doseganje večje rodnosti in prikaz rezi, ki ga bo pripravil specialist za sadjarstvo inž. Jani Gačnik na kmetiji Marka Ajdnika v Gradenjah 10 pri Šmarjeških Toplicah.

PRIKAZ REZI VINSKE TRTE

MIRNA PEČ - Kmetijska svetovalna služba za območje Mirne Peči vabi na prikaz rezi vinske trte, ki bo v ponedeljek, 8. marca: ob 10. uri v vinogradu Mirka Bašlja na Kamenski gori, ob 12. uri v vinogradu Toneta Makšeta v Šentjurju in ob 15. uri v vinogradu Petra Cesarja v Golobinjeku. Rez bo prikazal inž. Jože Maljevič iz novomeške enote Kmetijskega zavoda Ljubljana.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

V ponedeljek so branjevke na novomeški tržnici prodajale: spomladanske šopke po 200 tolarjev, suhe slive po 540 tolarjev kilogram, fige po 640, rozine po 460, orehe po 800, hruške po 170, jabolka po 60 do 90, česen po 500, čebulo po 200, lešnike po 500, fižol po 300 do 500 in kozarček za seme po 100 do 150, koren, kolerabo, črno redkev in rdečo peso po 200 do 250, kislo zelje in repo po 200, krompir po 80, čebulček po 400 do 500 liter, hren po 600, ajdovo moko po 400, kozarec medu po 800 do 900, stekleničko propolisa po 300, kozarček različnih semen po 100 do 150 tolarjev in jajca po 20 do 25 tolarjev.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 95 do 3 mesece starih prašičev, 42, starih 3 do 5 mesecev, in 16 starejših. Prvih so prodali 62 po 290 do 320, drugih 25 po 260 do 280, tretjih pa 3 po 200 tolarjev kilogram.

VREDNO POSEBNE POZORNOSTI

Kaj prinaša prihajajoči DDV (1.)

Kmetje naj premislijo, kako bo z "njihovim" davkom na dodano vrednost (DDV)

Davek na dodano vrednost, ki bo 1. julija nadomestil sedanji prometni davek, bo za kmete prinesel nekaj pomembnih sprememb. DDV (davek na dodano vrednost) bo načeloma obdavčil sleherno stopnjo prometa blaga in storitev razen v primeru oprostitve ali ničelne stopnje davka. Prodajalec bo zaračunal kupcu DDV (izstopni davek) in ga odvedel državi, od države pa bo terjal povračilo DDV, ki ga bo plačal ob nakupu sredstev, potrebnih za opravljanje obdavčljive dejavnosti (vstopni davek). V končni fazi se bo breme davka prevalilo na potrošnika, ki bo plačal celotno vrednost DDV.

Za veliko večino prometa blaga in storitev bo davčna stopnja 19%. V kmetijstvu bo 19-odstotna stopnja DDV veljala pri nakupu kmetijskih strojev in opreme, gradbenega materiala in gradbenih storitev za gradnjo gospodarskih objektov, za veterinarske storitve, embalažo, prav tako pa tudi za gostinske storitve na turističnih kmetijah. Lahko pričakujemo, da bo vse to blago in storitve po uvedbi davka na dodano vrednost dražje, kot je sedaj, saj so stopnje prometnega davka nižje.

Ugodnejši položaj za kmetijstvo se postavlja z znižano 8-odst. stopnjo davka, ki jo bodo obračunavali od naslednjega prometa, povezanega s kmetijstvom: izdelki za prehrano ljudi razen alkoholnih pijač (izjema: vino po znižani stopnji do 1. julija 2005), izdelki za prehrano živali, žive živali, semena in sadike, gnojila in fitofarmacevtska sredstva, nastanitev gostov na turističnih kmetijah, storitve v kmetijstvu, gozdarstvu in ribištvu. Bistvena novost glede na sedanji prometni davek torej je, da ne bo več mogoče kupovati semena, gnojil, sredstev za varstvo rastlin, krmila in podobno brez davka, pač pa bo treba takoj ob nakupu odšteti tudi DDV. Poudariti je potrebno, da storitve medsosedske pomoči v okviru strojnih krožkov tako kot doslej z DDV ne bodo obdavčene (v predpisanih okvirjih). DDV za opravljanje storitev s stroji bodo zaračunavali le davčni zavezanci. Za kmetijstvo je pomembna tudi oprostitev plačila DDV, ki bo veljala pri prodaji in zakupu kmetijskih zemljišč.

Kmetje bodo imeli v sistemu DDV lahko tri različne položaje: ali bodo zavezanci za DDV, ali bodo imeli pravico do pavšalnega nadomestila, ali pa bodo povsem izven sistema DDV. Po zakonu bodo obvezni zavezanci, če je bil skupni katastrski dohodek vseh članov gospodinjstva v lanskem letu večji kot 1.500.000 tolarjev. Takih kmetij je v Sloveniji le okoli 30 in jih bo davčni organ po uradni dolžnosti določil kot zavezance. Za kmetijsko dejavnost torej ni merilo za vključitev v sistem davka na dodano vrednost promet, pač pa katastrski dohodek. Za dopolnilne in druge dejavnosti na kmetiji, ki že po zakonu o dohodnini niso obdavčene po katastrskem dohodku (turistična dejavnost, perutninarstvo, trsničarstvo, drevesničarstvo, vzgoja gob itd.), pa velja, da bodo obvezni zavezanci za plačilo DDV, če so v lanskem letu dosegli več kot 5.000.000 tolarjev prometa od te dejavnosti. Vsi kmetje, ki ne bodo obvezni zavezanci, se bodo lahko kadarkoli prostovoljno vključili v sistem DDV, s tem da bodo morali ostati zavezanci vsaj 5 let.

(Nadaljevanje prihodnjič)

mag. TANJA STRNIŠA,
Kmetijski zavod Ljubljana,
Oddelek Novo mesto

PRVO JE OSEMENJEVANJE - Člani govedorejskega društva Sevnica so minulo nedeljo na občnem zboru v Tržišču za predsednika izvolili Petra Camloha, za podpredsednika pa Janeza Oblaka. Dosedanji predsednik Vinko Špitalar (prvi z desne) je poročal o lanskoletnem delu 40-članskega društva. Med najpomembnejše naloge so uvrstili skrb za kakovostno osemenjevanje živine, posebno pozornost namenili parazitom, ki skoraj za tretjino zmanjšujejo prirejo, ter s pomočjo občine in izbranega izvajalca kupili mizo za obrezovanje parkljev. Lani so kupili še dve napravi za hitro ugotavljanje povečanega števila somatskih celic v mleku. Tudi letos bodo v društvu skrbeli za izobraževanje in se odzivali na odprta vpašanja v govedoreji. Izdajali bodo informativni bilten za člane, sodelovali s strokovnimi službami ter v septembru pripravili razstavo govedi in drobnice. Po končanem občnem zboru sta sevniškim govedorejcem predavala profesor Biotehniške fakultete v Ljubljani dr. Jože Osterc o neizogibnih spremembah v slovenski in evropski govedoreji ter veterinar Borut Zemljič o skritih obolenjih parkljev pri kravah molznicah. (Foto: B. D. G.)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: dr. Julij Nemanič

Priprava vin na ocenjevanje

Predhodnik prihajajočih vinskih praznikov je ocenjevanje vin. Včasih so bila ocenjevanja zelo poceni in so si vinogradniki lahko privoščili preverjanje kakovosti v vsaki posodi z vinom, kar jim je lahko služilo pri nadaljnji negi. V sedanjem času je bitka na vinskem trgu vse bolj zahtevna, prispevek za vzorce vina ni več samo simboličen, zato se vinogradniki ne gredo več igre na srečo, temveč se podajo na tekmovanja le z najboljšimi vini.

Ni odveč vedno znova poudarjati, da je vino živo bitje. Tudi vino je lahko, tako kot človek, lahko utrujeno, šokirano ali pa lepo spočito, umirjeno. Tako kot človek potrebuje po zdravljenju čas, da se opomore, spočije in pridobi nazaj svojo najboljšo duševno in telesno stanje, moramo tudi vinu omogočiti, da v dobrih pogojih v miru čaka na organoleptično presojo.

Ugotovljeno je, da po stekleničenju vino potrebuje najmanj šest tednov časa, da si opomore in da je sposobno za prodajo. Zelo uveljavljenih dragih vin po svetu ne dajo na trg, predno niso odležala vsaj eno leto v skladišču. V Sloveniji nam še ni uspelo pridelati takih vin, ki bi morala zoreti v steklenici dve leti in več, da bi dobila svoj značaj, ki se je na trgu uveljavil. So pa takšni primeri tudi za nas zgled in izziv. V vinogradništvu je uspešno samo dolgoročno načrtovanje. Tudi odločanje o sodelovanju na ocenjevanjih vin mora biti sestavni del letnega delovnega načrta.

Svetujem, naj vinogradniki pozorno spremljajo razvoj vina, ki ga nameravajo ponuditi v ocenjevanje. Posledica površnosti, ki je pogosta in jo degustatorji opazijo, so neustrezno žveplana vina. Žveplanje pomeni šok za vino. Po šoku moramo živo bitje negovati, da doseže duševni in telesni mir. Danes vemo, da se žveplo, dodano v vino, kemično veže v času od treh do petih dni. Toda kemično uravnoteženje med skupnim in prostim SO_2 ne pomeni, da si je vino opomoglo od šoka. Potreben je daljši čas, odvisno od količine dodanega žvepla in od sestave vina.

Na žalost se še vedno dogaja, da posamezniki, ki vedo, da je njihovo vino premalo zažveplano, žveplajo tik pred natakanjem v steklenico poplaknejo steklenico z raztopino 5-odst. žeplaste kisline ali pa zažgejo delček žveplenice v posamezni steklenici. Toko početje je neodpustno. Kazen za takšno drogiranje vina je slaba ocena ali izločeno vino in seveda veliko razočaranje. Da bi na ocenjevanjih iztržili čim boljšo oceno, svetujem, da se čimprej odločite za število vzorcev in jih tudi pravočasno donegujete, da bo veselje plačilo za dobro delo.

dr. JULIJ NEMANIČ

ANARHIJA NA VINSKEM TRGU

LJUBLJANA - Janez Vrečer, direktor Poslovne skupnosti za vinogradništvo in vinarstvo, slovensko javnost in seveda slovensko vlado opozarja na vse večji nered na vinskem trgu. Še leta 1993 je bilo zakonito prodanega 80 do 90 odstotkov slovenskega vinskega pridelka, namenjenega trgu, leta 1997 pa že manj kot polovico. Od približno 100 milijonov litrov pridelka so bile davčne in trošarinske dejatve plačane le še od 36 milijonov litrov vina, vse drugo je bilo prodano na črno. Kam to pelje, ni težko napovedati: v pravni razkroj in škodo vinogradništva, ko postaja goljufija oz. utaja več vredna od poštenega dela.

NOVA POLJŠČINA

Učna ura za sladkorno peso

Nekaj najvažnejših napotkov za pridelavo sladkorne pese, ki je pri nas novost

Na povabilo in spodbudo Tovarne sladkorja, d.d., iz Ormoža so se prvi poljedelci na Dolenjskem in v Posavju - za začetek kar uspešno - lotili pridelave sladkorne pese. Ker ta poljščina pri nas nima tradicije, obstajajo pa možnosti, da se bo bolj razširila, objavljamo nekatere strokovne poudarke iz tehnoloških navodil ormoške tovarne.

Njivo, na kateri bo rasla sladkorna pesa, je najbolje globoko preorati že jeseni, če pa to ne gre, je treba spomladi izbrati kar najugodnejši čas. Tla ne smejo biti prevlažna, globina brazde pa 20 do 25 cm. Še pred poravnavo brazde z vlačno ali planirno desko je priporočljivo apniti (največ 1000 kg CaO/ha) in seveda pognojiti. Gnojenje v največji meri vpliva na količino in kakovost pridelka, vendar je treba najprej poznati založenost tal z rastlinskimi hranili, kar ugotovimo z analizo zemlje. Če ni natančnega navodila za gnojenje, tovarniški strokovnjaki priporočajo uporabo organskega gnojila in do 800 kg NPK/ha z nizko vsebnostjo dušika pa še do 100 kg KAN-a pred samo setvijo. Če ni na voljo organskih gnojil, je potrebno količino mineralnih gnojil za četrtino povečati. In še to: hlevskega gnoja in gnojevke za gnojenje sladkorni pesi spomladi ni priporočeno uporabljati. Pomembno je tudi določilo, naj v naših pridelovalnih razmerah ne bi uporabili več kot 150 kg čistega dušika na hektar.

Seme mora imeti dobro kalivost in visok odstotek enokličnih semen. Ugodna temperatura tal za kalitev je 8° do 12° C, najnižja pa 4. Najboljši čas setve je zadnja dekada marca in prva polovica aprila, odvisno od vremenskih razmer. Za letošnjo setev bo petina vsega semena pripravljena z insekticidom gauchom, ki učinkoviteje in ekološko manj sporno deluje na bolhača in listne uši kot drugi pesticidi. Pri setvi je uporabna le brezhibna sejalnica, sejati je treba na medvrstno razdaljo 45 cm, globina setve naj bo 2 do 3 cm, hitrost sejanja pa 4 do 5 km/h.

Glede izbora najprimernejše sorte se je najbolje posvetovati s strokovnjakom. V letošnjem izboru so sorte: zita - Z, kristall - Z/NZ, emma - Z/NZ, tiptop - NZ, ana - NZ, astro CR, desna CR, romea - CR/RR, puma - CR/RR in dorotea - CR/RR. Oznake kratic se nanašajo na sortne lastnosti glede intenzivnosti, prilagodljivosti in odpornosti proti boleznim.

Setvišče mora biti izjemno skrbno pripravljeno in sestavljeno iz treh slojev: zgornjega, debelega od 2 do 3 cm, ki naj bo mrvičast, srednjega, tako imenovane posteljice, debele 0,8 cm, kamor se polaga seme, in spodnjega, ki ne sme biti zbit in ki ima primerno kapilarnost za dostop vlage in zraka. Zemljo obdelamo s kar najmanj obhodi po njivi, zato je najboljši predsetvenik, s katerim lahko natančno naravnamo globino. Krožnih in klinastih bran ni priporočljivo uporabljati, saj zemljo pregloboko rahljajo in izsušujejo, posledica tega pa je slabši in neenakomeren vznik.

Inž. M. L.

TEČAJ OBREZOVANJA

NOVO MESTO - Srednja kmetijska šola Grm organizira v ponedeljek, 8. marca, tečaj o obrezovanju vinske trte. Tečaj je namenjen vinogradnikom začetnikom, interesenti naj se zberejo ob 15. uri pri Krkinem hramu. V torek, 9. marca, pa se bo ob 15. uri začel dvodnevni tečaj o obrezovanju in varstvu sadnih rastlin za ljubiteljske sadjarje. Informacije za oba tečaja na telefon: 068 75 641.

O KORUZI

ČRNOMELJ - Tukajšnja Kmetijska svetovalna služba vabi pridelovalce koruze v sredo, 10. marca, ob 9. uri v sejno sobo občine Črnomelj na predavanje o varstvu koruze, podjetje Agrosad pa bo predstavilo hibride. Predavala bosta Jurij Mamilovič in Simon Grmovšek.

Vinske iskrice

- *Večkrat eks, manjkrat seks.*
- *Tresla se je gora kozarcev, rodila se je bela miš.*
- *Poznam kmeta, ki je po grlu pognal zadnje grlo (živine).*
- *Bolj ko pijem, manj sem na tekočem.*
- *Ni vina brez pelina.*
- *Kadar pijem, da pozabim, pozabim, da pijem.*
- *Kdor za vodo ne skrbi, vina vreden ni.*

kmetijski nasveti

HIGIENA MLEKA

Nepričakovano presenečenje

Kar se mora, ni težko! Spomnimo se pesimističnih napovedi ob uvedbi zaostrenega pravilnika o odkupu kravjega mleka, ki ga je zahtevalo prilagajanje Slovenije Evropski uniji. Mnogi so se bali, da naši kmetje ne bodo kos higienskim zahtevam, vendar so nas vse skupaj prijetno presenetili. To lahko ugotovimo tudi iz najnovejših podatkov internega glasila kmetov Kmečke zadruge Sevnica, ki izhaja pod imenom Kmetovalec.

Surovo kravje mleko mora po pravilniku izpolnjevati naslednje zahteve: skupno število mikroorganizmov v mililitru mleka pri 30° C mora biti manjše od 100.000, število somatskih celic manjše od 400.000, zmrzlišča točka ne višja od 0,520° C, specifična teža najmanj 1028 gramov na liter mleka pri 20° C, mleko mora imeti najmanj 8,5 odst. suhe snovi brez maščobe in najmanj 28 g beljakovin na liter. Mleko mora priti v mlekarno ohlajeno, surovo mleko pa pred toplotno obdelavo ne sme vsebovati več kot 300.000 mikroorganizmov v mililitru pri 30° C.

Videti je zahtevno in strogo, vendar tem zahtevam ustreza vse več odkupljenega mleka, kar dokazujejo tudi dosežki za lansko leto. Po podatkih sevniške zadruge je bilo na njenem območju v kakovostni razred, ki dosega pri plačilu 5-odstotni pribitek (2,51 tolarja), lani uvrščeno nad 53 odst. vsega odkupljenega mleka. Če k temu prištejemo še 16 odst. mleka, ki ne dosega ne pribitka ne odbitka, to pomeni, da je nad dve tretjimi mleka zelo dobre kakovosti. Povejmo še, da je bilo lani 5-odstotnega odbitka deležno 26 odst. mleka, 15-odstotnega odbitka 4 odst. odkupljenega mleka in polovičnega odbitka le zanemarljivih 0,02 odst. To dokazuje, da strokovno znanje vendarle pada na rodovitna tla. Škoda je prav vsakega izgubljenega tolarja, ki ga povzroči malomarnost, nehigiena ali zanemarjen mastitis, ki je usoden zlasti za nenormalno namnožitev somatskih celic.

V sevniški zadrugi so ugotovili tudi, da je opazna razlika v številu somatskih celic, če gre za lasten ali skupen bazen. Lastni bazen, v katerega vsaka od 44 kmetij, ki ga ima, zbere na dan povprečno po 133 l mleka, dosega povprečno ceno 62 tolarjev za liter, skupni bazeni (zbiralnice), kamor nosi 162 kmetov povprečno po 35 l mleka na dan, pa le 58 tolarjev za liter. Svojo lastnino vsakdo bolj pazi kot skupno, to je pač človeško.

Inž. M. L.

HELENA MRZLIKAR **gospodinjski kotiček**

Prehrana, ki varuje ožilje

Eden izmed temeljnih ukrepov za preprečevanje obolenj srca in ožilja (že tri desetletja najpogostejšega vzroka smrti) je povečati znanje o pravilni prehrani. Zdrava uravnotežena prehrana je osnova preprečevanja in zdravljenja teh obolenj. Nepravilnosti pri prehranjevanju se pričnejo že pri izbiri neustreznih živil in se nadaljujejo v nezdravi pripravi ter uživanju hrane, ki ne ustreza njihovi hranilni energijski vrednosti ter številu obrokov na dan. Pri izbiri in nakupu živil je smiselno poiskati tista varovalna živila, ki imajo znak "VARUJE ZDRAVJE", s katerimi lahko pripravimo obrok z majhno količino maščob, nasičenih maščobnih kislin, soli, holesterola, sladkorja, kalorij in z veliko količino prehranskih vlaknin iz žit, žitnih izdelkov, sadja in zelenjave ter s čim manj kemičnimi dodatki. Varovalna prehrana za srce in ožilje odsvetuje veliko mesa, zlasti svinjskega in govejega, ker je v njem skritih veliko škodljivih maščob. Priporočljivo je meso globokomorskih rib zaradi koristnih omega-3 maščobnih kislin (losos, tune, skuše, sardele) in meso perutnine brez kože, kunčje meso in mlada divjačina. Zaradi visoke vsebnosti holesterola pa se odsvetuje uživanje drobovine, možgan, jeter in mesnih izdelkov, ter jajčni rumenjak, ki že en sam vsebuje dovoljeno dnevno količino holesterola.

Razvoj ateroskleroze pospešuje tudi čist, bel kristalni sladkor, ki ga naše telo ne potrebuje. Koristni pa so sestavljeni sladkorji, ki jih je veliko v medu, polnovrednih žitnih zrnih, zelenjavi in sadju. Slednje vsebujejo tudi rastlinske topne in netopne vlaknine, ki so potrebne za presnovo, dobro prebavo in povečajo občutek sitosti. Uživajmo kakovostno sončnično, oljčno in sojino olje. Vendar moramo biti tudi z njimi varčni! Sovražnik srca je tudi prekomerno uživanje soli (nad 15 g na dan), sicer naj bo v varovalni prehrani le 5 g soli na dan. Za čiščenje telesa je potrebno popiti na dan vsaj dva litra tekočine, kot je navadna ali mineralna voda, sadni sokovi brez sladkorja, žitna kava ipd.

kultura

Predsednica Zgodovinskega društva Dolenjske in Bele krajine zgodovinarka Majda Pungerčar.

Društvo ostaja

Zgodovinsko društvo Dolenjske in Bele krajine ni zamrlo

NOVO MESTO - Zgodovinsko društvo Dolenjske in Bele krajine, ki ta čas združuje petnajst članov, zgodovinarjev, muzejskih delavcev in ljubiteljev zgodovine, bo še naprej delovalo, čeprav se je v zadnjem času zastavila tudi možnost, da bi ga razpustili. Društvo namreč ni zaživelo v taki meri, kot so pričakovali, ko so ga leta 1992 ponovno obudili k življenju po nekajletnem popolnem mrtvilu. Predvsem so obuditelji iz vrst muzejskih zgodovinarjev pričakovali večje zanimanje za članstvo v društvu med učitelji zgodovine, ki jih na Dolenjskem in v Beli krajini ni tako malo, vendar so se ušteli, saj pravega zanimanja za včlanjevanje ni bilo.

"Poskusilil bomo povečati število članov, saj številnejše članstvo poleg drugega pomeni tudi boljše finančne možnosti za delovanje društva," pravi predsednica Majda Pungerčar. "Lahko bi pripravili pestrejši in bogatejši program dela, tako pa ostajamo pri podobnem programu, kot smo ga imeli lani. Na nedavnem občnem zboru društva smo se odločili za celodnevno ekskurzijo in strokovno predavanje. Letos si bomo ogledali naravne in zgodovinske znamenitosti Kočevskega Roga pod vodstvom Judite Podgornik in Jožeta Sajeta, za predavanje pa bomo poprosili Mitjo Ferenca, strokovnjaka za kočevarsko kulturno dediščino."

Društvo se financira izključno iz članarine, deležno pa je pozornosti in podpore pri vodstvu Dolenjskega muzeja, ki poravnava administrativne stroške.

MiM

Boljši časi za trebanjsko kulturo

V nekaj letih bo pri stavbi CIK-a zrastel prizidek, v katerem bodo svoj prostor dobili trebanjska godba, glasbena šola in galerija - Investicija preko 371,5 milijona tolarjev

TREBNJE - Med številnimi pogoji, potrebnimi za uspešno delovanje društev, tudi kulturnih, gotovo sodi prostor. Občina Trebnje je zadnje obdobje kulturno zelo zaživela, problem pa predstavlja predvsem prostorska stiska, ki jo občutijo zlasti glasbeniki v KUD Občinski pihalni orkester Trebnje, mladi v glasbeni šoli in Galerija likovnih samorastnikov. Vsi si že močno želijo, da bi zraven Centra za izobraževanje in kulturo (CIK) čimprej zgradili prizidek. Načrtujejo ga v treh do štirih letih.

Aktivnosti za gradnjo so se pričele leta 1994, pred tremi leti pa so ob 70-letnici občinskega pihalnega orkestra položili temeljni kamen. Za trajno rešitev ustreznih prostorov se je najprej zavzel orkester, ki postaja zadnja leta pod vodstvom prof. Igorja Teršarja vse uspešnejši tudi v mednarodnem merilu. V treh sekcijah: godbi, mladinskem pihalnem orksetru in mažoretni skupini združuje 140 mladih glasbenikov. Kot je povedal predsednik društva Danijel Metelko so se v 73-letni zgodovini selili kar sedemkrat, v zadnjih štirih letih štirikrat. 65-članski orkester se dvakrat tedensko stiska na vajah na 54 kvadratnih metrih v osnovni šoli, prostori pa so poleg vsega še neakustični. Prostorsko stisko močno občutijo tudi učenci trebanjske glasbene šole. Ravnateljica Tatjana Mihelčič - Gregorčič je povedala, da je letos vpisanih 252 mladih, željnih glasbenega znanja, kar je v skladu z normativi. Že nekaj let vseh kandidatov namreč ne morejo sprejeti in ti se morajo znajti, kakor vejo in znajo. Pouk poteka v petih učilnicah glasbene šole (v osnovni šoli), v štirih učilnicah gasilskega doma, v eni učilnici v zgradbi CIK-a, v treh na Mirni in v dveh v Šentrupertu.

Od leta 1969 v Trebnjem vsako leto poteka mednarodno srečanje naivnih umetnikov in tudi Galerija likovnih samorastnikov potrebuje primernejše prostore. Zgradba je bila lani vrnjena Cerkvi, kot je povedala direktorica CIK-a Darinka Tomplak, pa obstajata dva problema. Najemnina je zelo visoka, prostor pa je za preko 850 zbranih del (slik, kipov,..) neprimeren in vlažen, predvsem v spodnjem delu. Tako je sedaj razstavljenih le okrog 200 slik, v novih prostorih pa jih nameravajo na ogled ponuditi 450, načrtujejo stalno zbirko, organizacijo raznih glasbenih prireditev ipd. "Tukaj ni možnosti za občasne razstave, ki si jih umetniki želijo, in ker se nič dodatnega ne dogaja, je galerija brez prave duše," je menila Tomplakova.

Na trebanjski občini so povedali, da bo gradnja prizidka trajala kar nekaj let, tri do štiri, saj za občino predstavlja velik finančni zalogaj, čeprav računajo tudi na državna sredstva. Predračunska vrednost celotne investicije znaša preko 371,5 milijona tolarjev, od tega na glasbeno šolo pride 165 milijonov, na pihalni orkester in galerijo pa na vsakega 103 milijone.

L. MURN

2. REGIJSKO TEKMOVANJE

TREBNJE - Glasbena šola Trebnje organizira v soboto, 6. marca, 2. regijsko tekmovanje učencev glasbenih šol iz Brežic, Črnomlja, Krškega, Novega mesta, Ribnice, Sevnice in Trebnjega. Zaključni koncert bo ob šestih zvečer v avli Centra za izobraževanje in kulturo.

Brez ustvarjalnih stisk

V Semiču bodo do konca marca na ogled slike in akvareli Klavdija Tutte - Otočki, morje in žareče barve Krasa

SEMIČ - V okviru Krakarjevih dnevov so pretekli petek v galerijskem prostoru muzeja v Semiču odprli razstavo slik in akvarelov Klavdija Tutte, ki bo na ogled do 26. marca. Tutta, ki živi v Novi Gorici in Kranju, tokrat ni bil prvič gost Semičanov, saj se udeležuje tudi semiških slikarskih srečanj.

Klavdij Tutta

Semičani si štejejo v čast, da lahko predstavijo dela umetnika, ki je doslej že stokrat razstavljal samostojno ter sodeloval na več kot tristo razstavah doma in po svetu. Njegova dela je na otvoritvi, na kateri je zaigral tudi črnomaljski tamburaški ansambel Varalo, predstavil umetnostni zgodovinar in likovni kritik mag. Damir Globočnik. Poudaril je, da se Tutta lahko pohvali z izjemno obsežnim likovnim opusom, saj očitno sodi med redke srečne umetnike, ki skorajda ne poznajo ustvarjalnih stisk. Njegova dela so prepoznavna predvsem po rogatih bikih, bikcih, volih in pticah s poudarjeno veliki očmi. Pogosto slika zanj tako značilne otočke, polotoke, kraški kamen, ritmično vzvalovljene ciprese, drevorede, zrak, veter, vodo, morje. Ne more pa tudi brez različnih simbolov, arhetipskih znamenj, motivov, ki jim nikoli ni odrekal erotičnega podtona ter sinjega neba in žarečih barv Primorja in Krasa.

M. B.-J.

NOVOMEŠKA POMLAD

NOVO MESTO - V avli Dolenjske banke je od prejšnjega tedna na ogled razstava Novomeška pomlad, ki jo je pripravila višja bibliotekarka Jadranka Matić Zupančič iz Knjižnice Mirana Jarca. V Dolenjski banki bodo postavili še razstave o Ketteju, Jakcu in Germu.

LORENČAKOVA RAZSTAVA

NOVO MESTO - V galeriji Krka bodo v torek, 9. marca, ob sedmih zvečer odprli razstavo del akademskega slikarja Milana Lorenčaka iz Podplata pri Celju. Avtorja in njegova dela bo predstavila umetnostna zgodovinarka Marlen Premšak, v kulturnem programu pa bosta nastopila Pija Brodnik in Nataša Valant.

BARTOLJEV KRIŽEV POT

NOVO MESTO - V razstavnih prostorih knjižnice frančiškanskega samostana bodo v soboto, 6. marca, ob 18.30 odprli razstavo Križev pot slikarja Jožeta Bartolja iz Ljubljane. Otvoritev bo popestril nastop violinista Marijana Dovič in orglavke Tine Vidaković.

DAN ODPRTIH VRAT - V Dolenjskem muzeju so imeli v ponedeljek, 1. marca, zelo živahen dan, saj so za tradicionalni dan odprtih vrat pripravili zastonjske vodene oglede po stalnih in občasnih zbirkah in razstavah pa še kaj zanimivega je bilo na voljo številnim obiskovalcem, med katerimi ni manjkalo niti najmlajših vedoželjnežev. Na sliki: skupina otrok Novoteksovega vrtca Videk pri ogledu stalne arheološke razstave. (Foto: M. Markelj)

Likovni pedagog Brane Šuster prejema odličje ZKD Novo mesto iz rok predsednika Franca Pluta.

Dve odličji, šest priznanj

Podelitev odličij in priznanj Zveze kulturnih društev Novo mesto ter otvoritev razstave 10. likovne delavnice

NOVO MESTO - Zveza kulturnih društev Novo mesto je minulo soboto, 27. februarja, zvečer v avli Kulturnega centra Janeza Trdine pripravila slovesnost, na kateri so podelili odličja in priznanja zveze za leto 1998, počastili pa so tudi desetletnico delovanja likovnih delavnic z otvoritvijo razstave 10. likovne delavnice in predstavitvijo kataloga. V kulturnem programu sta nastopila mešani pevski zbor Pomlad pod vodstvom Jožice Prus in dekliški nonent KUD Nove arkade pod vodstvom Irene Rešeta.

Odličje ZKD Novo mesto je najvišje priznanje, ki ga občinska zveza vsako leto podeli izbranim dolgoletnim sodelavcem. Predsednik zveze Franc Plut je odličji za leto 1998 podelil **Staši Vovk** in **Branetu Šustru**, Vovkovi za tridesetletno uspešno in kvalitetno delo v novomeški ZKD, za razvijanje novih oblik in vsebin ljubiteljskega kulturnega delovanja, strokovno vodstveno, svetovalno in mentorsko delo ter za dosežke, pomembne za nadaljnji razvoj kulturnega ljubiteljstva, Šustru pa za strokovno likovno pedagoško delo z mladimi in manj mladimi, ki jih je vodil po poti pridobivanja znanja in razvijanja lastne ustvarjalnosti. Priznanja ZKD Novo mesto so prejeli: **Sonja Krmc** iz Škocjana za desetletno kulturno delovanje v škocjanski občini, **Franc Hudoklin** iz Šentjerneja za dolgoletno delo v kulturnem društvu in Šentjernejskem oktetu ter pri organiziranju srečanj oktetov, **Mestna godba Novo mesto** in **Ivan Berus** za dolgoletno delo v godbi, **KUD Nove arkade** iz Novega mesta za pet let uspešnega delovanja in **Irena Rešeta** kot pobudnica in predsednica društva ter voditeljica pevskih in glasbenih skupin v tem društvu.

Po podelitvi priznanj sta Staša Vovk in Brane Šuster spregovorila o likovnih delavnicah, ki jih ZKD Novo mesto ob glavnem podporniku Krki, tovarni zdravil, organizira že celo desetletje. V tem času si je v delavnicah pod vodstvom 17 mentorjev nabiralo osnov likovnega ustvarjanja 188 udeležencev. Pregled opravljenega nudi katalog 10 let likovne delavnice za mlade razstava, medtem ko je delo jubilejne 10. delavnice predstavljeno na priložnostni razstavi v avli Kulturnega centra Janeza Trdine.

M. MARKELJ

PARKOV LITERARNO-GLASBENI VEČER

NOVO MESTO - Novomeški mladinski časopis Park je te dni zaokrožil prvo leto izhajanja. Za to priložnost parkovci pripravljajo v petek, 5. marca, ob osmih zvečer v Klubu pod kavarno na Glavnem trgu literarno-glasbeni večer, na katerem se bosta v pogovoru z Mitjem Čandrom predstavila pisatelja Aleš Čar in Jani Virk. Večer se bo zaključil s koncertom jazzovskega kvarteta Žarka Živkoviča.

JAKAC IN NOVO MESTO

NOVO MESTO - V počastitev stoletnice rojstva umetnika Božidarja Jakca bodo jutri, 5. marca, ob šestih zvečer v Jakčevem domu Dolenjskega muzeja odprli likovno razstavo Jakac in Novo mesto. Odprl jo bo minister za kulturo Jožef Školč, v programu pa bo ob spremljavi kitarista Dušana Pavlenča nastopil dramski igralec Polde Bibič.

1. Kreart

Razstava loškega umetniškega srečanja

LOKA PRI ZIDANEM MOSTU - Pred pol leta je bilo v Loki kulturno zelo živahno. Na pobudo Zorana Cvara, predsednika KUD Primož Trubar, Simona Sernca in Blaža de Glerie so izvedli likovno-glasbeno srečanje, imenovano Kreart. Posebnost srečanja je bila v tem, da so ob likovnikih ustvarjali tudi fotografi, oblikovalci, arhitekti in glasbeniki. Na prvem Kreartu so ustvarjalne moči združili slikarji Mirko Bogovič, Nikolaj Beer, Janez Knez in Samo Perpar, slikar in glasbenik Andrej Trobentar, slikarja in oblikovalca Ciril Horjak in Blaž de Gleria, fotograf Tomo Brejc, arhitektka Ksenja Strnad, oblikovalec Simon Sernec, pridružili pa so se jim tudi ustvarjalci zvokov: skupini Hamond Party Trio in Fake ter pianistka Nina Mole. Prejšnji petek, 26. februarja, so v Galeriji doma upokojencev Primoža Trubarja odprli razstavo del, nastalih na Kreartu. Na otvoritvi, ki je bila tudi glasbeni večer, so nastopili Andrej Trobentar, Nina Mole, Andreja Jarc in jazzovska skupina Fake.

FIŠER V MIKLOVI HIŠI

RIBNICA - V galeriji Miklova hiša bodo jutri, 5. marca, ob sedmih zvečer odprli razstavo slik akademskega slikarja Dušana Fišerja.

GRAFIKE V LUNI

NOVO MESTO - Danes, 4. marca, bodo ob sedmih zvečer v galeriji Luna odprli razstavo grafik mlade akademske slikarke Nataše Mirtič iz Novega mesta.

RECITAL LILI NOVY

NOVO MESTO - V čitalnici Knjižnice Mirana Jarca bo danes, 4. marca, ob šestih zvečer glasbeni recital, posvečen pesnici Lili Novy In temni bog mi pravi: "Bodi moja!" Recital bosta izvedla Lenča Ferenčak in glasbenik Lado Jakša.

Jubilejna številka Rasti

S prvo letošnjo, obsežnejšo številko začenja revija Rast deseti letnik - Likovni gost Božidar Jakac

NOVO MESTO - S prvo letošnjo številko, ki je izšla te dni, je revija Rast stopila v deseto leto svojega neprekinjenega izhajanja, zato je številka dobila nekaj jubilejnih črt. Številko začenja namesto ustaljenega uvodnika odgovornega urednika več uvodnih razmišljanj članov uredniškega odbora in nekaterih zunanjih sodelavcev, ki govore o reviji, njenem poslanstvu in pomenu. Tudi po obsegu je številka obsežnejša od običajnih in prav tako je gost revije tesno povezan z njo: Jože Škufca, s katerim se je pogovoril Ivan Gregorčič, je bil namreč prvi in dolgoletni urednik Rasti. Jubilejni pridih ima tudi osnovna likovna oprema, ki je posvečena stopetdesetletnici smrti pesnika Franceta Prešerna in stoletnici rojstva slikarja in grafika Božidarja Jakca. Na straneh revije so reprodukcije treh Jakčevih pastelov in enega olja ter več jedkanic, ki jih je mojster pripravil za bibliofilsko izdajo Prešernovih pesmi, o našem znanem likovnem umetniku pa piše Jožef Matijevič.

Literarni del revije so z verzi zapolnili Helena Crček, Vida Fritz, Sonja Votolen in Smiljan Trobiš, s proznimi prispevki pa Barica Smole, Katja Plut, Borut Gombač in Stane Peček ter Lidija Gačnik Gombač, ki je prevodla odlomek iz Povesti o Sonječki znamenite ruske pesnice in pisateljice Marine Cvetajeve. V razdelku Kultura je objavljeno nadaljevanje raziskave Emila Cesarja o zadnjih dnevih Mirana Jarca v partizanih, Judita Podgornik piše o novomeški znamenitosti, rotovžu na Glavnem trgu, Matija Žargi o železnih vodnjakih iz dvorske železarne, Alenka Kolšek o zgodovinskih vrtovih v Posavju, Ivan Kastelic pa predstavlja restavratorja starih glasbenih inštrumentov in prijatelja Brežiškega festivala Michaela Scheera.

Družbenih vprašanj sta se lotila Franci Koncilija s svojim prispevkom o ekumenizmu, Franc Trček pa pod naslovom Prijazno, počasi, brez improvizacije, dobro zapakirano in na obroke podaja sociološko-potopisni portret sodobne kanadske družbe. V Rastoči knjigi Leopold Panjan predstavlja podjetje Danfoss Compressors iz Črnomlja kot primer uspešnega modela ekonomskega sodelovanja Slovenije s svetom.

V Odmevih in odzivih Anton Bajec razgrinja svoje videnje reševanja problemov financiranja pokojnin in nizke rodnosti ter vrste drugih družbenih problemov, Tomaž Levičar pod naslovom Z vaporetom ali gondolo po Krki provokativno premišlja o ureditvi obrečnega prostora v Novem mestu, Karolina Vegelj Stopar pa se je spomnila 50-letnice glasbene šole v Krškem. O knjižnih novostih pišeta Milan Markelj, ki predstavlja knjigo Toneta Jakšeta Naše korenine, in Marinka Dražumerič, ki piše o knjigi Marijana Zadnikarja Preden oddidem in o zborniku Boštanj - 800 let. Karel Bačer je pripravil nova gesla gradiva za dolenjski biografski leksikon, Lidija Murn kulturno kroniko za lanski november in december, Peter Štefančič pa kazalo vseh prispevkov, objavljenih v Rasti lansko leto.

MiM

LITERARNI VEČER RASTI - V veliki čitalnici Knjižnice Mirana Jarca se je na literarnem večeru, posvečenem desetletnici izhajanja revije Rast, v četrtek, 25. februarja, zvečer predstavilo osem literatov, revijinih sodelavcev. Svoja pesniška in prozna snovanja so prebirali ustvarjalci od starejših do mlajših generacij, doma z različnih koncev območja, ki ga revija pokriva. Že zaradi pestrosti poetik in uvida v sodobno besedno ustvarjanje pri nas bi si literarni večer zaslužil številnejše občinstvo, zanesljivo pa ne bi škodil kakšnemu slavistu. Predstavili so se: Vlado Garantini, Ivan Gregorčič, Katja Plut, Barica Smole, Franci Šali, Smiljan Trobiš, Ivan Zoran in Jadranka Matić Zupančič, ki je tudi poskrbela za tekoč potek večera. (Foto: MiM)

POTA IN STRANPOTA §

dežurni poročajo

POŠKODOVAL REKLAMNE PANOJE - Med 15. in 21. februarjem je nekdo na Seidlovi cesti v Novem mestu poškodoval 17 reklamnih panojev, ki so pritrjeni na stebrih javne razsvetljave. S tem je podjetje Sporti, d.o.o., Novo mesto, oškodoval za okoli 150 tisoč tolarjev.

VZEL RADIO IN KASETO - V sredo, 24. februarja, zvečer je prišel nekdo na parkirni prostor v Koštialovi ulici v Novem mestu in iz osebnega avta ukradel avtoradio in kaseto. Lastnico A. B. iz okolice Dolenjskih Toplic je oškodoval za okoli 50 tisoč tolarjev.

VLOM V AVTOMOBIL - S. Z. iz okolice Novega mesta je imel 26. februarja zvečer parkiran avtomobil na Prešernovem trgu v Novem mestu. V voziło je vlomil neznanec in ukradel avtoradio ter s tem povzročil lastniku za 30.000 tolarjev škode.

PONAREJEN BANKOVEC - Neznanec je 25. februarja v slaščičarni Triglav v Novem mestu vnovčil ponarejen bankovec za 10.000 tolarjev s serijsko številko AA 7404453. Bankovec so policisti zasegli.

PONAREJANJE LISTIN - Ljubljančan, 54-letni F. K., je utemeljeno osumljen kaznivega dejanja ponarejanja listin, ker je v SKB banki v Trebnjem 25. februarja poskusil vnovčiti 5 čekov Gorenjske banke. Delavka banke je čeke preverila in ugotovila, da so ukradeni. Policisti pa so ugotovili, da se je osumljeni predstavil na banki s ponarejeno osebno izkaznico. Zoper njega bodo napisali kazensko ovadbo.

PIJAN RAZGRAJAL - 27. februarja je 34-letni M. K. iz okolice Trebnjega doma razgrajal in telesno poškodoval inzvenzakonsko partnerico. Ker se ni umiril niti po prihodu policistov, so ga pridržali do iztreznitve. Svoj odnos do izvezakonske partnerice bo moral obrazložiti tudi pri sodniku za prekrške.

ILEGALNI PREHODI

Le dva policista na 64 km meje

Le 75-odstotna zasedenost delovnih mest na postaji mejne policije Metlika

METLIKA - Postaja mejne policije Metlika, edina kombinirana postaja na območju UNZ Novo mesto, je lani obravnavala za desetino več kaznivih dejanj, za tretjino manj nesreč, a z veliko hujšimi posledicami, prijeli so skoraj dvakrat več ilegalcev, medtem ko je število kršitev javnega reda in miru ter število potnikov na mejnih prehodih ostalo na isti ravni. Kot ocenjuje komandir Mladen Desnica, so občani na tem območju v primerjavi z drugimi deli države živeli varno.

Na delo te policijske postaje so nedvomno vplivale razmere na območju bivših jugoslovanskih republik, normalizacija razmer in vzpostavitev prometnih tokov predvsem iz smeri Bližnjega vzhoda preko Sarajeva in Hrvaške, zaostrene razmere na Kosovu pa so vplivale na ilegalne migracijske

• Stavba, v kateri je policijska postaja Metlike, je bila zgrajena leta 1968, namenjena pa je bila 10-im policistom. Vključevala je namreč tudi stanovanjski del. Sedaj, ko je tu zaposlenih 35 policistov in 8 drugih delavcev, je nefunkcionalnost stavbe očitna. Čeprav je zemlja za novo policijsko postajo že kupljena, in sicer za gasilskim domom, denarja za gradnjo ni. V Metliki upajo, da bo drugo leto vsaj denar za dokumentacijo, leta 2001 pa da bi začeli graditi.

tokove vzdolž južne meje. Zato ni čudno, da se je število ilegalnih prehodov od predlanskih 162 oseb lani skoraj podvojilo, naraščajo pa tudi organizirana sprovajanja ilegalcev čez državno mejo. "Med sprovajalci skoraj ni domačinov, je pa tukaj teren idealen za ilegalne prehode. Tako smo lani obravnavali 17 sprovajalcev, ki smo jih predlagali sodniku za prekrške, in 13 sprovajalcev, zoper katere smo vložili kazenske

Mladen Desnica

ovadbe, vendar pa za niti enega postopek na sodišču še ni končan, kar nam povzroča dodatne probleme. Zgodi se, da mora policist zaradi enega primera tudi po petkrat pričati na sodišču, kar še zmanjšuje število delavcev na terenu," pravi Mladen Desnica.

Na tej policijski postaji dela namreč le 35 policistov, kar pomeni, da so delovna mesta zasedena 75-odstotno, ta postaja pa ni dolžna skrbeti le za varovanje 64 kilometrov meje, kolikor jo spada pod to območje. Tako se zgodi, da mejo nadzirata le dva ali trije policisti. Možnosti za ilegalen prehod je torej dovolj, čeprav tudi sprovajalci priznavajo, da je Metlika eden najbolj trdih orehov. Po besedah komandirja očitno policija v metliški občini dobro pokriva zeleno mejo, saj ji je kljub dobri cestni povezavi, konfiguraciji terena in dobro organiziranim ilegalcem uspelo prijeti skoraj vse sprovajalce večjih skupin ilegalcev.

Med 145 kaznivimi dejanji jih je metliškim policistom uspelo raziskati kar štiri petine, prevladujejo pa premoženjski delikti. Od skupaj 153 kršitev javnega reda in miru se jih je kar 41 zgodilo v zasebnih prostorih, kar je posledica slabših socialnih razmer. Tako tudi v družinah nasilje postaja najpogostejše sredstvo medsebojnega komuniciranja. Policija je pri ukrepanju v takšnih primerih dokaj omejena.

Kljub velikemu upadu števila prometnih nesreč pa v Metliki ne morejo biti zadovoljni s posledicami. V dveh nesrečah so namreč kar tri osebe izgubile življenje, leto prej pa nobena. Izgovor, da je za slabše stanje v prometu kriv gostejši promet, ne drži, saj so bili v obeh smrtnih nesrečah udeleženi zgolj domačini, ki ceste dobro poznajo. Da je v Beli krajini alkohol zelo pogost spremljevalec, govori dejstvo, da je bilo kar 13,6 odstotkov udeležencev pijanih, povprečna stopnja alkoholiziranosti pa je bila kar 1,95 promila. Od sprejetega zakona o varnosti cestnega prometa je 70 voznikov napihalo več kot 1,5 promila alkohola, več kot polovica kršiteljev pa je že prejela odločbe sodnika za prekrške o prenehanju veljavnosti vozniškega dovoljenja.

T. GAZVODA

TRI PRVA MESTA

NOVO MESTO - Na državnem prvenstvu slovenske policije v ju-jitsu borbah v Novi Gorici so člani ŠD Bushido, ki so zaposleni v ONZ, osvojili kar tri prva mesta. V kategoriji do 62 kg je prvo mesto osvojil Mitja Vehovec, v kategoriji do 94 kg je zmagal Zlatko Rizvič in nad 94 kg Gregor Potočnik.

PO KRAJI NEKAJ DNI NA VELIKI NOGI

BRESTANICA - Policisti so pojasnili tatvino denarja, ko je nekdo prišel v spalnico 90-letne Ane Č. v Brestanici in iz torbice v omari odnesel 530 tisoč tolarjev. Policisti so z zbiranjem obvestil, predvsem pa z vestnim delom, odkrili in prijeli storilca. To je mladoletni Dušan B. iz Kozjega. Takoj po tatvini je v Krškem nakupil za okrog 150 tisočakov novih oblačil. Nato se je s taksijem odpeljal v Celje, kjer je naročil za približno 120 tisoč tolarjev marihuane in kupil več oblačil. Iz Celja se je s taksijem odpeljal na Roglo, si tam najel apartma za tri dni in ob tem vso opremo za smučanje. Ko je zmanjkalo denarja, se je Duško vrnil v Kozje, kjer so ga prijeli policisti iz Krškega in Kozjega ter mu zasegli vse kupljeno blago. Zoper njega so napisali kazensko ovadbo.

Prehitri tovornjak povzročil nesrečo

Trčenje na magistralki

NOVO MESTO - Delavci Cestnega podjetja Novo mesto so 26. februarja ob 13. uri ob magistralni cesti na odseku Mačkovec-Karteljevo pospravljali polomljene veje na drevju. Zaradi tega dela so postavili prometne znake. Pri Ždinji vasi je delavec Cestnega podjetja ustavil vozila, ki so peljala proti Karteljevemu. Ker je voznik tovornjaka 49-letni F. K. iz Ljubljane peljal prehitro glede na postavljene znake, je kljub zaviranju trčil v zadnji del osebnega avtomobila, ki ga je vozil 31-letni I. R. iz Novega mesta. Pri tem je vozilo I. R. s sprednjim delom trčilo v avtomobil, ki ga je upravljal 33-letni S. P. iz Novega mesta. Vozilo S. P. je nato potisnilo naprej in je trčilo v osebni avto 47-letnega Novomeščana M. K. V nesreči se je hudo telesno poškodovala 29-letna G. R. iz Novega mesta, sopotnica v vozilu I. R. Na vozilih je nastalo za okrog 710.000 tolarjev materialne škode.

TATINSKI GOSTJE

MOKRICE - Prejšnji petek se je v hotelu Grad Mokrice nastanilo šest Madžarov, v nedeljo pa so po zajtrku odpotovali domov. A s seboj niso odnesli le svoje prtljage, pač pa tudi hotelske prevleke za blazine in odeje, kozarce, obešalnike, svečnike, posodice za milo, milnik in nastavek za robčke. Hotel je s tem oškodovan za 25 tisočakov.

PRETEP MED ROMI

RAVNO PRI RAKI - Rom Damjan B. se je 28. februarja popoldne peljal s svojim osebnim avtomobilom, v katerem je bil sopotnik Ilija B. iz Brezja pri Novem mestu, iz vasi Ravno proti lokalni cesti Gmajna-Zameško. V križišču je pred njuno vozilo zapeljal Iztok B. z Otočca s starejšim vozilom znamke Peugeot in jima s tem preprečil nadaljevanje vožnje. Ustavljeni avtomobil so obstopili Romi Iztok, Zdenko in Branko. Iztok je s sekiro razbil na avtomobilu stranski stekli in nato začel udarjati po Damjanu B. Zdenko in Branko sta v tem času v Damjana B. merila s pištolama. Ilija je zbežal iz vozila. Napadalci so se po nekaj minutah odpeljali proti magistralni cesti Ljubljana-Zagreb. Policisti bodo napadalce ovadili.

PROMETNI KVIZ (6)

Otroke potrebno varovati

Otroci morajo biti v cestnem prometu deležni posebne pozornosti, saj jim njihove telesne in psihične sposobnosti ne omogočajo, da bi lahko samostojno sodelovali v prometu. Odgovornost za večjo varnost je v zakonu naložena predvsem staršem, rejnikom ali skrbnikom, ki morajo s svojim zgledom in pripravo otrok na varno sodelovanje v prometu opraviti največ. Starši morajo otroka pripraviti, da bo lahko samostojno sodeloval v prometu kot pešec in kasneje kolesar, hkrati pa morajo poskrbeti za njegovo zaščito, ko ga vozijo v avtu, na kolesu, kolesu s pomožnim motorjem ali na kolesu z motorjem. Starši morajo poskrbeti, da bo do 7 let star otrok imel ustrezno spremstvo na poti v vrtec ali šolo in domov. Spremljevalci so lahko tudi drugi otroci, starejši od 10 let, če to s pisnim soglasjem potrdijo starši otroka, ki potrebuje spremstvo. Otroci morajo ob zmanjšani vidljivosti med hojo po cesti na vidnem mestu nositi predpisani odsevnik - kresničko. Otroci, ki obiskujejo pripravo na osnovno šolo in 1. razred, morajo nositi poleg odsevnika tudi rumeno rutico, nameščeno okoli vratu.

V 6. kvizu bomo med reševalce podelili dve kolesarski čeladi, ki ju prispeva Slovenica, zavarovalniška hiša, d.d., Podružnica Novo mesto, med 5 reševalcev bomo razdelili 10 kresničk, ki jih prispeva Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu mestne občine Novo mesto, ministrstvo za notranje zadeve podeljuje 4 zbirke šal Smejmo se skupaj, Dolenjski list pa 5 knjig.

Izid žrebanja 5. kviza: Kolesarski čeladi bosta prejela: **Lara Tomažin**, Šukljetova ulica 13, Novo mesto, in **Andrej Murn**, Korita 1, Dobrnič; video kaseto "Varna vožnja s kolesom" prejme **Martin Udovč**, Stopiče 9; prvo pomoč za kolesarje bosta prejeli **Urška Žagar**, Rumanja vas 11 b, Straža, in **Martina Škedelj**, Dol. Vrhpolje 12, Šentjernej. Kresničko in alkotest za enkratno uporabo prejmejo: **Terezija Strmšek**, Šolska 11, Krško; **Marija Legan**, Korita 2, Dobrnič; **Robert Zarabec**, Florjanska c. 10, Mokronog; **Marija Turk**, Podhosta 35, Dolenjske Toplice; in **Marko Franjkovič**, Cankarjeva 35, Metlika. Ob knjižici šal Smejmo se skupaj se bosta smejala **Irena Fink**, Kočevske Poljane 12, Dolenjske Toplice, in **Milena Župevec**, Gor. Sušice 40, Uršna sela; knjigo Dolenjskega lista pa bodo prebirali: **Špela Stopar**, Pečje 6 a, Sevnica; **Matej Prešern**, Pod Trško goro 4, Novo mesto; **Mihael Slevec**, Groharjeva 18, Kamnik; **Natalija Češek**, Stopno 8, Škocjan; in **Jože Burgar**, Krajčeva ulica 22, Novo mesto.

Čestitamo! T. G.

PROMETNI KVIZ - KUPON ŠT. 6

Nagradno vprašanje: Do katerega leta mora imeti otrok spremstvo na poti v vrtec oziroma šolo in domov?

a) do 5. eta

b) do 7. leta

c) do 10. leta

SLOVENICA zavarovalniška hiša d. d.

Naslov: .....

.....

Odgovore pošljite na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, Novo mesto. Pri žrebu bomo upoštevali odgovore, ki bodo v uredništvo pripeli do ponedeljka, 15. marca.

FEKALIJE OGROŽAJO OTROKE

Komunalna sramota v Žužemberku

Kanalizacijske naplavine za veterinarsko postajo so posledica nepravilnih posegov

ŽUŽEMBERK - Že na 2. seji občinskega sveta je svetnik Jože Papež (SKD) opozoril na občinsko sramoto zaradi komunalnih odplak sredi Žužemberka, natančneje za veterinarsko postajo, kjer je tudi zaposlen. Vodja postaje Simon Rakulič, dr. vet. med., je povedal, da se trudijo približati to službo ljudem pa tudi, da bi izboljšali delovne razmere in posodobili sedanjo opremo.

V delu je preureditev notranjih prostorov, sanitarij, ordinacije, skladišča zdravil in napeljava centralne kurjave. Prostore s cisterno je dobesedno zalila voda in fekalije. **Simon Rakulič** je opozoril na smrad ter na veliko nevarnost okužb, ki ogrožajo predvsem otroke, ki se tam drsajo na ledu, povedal pa je še, da je ogrožen tudi obstoj veterinarske postaje, ki bo letos praznovala 40-letnico uspešnega dela v Suhi krajini.

Predstavnik stanovalcev na Grajskem trgu **Jože Perko** je povedal, da "pritiskajo" na upravnika večstanovanjskih objektov v naselju na Terco. Problem bo dokončno rešen le s kanalizacijo, ki jo imajo sedaj krajani že v referendumskem programu, ki se bo letos iztekel. Tudu župan **Franc Škufca** se zaveda omenjenega problema. "Projekti za kanalizacijo so narejeni, ni pa še znana lokacija čistilne naprave, ki je pogojena z gradnjo ceste od Dvora do Žužemberka." Po besedah Jožeta Perka so inšpekcijske službe neučinkovite, saj je veterinarska postaja na te probleme že večkrat opozorila.

Simon Rakulič dr. vet. med.

Vhod v klet postaje

Terca in njen direktor **Lojze Podboj** so v pismu inšpekciji za okolje in prostor ter zdravstvenemu inšpektoratu zapisali, da je kritično stanje posledica nepravilnih posegov v preteklih letih, kljub temu da so skušali sanirati ponikalnico, da si prizadevajo za večkratno praznjenje greznice, ki pa je drago in v breme lastnikov in najemnikov stanovanj na Grajskem trgu. Rešitev je čimprejšnja ureditev mestne kanalizacije, ki bo omogočila, da bo neprepustni bazen končno dobil primeren odtok odpadnih in meteorskih voda.

S. MIRTIČ

PRAVNA SVETOVALNICA

Svetuje dipl. iur. **Marta Jelačin** §

Lokacijsko dovoljenje

Pogoj za izdajo lokacijskega dovoljenja je tudi zagotovljen dostop na javno pot ali cesto. Če investitor nima soglasja lastnikov zemljišč, po zemljiščih katerih naj bi potekal dostop do hiše, ki jo namerava graditi, oziroma v zvezi s tem nima pravno urejene služnosti voženj preko njihovih parcel in v primeru, da lastniki zemljišč, po katerih naj bi potekala taka pot, tudi v postopku za izdajo lokacijskega dovoljenja niso dali dovoljenja za njeno uporabo, pomeni, da se dostop ne more zagotoviti. Ne zadostuje namreč zgolj fizična možnost dostopa in prepričanje investitorja, da ima pravico do voženj po določeni poti in s tem do izdaje lokacijskega dovoljenja.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ
Zavod za prestajanje kazni zapora
Dob pri Mirni
8233 MIRNA

objavlja prosta delovna mesta:

1. **SVETOVALEC I - PEDAGOG**
2. **STROKOVNI SODELAVEC I - OBRATOVODJA**
3. **POOBLAŠČENA URADNA OSEBA - 3 izvajalci**
4. **INŠTRUKTOR - VZDRŽEVALEC II**
5. **STRUGAR V OBRATU OBDELAVE I - 2 izvajalca**

Pogoji:

Pod točko 1:
- visoka ali višja strokovna izobrazba pedagoške ali druge ustrezne smeri in 5 oziroma 3 leta delovnih izkušenj.

Pod točko 2:
- višja strokovna izobrazba strojne smeri in 3 leta delovnih izkušenj.

Pod točko 3:
- srednja (štiriletna) družboslovna, zdravstvena, penološka ali druga ustrezna smer, 2 leti delovnih izkušenj, starost do 30 let, moški z odsluženim vojaškim rokom.

Pod točko 4:
- srednja šola tehnične ali druge ustrezne smeri, izpit za kurjača visokotlačnih parnih kotlov in 2 leti delovnih izkušenj.

Pod točko 5:
- srednja poklicna šola strugarske ali druge ustrezne smeri in 6 mesecev delovnih izkušenj.

Za objavljena delovna mesta pod točko 1, 2 in 3 se šteje zavarovalna doba s povečanjem 12/16 mesecev.

Za sklenitev delovnega razmerja mora kandidat/kandidatka izpolnjevati še naslednje pogoje: da je zdravstveno sposoben; da ni bil obsojen za kaznivo dejanje, ki je po zakonu ovira za sklenitev delovnega razmerja v državnem organu; da je državljan Republike Slovenije in aktivno obvlada slovenski jezik. Kandidati, ki bodo izpolnjevali pogoje, bodo vabljeni na razgovor in opravljali psihološki preizkus s testiranjem.

Obstaja tudi možnost reševanja stanovanjskega vprašanja.

Delovno razmerje bodo izbrani kandidati sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in 3-mesečnim poskusnim delom.

Pisne prijave z življenjepisom in dokazili o izobrazbi pošljite v 8 dneh po objavi na naslov, ki je naveden v objavi.

ŠPORT

KRŠKI KOLESARJI V UMAGU

UMAG - Kolesarji Savaprojekta Krško so se udeležili 2. kolesarske dirke, ki je bila v nedeljo v Umagu. Rok Zagorc je v kategoriji dečkov zasedel 4.mesto, pri mlajših mladincih je bil Mišel Zalokar sedmi in Gregor Kodrič dvanajsti. V kategoriji starejših mladincev je bil Roman Plahuta šesti, njegov klubski kolega Primož Četrtič pa je bil devetnajsti. V kategorji članov, kjer je zmagal Novomeščan Boštjan Mervar, sta Gregor Zajc in Andrej Gimpelj zasedla 11. oziroma 14. mesto.

I. Ž.

DOBRE UVRSTITVE NOVOMEŠKIH LOKOSTRELCEV

OPATJE SELO PRI NOVI GORICI - Člani lokostrelskega kluba Novo mesto so minulo soboto nastopili na lokostrelskem tekmovanju v Opatjem selu. Božo Pirc, Martin Fabjan in Edo Ambrož so zasedli druga mesta, Robi Flander pa je bil četrti. Ob tej priložnosti so razglasili rezultate CAMO pokala za leto 1998, kjer je v kategoriji sestavljenega loka (Compound) zmagala Simona Ambrož, v kategoriji goli lok pa je bil zmagovalec Martin Fabjan. V konkurenci olimpijskega loka sta člana Iztok Može in Anton Kerin bila drugi oz. tretji.

NOV REKORD KEGLJIŠČA

NOVO MESTO - Na kegljišču Pri vodnjaku v Novem mestu je bilo 3. odprto prvenstvo Dolenjske v moški konkurenci z mednarodno udeležbo. Prvo mesto je osvojil Božo Benedik (Plankstadt - Nemčija), ki je podrl 971 kegljev ter s tem postavil nov rekord kegljišča. Vrstni red: 1. Benedik 971, 2. Bizjak 957 (oba Plankstadt), 3. Oman (Iskraemco - Kranj) 935, 4. Hribar (Rudar Trbovlje) 929, 5. Galjanič (Volkkegel) 907 podrtih kegljev itd.

N. G.

Sijajna predstava Matjaža Smodiša

Ker si je državna reprezentanca že zagotovila mesto na evropskem prvenstvu v Franciji, so v zadnjih dveh tekmah igrali mladi košarkarji (Smodiš, Bečirovič, Brezec itd.)

SEŽANA - Slovenska košarkarska reprezentanca, ki se je v kvalifikacijah za evropsko prvenstvo v Franciji tako rekoč sprehodila - premagala je tudi takšne reprezentance, kot so grška in nemška, ki visoko kotirata v evropski košarki - je še zadnji dve tekmi predtekmovanja odigrala na tujem.

Srečala se je z Belgijo in Bolgarijo, ki je edina v drugem krogu v sklopu čudnih okoliščin v Varni Sloveniji "vzela skalp". V tekmah, ki niso odločale o ničemer - šlo je bolj za prestiž - sta trenerja Boris Zrinski in Aleš Pipan dala možnost mladim prihajajočim košarkarjem. Nista pozabila na 19-letnega Novomeščana Matjaža Smodiša, ki je dobro izkoristil priložnost: proti Belgiji je dosegel 21 košev, proti Bolgarom pa celo 26 in je bil najbolj opazen košarkar na igrišču. Matjaž ni samo dobro zadeval v napadu, odlično je igral tudi v obrambi, kar kaže, da se razvija v odličnega evropskega krilnega centra, kateremu lepi dnevi še prihajajo.

Težko je verjeti, da bosta trenerja ob obilici dobrih košarkarjev v reprezentanco povabila mladega Novomeščana, vendar ne sme biti nestrpen. Njegov čas prihaja, tega ne bo nihče ustavil. Matjaž, ki postaja kljub mladim letom zrel košarkar, bo prej ali slej nosil državni dres, prav veseli pa bomo, če se bo to zgodilo že v Franciji. Njegov soimenjak Matjaž Tovornik - Digl igra v reprezentanci, čeprav je že presegel devetintrideset pomladi, kar pa je našemu mlademu Matjažu lahko še večja spodbuda.

SLAVKO DOKL

Matjaž Smodiš

LAHKA ZMAGA IGRALCEV KRKE

RADLJE OB DRAVI - Namiznoteniška ekipa novomeške Krke je minuli vikend igrala na Koroškem, kjer se je v 15. krogu državne lige pomerila z domačo ekipo. Novomeščani so bili premočan tekmec in so zmagali kar s 6:1 ter se močno utrdili na četrtem mestu, ki jih še vedno pelje v evropsko konkurenco. Rezultati - Krivc : Komac 0:2, Kus: Xu Jia 1:2, Nišavič : Hribar 2:1, Kus: Komac 1:2, Krivc : Hribar 0:2, Nišavič: Xi Jia 0:2, Petar - Nišavič: Komac - Hribar 0:2.

Šolski šport

NOVO MESTO - V zadnjem času je bil več področnih prenstev za šolarje. Tako so pri starejših dečkih v rokometu zmagali Trebanjci, ki so v finalu s 24:8 premagali vrstnike iz Šemiča, tretji so bili osnovnošolci iz Šentjerneja, četrti pa Črnomaljčani. Pri starejših deklicah je bil vrstni red takle: 1. OŠ Škocjan, 2. OŠ Šentjernej, 3. OŠ Grm, 4. OŠ Mirna. Osnovnošolci so se pomerili tudi v športni gimnastiki. Pri mlajših deklicah je zmagala Mateja Jerič (OŠ Grm), sledita Ana Strasner (Grm) in Ines Dragišič (Center - N.m.), starejše deklice: 1. Sabina Avguštin (OŠ Dol. Toplice), 2. Anja Plantan (OŠ Vavta vas), 3. Mirjam Mujič (OŠ Center) itd.; mlajši dečki: 1. Domen Gačnik, 2. Alen Kos (oba OŠ Center), 3. Nejc Pucelj (OŠ Žužemberk), starejši dečki: 1. Tomaž Jožef (OŠ Center), 2. Anže Pečjak, 3. Marjan Kužnik (oba OŠ Žužemberk). Nastopile so tudi srednješolke, kjer je zmagala Vesna Goršin (Gimnazija N.m.), sledita Polona Gorenc (SEŠ N.m.) in Jasna Ivekovič (gimnazija). V ekipni konkurenci je zmagala ekipa Srednje ekonomske šole, druga pa je bila Gimnazija.

M. J.

V NEDELJO SKOKI V RIBNICI

RIBNICA - Na 40-metrski skakalnici pri sv. Frančišku v Sajevcu pri Ribnici bodo v nedeljo, 7. marca, ob 14. uri pripravili odprto tekmovanje v smučarskih skokih. Ob koncu tedna so prostovoljci, sicer člani smučarskih klubov iz Kočevja in Ribnice, pripravili očiščevalno akcijo okrog nekdaj zelo priljubljene športne naprave, ki je zaradi zelenih zim več let samevala.

IGRALI SO SAMO KRČANI

RADOVLJICA - Zaradi medržavnih tekem slovenske košarkarske reprezentance tekmovanja v ligi Kolinska ta teden ni bilo, igrali pa so ekipe v košarkarski B-ligi. Krški košarkarji so bili v gosteh pri zadnjeuvrščenem Gradbincu v Radovljici, kjer so z boljšo igro v drugem polčasu slavili s 76:71 (41:4o) in so se s tem še malce bolj oddaljili od nevarnih voda, ki peljejo v II. republiško ligo.

Počakati do konca

NOVO MESTO - Košarkarji Pivovarne Laško so pred tednom v pokalu Saporta pripravili prijetno presenečenje, saj so se po zmagi nad francoskim Choletom uvrstili v četrfinale, kar je verjetno največji uspeh njihovega klubskega tekmovanja. S to zmago - doma so zmagali z večjo razliko košev, kot so izgubili v Franciji - so Sloveniji poleg Uniona Olimpije priigrali še eno mesto v evropski ligi, kar je tudi realno merilo slovenske moške košarke. V našem tisku so se pojavile informacije, da so si s tem Laščani priigrali mesto v evropski ligi, kar pa ni res. Pivovarna Laško ga je samo odprla za drugo slovensko ekipo, za katero pa se še ne ve, katera bo. Tekmovanje štirih najboljših še ni končano. Union Olimpija bo prva, o tem ni nobenega dvoma. Za drugo mesto, ki pelje v evropsko ligo, pa se poleg Pivovarne Laško potegujejo še novomeška Krka in Savinjski Hopsi. Končna odločitev torej še ni padla, naprej bo šla ekipa, ki bo zasedla drugo mesto v končnici državnega prvenstva. Kdo bo to, pa bomo videli šele čez nekaj tednov.

S. D.

SMUČARSKE VESTI

ROGLA - Na 5. tekmi SKI OPEN POKALA za nekategorizirane tekmovalce (letniki 1990 in 1991) je že tretjič zmagal Martin Lazar, Tjaša Stankovič je bila tretja, Lara Humek pa peta.

KRANJSKA GORA - V tekmi za državno prvenstvo cicibanov in cicibank (Pokal Radenske) je bil pri cicibanih Marko Knafelc osemnajsti, Grega Kostanjšek pa dvaindvajseti; cicibanki Vanja Brodnik in Tea Kos sta bili petnajsta oziroma osemnajsta.

KOBLA - Na državni tekmi v slalomu za mlajše dečke in deklice je bil Rok Ravbar dvanajsti, Simon Brudar pa osemindvajseti. Lana Grandovec je bila deseta, Mateja Špat pa devetnajsta.

J. KOCJAN

MLADI PLANINCI VABIJO NA SLIVNICO (1114 m)

NOVO MESTO - Mladinski odsek PD Novo mesto vabi mlade planince na Slivnico nad Cerknico. Planinski pohod bo v soboto, 13. marca. Odhod avtobusa z avtobusne postaje Novo mesto bo ob 7. uri. Informacije dobite pri Igorju Sladiču (324 - 530) in Mateji Grahek (341 720). Vodja pohoda je Mateja Grahek.

VČASIH OSEM, ZDAJ NOBENEGA

NOVO MESTO - Kegljaški in balinarski šport sta bila včasih v Novem mestu zelo razvita, na kar so vplivala tri kegljišča in kar osem balinišč. V zadnjih letih je čutiti zastoj teh dveh športov, ki sta primerna tudi za starejše. Prišli smo tako daleč, da je v Novem mestu zdaj še samo eno kegljiče (Pri vodnjaku), balinišča pa ni nobenega več.

TEKMOVANJE DESKARJEV NA SNEGU NA PLANINI

KRŠKO - Športno društvo Fun šport bo v nedeljo, 7. marca, ob 11. uri na smučišču Planina nad Podbočjem po končanem družinskem veleslalomu pripravil tekmovanje deskarjev na snegu v veleslalomu. Nastopijo lahko deskarji s free style ali alpin deskami. Tekmovalce bodo v starostne kategorije razdelili pred tekmo glede na število prijav. Prijavnina znaša 2000 tolarjev, v kar je vključena tudi dopoldanska smučarska vozovnica. Prijavite se lahko po faksu na številko 0608 22 459 ali na dan tekmovanja na smučišču do desete ure. Dodatna pojasnila dobite po mobitelu 0609 643 905 (Goran Rovan). Pokrovitelj tekmovanja je Nika - šport, igra in prosti čas. Fun šport ustanavlja Snowboard team, zainteresirani pa lahko več o tem zvejo na spletnih straneh Fun športa na naslovu http://www.car.si/fun-sport/ pod naslovom Vroče novice.

DRUŽINSKI VELESLALOM

KRŠKO - Smučarski klub Krško bo v nedeljo, 7. marca, ob 10. uri na smučišču Planina nad Podbočjem pripravil tradicionalni družinski veleslalom. Nastopijo lahko le družinski člani (oče, mati in otroci). Za uvrstitev štejejo trije časi, in to čas obeh staršev in najboljši čas enega od otrok. Prijavite se lahko po faksu na številko 0608 22 459 ali eno uro pred tekmovanjem na smučišču. Dodatna pojasnila dobite po telefonu 0608 22 460.

DVA DRŽAVNA PRVAKA IZ POSAVJA

MARIBOR - V Mariboru je bilo 6. državno prvenstvo za mlade šahiste, na katerem je nastopilo 117 šahistov. Mladi Posavci so dosegli dve prvi mesti (Karmen Mar in Gorazd Novak) in tri tretja mesta. Prvaka bosta sredi leta nastopila na svetovnem prvenstvu v Španiji, vice prvaki pa bodo igrali na evropskem prvenstvu v Grčiji. Rezultati - dekleta do 10 let: 2. Masnik (Leskovec), 3. Kure (Stari trg), 4. Bogovič (Koprivnica), do 12 let: 1. Mar (Krško), 9. Zorko (Leskovec), do 14 let: 2. Žnideršič (Krško), 4. Ahmetovič (Krško), do 18 let: 2. Grilc (Sevnica), fantje do 10 let: 4. Trebušak (Krško), 7. Penič (Koprivnica), 9. Pišotek (Blaca), do 12 let: 6. Štajner, 9. Tomažin (oba Krško), do 16 let: 1. Novak, 5. Župevc (oba Krško), 15. Kneževič (Brežice), do 18 let: 3. Kobe (Stari trg).

J. BLAS

ODBOJKARICE TPV NOVO MESTO ŽE MED NAJBOLJŠIM ŠTIRIMI EKIPAMI - Z odmevno zmago v Kopru so si odbojkarice TPV Novo mesto (na sliki) že priborile mesto med štirimi najboljšimi ekipami, zdaj pa so njihove želje še malo večje.

Elan čaka na pričetek tekmovanja

Najprej v Šentjur

Marjan Mihelčič

NOVO MESTO - Pred nadaljevanjem spomladanskega dela nogometnega prvenstva v II. republiški ligi, ki se bo začelo 14. marca, imamo Dolenjci edinega predstavnika - novomeški Elan. Pred pričetkom tekmovanja smo se pogovarjali s predsednikom NK Elan Marjanom Mihelčičem.

• **Kakšne so spremembe v ekipi pred nadaljevanjem tekmovanja?**

"Iz kluba so odšli nogometaši Perše, Molan in Janez Gruden. Slednjega bomo zelo pogrešali, saj je bil strah in trepet vratarjev. Naše vrste so okrepili Kračman, Hasanagić, Lucič, Jeršin in Pirc. Računamo pa tudi na tri mlade nogometaše iz lastnih vrst, med katerimi je nadarjeni Prudič že doživel prvoligaški krst."

• **Kaj pa trener?**

"Še naprej bo nogometaše vodil Vlado Klinčarovski, ki se je že izkazal."

• **Kje je mesto Elana v ligi?**

"V jesenskem delu tekmovanja smo se zasidrali na sredini prvenstvene lestvice, kjer je glede na naše zmogljivosti tudi naše mesto. V spomladanskem delu nameravamo to mesto tudi zadržati, nismo pa kandidati za odhod iz lige, kar čaka štiri zadnjeuvrščene ekipe. Spomladanski del tekmovanja bomo izkoristili za uigravanje ekipe, ki pa bi v sezoni 1999/2000 morala pokazati že več. Mislim, da naše želje niso nerealne, če povem, da si Novo mesto zasluži prvoligaša."

• **Kaj pa finance?**

"Te so bile in tudi bodo velik problem. Veliko denarja nam pobere plačevanje igrišča, pa tudi sami tekmovalni sistem, saj imamo ekipe na vseh ravneh tekmovanja. V glavnem dobimo denar od naših zvestih sponzorjev, pričakujemo pa tudi več pomoči Mestne občine Novo mesto. Če bo Novo mesto dobilo prvoligaša, bi lahko skoraj živeli od vstopnine, saj se spominjamo časov, ko je na naših tribunah bilo tudi več tisoč ljubiteljev nogometa."

• **Kakšni so vaši načrti pred pričetkom tekmovanja?**

"Ker je naše igrišče pod snegom in še nekaj časa ne bo uporabno za igro, bomo ta čas izkoristili za tekme na tujem. Tako smo se že srečali z Goriškimi opekarnami in tekmo izgubili s 3:1, v gosteh pa smo premagali NK Bilje, in sicer kar z rezultatom 7:0 (2:0)."

S. DOKL

TPV NOVO MESTO PREMAGAL KEMIPLAS

Zmaga Novomeščank velika kot gora

Odbojkarice TPV Novo mesto imajo rezervirano najmanj četrto mesto v končnici prvenstva

KOPER - Odbojkarice TPV Novo mesto so v 16. krogu državnega prvenstva gostovale na vročem terenu Kemiplasa v Kopru in dosegle pomebno zmago s 3:2 (3,-8, -3,14,12), ki jih uvršča najmanj na četrto mesto končnice državnega prvenstva.

Koprčanke, ki jim je to bila zadnja možnost, da se priključijo vrhu lestvice, niso zdržale psihičnega pritiska. Zmaga je zasluženo šla v Novo mesto, čeprav so gostiteljice vodile že z 2:1 v nizih, kar je bilo blizu uresničitve njihovih želja. Z zmago bi tekmovanje v državni ligi naredile zanimivejše, saj bi za prva štiri mesta konkuriralo pet ekip. Zmaga gostij ni bila lahka, odločitev je padla šele v petem nizu, ko so Novomeščanke bile bolj zbrane. Posebej velja omeniti zelo dobro igro Jane Vernig, ki pa je tokrat imela tudi veliko pomoč pri svojih soigralkah, katere zaslužijo vso pohvalo. Trener Novomeščank Bojan Vernig se je zdaj malce odahnil, nič več mu ni treba skrbeti, ali bo njegova ekipa med štirimi najboljšimi ali ne. Zdaj se lahko mirno osredotoči na zadnji dve koli, ko bodo Novomeščanke gostovale na Bledu, potem pa bodo igrale še doma s HIT Novo Gorico, kjer se bo verjetno odločalo, kdo se bo za prvaka pomeril z mariborskim Infondom Branikom. Upajmo, da bodo to Novomeščanke.

Odbojkarji Žužemberka so gostovali v Mariboru pri Stavbarju IGM in so tekmo izgubili s 3:0 (0, 10, 9). V glavnem so Žužemberčani nastopili s pomlajeno ekipo, zato niso imeli nobene možnosti, da bi gostiteljem oščipnili vsaj en niz. Pomlajena ekipa - igrala je celo brez trenerja prof. Bojana Brulca, ki je zaradi službenih dolžnosti ostal doma - je samo v drugem in tretjem nizu Mariborčanom nudila dober odpor, kar pa v bistvu ni spremenilo poteka srečanja.

Mladi Krkini odbojkarji so gostovali pri Titanu Kamniku in gladko izgubili s 3:0. Čeprav se gostitelji niso preveč naprezali, gostje kljub svoji tradicionalni požrtvovalnosti niso prišli do igre, izjema je samo drugi niz, ko so zbrali dvanajst točk.

S. D.

TENIŠKA SOBOTA NA OTOČCU - V teniškem centru Otočec je bil v soboto tradicionalni turnir mešanih dvojic. Najbolje sta vihtela lopar Maja Malalan in Sandi Kranjc, ki sta v finalu premagala Slavico Srebrnjak in Rudija Sadeka. Na turnirju posameznikov v kategoriji deklic do 13. leta je zmagala Kaja Vukšinič, pri dečkih pa Aljaž Senič ar. Na sliki: zmagovalca na Otočcu, Maja Malalan in Sandi Kranjc.

• SPOMNILI SO SE FRANCA PUČKA - Pred dnevi je praznoval zlato poroko znani novomeški športni delavec in "oče" odbojke v dolenjski metropoli Franc Pučko. Njegovega življenjskega jubileja so se spomnili tudi odbojkarski delavci. Janko Goleš in Jure Stegnar mu podarila veliki sliki novomeških odbojkarjev in odbojkaric iz "zlatih petdesetih let", ko je bila novomeška odbojka v jugoslovanskem odbojkarskem vrhu.

Toča golov Gramiza v Kočevju

Trebanjci so močno upirali Pivovarni Laško - Remi AFP Dobove

KOČEVJE - Rokometašice Gramiza iz Kočevja so v srečanju z Burjo precej popravile svojo gol razliko. Gostje iz Primorske so premagale s 46:14 (22:8), to je z razliko tridesetih golov, kar bo prav gotovo zapisano v anale kočevskega ženskega rokometa. Gostiteljice so bile popoln gospodar na igrišču, za visoko zmago pa je težko izdvojiti kakšno rokometašico, ker so vse, ki so stopile na parket igrale odlično. Največ zadetkov je dosegla L. Dragičevič (8), po šest pa so jih dosegle M.Dragičevičeva, Vukova, D. in N.Kerničeva. V soboto bodo Kočevke igrale v Ljubljani proti Olimpiji, kjer jim bodo goli iz srečanja z Burjo še kako manjkali.

Ker se je Pivovarna Laško pripravljala na polfinalno tekmo v evropskem polfinalu z slavno Barcelono, je tekmo s Trebanjci odigrala že med tednom. Celjani, ki so bili z vsemi mislimi na zanje odločilni tekmi, so dali Trebanjcem lepo priložnost za igro. Gostitelji so zasluženo zmagali z rezultatom 30:25 (16:13), vendar so se za zmago morali kar dobro spotiti, tako da so se le-ti maščevali za edini poraz v ligi, ki so ga nepričakovano doživeli v Trebnjem.

Krški rokometaši so počivali, preloženo tekmo s Preventom so igrali včeraj zvečer, igrala pa je AFP Dobova, ki je na vročem terenu v Ljubljani odščipnila točko Prulam 67. Z rezultatom 25:25 (14:13) morajo biti rokometaši Dobove kar zadovoljni, kajti s Prul malokdo odnese kakšno točko. V gostujoči ekipi so dobro igrali Simonovič, Bučič in I.Deržič, ki so skupaj dosegli kar sedemnajst golov. Rokometaši Radeč so gostovali v Velenju, kjer so kljub dobri igri v drugem polčasu - dobili so ga s 15:13 - morali priznati premoč gostiteljev, ki so zmagali s 26:21 (13:6).

S. D.

Dolenjci smo letos zapravili lepo priložnost

V smučino po zdravje

Letošnja zima nam je v nižinah nasula toliko snega, da smo pogrešali lepo urejene tekaške proge tudi v okolici svojih domov. Gorenjci, Štajerci, Notranjci in celo Primorci to znajo bolje. Po obrobjih slovenskih mest in naselij je že dva meseca videti dobro pripravljene tekaške proge, in to za obe tehniki, drsalno, ki je hitrejša, in klasični tek v smučini, ki pri mnogih še vedno velja za "pravega".

Zakaj je smuški tek vedno bolj priljubljen zimski šport oz. rekreacija? Najbrž zato, ker se je že marsikdo naveličal, da ga z napravami vlečejo gor in se potem prepušča sili težnosti, da ga žene navzdol. Mnogi so začeli spoštovati kaplje znoja, ki jih je treba pretakati, če hočeš to silo premagovati v malce bolj naporni smeri - navzgor. Energijski športi - še posebej, če so aerobnega značaja in torej krepijo srce, pljuča, kri in ožilje - so najkoristnejši rekreativni športi, saj življenjsko pomembne organe opremljajo z varovalno rezervo. Ta nas ščiti pred stiskami modernega življenja, ki je preobteženo z informacijsko in skoraj popolnoma oropano gibalne sestavine. Od vseh aerobnih športov je najboljši prav smuški tek. Pri kolesarjenju dela 40 odstotkov celotne mišične mase telesa, pri teku 60, pri teku na smučeh pa kar 80 odstotkov. Tudi športna znanost je potrdila, da je najboljši kondicijski šport smuški tek, saj vrhunski tekači med naprezanjem porabijo največ kisika, maksimalna poraba kisika pa je merilo človekove aerobne kondicijske pripravljenosti.

Z občega zdravstvenega vidika bi bilo prav, da bi ob zimah, kakršna je bila letošnja, ljudi takoj po obilnih snežnih padavinah v okolici mest in krajev čakale lepo urejene in čvrsto steptane proge za smuški tek z vrezanimi smučinami. S tekaškimi smučmi je približno tako kot s kolesi. Ljudje jih imajo presenetljivo veliko, pa z njimi ne tečejo, ker nimajo kje ali pa so proge pripravljene tako, da privabijo le malokoga. Tudi kolo je tako rekoč pri vsaki hiši, a so kolesarji redki, ker danes cesta pač ni več kraj, kjer bi lahko varno, kaj šele z veseljem kolesarili.

Posebna prednost zim, kakršna je letošnja, je možnost, da brez dolgotrajnega prevažanja z avtom pridemo do kakovostne rekreacije. Zato bi morale organizacije, ki se v našem mestu poklicno ukvarjajo s športno ponudbo, kupiti teptalni stroj in skrbeti za proge po obrobju mesta in bližnjih vasi. Gotovo bi se proge kmalu napolnile s tekači, tudi z mladimi, saj je drsalna tehnika samo zimski podaljšek poletnega rolkanja, ki ga danes obvlada vsak otrok.

V Novem mestu in okolici doslej še ni bilo urejenih tekaških prog. Najbližja je na Gačah, ki se "odlikuje" po tem, da so jo traserji na borih štirih kilometrih petkrat speljali čez dobro posipane ceste, tako da v enem samem teku lahko iz novih naredite stare smuči. Proga na Gačah je tudi preveč razgibana, da bi se na njej začetnik počutil varno. Kljub temu so na vseh letošnjih slovenskih smučarskih tekaških prireditvah nastopali tudi tekači in tekačice iz Novega mesta in okoliških krajev. V različnih starostnih kategorijah so osvajali medalje, vendar se z njimi ne more pohvaliti noben klub, ker so tekmovali le kot posamezniki in ne člani športnih društev. Trije od njih so nastopili tudi na 65 km dolgem teku v Lienzu in najboljši je progo pretekel v 3 urah in 41 minutah.

Dolenjci smo letos zapravili lepo priložnost, da bi z malce domišljije in dobre volje priredili tek po Gorjancih od Vahte do Gospodične ali celo do Miklavža. Če bi cesto ob globokem snegu (tako, kot so letos storili marsikje na Gorenjskem) za krajši čas zaprli za promet, jo spremenili v tekaško progo in na njej priredili tekmo, bi z njo navdušili več sto slovenskih smučarskih tekačev in morda spodbudili h koristni rekreaciji tudi kakega zaležanega dolenjskega televizijskega "športnika". Tako pa se zdi, da imamo, kar zadeva organiziranje rekreativne vadbe smuškega teka v Novem mestu, predvsem dovolj domišljije pri iskanju problemov, namesto da bi jo imeli pri njihovem reševanju.

Zato pa bo toliko bolj gladko vse spet steklo poleti, ko bodo po Gorjancih, ki pohlevno čakajo, da bodo nekoč postali spokojen krajinski park, tulili motorji udeležencev avtomobilske gorske cestne dirke.

JANEZ PENCA

IGRALCEV VELIKO, DENARJA MALO

Suha krajina neusahljiv vir talentov

Odbojkarji Žužemberka so si zagotovili nadaljnje igranje v prvi državni ligi

ŽUŽEMBERK - Trener žužemberških odbojkarjev, prof. Bojan Brulec, ki je pred leti oblekel dres z jugoslovanskim grbom, je bil tokrat naš sogovornik.

• Ali boste v novi sezoni obdržali vse odbojkarje?

"Kot trener bi si to zelo želel, vendar realno ni pričakovati. Ker ni denarja, nas bodo nekateri odbojkarji, ki so prišli od zunaj, verjetno zapustili. Zato pričakujem večji delež naših mladih odbojkarjev - kadetov, kjer zlasti računam na Roka Puclja,

Bojan Brulec

Davida Oberstarja, Sebastjana Perka in Francija Slaka. Rok Pucelj že uspešno igra v prvi šesterki, drugi pa bodo kmalu dobili tudi takšno priložnost."

• V Žužemberku ste imeli precej težav z dvorano, pa tudi s financami ste na tesnem.

"Prostorske težave bomo nekako premostili. Do novega prvenstva bo nared prizidek k osnovni šoli, kjer bomo dobili mini telovadnico in tudi tribune, tako da se bodo gledalci odmaknili od črte igrišča. Zato bomo potrebovali 40 milijonov tolarjev, ki jih bosta zbrala šola in občina Žužemberk."

• Omenili ste osnovno šolo. Kakšno je sodelovanje med klubom in prosvetno ustanovo?

"Boljšega si sploh ne bi mogel želeti. Računam, da bo tako plodno tudi vnaprej, ker nam šola podpira enega stebrov suhokranjske odbojke."

• Kakšen je vaš proračun?

"Lani je znašal 3 milijone tolarjev. Dva nam je dala Mestna občina Novo mesto, drugo pa so prispevali sponzorji. Zdaj bo glavni vir usahnil, breme pa bo na plečih novoustanovljene občine Žužemberk, ki pa vemo, da ni bogata. Gospodarstvo naše občine nam tudi ne more veliko pomagati."

• Kaj to pomeni? Ali je obstoj odbojke v Suhi krajini ogrožen?

"Zdaj, ko smo rešili prostorske probleme, nas čakajo še samo finance, kar bo laže, saj se ne bo potrebno boriti na dveh frontah. Sem optimist! Pričakujem, da bomo še vnaprej deležni takšne pomoči in da bo odbojka v Suhi krajini nadaljevala svoje uspešno poslanstvo."

• Slišali smo, da delate celo leto nepretrgoma, ali je res tako?

"Odbojka ni več sezonski šport. Zdaj, ko smo se ogreli še za odbojko na mivki, imamo v Žužemberku avgusta vedno velik turnir, dejansko igramo celo leto. Takšen ritem zahteva velike napore od igralcev kot tudi od trenerskega kadra."

SLAVKO DOKL

TOMAŽ HODNIK TRETJI V ČAKOVCU

ČAKOVEC - Član LK Novo mesto Tomaž Hodnik se je ob koncu tedna v Čakovcu udeležil mednarodnega lokostrelskega prvenstva Hrvaške. Hodnik je v kategorji sestavljeni lok zasedel odlično tretje mesto, kar je dobra popotnica za njegovo potovanje v Ameriko, kjer se bo udeležil več tekmovanj.

NOGOMETAŠICE NA PRIPRAVAH OB MORJU

NOVO MESTO - Nogometašice novomeškega Radia Krka so minuli vikend preživele ob morju, kjer so bile na pripravah za bližnje državno nogometno prvenstvo. Ob tej priložnosti so igrale tri tekme. Na koprski Bonifiki so se najprej pomerile z ŽNK Zagorje, tekma se je končala brez zmagovalca (1:1). Gol za Novomeščanke je zabila Mojca Škufca. Potem so se v malem nogometu na Debelem Rtiču pomerile z ekipo Jarš. Novomeščanke so zmagale z 1:0, strelka pa je bila Brigita Kovačec. Zadnjo tekmo so Novomeščanke odigrale z mlado reprezentanco Slovenije, vendar so jo izgubile s 5:0. V mladi reprezentanci sta nastopili tudi Novomeščanki: Jasmina Mlakar, ki je prispevala en gol, ravno tako pa je igrala Irena Čegovnik, tako da so Novomeščanke nastopile s precej pomlajeno postavo.

IGOR BAN JE IGRAL V LJUBLJANI

LJUBLJANA - Igor Ban, član ŠD Krka - Teniški center Otočec, je nastopil na odprtem prvenstvu Slovenije v kategoriji dečkov do 14. leta. Igor ni imel sreče, od nadaljnjega tekmovanja se je poslovil že v 1. krogu.

J. M.

Rog - Črmošnjice so med bralci najbolj priljubljeno smučišče

Končana je akcija "naj" smučišče - Skupno 436 glasov

Dolenjski list se je letos prvič pridružil slovenskim radijskim postajam Radio glas Ljubljana, Radio Rogla, Radio Celje, kočevskemu radiu Univox, Štajerskemu valu in grosupeljskemu Zelenemu valu, Dolenjskemu listu sorodnemu časopisu Gorenjski glas ter dnevniku Večer, ki izbirajo "naj" smučišče v Sloveniji. Pokrovitelj akcije je tovarna Kolinska, ki je vsak teden za pet izžrebanih glasovalcev pripravila pakete s svojimi proizvodi. Tokrat smo srečneže izžrebali zadnjič, prešteli pa smo tudi glasove, ki ste jih namenili posameznim smučiščem.

Največ točk bralcev Dolenjskega lista je zbral smučarski center Rog Črmošnjice, za največjim dolenjskim smučiščem pa so se uvrstili Rogla Krvavec in drugi. Končni vrstni red na osnovi glasovanja v Dolenjskem listu: 1. Rog - Črmošnjice 315; 2. Rogla 70; 3. Krvavec 23; 4. Mariborsko Pohorje 9; 5. Planina nad Podbočjem 7; 6. Kobla 3;, 7. do 10.: Izvir Sodražica, Javorovica, Kranjska Gora in Stari vrh nad Škofjo Loko po 2 točki; 11. Cerkno 1.

Tem glasovom bodo organizatorji akcije prišteli še glasove ostalih radijskih postaj in časopisov ter dobili "naj" smučišče. Skupni zmagovalec bo razglašen na posebni prireditvi junija. Zadnje nagrajenke v akciji "naj" smučišče, ki bodo prejele pakete Kolinske, pa so: Zdenka Slevec iz Kamnika, Milena Župevec iz Gorenjih Sušic, Maja Stopar iz Sevnice, Mateja Vidmar iz Ljubljane in Branka Kragolnik iz Šentjerneja.

SMUČARSKA ELITA NA GAČAH - Ob koncu minulega vikenda sta bili na Gačah dve ženski FIS tekmi v veleslalomu. V petkovi tekmi, ki je veljala za lansko 8. nagrado Krke, je zmagala Anja Kalan, na sobotni 9. tekmi pa je slavila Nataša Bokal. Dobro se je odrezala tudi mlada domača "Fisovka" Barbara Vesel, ki si je prismučala prve FIS točke. (Tekst: J. Kocjan, foto: Marko Klinc).

Šport iz Kočevja in Ribnice

• KOČEVJE - Od petka do nedelje bo v Banjaluki mednarodni tradicionalni rokometni turnir v počastitev 8. marca, dneva žena. Na turnirju bo nastopilo šest ekip. Med udeleženkami bodo tudi igralke Gramiza iz Kočevja. Kočevke so dobile povabilo za udeležbo zaradi dobrega gospodarskega sodelovanja podjetja Sin-Po iz Kočevja, ki že dalj čas uspešno nastopa na trgih v Bosni, zlasti v republiki srbski. Ob tej priložnosti se bodo srečali številni slovenski in bosanski gospodarstveniki, z rokometašicami pa bo potoval tudi kočevski župan Janko Veber. Vodstvo ekipe in igralke bo sprejel tudi konzul Republike Slovenije v Banjaluki. Zaradi nastopa na turnirju v Banjaluki so rokometašice Gramiza prvenstveno tekmo proti Olimpiji odigrale že v sredo, 3. marca.

• RIBNICA - Ribničani so se upravičeno nekoliko bali srečanja v Šmartnem, kajti v jesenski sezoni so varovanci trenerja Boruta Mačka na svojem igrišču premagali vse nasprotnike. Dejstvo, da v ekipi Šmartnega ni bilo njhovega najboljšega strelca Verbajsa, je Ribničanom olajšalo delo. Na začetku tekme so povedli s tremi zadetki, gostitelji so v 19. minuti izenačili na 9:9. To je bilo vse, kar so zmogli, saj so imeli Ribničani do konca tekme vse niti v svojih rokah. Sredi drugega polčasa so povedli s sedmimi zadetki razlike in do konca v ne preveč kakovostni igri obdržali veliko razliko. Trener Janez Ilc je bil zadovoljen z igro vseh igralcev, še najbolj pa so se izkazali strelca Lesar in Djokić, pa tudi oba vratarja, Džukić in Kersnič. Ribničani so z zmago obdržali prvo mesto, saj imajo točko prednosti pred Veliko Nedeljo. Prihodnjo soboto je na vrsti veliki derbi, srečanje prvouvrščenih v ribniški športni dvorani. Torej, obeta se vrhunski rokometni dogodek.

M. GLAVONJIĆ

SMUČANJE V VELIKIH LAŠČAH - Prizadevanja vodstva OŠ Primoža Trubarja iz Velikih Lašč za namestitev smučarske vlečnice v domačem kraju so obrodila sadove. Prejšnji teden so na hribu v neposredni bližini šole pognali napravo in ugodne vremenske razmere omogočajo varovancem tamkajšnjega vrtca in učencem OŠ izvajanje tečaja smučanja. Šola ima za izposojo na razpolago trideset parov smuči in obutve. V prostem času smučišče (200 metrov) lahko od 9. do 16. ure za minimalno ceno vozovnice, s katero pokrivajo le obratovalne stroške električne vlečnice (skrb za okolje), lahko uporabljajo tudi krajani. (Foto: M. Glavonjić)

IGRE NA SNEGU - Otroci iz Vrtca Vavta vas programa Korak za korakom so pretekli teden urili sposobnosti sankanja in smučanja pod vodstvom vaditeljev Marjana in Boštjana. Ob prelepem sončnem vremenu so Krokodilčki z Metko in Darjo ter Medvedki z Renato in Zvonko uživali kot še nikoli. Na zaključku v soboto so v smučanju in sankanju tekmovali tako starši kot otroci. Ponosni smo, da so se starši v tako velikem številu odzvali vabilu svojih otrok. Zahvaljujemo se sponzorjem, ki so prispevali nagrade za vse tekmovalce. (Vzgojiteljica Metka Zupančič)

Odprto prvenstvo Dolenjske v veleslalomu Gače, 6.3.1999

SD KRKA ROG organizira na Gačah odprto prvenstvo Dolenjske v veleslalomu za vse kategorije, in sicer v soboto 6.3., ob 10.30. Za tekmovanje se lahko **prijavite** v društvenih prostorih na Zupančičevem sprehajališču 1 (stavba Intel servisa na Loki) v **petek 5.3., od 16. do 19. ure** osebno ali po telefonu/faxu št. **068/ 21-487.** Štartnina se plača neposredno pred tekmovanjem na Gačah, in sicer otroci od 1990 in mlajši 1.000,00 SIT, vse ostale kategorije pa 2.000,00 SIT na tekmovalca. Medalje in priznanja se podeljujejo 30 min. po končani tekmi. Registrirani tekmovalci na prireditvi ne bodo štartali.

V primeru slabega vremena tekmovanje odpade.

Svet
Dijaškega doma
Otona Župančiča 7, Črnomelj

razpisuje na podlagi 58. člena ZOFVI delovno mesto

ravnatelja

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje, ki jih določa 53. člen Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja:
- visoka strokovna izobrazba, profesor defektologije za MVO, profesor socialne pedagogike, strokovni delavec v domovih za usposabljanje,
- 5 let delovnih izkušenj pri delu z otroki,
- strokovni izpit,
- naziv svetnik ali svetovalec oziroma najmanj pet let naziv mentor,
- opravljen ravnateljski izpit (144. in 145. člen ZOFVI).

Ravnatelj bo imenovan za 4 leta, s polnim delovnim časom. Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim življenjepisom naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov:
Dijaški dom, Otona Župančiča 7, 8340 Črnomelj, s pripisom "Za svet".
Kandidate bomo o izidu objave obvestili v 30 dneh po izbiri.

NAGRADNA IGRA

Za zdravo srce in ožilje

TELEVIZIJA NOVO MESTO vaš kanal

NOVO MESTO - Društvo za zdravje srca in ožilja Slovenije, podružnica za Dolenjsko in Belo krajino iz Novega mesta, objavlja možne odgovore na nagradno vprašanje o dejavnikih tveganja za poapnenje žilja spodnjih udov, ki je bilo objavljeno v oddaji Za zdravo srce in ožilje na novomeški televiziji Vaš kanal 2. marca, in sicer:

a) kajenje, nepravilna prehrana in premalo gibanja,
b) pretežko delo,
c) alkohol.

Pravilen odgovor napišite na dopisnico, pripišite svoj naslov in jo najkasneje do nedelje, 7. marca, pošljite na naslov: Televizija Vaš kanal, Adamičeva 2, 8000 Novo mesto.

Med pravilnimi odgovori bomo izžrebali pet dobitnikov paketa Kolinske iz Ljubljane. Nagrajenke prejšnje oddaje so: **Mihaela Lekše**, Dol. Raka 3, 8374 Raka; **Milena Drkušič**, Ganglova 12, 8330 Metlika; **Marija Simončič**, Dol. Boštanj 33, 8294 Boštanj; in Špela Stopar, Pečje 6A, 8290 Sevnica. Vsaka nagrajenka prejme dve knjigi, in sicer knjigo prof. Andreja Kožarja "Premagajmo stres" in knjigo "Prehrana - vir zdravja".

Odgovori, popravki in mnenja

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki velja od 23. aprila 1994, so v členih od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovora in popravka že objavljene informacije, s katero sta prizadeta posameznikova pravica ali interes. Tovrstne prispevke objavljamo pod skupnim naslovom *"Odgovori, popravki in mnenja"*, vsi pa so opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravek ne sme biti spremenjen ali dopolnjen, ne objavljamo prispevkov, ki so napisani žaljivo ali z namenom zaničevanja, ali če so nesorazmerno daljši od informacije, na katero se nanašajo (13. člen).

Hrvati dobesedno s peno na ustih

Dol. list št. 8, 25. februarja

Po naši deželi se že kar nekaj časa dviga peklenski glas, da je treba ljudi porazdeliti na verne in neverne, pokorne in nepokorne, na naše in vaše. To počenjajo tisti, ki so nabiti z negativno energijo, in ki uživajo v tem, da delajo med ljudmi zlo, sovraštvo in razkol. Ustvarjajo negotovost, a istočasno željijo vzpostaviti nek svoj red kot edino zveličaven in nezmotljiv.

Pred kratkim sem na TV gledala oddajo "Vatikan in moč papežev". Že dolgo mi je znana tudi izjava papeža Pavla VI., da ima občutek, da se je sam satanov duh vtihotapil v Cerkev. To, da je Vatikan pod vodstvom nevernikov, je bilo povedano že v Fatimi. Katoliška cerkev postaja vsak dan manj božja in manj privlačna. Hlasta po bogastvu, poslužuje se laži, prevar, slepil, razmere prikazuje drugačne, kot so. V javnosti poudarja uboštvo, mi pa vidimo njene razkošne palače, avtomobile, razne ugodnosti in privilegije. Seveda vemo, da so se težke milijarde iz divjega lastninjenja prelile v cerkveno blagajno, poleg tega se tja preliva tudi denar iz državnega proračuna. Milijon mark je šlo samo za fasado Zavoda Sv. Stanislava v Ljubljani, kje pa je še razsvetljava okoli cerkva in drugo, da sploh ne naštevam. Vse to je omogočila naša legalno izvoljena vlada, ki ima na vesti dosti grehov in ki niti ne ve, kje so danes naše meje.

Vse to me pekli in moram javno povedati, vendar se ne upam podpisati, kot bi bilo prav.

MARIJA iz N. m.
(naslov v uredništvu)

Zelo otežkočen promet z zemljišči

Dol. list št. 8, 25. februarja

Že v preteklosti je bila na območju Republike Slovenije na področju prometa s stavbnimi in kmetijskimi zemljišči drugačna ureditev kot v posameznih državah zahodne Evrope. Predpisana omejitev po Uredbi o določitvi objektov in okolišev objektov, ki so posebnega pomena za obrambo, in ukrepih za njihovo varovanje vlade Republike Slovenije ne bi smelo biti pri izvajanju kake večje ovire, kot se navaja v omenjenem sestavku.

Ob upoštevanju svoje ozemeljske majhnosti, ne sme Republika Slovenija sprejemati preveč liberalnih zakonskih rešitev. Pri majhnih državah lahko pride do tega, da bi tujci kupili taka zemljišča, ki so pomemebna za različne potrebe države. Omejitve so potrebne zlasti v tisih katastrskih občinah, ki so v obmejnem pasu. Upoštevati je potrebno, da je zemljišče dobrina, ki je v omejeni meri na razpolago, in da je to osnova vsake prostorske strukture. Navedena dejstva kažejo, da je ravno zemljišče eden iz med najpomembnejših omejitvenih faktorjev v družbenogospodarskem razvoju. Zato je prav, da promet s temi zemljišči zaščitimo z določenimi pogoji.

Ob vsem tem pa se vendar zastavlja vprašanje, ali bodo organi upravnih enot in občinski organi v prometu z zemljišči hitro reševali vloge predlagateljev pri prometu s kmetijskimi in stavbnimi zemljišči ne samo po tem pozitivnem predpisu, temveč po določbah zakona o kmetijskih zemljiščih (1996) in zakonu o stavbnih zemljiščih (1997). Že na dosedanje postopke po zakonu o kmetijskih in stavbnih zemljiščih imajo posamezniki pri pridobivanju dokazil pri prenosu lastništva vrsto težav. Upajmo, da se te ne bodo povečale pri izvajanju omenjene uredbe. Mogoče pa bi bilo le prav, da bi tista ministrstva, ki so predlagala sprejetje teh pozitivnih predpisov, poskrbela za dosledno in hitro izvajanje, da bi bilo čim manj upravičenih pripomb.

VIKTOR DRAGOŠ

Hrvati dobesedno s peno na ustih

Dol. list št. 8, 25. februarja

Nič nimam proti katoliški Cerkvi in lahko spoštujem vse njene pastirje, dokler se ne obregnejo ob moje pa tudi mojih potomcev nazorsko prepričanje.

Če g. Franc Brečko iz Škocjana razglaša za preroškost žaljive izjave nadškofa g. Rodeta, ki so predmet te polemike in ki razdvajajo Slovence, je to seveda njegova stvar. Ker pa mu očitno primanjkuje nasprotnih argumentov, se loti stvari drugače. Proteste bralcev proti sejanju verske nestrpnosti, ki jo počnejo posamezni predstavniki cerkve z žaljivimi izjavami, obrne in označi kot napad na celotno Cerkev. S tem hoče iz napadalca napraviti žrtev. To razumem kot dobro premišljeno manipulacijo.

G. Brečka sprašujem, kaj je preroškega v takle izjavah: da je le krstjan pravi Slovenec; o šoli kot pasji dresuri; o metanju mrtvih svojcev v kante za smeti; o mladih nevernih Slovencih, ki da so idioti; o narodu, ki brez krščanstva nima prihodnosti, itd. Ali je vse to zgolj preroška napoved nasilnega pokristjevanja? Pogled v zgodovino bi razjasnil vse.

Strinjam se z rekom: "Psi lajajo, karavana gre dalje", vendar s pristavkom, da si na svojem pohodu z zavajanjem skuša podrejati človekovo duhovnost pa tudi posvetnost.

JANKO MAVER
Novo mesto

Hrvatje dobesedno s peno na ustih

Dol. list št. 8, 25. februarja

Ni se mi še zgodilo, kar mi je v zadnjem Dolenjcu naložil duhovnik Franc Brečko iz Škocjana, ki piše kar v množini (majestetični plural?). Napisal je pravo karakteristiko, kakršne so svoje čase pisali partijski sekretarji, in to povsem mimo vsebine naše polemike. Tudi citiranje Sv. pisma mu ne more dosti pomagati. Mi bo pač že moral dopustiti, da si bom to knjigo knjig razlagal po svojem premisleku, ne njegovem diktatu. Že v drugem nadaljevnaju polemike sem g. Packa vprašal, zakaj teži k njenemu slepemu nadaljevanju. Meni gre predvsem za pravico človeka do laične šole. Kaj ima s tem Brečkovo navajanje Packove kuharice, ali gre morda za Ojdipov kompleks?

Nadškof dr. Franc Rode premišljeno orkestrira svoje nastope. Ko je govoril o dobrem starem slovenskem učitelju, seveda ni segel za ponazoritev k Martinu Kačurju, saj cerkev nikoli ni marala za Cankarja. Ne, šel je raje na nemško ("dresura za nemške ovčarje"). Toda to mu še ni bilo dovolj, za ateiste je označil tiste ljudi, ki mečejo svoje umrle starše v kante za smeti. Kolikor vem, se za svoje cerkvenega dostojanstvenika nevredne besedne izpade nadškof ni še nikomur opravičil. Kaj še, cerkveni vrh zliva zdaj ogenj in žveplo na novinarje in celo na pisce pisem bralcev. Da ne more biti moralen nihče, ki ni veren, je pred stoletjem modroval že škof Mahnič. Je mahničevstvo Rodetov dosežek na prehodu v novo tisočletje? Je v tem njegova preroškost, o kateri piše g. Brečko?

Ko g. Brečko vzneseno piše o tisočletnem razvoju cerkve, pozablja pri tem njene sramotne stranpoti, ki jih ni bilo malo. Za maloštevilni slovenski narod in njegovo kulturo bi bila skorajda usodna protireformatorska gorečnost, s katero so na grmadah izginjale slovenske knjige, med njimi celo Biblija. Naj še sam zabeležim skromno hvalo na svoj račun. Lani smo v naši vasi izdali knjigo 800 let Boštanja. Ko smo oddajali spise v tiskarno, sem vzpodbujal našega župnika Alfonza Žiberta, naj strne opis povojnega preganjanja boštanjskih župnikov v posebno poglavje. Žal mi je zmanjkalo časa za pritegnitev k pripravi te knjige tudi duhovnika Zrima v Škocjanu, ki je precej pretrpel prav v Boštanju.

V agresivnosti pisanja nekaterih predstavnikov cerkve ni težko prepoznati temeljnega obrazca delovanja. "To šolo bomo zrušili, pa naj čakamo 50 let!" je rohnel nadškof. Ali ne bi bilo bolj normalno in za mlado Slovenijo mnogo bolje, če bi po neodvisnosti, ki smo jo komaj dobili, kot najvišji duhovnik spoštoval njeno ustavo, ločenost cerkve od države, ne nazadnje zakonito, tudi z glasovi poslancev SKD in SLS sprejeto šolsko zakonodajo?

ALFRED ŽELEZNIK
Boštanj 56

VOLITVE V NADZORNI ODBOR

Šentjernejska pozicija odgovarja

Na obvestilo, ki ga je opozicija (SKD, SDS in GLOŠ) razdelila po gospodinjstvih, potem ko v nadzorni odbor ni bil izvoljen tudi kandidat SKD Marjan Dvornik - Pristranske trditve

Spoštovani občani, glede obvestila z naslovom "Za naš skupni denar gre" z dne 15. februarja 1999, ki ste ga prejeli od svetnikov opozicije v šentjernejskem občinskem svetu in v katerem le-ti izpostavljajo bojazen, da bo poraba občinskega denarja brez učinkovitega in poštenega nadzora, ker ni bil izvoljen edini kandidat iz vrst krščanske demokracije, bi vam radi dali naslednje pojasnilo oz. obrazložitev:

Novi občinski svet je bil legalno izvoljen na zadnjih občinskih volitvah in tedaj je bilo določeno tudi število mest svetnikov v svetu za posamezno politično stranko. Statut občine Šentjernej določa, da ima nadzorni odbor 5 članov, ki ga voli občinski svet s tajnim glasovanjem. Člane oz. kandidate za nadzorni odbor predlagajo politične stranke, občinski svetniki in občani. Volitve v novi nadzorni odbor so bile izvedene na 2. seji občinskega sveta v skladu s statutom, ki jih je vodila 3-članska komisija za volitve in imenovanja. Volitve so bile izvedene korektno, z upoštevanjem vseh predlaganih kandidatov, glasovanje pa je bilo opravljeno tajno z glasovnicami. Ko so bile glasovnice preštete in člani izvoljeni, se je izkazalo, da Marjan Dvornik, ki ga je v imenu krščanskih demokratov predlagal svetnik Jože Simončič, ni dobil zadostnega števila glasov.

Predlagani kandidati so dobili naslednje število glasov: Jožko Gornik iz Dolenjega Vrhpolja (SDS) 16 glasov, Franc Junc s Pristave (ZLSD) 11 glasov, Slavka Vide z Gorenje Brezovice (neodvisna) 11 glasov, Igor Kalin z Mihovice (LDS) 10 glasov, Drago Voroš iz Prapreč (neodvisen) 10 glasov, Marjan Dvornik iz Prapreč (SKD) 6 glasov in Vincenc Škofljanec iz Prvomajske v Šentjerneju (ZLSD) 2 glasova. V nadzorni odbor je bilo izvoljenih pet članov, ki so dobili največ glasov.

Trditev piscev v prej omenjenem obvestilu, da so v nadzornem odboru ljudje, ki "tulijo v isti rog", ni objektivna, saj so v njem predstavniki različnih strank in neodvisni člani, ni pa predstavnika krščanske demokracije, ki je bil predlagan kot edini iz njihove vrste, saj so imele druge stranke po več kandidatov, kar bi lahko imela tudi stranka krščanske demokracije. Čeravno prisegajo le na kandidata, ki je diplomirani inženir, kot da ostali izvoljeni člani niso vredni tega zaupanja, menimo, da gre za direktno vsiljevanje, ki ga je poznal prejšnji sistem in da pisci ne prenesejo demokratičnih norm, čeprav prisegajo nanje. Ker so bile volitve korektno in zakonito izvedene, izid pa ni bil po volji nekaterih posameznikov, menimo, da je obtoževanje svetnikov koalicije in župana nedopustno in žaljivo. S tem ko so zapustili sejo, so pokazali svoj odnos do dela v občinskem svetu, le-ta je bil še vedno sklepčen, kar je neodgovorno zlasti do volilcev, ki so jim to odgovorno delo zaupali z izvolitvijo. Čudno pa je še dejstvo, da sta na protestnem pismu občanom podpisana tudi svetnika iz SDS, saj je kandidat, ki ga je predlagala SDS, dobil največje število glasov.

Upamo, da svetniki opozicije Jože Bevc iz GLOŠ, Ivanka Hosta, Slavka Vizec - Žibert in Jože Simončič iz SKD in Albert Pavlič ter Stanislav Bunšek iz SDS s svojim pismom niso ustvarili med občani nezaupanja v občinsko upravo, ki je za svoje delo in porabo strogo določenih sredstev odgovorna ministrstvom in računskemu sodišču. Naša iskrena želja je konstruktivno sodelovanje z opozicijo v občinskem svetu brez strankarskih gledanj in zlasti popolno medsebojno zaupanje, kar edino vodi k nadaljnjemu uspešnemu razvoju celotne občine.

Bralcema Jožetu in Petru, ki sta poklicala v rubriko Halo, tukaj je bralec Dolenjca, pa le odgovor: Župan ni odločal oziroma volil člane nadzornega odbora. O vsaki zadevi, tudi o tem, odločajo občinski svetniki (17) vseh strank v občini Šentjernej.

SLS, podružnica Šentjernej, predsednik: Viktor Luzar,
LDS, občinski odbor Šentjernej, predsednik: Igor Kalin,
ZLSD, občinski odbor Šentjernej, predsednik: Jože Hribar

SLOVENCI V BERLINU - Pustna sobota je bila za berlinske Slovence nekaj posebnega, saj so ob tej priložnosti praznovali 30. obletnico Slovenske katoliške skupnosti. Na sliki: Marija Flajs, organizatorica, Lojze Slak in župnik Izidor Pečovnik Dori, ki se je gostom zahvalil za obisk in jim predal darilo.

30 let Slovenske skupnosti

Katoliška skupnost v Berlinu je z gosti iz Slovenije praznovala visok jubilej povezovanja v tujini

13. februar je bil za Slovence v Berlinu nekaj posebnega. Ne le zato, ker je bila pustna sobota, ampak tudi zato, ker letos praznuje Slovenska katoliška skupnost 30-letnico delovanja. Začetki segajo v leto 1969, natančneje v 9. februar, ki je zapisan kot datum prvega slovenskega krsta in začetek nastajanja močne slovenske skupnosti.

Sobota je bila polna pričakovanja pa tudi strahu, saj jo je vreme z obilnim snegom močno zagodlo. Kljub temu je prišel poln avtobus prijateljev iz Slovenije, med njimi tudi ansambel Lojzeta Slaka s fanti iz Praprotna, vokalna skupina Fantje iz Kompolj, dobri prijatelj in dobrotnik Stanko Zakelšek iz Štor, ki je vso zadevo organiziral, gospod Slavinec, z vinom katerega se tudi mašuje v Berlinu, in prvi župan nove občine Vransko in Dorijev sošolec Franc Sušnik. Berlinčani so si oddahnili šele, ko so, sicer utrujene, a dobro razpoložene goste pozdravili v prostorih slovenske župnije na Kolonnenstr. 38.

Sveta maša je bila nekaj posebnega. Pri maši so peli Fantje iz Praprotna in vokalna skupina Fantov iz Kompolj. Zbrane je nagovoril gospod Dori. Po maši je sledila zabava. Bilo je veselo, zabavno, praznično, polno ljubezni in razumevanja. Berlinski Slovenci so prisluhnili pesmim Slakov. Nekdo si je utrnil solzo, spet drugi nazdravil s Slavičevim vinom. Tudi dolenjskega cvička je bilo dovolj! Prav cviček se je ob domači hrani, kranjskih klobasah ter vratovini z zeljem in krompirjem, najbolje prilegel. Na vino, tako mehko kot Dolenjec in Slakove melodije, so bili tisti večer Dolenjci še posebej ponosni.

Vzdušje na prireditvi, ki so jo organizirali Dolenjci, je bilo nepopisno. Tudi s pomočjo Slakov, ki letos praznujejo 35-letnico delovanja, ansambla mladosti prve generacije berlinskih Slovencev. Ta večer so bili Dolenjci še posebej ponosni na mlado organizatorico Marijo Flajs iz Trebnjega. Ob srečanju je ostala velika želja: naj ostane vedno tako lepo, prijateljsko, v razumevanju in spoštovanju vseh, toplo in domače, slovensko, četudi daleč od doma, pa vseeno doma, v slovenski župniji v Berlinu na Kolonnenstr. 38.

MARTINA KONDA

Ostal je le spomin

Minilo je že precej let,
kar slišali smo naše vodilne
ubrano zapet'.
Od takrat je vse drugače,
malo dobrega za domače.
Kako smo sanjali, verjeli:
sami bomo bolje, dobro živeli.
Več kot osem let je že minilo,
mnogo grdega se med nami
zgodilo,
zamenjali so že veliko ljudi,
za narod pa še nobenega ne skrbi.
Zase so odlično poskrbeli,
se z avti, stanovanji, denarjem
oskrbeli.
Zdaj štejejo že vse dni,
kdo je za koga in česa že več ni.
Okrog parlamenta množice
nezadovoljnih ljudi,
njim tečejo leta in oblast se množi.
Zapravili so zaupanje in še druge
stvari.
V Evropo se nam za predpražnik
mudi!
Mala Švica, bogastvo, ljubezen
in mir
postali so sanje za dušni brevir.

E. V.

Pet let interesnih dejavnosti

Po novomeškem zgledu jih dela v Sloveniji že nad 300

NOVO MESTO - Prvega marca popoldne se je v Domu starejših občanov v Šmihelu zbralo nad 130 članov 15 interesnih skupin, ki so združile nad 470 novomeških upokojencev v zanimive in koristne dejavnosti. Počastili so 5. obletnico začetka tega dela, ki je samo lani v Novem mestu prijetno zaposlilo nekaj nad 4.000 udeležencev. Srečanje je vodila dr. Milena Hadl, o delu skupin pa je poročal Ivan Tovšak, vodja te prostovoljne aktivnosti. Zdaj vodi to delo že 22 ljudi, ki so jih na zboru simbolično nagradili s čokoladami.

Magister Boris Dular je zbrane pozdravil v imenu župana dr. Toneta Starca in čestital društvu za vsa njegova obsežna prizadevanja, ki omogočajo članom, da se udeležujejo rekreacije, kulturnega dela in raznovrstnega izobraževanja. Članom in vodjem skupin se je zahvalil tudi predsednik društva Ivan Somrak, medtem ko je Vinko Gobec, predsednik Zveze društev upokojencev, posebej pohvalil izredno dejavnost novomeških upokojencev. Govoril je tudi o sodelovanju zveze pri nastajanju upokojenske reforme. Ivanu Tovšaku je izročil posebno republiško priznanje za razmah te dejavnosti v Novem mestu.

Pregled dela, zlasti izletniške in kulturne dejavnosti, je nato z diapozitivi predstavil dr. Drago Hadl. Mali jubilej društva so s šopkom pesmi pozdravile pevke ženskega zbora Mavrica iz Doma starejših občanov, direktorica doma Lojzka Potrč pa je čestitala društvu za zgledno dejavnost. Hkrati so v domu odprli razstavo slik, ročnih del, vezenin, pletarstva in številnih fotografij. Tg.

ZAOSTAJAJO PRI TRŽENJU VINA - Skoraj 100 članov Društva vinogradnikov Sevnica-Boštanj, ki je po članstvu sicer največje v dolenjski zvezi, je preteklo nedeljo prisluhnilo predavanju mag. Beloglavca (na sliki) iz mariborskega Inštituta za kmetijstvo o tem, kaj še postoriti za kakovostno vino. V nadaljevanju so pregledali lanskoletno delo ter sklepali o delu v bodoče. Kot ugotavlja dosedanji predsednik Rado Umek (na tem zboru je nepreklicno odstopil), po 15 letih usposabljanja in izobraževanja vinogradnikom ne manjka več toliko strokovnega znanja, slabše pa jim gre pri trženju vina. Za primorskimi ali podravskimi kolegi zaostajajo predvsem pri združevanju in organizirani prodaji vina. (Foto: B. D. G.)

Čestitke veteranoma

LAZE PRI URŠNIH SELIH - Pred dnevi sta se zaslužna udeležena NOB in ugledna upokojenca Tine Dolinar in Alojz Florjančič razveselila nepričakovanega obiska. Za visoko 90. oz. 95. obletnico rojstva sta jima prišla čestitat Ivan Somrak, predsednik novomeškega društva upokojencev, in Franc Avsec za Območni odbor zveze borcev. Oba jubilanta sta še vedno kar krepka možaka z dobrim spominom na lepe in težke čase njunega dolgega življenja. Tine Dolinar, ki je sodeloval z OF že v prvih časih upora proti okupatorjem, je bil in ostal borec

Alojz Florjančič

Tine Dolinar

Gubčeve brigade do osvoboditve. Tudi Alojz Florjančič, ki je prestal bridko gorje italijanskega koncentracijskega taborišča na Rabu in se je po kapitulaciji fašistov vključil v NOB, je bil po vojni znan lovec, polhar in predvsem poznavalec zdravilnih zelišč. Zdaj ga je zapustil sluh in se sporazumeva predvsem s hčerko. Tine Dolinar je daleč naokoli znan harmonikar, še vedno poln vedrine in bistrosti. Lani 24. decembra smo ga bralcem našega lista predstavili z daljšim zapisom.

Oba spoštovana in med ljudmi priljubljena jubilanta sta podrobneje predstavljena tudi v novi knjigi Toneta Jakšeta Naše korenine. Želimo jima v krogu njunih dragih še dolgo zdravo in mirno življenje! Tg.

ČESTITKA ZA DAN ŽENA

Predsednik Območnega odbora Zveze združenj borcev NOB Novo mesto Ludvik Golob čestita vsem članicam organizacije ob 8. MARCU - DNEVU ŽENA.

Če ima vaš otrok težave z govorom

V novomeškem zdravstvenem domu že 20 let deluje logopedska ambulanta, kjer pomagajo otrokom z govornimi težavami - Brez odlašanja - Ne molk, govor je zlato

Govor je najbolj sestavljena funkcija centralnega živčnega sistema. Razvija se na podlagi bioloških, psiholoških faktorjev ter na podlagi socialnega okolja. Ljudje večkrat mislijo, da je samoumevno, da se otrok nauči pravilno govoriti. Zaradi otrokovih različnih težav pa je mnogokrat na žalost drugače. Starši se težko sprijaznijo z dejstvom, da je njihov otrok drugačen, da ima govorne težave - bodisi lažje v obliki glasovnih motenj ali težje, kot so jecanje in razvojne afazije. Zaradi tega so zaskrbljeni in prestrašeni, največkrat iščejo vzroke za nastale težave. Vrtijo se v krogu iskanja, obtoževanja, s tem pa zamujajo najprimernejši čas za pomoč pri odpravljanju otrokovih težav. In kam naj se obrnejo po pomoč?

V okviru Zdravstvenega doma Novo mesto že dvajseto leto nudimo pomoč staršem in otrokom z govornimi težavami v redni logopedski ambulanti strokovnjaki s tega področja. Do leta 1980 je vrsto let izvajala govorno terapijo zunanja sodelavka Kristina Rifelj. V tem letu je logopedska ambulanta dobila svoje prostore v okviru otroškega dispanzerja. Za to je bil najzaslužnejši dr. Janez Janžekovič. Kasneje se je logopedska ambulanta preselila v 3. nadstropje, kjer v obnovljenih prostorih razvojne ambulante sedaj izvajajo terapijo dipl. defektologinje - logopedinje Marija Žagar, Tatjana Bulič ter Sonja Rebselj. V letih delovanja je prišlo do mnogih organizacijskih sprememb, ki pa niso bistveno vplivale na samo delo s starši in otroci.

S pričetkom izvajanja sistematskega pregleda govora otrok v petem letu starosti pa je prišlo do večjih sprememb. Sedaj so vsi otroci z območja, ki ga pokriva novomeški zdravstveni dom, vabljeni na pregled v spremstvu s starši. To pomeni, da imamo boljši vpogled v otrokovo razvojno anamnezo, seznanimo starše s težavami, svetujemo ali napotimo na dodatne preglede. Otroke s težavami vključimo v terapijo ali napotimo na preglede v razvojno ambulanto. Če so starši zaskrbljeni zaradi otrokovega govora in ne vedo, kako naj z otrokom ravnajo, se lahko naročijo na pregled ne glede na otrokovo starost. Poleg predšolskih otrok pa lahko v ambulanti poiščejo pomoč tudi šolski otroci, mladostniki in odrasli s težavami v govoru in komunikaciji.

Logopedinje si želimo, da starši, takoj ko začutite nemir in strah v zvezi s svojim otrokom, obiščete našo ambulanto. Pogovorili se bomo o vsem, kar vas moti, o vaših opažanjih in pomislekih ter poskušali pomagati vam in vašemu otroku. Znan pregovor pravi: "Molk je zlato." Logopedinje, posebno pa starši, ki iščejo pomoč v naši ambulanti, pa spoznavamo, da zlato ni molk, ampak govor.

Logopedinje Zdravstvenega doma Novo mesto

Sarcomi navdušili

Nastop treh alternativnih bendov

ČRNOMELJ - Na majhnem odru MKK so se v soboto, 27. februarja, zvrstili kar trije bendi. Začel je Skor iz Ljubljane s prijazno pevko. Skupina je igrala zmeren HC in še Ska kombinacijo, vendar ni bila posebej prepričljiva. Za njo je nastopil God Scard iz Kranja in odigral soliden black metal z obveznim rifanjem in tehnično zahtevnim soliranjem. Izkazala se je tudi artistično razpoložena klaviaturistka. Sploh pa so ženske v undergroundovskih bendih redkost. Zadnja je nastopila metliška skupina Sarcom z mega špon kombinacijo HC in trasha. Metličani so združili anarho punk z novodobnim crossovertrashiranjem, kar je zadoovljilo metalce in punkerje. Občinstvo se je odzvalo z množičnim žurovskim ritualnim slemanjem in skakanjem. Vsekakor odličen nastop.

BRANE KONCILIJA

ZLATOPOROČENCA POŽEKOVA - Minuli konec tedna sta med svojimi najdražjimi praznovala zlato poroko Ana in Ivan Požek iz Velikih Sel pri Adlešičih. Ivan se pošali, da pred pol stoletja še ni bilo toliko avtomobilov, zato je šel po nevesto kar k sosedom Mušičevim. Požekova sta se ves čas ukvarjala s kmetijstvom. Ivan je bil nekaj let tudi zaposlen, veliko pa je delal v zadružništvu. Danes kljub pokoju pomagata sinu pri kmetovanju, najraje pa se odpravita v vinograd na bližnjo Veliko Plešivico. H kruhu sta spravila dva otroka, imata pa štiri vnuke. Vnukinja Katja in vnuk Robi (na fotografiji) sta bila njuni priči na zlati poroki. (Foto: M. B.-J.)

• *Tolar častitljive starosti res ne bo dočakal. (Arhar)*

Najstarejša Mirnopečanka

95 let Marije Bobnar - Še šiva in štiha vrt

MIRNA PEČ - V soboto, 20. februarja, je Marija Bobnar iz Mirne Peči praznovala 95-letnico rojstva. Še sama ne more verjeti, da je prišla že do te številke, da so za njo že tri vojne in seveda še marsikakšne druge preizkušnje, ki v življenju doletijo vsakega človeka, še posebej, če je na svetu že skoraj sto let. Za svojo starost je še neverjetno čila in zdrava, le sliši bolj slabo.

Rodila se je leta 1904 v Gornjem Globodolu v kmečki družini s petimi hčerami - ena je kmalu umrla. Oče je za boljšim zaslužkom odšel v Ameriko, kjer je prebil mnoga leta, same ženske pa so se tačas morale s trdim delom na zemlji znajti, kakor so se najbolje mogle. Kmetija je potem ostala eni izmed hčera, ki se je omožila, starši pa so okrog leta 1930 kupili domačijo v Mirni Peči, kjer Marija živi še danes. Poročila se ni in danes je od vseh sester edina še živa, čeprav so tudi druge dočakale kar visoko starost. Tudi v njenem primeru se je znova pokazalo, da človeka drži pokonci delo. Vse življenje je rada poprijela za karkšnokoli opravilo, nekaj zemlje so imeli doma, sicer pa je rada pomagala v "tabrhu" na večjih kmetijah, pa ne le v Mirni Peči, tudi po okoliških vaseh. Še lani spomladi je doma sama prekopala ves vrt, in kot je dejala ob obisku, tega opravila tudi letos niti najmanj ne misli prepustiti komu drugemu, čeprav mlajšemu in močnejšemu. "Komaj čakam pomladi in lepega vremena," je povedala. Zdaj si čas krajša ob topli krušni peči, rada bere in še vedno kaj zašije, včasih pa je tudi štikala. Če se le da, si dan popestri z obiskom maše v mirnopeški cerkvi ali bližnjem samostanu.

Marija Bobnar, najstarejša Mirnopečanka

Najstarejšo Mirnopečanko so ob visokem življenjskem jubileju obiskali tudi župan Zvone Lah ter predstavniki KORK Mirna Peč Vera Primc in Danica Kramar in jo razveselili z drobnimi pozornostmi, med katerimi ni manjkalo tudi lepih želja zanaprej.

L. MURN

KOZOROGI SKUPAJ - Prejšnji teden so se na Prepihu zbrali družabniki zvezdnega znamenja kozoroga. Medtem ko jih je bilo lani triindvajset, se jih je letos srečanja udeležilo kar dvakrat več. Družabno srečanje, na katerem analizirajo tudi svoje značaje, so letos popestrili ansambel Muc in brusniški Mačkoni, četrtošolci, ki so dodobra ogreli srca prisotnih. (Foto: Majda Luzar, EPS)

SEMINAR PROSTOVOLJCEV RK - Na Debelem Rtiču je 26. in 27. februarja potekal seminar za prostovoljce - aktiviste novomeškega Območnega združenja RK. Naslov seminarja je bil Učeča se organizacija, njegov osnovni namen pa je bil povečati interes in motivacijo prostovoljcev za teoretično in izkustveno učenje v skupinah. Seminarja se je udeležilo 27 prostovoljcev, od tega 23 predsednikov krajevnih organizacij RK. Seminar sta vodila dr. Miran Možina, specialist psihiatrije in asistent na Visoki šoli za socialno delo ter Damjan Slabe, prof. zdravstvene vzgoje, sicer pa in strokovni sodelavec RKS.

Prodajna mesta:

Avtohiša Dana d.o.o., Adamičeva 12, 8000 Novo Mesto, tel.: 068 341 400 • **SPC Terzin s.p.**, Obrtniška ul. 20, 8210 Trebnje, tel.: 068 44 533 • **Avto center Prestige d.o.o.**, Cesta na Ugar, 1310 Ribnica, tel.: 061 860 437

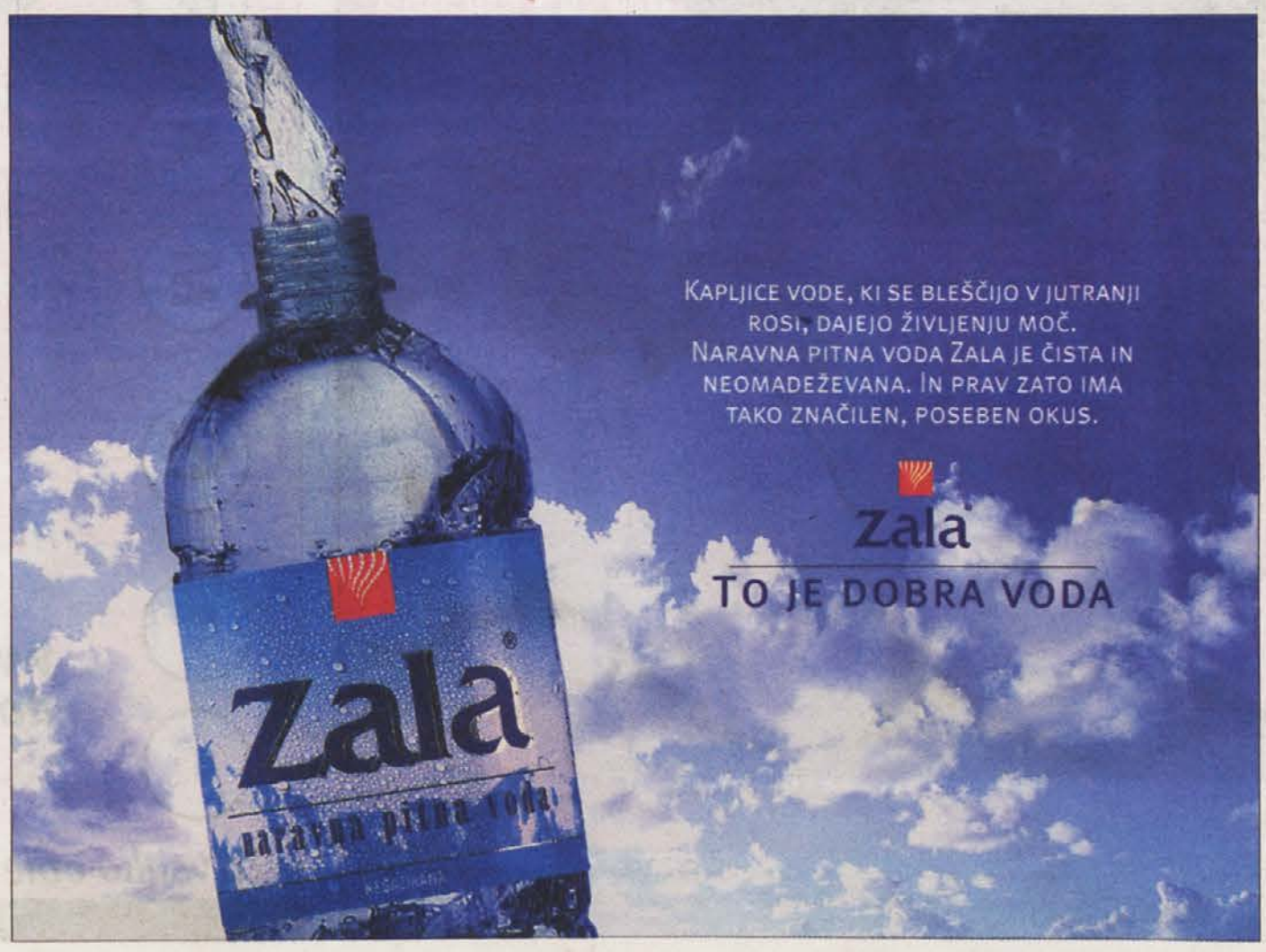

NOVA RAZMERJA, ULALA!

VSAK, VSAK 20-TI, VSAK 50-TI.

(MAREC JE PAČ TAK MESEC.)

V MARCU PONUJAMO POSEBNO PRILOŽNOST TISTIM, KI BODO SKLENILI RAZMERJE ZA MOBITEL GSM: VSAKEMU PETDESETEMU PODARIMO MOBILNI APARAT NOKIA 8110i. PRI NMT DOBI ZA NAGRADO MOBILNI TELEFON BENEFON DELTA VSAK DVAJSETI NAROČNIK. PRAV VSAK NOVI NAROČNIK PA DOBI PO POŠTI MAJICO.

ZA SKOK V POMLAD.

WWW.MOBITEL.SI

mobitel

SLOVENSKI OPERATER NMT & GSM

svoboden kot ptica

Nagrajenci bodo lahko nagrado prevzeli v najbližjem Mobitelovem centru, na njihovo željo pa jo bomo poslali po pošti. O vsem jih bomo otvestili pisno.

Mobitel d.d., 1537 Ljubljana

Agencija 42, design: LUKS Studio, foto: T. Gregorič

Še več Slovencev na Triglav!

NIŽJE PREMIJE DO 20 %

V Zavarovalnici Triglav, d.d., smo s 1. januarjem 1999 občutno znižali premije nekaterih **avtomobilskih, premoženjskih in kmetijskih zavarovanj**, pri tem pa še vedno zagotavljamo 100-odstotno varnost naših zavarovancev.

S še bolj dostopnimi premijami ter zanesljivimi zavarovalniškimi storitvami skrbimo za to, da bi bilo življenje v Sloveniji bolj varno.

avtomobilska zavarovanja	premoženjska zavarovanja	kmetijska zavarovanja
• znižanje premije za zavarovanje polnega avtomobilskega kaska za vse vrste vozil za **15 odstotkov**; • zavarovanje tatvine vozila (kombinacija K) je cenejše za **30 odstotkov**; • ob sklenitvi polnega avtomobilskega kaska so kriti stroški najema nadomestnega vozila (kombinacija 1) in stroški pomoči na cesti (kombinacija R) **brez plačila dodatne premije**; • in še druge ugodnosti.	Znižanje premije za **20 odstotkov** pri: • požarnem zavarovanju objektov, opreme in zalog; • zavarovanju gospodinjskih strojev in aparatov; • zavarovanju računalnikov, glasbenih instrumentov in akustičnih aparatov; • zavarovanju stekla; • zavarovanju obratovalnega zastoja zaradi požara; • montažnem zavarovanju; • zavarovanju opreme v zakupu; • zavarovanju blaga v hladilnicah in zamrzovalnikih; • zavarovanju sejmov.	• znižanje premije za **20 odstotkov** pri zavarovanju: - vinogradov, - sadovnjakov, - hmelja in - vrtnin. • znižanje premije za **20 odstotkov** pri zavarovanju: - kopitarjev, - govedi in - psov.

Podrobnejše informacije o številnih drugih ugodnostih in celovit pregled nad popusti pri naših storitvah lahko dobite na poslovnih mestih Zavarovalnice Triglav.

triglav premoženje

zavarovalnica triglav, d.d.

Mercator

v akciji

od 25. 2. do 11. 3. '99

Ogrska salama

vak. pak., cena za kg

Mesnine dežele Kranjske, Ljubljana

stara cena 3.080,40

1.999,00

in še 29 posebej označenih izdelkov!

http://www.mercator.si

Ponudba velja do prodaje zalog! Cene v SIT!

Poslovni sistem Mercator d.d., Ljubljana, Dunajska cesta 107; Mercator SVS, trgovina, storitve, d.d., Ptuj, Rogoznička 8; Mercator Dolenjska, trgovina, storitve, d.d., Novo mesto, Livada 8; Mercator Degro, Trgovsko - gostinsko podjetje, d.d., Portorož, Lucija, Obala 144

1999

MARCA do 6.

Zadnji dnevi noro nizkih cen

v vseh trgovinah Peka do razprodaje zalog

Za vsako obleko čevlji Peko

AVTO TIMES PREDSTAVLJA

Tekst in fotografije Borut Štajnaher

Nissan micra 1,0 16V

Ko centimetri niso važni

Najmanjši Nissanov avtomobilček za evropsko tržišče je po šestih letih doživel korenite, predvsem lepotne spremembe. Na te spremembe je zlasti vplivalo razmišljanje angleške dizajnerke Andy Jones, saj je ravno nežnejši spol največkrat posegal po micri. Učinki ženske roke so vidni že od daleč. Micra je postala privlačnejša, atraktivnejša. Večji prednji luči, razširjeni blatniki, odbijači v barvi karoserije, spojler nad zadnjim steklom ter razširjena barvna paleta delajo micro veliko bolj dinamično in agresivno. In čeprav so mere ostale enake je sedaj v notranjosti dosti več prostora, saj je notranjost prav tako doživela revolucionarne spremembe glede na predhodnico. Armaturna plošča je kompaktnejša, na njej so vsi potrebni analogni merilniki, le števca kilometrov sta digitalna. Ventilacijski sistem na sredinski konzoli je prevzet iz almere, tako tudi vsa ostala stikala. Že v osnovnem paketu opreme boste prejeli dve zračni blazini. Sovoznikova je postavljena nekoliko višje, zato so lahko postavili pod njo tudi precejšen predal s pokrovom. Tudi sedeži so povsem novi in so bolj ergonomski ter odeti v kvalitetnejše tkanine. Micrina notranjost je bližje večjim in dražjim vozilom kot lastnim konkurentom. Za pohajkovanja po mestu in za obisk tržnice vam bo zadostoval tudi prtljažnik, ki v osnovi meri 206 litrov, s prevrnjeno zadnjo klopjo pa se poveča na 960 litrov, kar je za 3,72 m dolgo, 1,58 m široko in 1,44 m visoko vozilo povsem sprejemljivo.

Pogonski agregat je ostal enak kot ga je uporabljala že stara micra, karakterizira pa ga 16-ventilska tehnika z dvema odmičnima gredema v glavi motorja. V enem litru delovne prostornine poskakuje kar 55 konjev. Ob izredni poskočnosti pa večventilska tehnika zmanjšuje tudi emisijo škodljivih plinov in hrup motorja. Do 100 km/h potrebuje dobrih 16 sekund, števec, ki meri hitrost, pa se ustavi pri 152 km/h. Vsekakor to niso odlični tekmovalni rezultati, vas bo pa Nissanov malček razveseljeval z živahnostjo po mestu in predvsem z izredno majhno porabo, saj micra v povprečju ne porabi več kot šest litrov goriva.

Micra se tudi dobro drži ceste. V ostrih zavojih boste sicer čutili nagibanje, saj je avto dokaj visok, vendar je le-to v mejah normale in precej manjše kot pri nekaterih konkurentih. Mali micri so močno povečali tudi pasivno varnost, saj so nove bočne ojačitve močnejše, še posebej pa je omembe vreden sistem NATS (Nissan-Anti-Theft-system), ki s pomočjo elektronske šifre, katero je skoraj nemogoče prekopirati, zablokira motor in vsiljivcu ne dovoli uporabe vozila.

Kot smo omenili na začetku, so micro skrojile ženske roke, katerim se tudi najbolje poda, ni pa izključeno, da kakšen moški "macho" ne bo s prikupno micro osvojil ženskega srca.

Elegantne poteze, katere je ukrojila ženska roka

Novi focus predčasno

Od sredine februarja je slovenskim kupcem na voljo novi ford focus, ki je že v začetku leta osvojil naslov evropskega avtomobila leta 1999. Zaradi izjemnega interesa so focus začeli prodajati v Sloveniji kar dva meseca pred načrtovanim datumom. Na slovenskem avtomobilskem trgu bodo najprej na voljo tri karoserijske različice (petvratna kombi limuzina, štirivratna limuzina in karavan), dva paketa opreme (ambiente in ghia) ter trije bencinski motorji s šestnajstimi ventili in prostorninami 1,4 (75 KM), 1,6 (100 KM) in 1,8 (115 KM) litra. Na voljo pa je že tudi 1,8-litrski ENDURA-DI turbo dizelski motor z 90 konji. Do jeseni bo v prodaji tudi trivratni kupe, v pripravi pa sta še enoprostorska različica, za vročekrvne pa tudi kabriolet.

Novi focus se je na slovensko tržišče pripeljal kar dva meseca pred načrtovano predstavitvijo. (Agencijska slika)

Neposredno s testov v Barceloni je v Ljubljano in Sečovlje prišel Johnny Herbert, ki je sodeloval v uradni predstavitvi najnovejšega forda focus. Na sečoveljskem letališču so mu naredili improvizirano stezo, po kateri je popeljal radovedne novinarje. Ob drsenju avtomobila in cviljenju gum se Herbet ni ravno natančno oziral na stožce, pač pa je največ poudarka dal "umetniškemu vtisu"! Med novinarji smo videli nekaj navdušenih, nekaj pa tudi popolnoma zelenih obrazov.

Pomlajeni megane

Pri Renaultu so se odločili, da bodo svoj model megane nekoliko osvežili. Največ sprememb bo deležen motorni pokrov z dvema odprtinama za zrak, med katerima dominira velik Renaultov znak in po vzoru na laguno izdelan sprednji odbijač, ki bo serijsko v barvi karoserije. Serijsko bodo v megana vgrajevali tudi zračne blazine in ABS zavorni sistem. Posodobitve so deležni tudi motorji, kjer sedaj poskakuje več konjev: 1,4 (75); 1,4 16V (95); 1,6 16V (107); 1,9D (65); 1,9 Dti (98).

Novo astro bi lahko poimenovali mala vectra

OPEL ASTRA 1,4 16V club

Udarec v pravo smer

Razkorak med prvo in drugo generacijo aster je veliko večji in bolj izrazit kot pri prehodu golfa iz III. v IV. generacijo. Kljub temu da oplovci niso veliko eksperimentirali, saj bi novo astro lahko poimenovali tudi "mala vectra", so z novo obliko zadali hud udarec konkurentom v nižjem srednjem razredu.

Nova astra se od predhodnice ne razlikuje le po zunanjosti. Tudi notranjosti so posvetili posebno pozornost. Armaturna plošča je preglednejša, ročici ob nastavljivem servo volanu sta pri roki, sredinska konzola, na kateri so stikala za prezračevanje in odličen radijski sprejemnik, pa na izrazit način loči vozniški del od sovozniškega. V vozilu je povsem dovolj prostora za pet potnikov, na račun zadnjega para vrat pa je dostop potnikom na zadnjo klop močno olajšan. Zaradi povišanega zadka je nekoliko zmanjšana vzvratna preglednost, zato pa ste pridobili s prostornostjo prtljažnika, ki se s prevračanjem zadnje klopi poveča od 370 na 1180 litrov.

Našo astro je poganjal moderen in ekonomičen 1,4 litrski 16 ventilski motor z 90 konji pri 6000 vrt/min. (eden izmed osmih različnih motorjev, med katerimi lahko izbirate), ki svoj najvišji navor 125 Nm doseže pri 4000 vrt./min. Motor se zelo rad in brez prevelikega hrupa zavrti tudi do rdečega polja in s tem daje astri začuda veliko živahnosti in visoko končno hitrost (182 km/h). Po izredno hladnem vremenu (med izvajanjem testa) in pod večjimi obremenitvami od normalnih je naša astra popila v povprečju 9 litrov goriva, ob normalni vožnji pa se številka spusti tudi za dva litra.

Zelo pazljivo so izdelali tudi podvozje. Nanj in na motor so pritrdili posebne elemente, ki dušijo neprijetne zvoke. Ob tem so astri spustili težišče in jo naredili stabilnejšo. Pri pretiravanju vam bo želel nos iz zavoja pobegniti, takrat pa morate zaupati natančnemu elektrohidravličnemu servo volanu.

K boljši legi na cesti pripomorejo tudi 15 palčne pnevmatike, ki še dodatno prispevajo svoj delež k udobnosti potnikov. Oznaka club označuje bolje opremljene ople. Naša astra se je lahko pohvalila z električnim paketom za sprednji stekli in ogledali, dvema zračnima blazinama, klima napravo, daljinskim centralnim zaklepanjem, aluminijastimi platišči, po višini nastavljivim volanom in voznikim sedežem. Ob vsej opremi smo najbolj pogrešali zavorni sistem ABS, za katerega pa je potrebno nekaj doplačati, prav tako tudi za bočni zračni blazini.

Moderna oblika, prostorna notranjost in sodobna tehnologija so astrine najsvetlejše točke. Slabih skoraj da ni, saj je tudi cena 2,616.000 tolarjev za vse, kar nudi nova astra, povsem realna, še posebej če jo primerjamo z večnim tekmecem – golfom.

Z roba dirkalnih stez

• Povratek odpisanih

Boksarsko pravilo, ki pa velja tudi v svetu formule 1, je neusmiljeno: veljkim zvezdnikom povratek na sceno ne uspe nikoli več. Niki Lauda, nekdanji trikratni svetovni prvak, lastnik in pilot letalske družbe, je zato sprejel povabilo Mercedesa za vožnjo formule 1 kot darilo za rojstni dan. Po trinajstih letih odsotnosti je dobil možnost preizkusiti sodobno formulo 1, ki je nastala na tehnični osnovi mclarna MP4-13, le da so posebej za takšne primere naredili model T2 z dvema sedežema. Lauda je tako imel dva privilegija: da je sploh lahko spet sedel v formulo 1, nato nekaj krogov popeljal tudi svoja sinova Markusa in Matthiasa, zatem pa še avstrijsko filmsko igralko Sonjo Kirchberger. "Vožnja s formulo 1 je zame sedaj le še hobi," je na koncu ocenil svoje doživetje in nenavadno darilo za 50. rojstni dan pilot jumbo-jeta Niki Lauda.

• Premirje

Odnosi med italijansko ekipo formule 1 in japonskim proizvajalcem gum so bili napeti kar tri mesece. Pri Ferrariju so hoteli iztržiti čimveč na račun slave in tradicije svoje znamke, pri Bridgestonu pa so hoteli čim bolj znižati stroške. Na koncu so Japonci popustili, Ferrari pa je dobil enakovreden status kot McLaren. Tako so si Italijani zagotovili dodatnih 800 gum za potrebe testiranja in razvoja motorja na obeh domačih stezah v Fioranu in Mugellu.

• Čez leto dni sami

Pri Hondi si precej obetajo od formule 1. Ekipa Jordan bo letos še vedno njihov edini partner, hkrati pa s polno paro potekajo tudi priprave za vstop Honde v prvi osebi drugo leto. V letu 2000 bodo Japonci nastopili ne le z lastnim motorjem, pač pa tudi z lastno šasijo in lastno ekipo. Honda, ki trenutno še posluje preko partnerskega podjetja Mugen, v Angliji že postavlja na noge celotno dirkalno infrastrukturo, hkrati pa razvija motorje za Jordan in zbirajo izkušnje na dirkalnih stezah z dirkalnikom, ki nosi oznako honda-honda-2000.

Od tu in tam

• Nissan proti Scenicu

Nissanovi strokovnjaki so na osnovi modela almera pripravili enoprostorno vozilo, ki bo z merami 427 cm v širino, 161 cm v širino in 170 cm v višino konkuriralo Renaultovemu scenicu. Japonci so novi enoprostorec poimenovali tino, vendar se bo v Evropi prodajal še vedno pod imenom almera. Za pogon so v začetku namenili dva preizkušena bencinska agregata z 1,8 in 2,0 litra delavne prostornine. V tinu oz. v almeri se lahko pelje šest oseb (trije spredaj in trije zadaj). Zadnja klop ima večnamensko vsebino, saj jo lahko vzdolžno premaknemo za 20 cm in s tem povečamo potniški ali prtljažni prostor.

• Novi opel v Ženevi

Na prvem letošnjem evropskem avtosalonu v Ženevi bo Opel predstavil svojo verzijo vse bolj popularnih majhnih športnih avtomobilov. Speedster je lahko, visoko zmogljivo dvosedežno športno vozilo, katerega šasija je narejena iz aluminija, tako da celotno vozilo ne preseže 800 kg. V speedster bodo vgrajevali nove Ecotec motorje s prostorninami od 1,8 do 2,2 litra. Največ stavijo na 2,2-litrski motor, ki razvija 147 konjskih moči in doseže končno hitrost 220 km/h, od 0 km do 100 km/h pa pospeši v pičlih šestih sekundah.

PREMALO VODE - Zajetje Obrha sredi Metlike (na fotografiji).

PO VZPOSTAVITVI ŠENGENSKE MEJE

Bo Metlika še lahko pila hrvaško vodo?

Zadnje čase je bilo izrečenih veliko besed o sprejemu malo-obmejnega sporazuma med Slovenijo in Hrvaško. Medtem ko so Hrvati pohiteli z ratifikacijo, Slovenci še vedno odlašajo. Tudi zato, ker imajo nekateri o njem pomisleke. Kakšna bo nadaljnja usoda tega sporazuma, je zagotovo težko napovedati, najbrž pa je kar veliko resnice v besedah, ki jih je na nedavni okrogli mizi o življenju ob meji, ki je bila v Metliki, izrekel državni podsekretar v MNZ Andrej Šter, češ da sporazum zahteva red, ki gotovo vsem ne bo všeč.

Juš Mihelčič

Življenje ob južni meji pa, s sporazumom ali brez njega, teče naprej. Resnici na ljubo moramo reči, da, čeprav je mednje zarezala državna meja, Slovenci in Hrvati ob meji drug drugega še vedno tako ali drugače potrebujejo in da so marsikaj, česar (še) nista uredili državi, uredili sami med seboj. Ena takšnih zadev sta tudi vodovodna sistema Rajakoviči in Jamniki, ki se začneta na hrvaški strani in potekata proti Sloveniji, z njima pa upravlja metliška Komunala. Kot je povedal direktor Komunale Juš Mihelčič, sta se, ker se Slovenija in Hrvaška nista mogli dogovoriti na državni ravni, o izkoriščanju teh dveh vodnih virov dogovorili občini Metlika in Ozalj.

Voda v vodovodnem sistemu Rajakoviči se zbira v zbiralniku na Kuljajih onkraj meje ter teče po dveh vzporednih cevovodih proti Sloveniji. Iz enega cevovoda se napajajo žumberške vasi Kuljaji, Radatoviči, Dučiči, Pilatovci, Doljani in Dragoševci, po drugem cevovodu potuje voda v rezervoar na Hrastu v Sloveniji, od koder gre še v Ravnace, Gornji in del Dolnjega Suhorja ter v Dole. Ker pa je vodni vir v Rajakovičih slab, saj je na višini 750 metrov, ob suši že Hrvati porabijo vso vodo. Zato so pred leti na Gornjem Suhorju zvrtali vrtino, iz katere oskrbujejo rezervoar na Hrastu. Mihelčič pravi, da bi iz dodatne vrtine na Gornjem Suhorju načrpali dovolj vode za vasi na jugorskem koncu metliške občine. S tem ta del metliške občine ne bi bil več odvisen od vodovodnega sistema Rajakoviči. Vendar direktor Komunale ne taji, da je voda, načrpana na Gornjem Suhorju, zelo draga, saj jo črpajo iz globine 220 metrov in prečrpavajo še 160 metrov v rezervoar na Hrastu. Samo za primerjavo: za črpanje 3,5 litra suhorske vode na sekundo porabijo več energije kot v Metliki za 30 litrov na sekundo.

Sicer pa metliška Komunala pobira vodarino pri hrvaških porabnikih v kunah in po ceni, ki velja v sosednji državi, ki pa se bistveno ne razlikuje od naše. Komunala potem plača Hrvaški prispevke, ki ji gredo, tako kot jih plačuje tudi Sloveniji za v naši državi porabljeno vodo. Problem pa je, ker je ob tem vodovodu na Hrvaškem malo porabnikov, stroški vzdrževanja pa niso bistveno manjši, kot če bi jih bilo znatno več. Na srečo je vodovod dokaj nov, tako da ga s sedanjimi cenami vode še lahko vzdržujejo.

Povsem drugače je z vodovodnim sistemom Jamniki, kjer so metliški komunalci na Hrvaškem zbrali v zbiralnik vodo iz osmih izvirov v zaledju hudourniškega Jamnika, ki ponikne v najglobljem breznu v Beli krajini, imenovanem Pečenevka. V Komunali opažajo, da je v zadnjih dvajsetih letih iz teh izvirov vse manj vode, a jo kljub temu v zbirni rezervoar v Bojanji vasi še vedno priteče od 2 do 12 litrov na sekundo. Iz njega oskrbujejo vasi v krajevnih skupnostih Radovica, Suhor, Lokvica, Draši či in občasno Slamno vas. Na hrvaški strani pa ob tem vodovodnem sistemu ni vasi, zato sosednji državi Komunala ne plačuje ničesar. Mihelčič pravi, da bi se, če bi bila nuja, tudi temu vodovodnemu sistemu lahko odrekli, s tem da bi prečrpavali vodo iz metliškega Obrha v Slamno vas in naprej v Bojanjo vas. A ta alternativa ima veliko napako: v zajetju Obrha ni dovolj vode.

Vendar so rešitve, ki jih omenja Mihelčič in h katerim bi se morali na metliški Komunali zateči, če bi ostali brez hrvaških vodnih virov, lahko le začasne. Dobro pa se zavedajo, da je edina dolgoročna rešitev za metliški vodovod dograditev belokranjskega regionalnega vodovoda. "Šele takrat se bomo lahko brez škode odpovedali vodi iz Hrvaške, ki pa je je, resnici na ljubo, vse manj, hkrati pa na izvoru ni primerna za pitje," pravi direktor.

Ob neratificiranem maloobmejnem sporazumu pa je Mihelčič pojasnil, da sporazum zanje ne rešuje ničesar. Morda bi se, če bi bil že v veljavi, res nekoliko lažje gibali ob meji, vendar komunalci potrebujejo dovoljenje za prehajanje meje na neoznačenih prehodih, torej tam, kjer poteka cevovod. Poleg tega tudi sedaj ni mogoče, da bi prekoračili mejo na mednarodnem mejnem prehodu v Metliki in se pripeljali do vodnih zbiralnikov na hrvaški strani, saj do tja po tej poti ni cest. "Komunala ima letno trajno dovolilnico za prehod čez mejo. Eno uro pred nameravanim prehodom meje sporočimo to metliški mejni policiji ter navedemo kraj, kjer jo želimo prečkati. Naša policija se poveže s hrvaško, ki da pristanek za prehod meje. Seveda imamo prijavljeno stalno ekipo, ki hodi čez mejo, prav tako pa tudi opremo in orodje, ki ga potrebujemo za vzdrževanje in popravilo vodovoda," je danes zadovoljen Mihelčič, ki pravi, da odkar je del cevovoda za metliški vodovod ostal na drugi strani državne meje, nikoli niso imeli večjih težav. Bolj pa se boji, kako bo, ko bo med Slovenijo in Hrvaško potekala trda šengenska meja.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

JUBILEJ DR. JULIJA NEMANIČA

Belokranjski enolog, ki je oral ledino

Na lanski božični dan je tudi zunaj slovenskih meja znani enolog dr. Julij Nemanič iz Metlike praznoval 60. rojstni dan. Mnogi ljudje ob jubilejih naredijo obračun svojega dela, razmislijo, kje so bili uspešni in kje se je zataknilo ter kaj bi bilo še dobro postoriti. Ali je dr. Nemanič sam zase delal takšen obračun, sicer ne vemo, naredil pa ga je v pogovoru za Dolenjski list.

Gotovo ni zgolj naključje, da je dr. Nemanič svoje delo posvetil vinarstvu in vinogradništvu, saj se je rodil v Draši čih pri Metliki, vasici sredi vinogradov. Prvo zaposlitev je našel v metliški Kmetijski zadrugi, kjer je oddelal tudi večino svoje delovne dobe. Zato ga prav na to delo, ki je bilo velikokrat tako rekoč pionirsko, vežejo lepi spomini. V zadrugo je prišel leta 1965, ko je na Vinomeru in v Vidoši čih potekala zložba zemljišč in obnova vinogradov. Tako se mu je že na začetku službovanja ponudila priložnost, da je zastavil obdelavo po sodobnih postopkih, o katerih se je podučil na fakulteti in na praksi v tujini.

Prvo ledeno vino odpiralo vrata

Dve leti pozneje je postal vodja Vinske kleti, prva pomembna naloga v njej pa je bilo vodenje rekonstrukcije tehničnega dela kleti, ki takrat ni bila usposobljena za predelavo grozdja. "Uspelo nam je, da smo dobili denar za opremo za predelavo grozdja in stekleničenje vina. Ko sem prevzel Vinsko klet, v kateri so bili le trije zaposleni, me je najbolj bolelo prav to, da v njej ni bilo belokranjskega vina, ampak je šlo zgolj za trgovsko klet. Zato je bil toliko večji dogodek, ko smo jeseni 1967 že lahko sprejemali grozdje iz belokranjskih vinogradov. S tem smo imeli možnost ponuditi vino s poreklom in oblikovati svojo blagovno znamko, kar je bilo zame kot mladega strokovnjaka zelo pomembno," niza spomine.

Dr. Nemanič je imel srečo, da se je v zadrugi oz. Vinski kleti zbrala dobra ekipa z velikimi načrti. "Rojevale so se vedno nove blagovne znamke vin iz belokranjskega grozdja, ki so s svojo različnostjo predstavile številne možnosti, ki jih lahko daje vinska trta v Beli krajini. Tako je bila na primer metliška črnina tradicionalno vino, uveljavljeno na kmetijah, še preden se je kmetijska zadruga začela ukvarjati s predelavo grozdja. Zadruga pa ji je dala končno podobo, da je postala razpoznavna v slovenski vinski kulturi. Za nas je bil velik dogodek, ko je leta 1974 dosegla kakovost vrhunskega vina," pripoveduje. Velika prelomnica v Vinski kleti je bila v letu 1984, ko so po njegovi vrnitvi z izpopolnjevanja v Franciji donegovali prvi rose v Sloveniji. Prav ta dosežek je dal Beli krajini pečat sodobnega vinarstva, hkrati pa je bilo novo vino izziv za nadaljnje poskuse v vinogradih in v kleti.

Že naslednje leto so na najboljših legah na Vinomeru pridelali odlično pozno trgatev laškega rizlinga, ki je na preglednici letnika v Mariboru dosegla 2. mesto. Čeprav sta dr. Nemanič in direktor Kmetijske zadruge inž. Janez Gačnik pred tem dolgo časa prepričevala vinogradnike, naj začno saditi laški rizling, so vse prošnje naletele na gluha ušesa. Uspeh v Mariboru pa je bil dovolj prepričljiv in vse nadaljnje besede so bile odveč. Leta 1986 pa so doživeli še en velik uspeh: v zadružnih vinogradih jim je uspelo pridelati prvi laški rizling za ledeno vino v takratni Jugoslaviji. Odmevnost, ki je sledila, je bila nad vsemi pričakovanji. Marsikdo je komaj lahko dojel, da so v Beli krajini kot neuveljavljeni vinski deželici pridelali ledeno vino, ki je pomagalo odpirati vrata tudi ostalim belokranjskim vinom.

Zagovornik rdečih sort

A dr. Nemanič se je kljub uspehom v Vinski kleti, ki so jo med njegovim vodenjem tudi precej povečali, ali pa morda prav zaradi njih leta 1988 zaposlil na Kmetijskem inštitutu Slovenije v Ljubljani. Na inštitutu je videl nov izziv za delo. Še ko je bil zaposlen v Vinski kleti, je bil imenovan v mednarodno komisijo za ocenjevanje vin v Ljubljani. S pomočjo dobrega znanja tujih jezikov je prišel v stik z mednarodnimi strokovnjaki in leta 1986 so ga imenovali za delegata Slovenije na mednarodnem uradu za trto in vino v Parizu (O.I.V.). Še vedno je v tej organizaciji, ki kreira vinsko politiko in zakonodajo v svetu, v njeni generalni skupščini pa so predstavniki iz 46 držav z vsega sveta. Tudi zato, ker so se mu v tem uradu začela na široko odpirati vrata v stroki, se je odločil za delo na inštitutu, ki daje strokovnjakom velike možnosti, da se

Dr. Julij Nemanič

razgledajo po svetu. Danes je na inštitutu predstojnik centralnega laboratorija, ki ima agrokemijski in vinarski del. In če je kot vodja metliške Vinske kleti vedno zatrjeval, da je v prvi vrsti enolog, je tudi danes prepričan, da je boljši enolog kot predstojnik. Sicer pa je pred dvema letoma začel voditi tudi ocenjevanje na ljubljanskem Vinskem sejmu, kot mednarodni degustator z licenco pa ocenjuje na vseh sedmih glavnih vinskih ocenjevanjih na svetu: v Ljubljani, francoskem Parizu, kanadskem Montrealu, argentinski Mendozi, belgijskem Bruslju, turškem Urgupu in italijanski Veroni.

Čeprav že dobro desetletje ni zaposlen v metliški Vinski kleti, pa še vedno spremlja njeno delo in svetuje. A zaveda se, da zaradi dandanašnjih okoliščin ni moč napredovati s tako velikimi koraki kot nekdaj. "Največjo nevarnost vidim v konkurenci iz Evrope, ki je že danes velika, a bo še večja. Po drugi strani bo prav ta tekmovalnost prisilila slovenske vinske kleti in vinogradnike, da ne bodo zaspali. Kdor ne bo vzdržal konkurenčnega boja, bo obstal. Vesel sem, da v Vinski kleti še vedno težijo za razvojem, res pa je, da ni moč narediti čudežev iz grozdja, ki prihaja iz kmečkih vinogradov in je od najboljše do naslabše kakovosti. Prav bi bilo, da bi zadruga dobro plačala najboljše grozdje, saj bi tako lahko obdržala solidno kakovost najpomembnejših belokranjskih vin," pravi dr. Nemanič, ki se ga mnogi spominjajo tudi po tem, da je pred leti, ko so bila v veljavi bela vina, priporočal sajenje rdečih sort grozdja. Nekateri vinogradniki so ga takrat gledali postrani, spet drugi so ga vprašali za nasvet in ga tudi upoštevali. Slednji so mu danes, ko rdeča vina zopet dobivajo veljavo, hvaležni, marsikdo, ki je neusmiljeno sekal rdeče sorte, pa danes potoži, kako ga je polomil.

Slovensko vino na Japonskem?

Dr. Julij Nemanič se je nedavno vrnil iz Japonske, kjer je imel pred eminentnim občinstvom predavanja o mednarodnem ocenjevanju vin in o srednjeevropskih vinih. Na Vinskem sejmu v Ljubljani je že vrsto let tudi degustator iz Japonske gospod Tsukatomo, sicer lastnik vinske kleti s 115-letno tradicijo. To je edina vinska klet, ki predeluje samo japonsko grozdje. Prav na njegovo željo je dr. Nemanič odpotoval na Japonsko, saj si Tsukatomo močno želi, da bi na Japonsko vnesel evropsko zakonodajo o vinu. Na predavanjih je dr. Nemanič med drugim predstavil tudi devet slovenskih vin, ki jih je bilo moč poskusiti. "Kmalu mi je postalo razumljivo, zakaj se moj gostitelj tako bori za evropsko vinsko zakonodajo na Japonskem. Njihova me je namreč zelo presentila, saj dovoljuje, da moštu dodajajo veliko sladkorja. Tsukatomo pa je proti temu. Je kot nekakšen misionar, ki se bori proti japonski zakonodaji, ki vidi v vinu le dohodek od davka, ne zanima pa je red. Kako pa se je v zadnjih letih navezal na Slovenijo, pove že to, da je pri nas ustanovil sklad, ki omogoča Slovencem študij na Japonskem," pripoveduje o svojih vtisih z Japonske.

Spoznal pa je tudi, da se bomo morali Slovenci zelo potruditi, če bomo hoteli prodajati vino na Japonsko, saj je v trgovinah videl vinsko ponudbo z vsega sveta. Izbira je torej velika. A ker so Japonci slovenska vina lepo sprejeli, ne gre vreči puške v koruzo. Tudi zaradi tega ne, ker je Japoncev 130 milijonov, na leto pa v povprečju popijejo po tri litre vina na osebo. (Le za primerjavo: Slovenci ga posrkamo 45 litrov.)

Belokranjci, ki jih dr. Nemanič rad pouči o vinski kulturi in zlasti o kulturi pitja, največkrat niti ne vedo, kam vse po svetu ga zanese pot. Če vodi degustacijo v soseski zidanici v rojstnih Draši čih, o tem zvedo iz lokalne televizije ali časopisa. Ko odpotuje na tuje, navadno vedo to le njegovi najbližji sodelavci in domači. Zato naj izdamo, da ga bo naslednja pot vodila v Južnoafriško republiko. In ko bo morda nekoč obiskal še Avstralijo, bo lahko rekel, da je obšel vse celine sveta. Koliko je bilo vin v številnih državah in na še številnejših ocenjevanjih, ki jim je dal oceno, bi najbrž težko povedal. Morda bi mu bilo lažje, če bi moral izdati, katero mu je bilo najljubše. Prav gotovo bi se med njimi znašlo tudi vino iz domačega vinograda, ki ga je dal ustekleničiti samo za prijatelje in znance.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

• *Tu ga dajemo na zob, ne na kredo! (Napis v gostilni)*

MALOKDO ŠE ZNA

Peharji vseh vrst in barv

Z upokojitvijo marsikdo najde čas za stvari, ki prej iz različnih razlogov nikakor niso prišle na vrsto. Pri Stanetu Struni z Velike Cikave je to pletenje peharjev. Seveda je to včasih že počel. "Še doma, na Potov Vrhu, me je oče učil te veščine. On je bil za to pravi mojster in kot otrok sem mu pomagal. Peharje smo delali iz leske, drli smo vitre ali pa se posluževali ržene slame. V starih časih skorajda ni bilo hiše, kjer ne bi kdo pletel, vsaj tam, kjer je bilo več moških," se spominja Struna. Danes pa je to že skorajda redkost. Stane si že vse leto prizadeva dobiti čimveč materiala za pletenje. Sredi novembra v bližnji in daljni okolici ob jasah poišče visoko gozdno travo, tudi višjo od metra in pol. "To je osnova in brez nje nimam kaj delati," pravi. Priskrbi si tudi raznobarvno plastiko in nato lahko prične.

Izdeluje zelo različne stvari: poleg peharjev različnih velikosti, globin in barv se med njegovimi izdelki najdejo sevnice za žito, posodice za kruh ali sadje - tudi z ročajem, pladnji, pokrovi itd. Naredil je že tudi šivalno posodo. Vse stvari so res trdne, lične in estetske in Stane ne skriva, da je nanje ponosen. Seveda pa brez vztrajnosti ne gre. Za manjši peharj, na primer, porabi okrog dva dni, dela pa je veliko, saj je treba prebosti okrog 1500-krat, je izračunal. Struna pravi, da je mnogo izdelkov podaril ob različnih priložnostih, tudi zadarila, veliko pa jih je ostalo še doma, kar lahko opazi vsak obiskovalec hiše. Pletenja peharjev je že učil sina, pa zaenkrat za to še nima kakšnega posebnega veselja in časa. Morda, ko bo upokojen.

LIDIJA MURN

PONOSEN NA IZDELKE - Stane Struna si zimski čas krajša z izdelovanjem peharjev in drugih podobnih izdelkov, ki pridejo prav tudi v gospodinjstvu. Zato jih je vesela tudi njegova žena (na sliki). (Foto: L. M.)

PROPADAJOČA DOMAČIJA na območju Rut v vasi Neredi. Vitra si prizadeva obnoviti življenje v deželi suhe robe, od koder se ljudje izseljujejo, otrok je vedno manj, šole zapirajo, kar nekaj domačinov pa še ni pozabilo izdelovati suho robo. (Foto: J. Primc)

TRŽILI BODO NARAVO

Rutar ne bo več srutar

Vitra Cerknica, ki se že šesto leto uspešno prizadeva za ponovno oživitev manj razvitih območij v zahodni Dolenjski in Notranjski, je letos skupno z občino Velike Lašče uspešno kandidirala s projektom RUTAR (razvoj učinkovite trajno aktivne revitalizacije) pri programu Phare Partnership, ki ga finansira Evropska skupnost. Projekt so začeli izvajati te dni na območju občine Velike Lašče, namenjen pa je predvsem prebivalcem devetih vasi na hribovitem območju občine Velike Lašče, k izvajanju programa pa so vabljeni tudi drugi prebivalci vseh starosti. Projekt RUTAR bodo izvajali od februarja do novembra letos, njegov cilj pa je doseči, "da Rutarji ne bodo več srutarji (reveži)", se pravi med drugim trženje neokrnjene narave z različnimi mehkimi oblikami turizma in druge dejavnosti v zvezi s tem.

Gregor Škulj iz Rut

S študijskim krožkom "Turizem na podeželju", ki bo trajal od februarja do junija, bo pridobilo 8 do 12 prebivalcev Rut potrebna znanja za ukvarjanje s turizmom, pripravili bodo svoj načrt poslovanja in končno ustanovili turistično društvo. S študijskim krožkom "Biomasa, optimalna energija podeželja" si bo 8 do 12 prebivalcev Rut pridobilo potrebno znanje za izdelavo lesenih sekancev za trg in zasnove za ureditev vaške kotlovnice na biomaso. Tudi ta krožek bo trajal do junija.

Mlajšim, se pravi šolarjem od 5. do 8. razreda osnovne šole Primoža Trubarja Velike Lašče, pa so namenjeni naravoslovni krožek, energetski krožek in debatni krožek s skupno 30 do 45 učenci. Pridobljeno znanje bodo predstavili na celodnevnem turnirju, na katerem bo sodelovalo okoli 200 učencev šol Velike Lašče, Cerknica, Rakek in Nova vas.

Komunikacijska delavnica "Sam svoje sreče kovač" je namenjena brezposelnim, ki se bodo naučili iskati zaposlitev ali se samozaposlovati. Potekala bo 6 dni v juniju, udeležilo pa se je bo do 12 nezaposlenih iz občine Velike Lašče.

Tudi letos bo v občini (od 26. julija do 7. avgusta) že četrtič zapored, na območju Rut pa drugič, mednarodni prostovoljni delovni tabor, katerega cilj bo urejanje bivalnega okolja na območju Rut, in to v sodelovanju z domačini.

JOŽE PRIMC

OSMI MAREC

Je dan žena še potreben praznik?

Zadnja leta z začudenjem opazujem, kako se nekaterim zdi dan žena kot praznik nepotreben. Zamenjali bi ga radi z materinskim dnem, proti kateremu nimam prav nič, jezi pa me, da mnogi smatrajo dan žena za "komunistično" dediščino, ki jo je treba čimprej pozabiti. Pozabljajo, da skoraj povsod po svetu praznujejo ta mednarodni dan žena že od davnega 1910. leta. Danes ga praznujejo kot čas proslavljanja vsega, kar so ženske dosegle v svojem boju za enakopravne pravice, družbeni napredek in mir.

Prav zato sem se ob tem prazniku želela pogovarjati z Dragico Rome, ki je šla skozi različne faze borke za žensko enakopravnost: bila je med prvimi antifašističnimi borkami pri nas, po osvoboditvi se je poročila, rodila dva otroka, se ob delu izobraževala, bila aktivna v različnih političnih in oblastnih organizacijah, bila uspešna vodilna delavka, je nosilka partizanske spomenice in vojaški vojni invalid, danes pa predvsem srečna babica in prababica. Bi lahko našla boljšo sogovornico za to temo?

Najprej me je seveda zanimalo, ali je v rodni Cerknici kot otrok in dekle praznovala dan žena ali materinski dan.

"Pri nas so takrat praznovali materinski dan, saj je bil na Notranjskem takrat predvsem kmečki živelj. Prva čisto ženska organizacija je zame in vse nas pomenil ženski krožek. Ti so začeli delovati v okviru OF že jeseni 1941. leta po vsej Notranjski. Za partizane smo zbirale hrano, obleko, obutev, sanitetni material, orožje, pletle smo zanje. To je bila dejavnost, ki je lahko prišla v vsako družino. Še preden se je začela vojna, sem opravila kratek sanitetni tečaj, tako sem po evakuaciji Cerknice v tistih prvih dneh 2. svetovne vojne ostala v kraju in obvezovala najprej jugoslovanske vojake. Razpad stare države je bil grozen, povsod je ležalo orožje in prve žrtve vojne so bili otroci, ki so iz radovednosti stikali za njim. Ko so nas okupirali Italijani, so takoj pokazali svoj namen: uničiti slovenski narod, najprej njen jezik in kulturo. Iz sokolske knjižnice so zmetali na kup vse knjige in jih zažgali. Ker smo Notranjci dobro poznali fašizem, smo se v začetku hitro organizirali in se množično vključili v osvobodilno gibanje."

• Ste dan žena začeli praznovati v partizanih?

"Kje pa! O prazniku nismo razmišljale, vključile smo se v boj popolnoma enakopravno z moškimi. S to "enakopravnostjo" so šli nekateri celo tako daleč, da so že poleti 1942. osnovali v sklopu Loškega odreda, v katerem sem bila bolničarka, posebno "dekliško četo". Ideja je bila seveda moška, v tem smislu: če hočejo biti enakopravne, naj imajo svojo vojaško enoto z istimi dolžnostmi kot moški: enako naj gredo na stražo, v izvidnico, opravljajo naj dežurstva, nosijo tovore. Seveda smo bile še dodatno obremenjene s pranjem in šivanjem za cel bataljon. Ampak enakopravnost med sploloma ni mišljena tako in naša četa je k sreči, ko se je Gradnikova začela pomikati proti Primorski, po mesecu in pol razpadla."

• Ampak ženske ste med vojno vendarle imele svojo močno organizacijo.

"Smo. Dobile smo jo 1943. leta, ko so se dogodki kar prehitevali: zavezniki so se izkrcali v Afriki in na Siciliji, Italija je kapitulirala, vso Slovenijo so zasedli Nemci, obenem pa so nastajale nove partizanske enote. NOB se je silno razmahnil. Vse je kazalo na skorajšnji konec vojne. Razpisana je bila tudi splošna mobilizacija vseh moških, tudi terencev, in ženske so morale predvsem na osvobojenem ozemlju prevzeti v roke večino del tudi v okviru NOO. Da bi bilo delo čim boljše in čim bolj množično, smo ženske na 1. kongresu v Dobrniču 17. in 18. oktobra tega leta ustanovile svojo organizacijo - Slovensko protifašistično žensko zvezo (AFŽ). Njeno osnovno geslo je takrat bilo: Vse za vojsko, do končne zmage! Vesela sem, da sem bila na tistem kongresu med devetimi partizanskimi delegatkami tudi jaz."

• Kdaj je bila AFŽ pravzaprav ukinjena in zakaj?

"Leta 1953. Razmere so bile v miru popolnoma spremenjene, žene so se enakopravno vključile v vse dejavnosti, sprejeti so bili vsi pomembni zakoni za uzakonitev enakopravnosti, bile so prisotne v vseh organih upravljanja in ni bila več potrebna posebna ženska organizacija. V okviru SZDL je bil osnovan le poseben svet za ženska vprašanja."

Dragica Rome o spominih na idealizem in tovarištvo, na ta svetli žarek v življenju, ki greje...

S ponosom mi je pripovedovala, da se posebno v zadnjih petnajstih letih ženske v vedno večjem številu dobivajo na spominskih slovesnostih v Dobrniču, kjer obujajo spomine na tista težka leta, poleg tega pa imajo vsakokrat na programu tudi aktualno problematiko. Imajo aktiv veterank, ki ima nalogo ohranjati spomine na izredno obsežno in pomembno delo žensk v vojni. Dolenjski aktiv veterank se dobiva enkrat letno, vsakokrat v drugem kraju, kjer obravnavajo pomembne in strokovno dobro pripravljene teme. Tako so na Suhorju govorile o partizanskem zdravstvu, v Črnomlju so obravnavale socialno tematiko, v Novem mestu problem starejših, posebno borcev, v Semiču partizansko šolstvo, v Šentjerneju pa trpljenje otrok med okupacijo. Skupaj praznujejo tudi dan žena, ona pa se skoraj vsako leto dobi s še živimi soborkami iz dekliške čete.

Gledam jo, sicer z leti obloženo in zrahljanim zdravjem, pa še vedno izredno vitalno in jasnih misli. Kako je zmogla vse to, me je zanimalo.

"Samo zato, ker sem imela razumevajočega moža, doma pa dobro mamo, ki mi je zelo veliko pomagala. Ko se danes oziram na svojo življenjsko pot, sem ponosna nanjo. Ničesar mi ni žal, tudi za povojno delo ne. Bila sem celo zvezna poslanka, dve leti podpredsednica republiške skupščine, pokončno sem hodila in sem še danes aktivna v društvu upokojencev, v ZZB, sem častna predsednica domicilnega odbora kurirjev in vezistov NOV (domicil smo dobili pri PTT Slovenije že 1967. leta), bila sem pri nastajanju Poti kurirjev in vezistov od Gončanov v Prekmurju do Slavnika, ki teče letos že 30. leto. Lani smo v sodelovanju s poštnim muzejem v Škofji Loki postavili stalno razstavo na pošti v Črnomlju. Celo poštno poslopje z avtomatdko telefonsko postajo je spomenik padlim kurirjem in vezistom NOB. Že dve leti sem tudi članica Skupščine zdravstvenega zavarovanja Slovenije.

Vsako obdobje in delo me je po svoje oplemenitilo, tudi vojna, čeprav je vsaka surova. Ampak ko se spomnim na silen idealizem, na tovarištvo, ki je vladalo med nami... To je svetel žarek v mojem življenju, ki me greje, spomini so še tako živi. In vezi med nami tudi. Moram poudariti še to, da se kot ženska nikoli nisem počutila manj vredna, dokazovala sem se z delom in polno odgovornostjo."

• Ko primerjaš nekdanje čase s sedanjim glede ženskih pravic, kako ga ocenjuješ?

"Po letu 1990 je pri mnogih politikih zelo poudarjena želja, da bi žensko potisnili v kuhinjo in ji dodelili le še vlogo matere in gospodinje. V skupščinah, državnem parlamentu in na vodilnih mestih je vse manj žensk. Moški kot da se razumejo na vse. Tudi v svetu je podobno, saj se s to problematiko ukvarjajo tudi v ZN. Ker ženske predstavljajo polovico človeštva, je to tudi zanje prednostna naloga. Pri nas imamo sicer vladni Urad za žensko politiko, a bi moral učinkoviteje opozarjati na to problematiko z dobrimi analizami. Bolj agresivno bi morali prodreti tudi v medije in osveščati predvsem ženske, da se bo enakopravnost spolov uresničila šele takrat, ko bo glas žensk slišati tudi v politiki. V našem parlamentu je stanje katastrofalno. Le sedem žensk je v njem, v vladi pa ni celo nobene. Politične odločitve se tako sprejemajo skoraj povsem mimo žensk. Z vsako novo vlado bolj je poudarjena moč moških, čeprav je enakopravno zastopanje obeh nujen pogoj za uspešno uveljavljanje demokracije. Ali sploh lahko obstaja prava demokracija brez žensk? In še: Kakšna je to politika, v katero ženske celo nočejo? Tudi sindikati bi še morali bolj zavzeti za enakopraven položaj žensk pri sprejemanju v službo in na odgovornejša delovna mesta. Ne gre samo za socialno zaščito! Ženske, ne dovolimo, da o vsem odločajo brez nas! Treba je zahtevati dejansko enake možnosti za oba spola!"

• Se ti zdi prihodnost za ženske črna? Bo šlo le še na slabše?

"Prepričana sem, da si bodo ženske tudi v današnjih spremenjenih razmerah znale priboriti to, kar jim po zakonu pripada. Intelektualni nivo žensk raste. Raste število uspešnih podjetnic, obrtnic, žensk v samostojnih poklicih. Novi delovni čas zahteva v družini drugačno organiziranost, angažiranost obeh, očeta in matere. Posebno pa je razveseljujoče, da so mladi dovzetnejši za enakost med sploloma. Ti bodo gotovo pospešili razvoj enakopravnih odnosov.

Če se vrneva spet na dan žena: Danes dan žena ni le obujanje spominov. Iščemo novo vsebino boja. V ženskah je veliko pameti, srčnosti, preudarnosti, iskrenih hotenj. Pogubno je pustiti ob strani ta veliki ustvarjalni potencial.

Torej, ženske, tudi vas čas zahteva borbenost, le drugačne vrste. Ponosno praznujmo naš praznik in se srčno borite za svoje pravice in predvsem za spremembo sveta, ki je preveč moški in preveč krut."

IVANKA MESTNIK

BREŽIŠKA BOLNIŠNICA

Koliko zdravila in koliko srca?

Zaradi razmeroma majhnega območja, na katerem deluje in zaradi svoje razpetosti med različne slovenske pokrajine in interese se je Splošna bolnišnica Brežice mogoče bolj kot podobne ustanove v državi prisiljena truditi za obstoj. Čeprav novejša zgodovina brežiške bolnišnice pozna nekatere zamisli o ukinitvi tega javnega zdravstvenega zavoda, vodstvo bolnišnice in strokovni sodelavci menijo drugače. Prepričani so, da ima ustanova vse pogoje in možnosti za prihodnje delovanje, saj spremljajo novosti v stroki in jih uvajajo v zdravljenje bolnikov v Brežicah.

Brežiška bolnišnica v zadnjem obdobju občuti tako kot verjetno vsi v zdravstvu uradniške ukrepe pristojnih višjih zdravstvenih oblasti.

Bolan domov - to je v Posavju hudo

Tone Zorko, direktor bolnišnice, poudarja, da se taki ukrepi poznajo tudi v vse bolj pičlih zneskih, ki po končnem preštevanju pacientov in bolniško oskrbnih dni vsakič pripadejo brežiški bolnišnici. "Ker smo izgubili del prihodka, smo morali sprejeti določene ukrepe racionalizacije, ki smo jih izvajali postopoma, kajti vsaka hitra sprememba povzroči nezadovoljstvo tako pri delavcih bolnišnice kot pri bolnikih," je povedal direktor Zorko.

Po Zorkovem prepričanaju izguba števila bolniško oskrbnih dni in izguba denarja pomeni tudi omejevanje dostopnosti do zdravstvenih storitev. "Za primer: bolniki so bili napoteni v bolnišnico - gre predvsem za interni oddelek, kjer je bilo večina tega - vendar so bili sprejeti v bolnišnico samo z upoštevanjem strožjih meril. Zato je bil marsikateri bolnik oskrbljen ambulantno in vrnjen domov in ne v bolnišnico. S tem so nezadovoljni bolniki, zdravniki, najbolj pa svojci," zatrjuje direktor Zorko.

Tone Zorko

Brežiška bolnišnica ima zaradi omenjenih dogajanj v zdravstvu v Sloveniji probleme s socialnimi primeri in težkimi bolniki, zlasti tistimi, ki so vrnjeni z onkologije in ki so v tako slabem stanju, da pri njih ne pride v poštev zdravljenje doma. Socialne ustanove, npr. domovi starejših, kjer izvajajo tudi zdravstveno nego za omenjene bolnike, so v glavnem zasedeni, tako da je treba čakati na prostor v njih več mesecev. Negovalnih bolnišnic pa v Sloveniji ni. "Menimo, da je v Posavju sprejemanje v bolnišnico predvsem starejših bolnikov večji problem kot v povprečju v Sloveniji, ker je prebivalstvo v Posavju v povprečju zelo staro, mladih ni in starejši ostajajo sami. Pri tem je težava toliko večja, ker so številni zaselki hribovski," meni direktor.

Brežiška bolnišnica glede na dejanske potrebe Posavja sprejema več bolnikov, kot jih je pripravljen plačati Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Zato skrajšuje ležalno dobo, kar bolnišnici povečuje intenzivnost dela in stroške. Ljudje s širšega območja Posavja, od koder prihajo k zdravnikom v Brežice, so lahko vseeno nekako veseli.

Z mislijo na novosti

Brežiška bolnišnica je, da bi dosegala enotna merila za ambulantne specialistične storitve, v zadnjem obdobju uvedla nekatere preiskovalne metode, ki jih prej ni opravljala ali pa je povečala njihovo število. "Gre predvsem za večje število ultrazvočnih preiskav srca in ožilja vratu. Z nabavo sodobne gastroskopske opreme smo povečali število gastroskopij. Uvedli smo med drugim dodatne preiskave v ambulanti za sluh, predvsem za ugotavljanje morebitne okvare sluha. Z nabavo ustrezne sodobne opreme lažje ugotavljamo morebitne okvare vida in bolezni oči. V fizioterapiji bomo z uporabo že nabavljenega laserja lažje opravljali nekatere storitve, ki jih dozdaj nismo opravljali. Za bodoče razmišljamo o nabavi aparata za ugotavljanje kostne gostote," je povedal direktor Zorko.

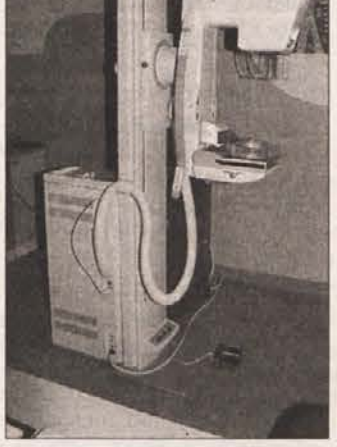

AMBULANTA ZA BOLEZNI DOJK - Opremili so jo v človekoljubni akciji.

Med posodobitve in širitev bolnišnične dejavnosti v Brežicah štejejo tudi obravnavanje bolezni dojk v ustrezni ambulanti. Ambulanto so uredili in opremili s humanitarno akcijo, v kateri so zbrali preko 24 milijonov tolarjev. Ambulanta že deluje, kot zdravnik konzultatnt prihaja tja prof. Janez Kuhelj. Ambulanta dela dvakrat tedensko, pacientke so naročene, zanimanje zanjo je precejšnje. "Ugotavljamo, da ambulanta deluje izredno usklajeno. Zanjo nismo delali prevelike reklame zato, da ne bi s tem nastala v predolga čakalna doba, ki bi povzročila nejevoljo pri pacientkah," pojasnjuje direktor bolnišnice.

Trud nagrajen z brežiškim občinskim priznanjem

Letos 1. januarja je minilo 110 let, kar so v Brežicah slovesno odprli objekt glavne stavbe tukajšnje bolnišnice, čeprav je bila bolnica ustanovljena leta 1872. Vse do danes je kljub zanjo včasih nemirnim časom obstala in se razvija. Kot rečeno uvodoma, vodstvo bolnišnice in strokovni sodelavci menijo, da ima ustanova možnosti za prihodnje delovanje. Brežiška bolnišnica ima danes zaposlenih 250 delavcev, od tega 25 zdravnikov specialistov. Opravlja specialistično bolnišnično dejavnost za področje interne medicine, kirurgije, pediatrije, ginekologije in porodništva, intenzivne terapije ter anesteziologije z reanimacijo. Poleg ambulantne specialistične dejavnosti z omenjenih področij opravlja še ambulantno specialistično dejavnost iz nevrologije, otorinolaringologije in okulistike.

Po direktorjevih besedah je bolnišnica sprejela program Zdrava bolnišnica v okviru Svetovne zdravstvene organizacije, s katerim naj bi dosegli prijetno počutje bolnika, prijazen sprejem bolnika na zdravljenje. "Poudarek je na počutju in videzu prostorov, okolice bolnišnice. Tu smo nekaj že naredili, veliko dela nas še čaka. Zavedamo se, da imamo prenizek standard za zahtevne bolnike. Marsikdo bi npr. želel sobo z eno, dvema ali tremi posteljami, sanitarije na manjše število postelj. Tega zaenkrat ne moremo narediti, vendar bomo poskušali v prihodnje. Pripravljamo investicijski program, s katerim bi izboljšali kar nekaj tega v bolnišnici. Pri tem mislimo na prostore intenzivne terapije, na dvigalo do 2. nadstropja, kjer je otroški oddelek, in še kaj," napoveduje direktor brežiške bolnišnice Tone Zorko.

Splošna bolnišnica Brežice je prejela priznanje občine Brežice za leto 1998, ki so ji ga izročili na slavnostni seji občinskega sveta Brežice 27. oktobra lani v viteški dvorani brežiškega gradu.

M. LUZAR

PRED 750-LETNICO MESTA

Kostanjeviška garda, zadnja na Dolenjskem

Približno stoletje in pol pred prvo vojno je bila posebnost nekaterih avstrijskih mest t.i. meščanska garda ali Bürgergarde, po vojaških vzorih organizirana in oborožena večja ali manjša enota mepčanov. Zametek gard so bile bržkone srednjeveške meščanske straže in v razdobju turških vpadov samoobrambne skupine (enote) meščanov. Po prenehanju turške nevarnosti so skrbele za red in mir v mestih. Nekatere so morda že v 17. stoletju, večina pa pozneje, privzele naziv meščanska garda ali podobne nazive in se organizirale ter uniformirale po vojaških vzorih. Z dograjevanjem državnih varnostnih služb pa so jim ostale predvsem kot simbolu nekdanje mestne avtonomije le še paradne naloge pri svečanostih. Garde so v posebnih razmerah (vojna ipd.) stražile javne objekte, patruljirale ipd. Ker so garde spominjale na avstrijski režim, so bilo takoj po prvi vojni v Kraljevini SHS ukinjene. Gardi v Kostanjevici na Krki pa je zaradi preosnovanja v društvo uspelo kot edini delovati še med obema vojnama. S tem prispevkom želimo obuditi spomin na to trdoživo meščansko tradicijo na otoku Krke in jo v pripravah na 750-letnico mesta kratko predstaviti.

Zametek meščanskih gard je najverjetneje iskati v dolžnosti prebivalcev mest, opredeljeni s srednjeveškimi mestnimi pravicami, da vzdržujejo straže in obzidja. Naslednice teh straž pa so bile v času turških vpadov brambovske skupine prebivalcev mest, sklicane ob grožnji napada na mesto. Sestavljali so jih za boj sposobni moški in pribežniki iz okolice. Ko so se turški vpadi na Kranjsko začeli, so deželni knezi za obrambo dežele ustanovili poleg že obstoječih več novih mest. Ob podelitvi mestnih pravic so meščanom naložili med drugim tudi, da zgradijo mestna obzidja in v primeru napada mesta tudi branijo ter jim za ta namen dodelili tudi borno oborožitev. Vse to pa ni zmerom zadoščalo, saj so v nekatera mesta turški oddelki kljub obzidjem in mestnim brambovcem vdrli, jih oropali, požgali, prebivalce pa pobili ali odpeljali v sužnost. V nekaterih mestih pa so obrambo dobro organizirali in jih Turki kljub poskusom niso nikdar zavzeli. Ko so konec 16. stoletja turški vpadi na Kranjsko prenehali, so brambovske skupine v mestih ostale dejavne bodisi kot oborožena mestna straža, ki je skrbela za red in mir, bodisi kot strelska društva. Pozneje, ko je država gradila javne službe za vzdrževanje reda in miru, pa so oboroženim meščanom ostale, kjer so želeli to mestno tradicijo in ponos ohraniti, le paradne naloge oziroma sodelovanje pri mestnih prireditvah, cerkvenih svečanostih (častna straža ob božjem grobu, spremljava neba pri procesijah ipd.), obiskih knezov in vladarjev ipd. Po končanih turških vpadih so se te skupine, verjetno v terezijanskem razdobju, začele organizirati bolj po vojaško, sprejele pravila (statute), še enotneje oblekle, najprej s pokrivali in končno s celotnimi uniformami. Postopoma so se do začetka 19. stoletja poimenovale meščanska garda.

V revolucionarnem letu 1848 so na Dolenjskem, kakor piše Granda, bile tri meščanske garde, v Novem mestu, Krškem in Kostanjevici. Nekaj več je ohranjenega arhiva o gardah v Novem mestu in v Ljubljani, medtem ko so o drugih dolenjskih gardah znane le posameznosti.

Meščanska garda v Kostanjevici

V kostanjeviškem pravu (mestne pravice), ki ga je okrog l. 1300 naklonil mestu vojvoda Henrik, je določilo, po katerem so prebivalci dolžni vzdrževati obzidje in straže. Izvajanje tega določila imamo lahko za zametek mnogo poznejše meščanske garde. Nadalje je Kostanjevica v 15. in 16. stoletju imela tudi neko mestno oboroženo skupino za obrambo pred Turki, ki mesta niso nikdar zavzeli, so ga pa oblegali in večkrat opustošili okolico. Največja zapreka Turkom je bilo seveda to, da je mesto na otoku globoke reke Krke. Le-ta pa ob slabi obrambi bržkone ne bi bila nepremostljiva ovira za napadalce, kakor se je zgodilo v primeru trga Gutenwerth, ki je bil tudi na otoku Krke, pa so ga kljub temu Turki pregazili. Kdaj se je obrambna skupina, ki se je po turških napadih preosnovala v nekakšno mestno stražo za vzdrževanje reda in miru, poimenovala meščanska garda, ni znano, verjetno pa v terezijanskem razdobju, ko se je snovala redna avstro-ogrska armada in so se garde začele organizirati in uniformirati po vojaških vzorih. K utrjevanju gard je verjetno prispevala tudi ukinitev srednjeveških mestnih avtonomij (Jožef II., 1780-1790), ko so mesta postala sedež občin, in je meščanska garda za mesto postala simbol in spomin na večstoletne mestne svoboščine in avtonomijo.

O gardi v Kostanjevici v času do l. 1848 je znano le to, da je obstajala. Verjetno pa je delovala podobno kakor novomeška, ki jo je opisala Matijevičeva v reviji Rast (1998). L. 1848, v t.i. pomladi narodov, je bila z zakonom ustanovljena t.i. Narodna (Nacionalna) garda v sedmih mestih in petih trgih v novomeškem okrožju (kresiji) in bi se morale meščanske garde priključiti narodnim gardam. V Kostanjevici se je majhna meščanska garda verjetno preprosto preimenovala v narodno in tri leta pozneje, ko so bile narodne garde z zakonom ukinjene, spet privzela naziv meščanska garda.

Naslednjič se meščanska garda v Kostanjevici omenja v dokumentu novomeške garde l. 1853, ko sta skupaj priredili parado v Šentjerneju in sta po maši streljali salve v čast cesarjevega rojstnega dne. Ker je novomeška garda sodelovala pri posvetitvi zastave garde v Krškem l. 1867, je bilo tam verjetno tudi zastopstvo kostanjeviške. Bržkone so vse tri garde pozdravile cesarja na potovanju v Zagreb na železniški postaji Videm-Krško l.1869. Kostanjeviška in krška garda sta sodelovali l. 1875 tudi pri posvetitvi nove zastave novomeške garde, ki jo je tej enoti podaril sam cesar.

Nadalje pisatelj Janez Trdina v zapiskih za l. 1870 omenja kostanjeviške mestne stražnike, kakor malce humorno imenuje meščanske gardiste, npr. poštnega mojstra in stotnika Aloisa Gatscha in nekega Pihlerja. Na pogreb slednjega so prišla zastopstva mestnih stražnikov iz Novega mesta in Krškega. Trdina l. 1878 zabeleži tudi "udar" v gardi. Piše namreč: "Kostanjeviški mestni stražniki so pod vodstvom Sekulinem (Anton Sekula eden častnikov) odstavili stotnika Gača (Alois Gatsch) kot komandanta garde, baje zaradi pomanjkanja energije. On jih je tožil plebedru (verjetno okrajni glavar v Krškem). Po pravilih garde je stotnik dosmrten, uporni ljudje smejo se kazniti na 8 dni zapora. Če se to zgodi, postal bo Gač v Kost. nemogoč." Morda je takrat šlo za to, da se v poveljevanje poleg nemščine uvede tudi slovenščina. Kaže, da so spor zgladili, vendar ni znano kako.

Prvi izvirni dokument o meščanski gardi v Kostanjevici je fotografija Aloisa Gatscha v uniformi stotnika garde iz l. 1876. Drugi je fotografija zbora garde s pihalno godbo, posneta med l. 1895 in 1898. Godbo je namreč osnoval Leopold Potrebin, učitelj na kostanjeviški šoli med l. 1895 in 1900, na sliki pa je tudi stotnik garde Alois Gatsch, ki je umrl l. 1898. Iz fotografije je razvidno, da je godba mlada, saj je bilo godbenikov zelo malo, da je garda imela enotne za ta čas moderne uniforme, svojo zastavo ter oficirje. Na fotografiji nekaj let pozneje je število godbenikov bilo že večje in godba kar popolna. Nekateri takratni godbeniki so muzicirali tudi še med vojnama. Četa (kompanija) garde je na vrhuncu okrog l. 1900 štela okrog 30 članov, z godbo pa blizu 50.

Ker je bila po l. 1848 ustanovljena žandarmerija, ki je prevzela skrb za red in mir, je meščanski gardi ostala le reprezentančna vloga. Tako je garda držala častno stražo pri božjem grobu ob veliki noči, se s četo in godbo udeleževala procesij, sodelovala pri blagoslovitvi nove gasilske brizgalne in ustanovitvi gasilskega društva l.1904, priredila parado pri proslavah 50- in 60-letnice vladanja cesarja Franca Jožefa l. 1898 in 1908, pri odprtju nove šole, organizirala pogreb članov, godba pa je prirejala koncerte idr. Vendar je kot del črnovojništva med prvo svetovno vojno morala vzdrževati red in mir, stražiti mostove idr. Pripoveduje se, da sta takrat gardista Franca Kržičnika, gospodarja hiše na sedanji Ljubljanski cesti 1, med nočno stražo na mostu čez Krko s strelom iz puške smrtno ranila dezerterja iz avstroogrske vojske. Mnogi dezerterji so se namreč skrivali v gorjanskih in žumberških gozdovih in vaseh.

Po prvi svetovni vojni je nova Ljubljanska oblast (okrožje), v katero je sodila Dolenjska v Kraljevini SHS, l. 1919 najprej pregledala statute meščanskih gard in popisala njihov inventar. Še istega leta je veliki župan Oblasti (okrožja) Ljubljana z odlokom ukinil vse meščanske garde in naložil predajo inventarja občinam oz. muzejem, orožja pa vojski. Po novem zakonu o vojski Kraljevine SHS namreč poleg vojske niso bile predvidene civilne oborožene organizacije. Sočasno pa se je namignilo, da bi garde lahko obstajale še naprej, če bi se organizirale kot društva po avstroogrskem zakonu o društvih iz l. 1867. Vse kaže, da garde v večini mest, kjer so do takrat obstajale, takšni rešitvi niso bile naklonjene ali pa niso bile dovolj prizadevne, da bi izpeljale preustroj v društva. Tako so prenehale delovati ne le oborožene čete gard, ampak tudi nekatere njihove pihalne godbe (npr. v Novem mestu).

V Kostanjevici na Krki pa se niso sprijaznili s takšno usodo svoje garde. Po prvi vojni ponovno zbrani godbeniki so meščansko gardo zaradi njene negotove prihodnosti res zapustili in se priključili gasilskemu društvu. (Gasilska godba, ki se tudi pomladila, je bila med vojnama znana kot ena najboljših na Dolenjskem in v Dravski banovini.) V dvajsetih letih so si še živeči člani prizadevali za ohranitev garde, vendar podrobnosti o njenem preosnovanju in delovanju v tem času niso znane. Iz gradiva ob blagoslovitvi nove zastave l. 1932 je razvidno, da se je garda nekako združila s strelsko družino in pridobila status društva ter sočasno pravico do orožja (pušk). Garda je bila torej kot odsek društva "Uniformirana meščanska garda in strelačka družina Kostanjevica na Krki" oživljena in je svoje ponovno rojstvo doživela s slavnostjo, med katero je bila blagoslovljena nova društvena zastava l. 1932 (glej faksimile vabila in programa, sliki zastave in svečanosti blagoslovitve zastave). Pod vodstvom častnega načelnika Antona Sekule, ki je deloval iz Zagreba, je garda verjetno dobila prilagojena pravila, sodobnejše uniforme in skupaj s strelsko družino novo zastavo. Kot taka se je usmerila v simbolično ohranjanje meščanskih tradicij in obljubila zvestobo novemu monarhu in domovini. V tridesetih letih je garda kot nekdaj sodelovala zlasti pri svečanostih. Njen sedež je bil pri tedanji in današnji gostilni "Pri Kosu", Ljubljanska c. 13. Zanimanje za gardo pa se je zmanjševalo, člani so se starali, dokler ob okupaciji l. 1941 ni preprosto odmrla. Tako je kostanjeviška meščanska garda med vojnama delovala kot poslednja garda na Dolenjskem, bržkone tudi na nekdanjem Kranjskem in tudi v tedanji Dravski banovini. Od inventarja garde je ohranjena le zastava iz l. 1932, ki je bila med drugo vojno in pe po njej skrita na nekdanjem sedežu garde, kjer je še danes shranjena v neprimernih razmerah.

Strelska (strelačka) družina pa je kot drugi odsek (sekcija) društva začela delovati l. 1934. Nekaj let do druge vojne je bila zelo dejavna. V bližini mesta je zgradila strelišče s strelsko lopo in prirejala strelske vaje in tekme z vojaško puško (mavzerica) in z malokalibrsko puško. Oba odseka društva sta nekaj mesecev pred napadom Nemčije na Jugoslavijo morali oddati orožje vojaškim oblastem v Celju in sta z okupacijo odmrli.

RAZPOZNAVNI ZNAK - Nova zastava meščanske garde in strelske družine iz leta 1932.

OB KONCU STOLETJA - Kostanjeviška meščanska garda med letoma 1895 in 1898.

SKUPINSKI PORTRET - Člani meščanske garde, ki imajo na kapah čopke, in gasilskega društva leta 1932.

UNIFORMIRANA MEŠČANSKA GARDA IN SAVEZNA STRELJAČKA DRUŽINA KOSTANJEVICA NA KRKI

P.n. bratska društva i meščani Kostanjevice dne 26 juna 1932 leta obavit ćemo

SLAVO NAŠE DRUŠTVENE ZASTAVE

pod pokroviteljstvom našega Ekscelenco Brigadnega Generala I. POPOVIĆA in Predsjednika oblastne streljaške družine Ljubljana in kumice odlične gospode vele posesdnice GLOBOČNIK,

Osobita nam je čast, da k tej naši slavi pozivamo sva bratska društva, odličnike i našę ugledno gradjanstvo, da bi u večem število izvoljelo priti, te svojim prisustvom uzveličali to našo slavo. Vse mile učesnike prosimo, da bi nam svoj dolaz izvoljeli najaviti, da zamoremo temeljito vse priprave za ugodan boravak v našem zaboravljenom mestu Koštanjevica na Krki pravovremeno pripraviti. Ujedno prosimo vsa bratska društva in prijatelje kateri želijo kod posvete zastave mesto zlatnega čevla darovati za humani, tarni zavod 50 Din kateri zavod naj bi služil ne samo unifor. gardi nego za celo Slovenijo in celo Hrvatsko, u slučaju bolezni za oporavak v zavodu. Uvjereni da će naša bratska društva, odlični in ugledno gradjanstvo, u večem številu, tem našem poklicu rado se odzvati in uzveličati tim našu proslavu kličemo:

Dobro nam došli mili gosti!

Kostanjevica n/Krki meseca majnika 1932.

Glavni svečanostni odbor:

Predsednik društva: JOSIP JORDAN
Častni poveljnik: ANTON SEKULA
Tajnik: IVAN PIRNAT
Tajnik: KARL JORDAN

POVABILO K UDELEŽBI - Faksimile vabila na blagoslovitev nove zastave leta 1932.

Sklepna misel

Veljalo bi ohranjati spomin na v srednjem veku pridobljeno in stoletja uveljavljeno avtonomijo mesta Kostanjevica na Krki in simbolično negovati vsaj nekatere mestne tradicije. Zato bi bilo prav na današnjemu času primerni organizacijski osnovi oživiti tudi meščansko gardo, jo ustrezno uniformirati in svečane mestne priložnosti ter turistične prireditve popestriti tudi s takšno ali drugačno predstavitvijo vloge nekdanje meščanske garde. Zanimivo in še posebej privlačno, saj je mogoče na mikaven način pritegniti k sodelovanju tudi odlični novi kostanjeviški pihalni orkester.

Dr. FRANC BUČAR

Nesramni koš

Še kot otrok si košek je želela;
tako bi rada mami pomagala,
saj bo gotovo s sabo jo jemala
nositi travo, ki jo bo nažela.

Neštetokrat ramena so bolela,
neštetokrat pod težo je ječala,
hladila križ, razdrapana stopala,
usojen koš neštetokrat preklela.

"Ti enkrat nesel si svoj križ na goro,
jaz svojega že vse življenje nosim.
Mar delo, skrb zaslužita pokoro,
mar to, ker v košu lačnim ustom nosim,
mar to, ker moram vstajati pred zoro?
O Bog, grešim! Za odpuščanje prosim.

JANEZ JEŠTOVŠEK

PRGIŠČE MISLI

- *Preprečiti številne solze otrok. Dolgo deževanje škoduje cvetom. (Richter)*
- *Bolj ko Prešerna beremo, večji se nam zdi. (Capuder)*
- *Če ne bi bilo slabih ljudi, ne bi bilo dobrih pravnikov. (Dickens)*
- *Kdor ni ptica, naj ne seda na rob prepada. (Nietzsche)*
- *Prejšnje države me je bilo včasih malo strah, te me je včasih malo sram. (Meta Hočevar)*
- *Grozno je želeti, in ne imeti, in grozno je imeti, in ne želeti. (Yeats)*
- *Resnično imeti rad pomeni nekoga užaliti in raniti, da bi ga poboljšali. (Montaigne)*
- *Najkrajša pot med dvema človekoma je nasmešek. (Pregovor)*

DRUŽINSKO IZROČILO

Klen rod šentjernejskih Majzljev

Majzlji so ena najstarejših in najbolj znanih šentjernejskih rodbin. V teku let se je v tej rodbini in v zvezi z njo pripetilo veliko dogodkov ter spletlo brezštevila zgodb in življenjskih usod. Marsikaj je kot družinsko izročilo ohranil Tone Majzelj, najstarejši moški potomec, ki sicer kot uspešen direktor Mobitela dela v Ljubljani, a je močno navezan na rodni Šentjernej, kjer v domači gostilni sredi kraja dobro gospodari njegov mlajši brat Gašper in kjer živi njuna mati; pa tudi sicer je Tone s temi kraji in ljudmi tesno povezan. Tone pa ni samo ohranil zanimivih zgodb iz družinske tradicije, ampak je tudi njihov izvrsten pripovedovalec. Še eno rodbinsko tradicijo nosi Tone Majzelj. Anton oziroma Tone je ime, ki se pri Majzljevih pojavlja rodove nazaj, le v prejšjem rodu, v družini Tonetovega očeta, ga ni bilo. Za to, da se bo tudi ta družinska tradicija nadaljevala, je poskrbel Tone, saj je njegov drugi sin tudi Tonček.

Veleposestniki s Kastela

Majzlji so bili svoje čase šentjernejski veljaki in veliki posestniki, za tiste čase bi lahko rekli pravi bogataši. To je veljalo še za starega očeta našega pripovedovalca, Antona Majzlja, ki je zaradi enega samega udarca po izzivaškem političnem nasprotniku prišel ob večji del premoženja, ki so ga prejšnji rodovi spravljali skupaj.

Majzlji so bili veleposestniki, ob pleterskem samostanu so bili največji lastniki prostranih gozdov v šentjernejskem delu Gorjancev, na Šentjernejskem polju pa so imeli samo v enem kosu 64 hektarjev orne zemlje. Hišo so imeli v Gradcu in v Ljubljani, njihov je bil tudi trdni Kastel, mogočna stavba na vhodu v Šentjernej iz novomeške strani. Že ime spričuje, da gre za utrdbo. In res je bil šentjernejski Kastel ena od utrdb, ki so jo v nizu trdnjavskega pasu v 12. st. postavili vojvodine Višnjegorski od Krke, od Draškovca in Golega, pa visoko v podnožje Gorjancev, kjer se je končal s starima Vrhovom in Prežekom. Tako kot številni drugi gradovi in utrdbe v naših krajih je tudi Kastel svoj žalostni konec doživel med drugo svetovno vojno.

V Kastelu so imeli Majzlji gostilno, ukvarjali pa so se tudi z mesarstvom. V začetku stoletja je bil Anton Majzelj iz Kastela tudi šentjernejski župan. Pri njegovih sorodnikih v Beli Cerkvi je pred časom za pastirja služil Ivan Jordan iz Ruhne vasi, ki se je razvil v krepkega, postavnega in pametnega fanta, službo pa si je dobil pri Margherijih v otoškem gradu, kjer je bil za hlapca in kočijaža. Požela si ga je priletna otoška grofična Florentina in z njim v štiriinštiridesetem letu starosti zanosila, hlevarju Jordanu je bilo pa 26 let. Flora, kot so jo klicali, je kljubovalno oznanila, da se bo z Jordanom poročila. Da bi to nezaslišano sramoto preprečil, se je njen brat Rudolf obrnil na Antona Majzlja in ga prosil za posredovanje. Jordanu naj bi Majzelj v Margherijevem imenu ponudil denar za pot v Ameriko in še bogato nagrado, da se nikoli več ne vrne. Pa je otoški kočijaž županu Majzlju zvito pomežiknil: "Ameriko imam tukaj, bom kar ostal." Še več - Jordan je s svojo priletno ženo postal šentjernejski občan. Mladoporočencema je grof Rudolf, ki je pred svetom osramočen povešal oči, leta 1903 za 10.000 goldinarjev Florine dote na otoškem Marofu pod draškovskim gradom sredi prijetnega parka sezidal lepo vilo, podobno lovskemu dvorcu, in uredil trdno kmečko gospodarstvo.

Milijon za oko

Najbrž je ta šentjernejski gostilničar, mesar in župan Anton sezidal hišo sredi Šentjerneja, kjer je še danes Majzljeva gostilna. Vsekakor je v njej gospodaril njegov sin Anton. Mlajši Anton je bil postaven in močan fant. Pravili so, da je lahko dva razgrajaška pijanca hkrati odnesel iz gostilne. Kot avstroogrski vojak se je tolkel v prvi svetovni vojni. A je, zaveden Slovenec in slovanofil, kmalu prebežal na rusko stran in se boril proti Avstriji. Ob koncu vojne se je udeležil oktobrske revolucije, velikega prevrata, ki je svet zamajal v temeljih. Nazaj v Šentjernej je prišel kot prepričan revolucionar in komunist. Njegove tri sestre so se poročile na vse strani Slovenije, on pa je po očetu prevzel gostilno, mesarijo in veliko posestvo.

Lepega dne je z edinim avtobusom, ki je ustavljal pred Majzljevo hišo, iz Novega mesta prišla Ana Brežnik, najmlajša hči profesorja klasičnih jezikov in dolgoletnega zaslužnega ravnatelja novomeške gimnazije, pod katerega ravnateljevanjem so zgradili novo gimnazijsko poslopje. Gospodično Brežnikovo so kot mlado učiteljico poslali v Šentjernej. Z avtobusa je s kovčkom stopila naravnost v Majzljevo gostilno in mladega gospodarja vprašala, kje v Šentjerneju bi lahko dobila sobo. Anton je s prstom pokazal na zgornje nadstropje hiše. Brežnikova v Šentjerneju ni nikoli učila,

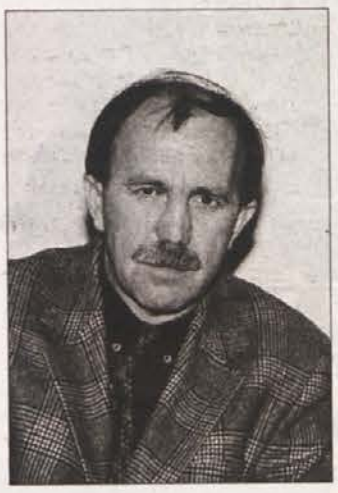

Tone Majzelj

ker je kmalu postala gospa Majzljeva. Z vodenjem veleposesti, gostilne in mesarije je bilo dela več ko dovolj. "Pri hiši so bili od nekdaj tudi plemenski žrebci, saj je bil moj stari oče Anton predsednik šentjernejskega konjeniškega društva," pravi Tone, ki je tudi sam ohranil Majzljevo nagnjenje do konj. V bližini ljubljanskega doma ima v "štantu" konja, ki ga sam "glajšta", in se, kolikor se le da pogosto, odpravi na ježo po širši ljubljanski okolici.

Eden od Brežnikovih sinov, dr. Pavel Brežnik, tako kot oče izvrsten jezikoslovec, štipendist ameriške Carnegiejeve ustanove, je kasneje v Beogradu postal učitelj kraljeve družine za tuje jezike in v zahvalo mu je kralj podaril vilo na Dedinju.

Njegov šentjernejski svak Anton Majzelj pa je bil član ilegalne komunistične partije in njen darežljiv podpornik. Oblasti so to sicer slutile, a mu niso mogle nič dokazati. Prav tako so za Antonovo nazorsko in politično opredelitev vedeli v Šentjerneju. Konec koncev je Majzelj pogosto odhajal na daljša potovanja in šušljalo se je, da po nalogu Komiterne. Leta 1932 ga je v gostilni izzival trgovec in prvak šentjernejskih klerikalcev Vale. Ko je bilo Majzlju dovolj, je Valeta izza šanka udaril "na gobec". Stvar pa se je končala huje, kot se je začela. Majzelj je Valetu s pečatnim prstanom izbil oko. Takrat so bili na oblasti klerikalci in na sodišču v Novem mestu so Valetu za izgubljeno oko prisodili milijon dinarjev odškodnine. To je bil ogromen denar. Za 100 tisočakov si že dobil dobro kmetijo.

Da je Majzelj lahko plačal Valetu odškodnino, je moral prodati veliko hišo v avstrijskem Gradcu, šentjernejski Kastel, gorjansko hosto in nekaj zemlje. A še veeno mu je kar precej ostalo. Vale pa ni dolgo užival Majzljevega denarja, kajti na lovu se je po nesreči sam ustrelil.

Konec v sibirskem gulagu?

Nenavadna in do danes nepojasnjena usoda je doletela tudi Antona Majzlja. Leta 1934 se je spet odpravil na eno svojih skrivnostnih potovanj. Nazadnje so domači dobili razglednico iz Švedske. "To kaže, da je bil namenjen v Rusijo, gotovo po nalogu Kominterne," je prepričan njegov vnuk Tone. Od takrat se Anton Majzelj ni več oglasil in nihče več ni zanj slišal. Sum domačih, da je izginil v sovjetskih gulagih, kamor je Stalin v paranoičnem strahu pred vohuni in agenti strpal številne tuje predane privržence komunizma, je potrdil opis v knjigi Karla Štajnerja 7000 dni v Sibiriji. V njej hrvaški pisec, sam žrtev Stalinovih čistk, piše, da je v enem od sibirskih gulagov naletel na Slovenca Antona, močnega možaka, ki je znal dobro nemško in se je izdajal za mesarja. "Ta opis ustreza mojemu staremu očetu," trdi Tone Majzelj. Z očetom sta obiskala ostarelega Štajnerja v Zagrebu, vendar se je ta po izidu svoje knjige tako bal sovjetske obveščevalne službe, poleg tega pa je bil od let in težkega življenja močno načet, da se "ni nič določenega spomnil".

Partizan in župan

Ko je Anton Majzelj odšel na svoje zadnje potovanje, je doma pustil ženo s tremi otroki. Najstarejši, Vid, klicali so ga Dodo, je v Ljubljani obiskoval gimnazijo, prav tako je bil v Ljubljani v šoli drugi sin Viki. Dodo, Tonetov oče, je bil v 8. gimnaziji sekretar Skoja in dijake njegovega razreda so italijanski okupatorji v celoti izključili, ker so ostrigli neko italijansko učiteljico. Dodo je odšel domov v Šentjernej, od tam pa v partizane, kamor je pot našel tudi njegov mlajši brat Viki, ki so ga belogardisti ubili pri Smolenji vasi. V partizane je Dodo odšel skupaj z Jurijem Levičnikom iz stare in ugledne častniške družine iz Drče pri Pleterjah, kasnejšim ustanoviteljem in dolgoletnim direktorjem novomeškega IMV-ja. Dodo se ni mogel načuditi, da je Jur, kot so mu rekli, s seboj v hosto vzel - pižamo. Na ta račun je bilo še dolgo veliko smeha. Sta pa Dodo in Levičnik ostala prijatelja do smrti.

V žumberških Sošicah, kamor sta se zatekli Majzljeva mati Ana in hči Karmen, so materi sporočili, da je pri Smolenji vasi padel njen sin, vendar so namesto Viki pomotoma navedli ime Dodo. Prav v tem, ko ga je skrušena mati objokovala, je Dodo kot komisar liško-kordunske brigade s svojimi soborci prijezdil mimo okna. Ko ga je mati zagledala, je pomislila, da se ji je od bolečine za umrlim sinom zmešalo. Ko so razjasnili, da je padel Viki, materinska bolečina seveda ni bila nič manjša.

Anton Majzelj (gornji) pri delu v svojih gorjanskih gozdovih.

kleti, saj jih sicer ne bi dobili noter. Ko je Dodo v partizanih slišal, da nameravajo belogardisti zidanico spremeniti v svojo utrdbo, jo je sam razstrelil.

Dodo je bil v partizanih trikrat ranjen, nazadnje tako hudo, da mu je dr. Medvešček v bolnici v Bariju že napisal mrliški list, ki ga Majzljevi hranijo še danes. Po vojni je Dodo postal komandant mesta Jesenice. Nastanil se je v hotelu Pošta in najmlajša hotelirjeva hči Zofka Poljšak je kasneje postala njegova žena. Zaradi krive ovadbe svojega namestnika so ga zaprli, mu vzeli partizanski oficirski čin in ga izključili iz partije. V arestu v Ljubljani ga je obiskal le Jurij Levičnik. Po mesecu dni, ko se je izkazalo da je nedolžen, so ga izpustili in ga povabili nazaj v partijo, kar pa je Majzelj odločno odklonil. Njegov nekdanji soborec, tedanji minister, mu je zaradi tega očital izdajstvo in mu dejal, da sta zanj samo še kramp in lopata.

Z mlado ženo je odšel domo v Šentjernej, kjer sta iz nič spet dvignila gostilno. Ljudje so ga proti uradnemu postavili za svojega kandidata za župana in na volitvah je prepričljivo zmagal. Dodo Majzelj je bil potem 13 let šentjernejski župan, dokler niso občine ukinili. Menda je bil najmlajši župan v Sloveniji in edini, ki ni bil v partiji. Do smrti je bil gostilničar in predsednik borčevske organizacije.

ANDREJ BARTELJ

KOT UTRDBA - Kastel, kjer je nekdaj gospodaril Majzljev rod, so kot utrdbo postavili Višnjegorski vojvode v 12. st.

OSTALI SAMI - Ko je Anton Majzelj odšel na svoje zadnje skrivnostno potovanje, ki se je verjetno končalo v sibirskem gulagu, je doma v Šentjerneju pustil tri otroke (z leve): Vida - Dodota, Karmen in Vikija.

GOSTILNA - Majzljeva gostilna sredi Šentjerneja.

Dodo je bil pogumen in neustrašen človek, prav po Majzljevo, to pa nasploh velja za Šentjernejčane. V noči s 7. na 8. februar 1943 se je iz partizanov pritihotapil v Šentjernej. Sosedu cerkovniku je izmaknil cerkveni ključ, splezal v zvonik in izobesil slovensko zastavo. V ključavnico je nasul peska, ključ vrgel stran in na Prešernov dan je besnim Italijanom v posmeh z zvonika šentjernejske cerkve plapolala slovenska zastava.

V Tičnici, vinorodnem predelu med Orehovico in Vrhpoljem, so imeli Majzlji 2,5 hektara vinograda in veliko, iz kamna trdno zidano zidanico. Sodi so bili tako veliki, da so jih morali narediti v

Iz Trdinovih zapiskov

• ***Preljubi starši*** *- V Straži hodijo i deca delat v opečnico in si zaslužijo marsikak krajcar. Ale vsaki denar pobero jim preljubi starši, da ga - zapijo! Otroci napravljajo si se ve obleko sami, ali si je ne morejo vselej, če romajo zasluženi soldi s preljubimi starši v krčmo. Neko dete obolelo - mati mu skuhala nekako zdravilo in deček opomogel si res kmali, ali zdravnici moral je plačati za to dobroto, davši ji 11 grošev. Drug tožil mi britko, da o Vel. noči ne bo imel s čim sekati jablk in pirhov, ker so vzeli mu preljubi starši ves denar: rad bi si za praznike tudi kaj nove obleke kupil, ali kaj, ko mu preljubi starši nečejo vrniti.*

• ***Skromne butare*** *- Cvetna nedelja. Žlobodra, dež, sneg. Butare tod mnogo manje od gorenjskih - jablk in pomaranče ni v njih - le bršlin, pangeljci etc.*

• ***Lahkomiselniki zabredejo*** *- Pri judih se dobi prav lahko vselej po 100 f. in celo do 1.500. To je glavni vzrok, da nekteri lahkomiselniki zabredo v dolg, lenobo, pijančevanje i.t.d. Eden vzel tako več stotin pa hajd pit in kurbat se in k krojaču, da naredi bahato obleko. Delati in vrniti ni mislil nič. Tako je potepal se dalj časa in je prodal doma tudi grunt. Ali tu ga je jud pretekel in bo plačan z denarji prejetimi iz kupčevih rok za grunt. Zdaj gleda potepuh debelo - brez novcev, brez kmetije!*

• ***Mladi domoljubi*** *(i naj iskreniji n.pr. Gorenec) govore z ljubicami po nemško - če srečajo kakega ultra, obrnejo besedo brž na slovensko, odšedši nekoliko dalje zopet nemčarijo.*

• ***Moje in tvoje*** *- Ovac in menda tudi koz goje v čedalje več hišah, in jih pasejo po vseh njivah brez obzira če so tuje in da se godi žitu silen kvar. Ljudje delajo sploh kaj radi škodo na drugem, ali bog ne daj, da jim hoče kdo to vrniti. Lj. gonil konje sosedu v deteljo etc, ko pa pograbi sosedova dekla enkrat listje z Lj. njive, ki je naletelo se z domačega listnika, je pa dedec jezil se da joj, cenil kvar na 5 f. ali jih ni hotel še vzeti ne, češ da je to premajhna kazen, bo ga raje tožil.*

• ***Spoštujejo bogate*** *- Duhovne spoštujo Dolenci naj bolj in naj raje, ako so bogati, da posojajo še drugim denar. V teorii zahtevajo sicer od njih revščino, ali pripovedajo vendar norčave burke in izmišljarije o rajnem svetniku Metercu, če ravno ni nič posedel, razdajaje vedno vse med uboge.*

• ***Ostro postopanje šulfuksov*** *- Novi šulfuksi začeli ostro postopati za majhne reči. Tisti ki je bil pred naj več liberaluh in je n.pr. svojim kričem dosegel dvakratno mašo o delavnikih, je zdaj naj bolj svet in pobožen, naj bolj hud na brezverne dijake. A. gre pit merico vina - zatožen in za to - izključen! Prepovedano vsem z njim občiti. B. prelomi zapoved dobi zato karcer etc. A. ni bil pred še nikoli ne opominjan ne kaznovan.*

Grbci so tisti dan tekali po Zagorici in plašili mlado in staro.

Kasturji (pokrivala), pokrivala, ki jih je izdelal zdaj že pokojni Šobčev Tine iz Podpeči.

"SLAVNA" SLEPARIJA

Johanca in vodiški čudeži

Zgodba Ivanke Jerovšek, ki so jo že od otroštva klicali Johanca, je preprosta in prej tragična kot zabavna. O dekletu, ki se je uveljavilo s čudeži in seansami Kristusovega trpljenja, za katere se je kmalu izkazalo, da so grda prevara, ni govorila le vsa Slovenija, pač pa so o njenih "podvigih" poročali tudi v tujini.

Rodila se je 4. decembra 1885 v siromašni bajtarski družini v Repnjah pri Vodicah. V družini je bilo pet otrok, ki so morali zgodaj za kruhom. Tudi sama je kot najmlajša, čeprav ji je bilo šele 17 let, služila na Reki. Starši so ji zgodaj umrli, tako da je bila v svoji naivni preproščini že zgodaj prepuščena boju za obstanek in življenjski uspeh, ki si ga je kot mlado dekle zelo želelo. Kolikor je bilo mogoče razbrati iz sicer obširnih, a površnih in pogosto tudi škodoželjnih opisov, je bila radožive narave, vendar po pričevanju farnega župnika strogo versko vzgojena, iskreno pobožna, a slabo izobražena.

Srčno si je želela postati uršulinka, zato je po samostanih in župniščih vztrajno iskala vse priložnosti, ki bi ji pripomogle k temu. Svojo pobožnost je javno razkazovala. Tako ni čudno, da je naletela tudi na nepoštene nasvete in pokvarjene ljudi, ki so jo napeljali ali vsaj podprli pri njenih zaigranih prizorih svetniške zamaknjenosti, v katerih je podoživljala Kristusovo trpljenje. Njena sleparija je seveda kmalu dobila velike razsežnosti in neuki Johanci je ušla iz rok. Podoživljanje trpečega Kristusa, predvsem pa krvavenja iz glave, bližine srca in tudi nog, je v novembru in decembru leta 1913 doseglo tako medijsko popularnost, da si jo danes težko razložimo.

Johančini "čudeži" so se začeli leta 1910, ko je kot dekla služila pri benediktinkah na Reki. Nekega dne je na glavi in rokah opazila kri. Krvavitev je kmalu prenehala, vendar ji tudi zdravnik ni znal razložiti, zakaj je prišlo do nje. Toda starejša nuna ji je razložila, da se je to dogajalo nekaterim svetnicam, in jo poučila, kako naj zaigra zamaknjenost in se polije z živalsko krvjo. Dekletu je bilo to najprej zoprno, a vztrajala je, ker je mislila, da jo bodo zato sprejeli k nunam. Vest o njenem krvavem potenju se je hitro razširila po mestu.

Pobožni slovenski mesar na Reki, ki je v Johančine čudeže iskreno verjel, je o tem obvestil ljubljanskega škofa Jegliča, ki je Johanco obiskal in se odločil, da jo spravi v domači kraj k vodiškemu župniku Simonu Žužku. Na škofovo zahtevo jo je pregledal zdravnik dr. Doljšak, ki ni mogel najti nobene fiziološke osnove za njeno krvavenje. Kljub temu ji nastopov niso prepovedali.

Johanco so v Vodice pripeljali pred božičem 1912. Nadaljevala je svojo zamaknjenost in podoživljanje Kristusovega trpljenja. Obiskovalo jo je vedno več ljudi, saj je to romanje priporočil sam župnik v Vodicah: "To ni dekla, ki se je k nam zatekla, to je svetnica, k nam poslana iz nebes." Znan je tudi stavek: Od Triglava do Gorjancev pa do zadnjih kraških klancev se razlega en sam glas: O, Johanca, prosi za nas." Ljudje so trumoma rinili v župnišče, da bi tako dobili odpustke. Ona pa je vedno odločila: "Vsak naj grehov se kesa in za svete maše da."

Ko so ljudje vstopili v sobo, kjer je bila predstava, je vselej Johanci že lil krvavi pot s čela. Kri je prihajala izpod las. Potem se je začela zvijati v groznih bolečinah, v ekstazi je stokala in govorila čudne besede. Potem je naenkrat, kakor premagana od bolečine, potegnila odejo preko prsi, izpod katerih je skozi prerezano srajco curljala kri. Potem je prišla še v hujšo trpljenjsko ekstazo. Na rami je pretrgala srajco, kjer je tudi krvavela. Potem se je počasi umirila in obležala, kot da je umrla. Ljudje so na romanje v Vodice jemali s seboj steklenice ali razne posode, da bi dobili vsaj kapljo njene krvi ali vode.

A mnogi že od vsega začetka niso verjeli njenim "čudežem". Slovenski narod je že 13. septembra pisal o "slepariji čudežne Johance iz Vodic". Salezijanec dr. Josip Valjavec pa je svoje odkritje takole opisal: "Stopil sem k njeni postelji in hitro vzdignil odejo. Opazil sem, da ima osumljenka med nogami neko črno steklenico. Ko sem jo zahteval, je dejala, da je v njej nabrala kri, da bi jo potem nesla na pokopališče. Steklenice mi ni hotela izročiti in sem jo moral na silo iztrgati."

Hitro se je tudi ugotovilo, da je imela preprosto pripravo za brizganje krvi, iz katere so bile napeljane cevke v lase in pod pazduho. Uporabljala je škarje, s katerimi si je na hitro prerezala srajco, ter verigo, ki si jo je ovila okoli zapestij, da so se videli sledovi mučeništva. Ob Valjavčevem odkritju je bila katoliška cerkev s škofom v hudi zadregi, zato ni dovolj hitro ukrepala.

Vročični fenomen zaradi Johance so ljubljanski časopisi dodobra izkoristili. Naklade časopisov so se večale, o vodiških čudežih pa so pisali tudi na Hrvaškem, v Avstriji, Nemčiji, Bolgariji.

Ko je bilo javno razglašeno, da Johanco s telečjo krvjo oskrbujejo ljubljanski mesarji, so jo orožniki strpali v zapor, oblast pa jo je obsodila na desetmesečno zaporno kazen, ki jo je pogumno prestala. Umrla je stara komaj 34 let, ko se je pri pospravljanju sena zbodla v nogo in si je na zarjavelih vilah zastrupila kri.

Vodiški župnik Žužek je po razkritju prejel veliko pisem iz vseh koncev sveta, ki so imeli njega in Johanco za "prefrigana" sleparja. Ostro pismo je Žužku pisal tudi ljubljanski protestantski pastor in mu očital, da si je drznil norčevati iz najsvetejših stvari. Župnik, ki je bil za časa Johančinih čudežev popolnoma zdrav, pa se je nekoč nezavesten zgrudil pred oltarjem.

TONE VIRANT

OBUJANJE PUSTNIH ŠEG

Dobrepoljske mačkare dandanes

"Na Dolenjskem so najizrazitejše šeme dobrepoljske mačkare in kostanjeviška Šelma" je zapisal leta 1965 v prvem delu Prazničnega leta Slovencev etnolog dr. Niko Kuret. Dobrepoljske, pravzaprav zagoriške, mačkare so šle po drugi svetovni vojni že najmanj dvakrat v pozabo, najprej kmalu po drugi svetovni vojni in nato še pred okoli štirimi leti. Na srečo pa so obakrat oživele, nazadnje spet letos. Zato je prav, da jih ne le opišemo, ampak tudi predstavimo s fotografijami, da ostane viden spomin naje. Njihovi ustvarjalci se pač starajo in umirajo. Tako je v zadnjem letu preminil tudi Šobčev Tine, ki je delal kasture (posebna pokrivala) za mačkare.

Letošnje mačkarade v Zagorici sta se udeležili tudi etnologinji Alenka Podlogar (Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti) in domača dobrepoljska etnologinja Anka Novak, obe z namenom, da bosta ohranili zanamcem ta ljudski običaj. Zdaj pa prisluhnimo etnologu Niku Kuretu, ki je večkrat obiskal Zagorico in o zagoriških mačkarah med drugim zapisal:

Etnolog Kuret o mačkarah

Dobrepoljske mačkare so nekdaj bile kar dvojne: TA LEPE in TA GRDE, ki so imele starosvetni značaj, in ta GOSPOJSKE, ki so posnemale mestne zglede. Med ta lepimi in ta grdimi so glavne: MOŽ, BABA, GRBA ali GRBEC in KURENT.

Najlepša mačkara je MOŽ, ki mu srajca sega preko hlač in si jo prepasa, okrog vratu ima zavezano kravato, noge pa mu tičijo v visokih škornjih. Larfa je pošastna. Najlepše na njem je pokrivalo, ki mu pravijo kastur. Včasih je bil kastur do 1 m dolg in je imel enega, dva ali tri vrhe. Narejen je bil iz lepenke, prevlečen pa z zlatim papirjem. Nanj so nalepili iz pisanega papirja izrezane okraske. Na rob so prilepili venec prediva, da je učinkoval kot lasulja.

BABA je bila napravljena v ponošeno žensko obleko in je nosila ruto, zavezano na tilniku. V roki je imela cekar. GRBEC je potegnil star, narobe obrnjen kožuh nase in si ga prepasal z vrvjo, ki je nanjo pritrdil nekaj zvoncev. Grbčeva larfa je bila grozna, narejena iz temne kožuhovine. Na glavo si je potisnil star klobuk, ki ga je ozaljšal s pisanimi trakovi pa s pavjim in puranovim perjem. Za orožje je imel gorjačo. KURENT je bil debeluh. Zanj so sešili široko obleko iz vrečevine. V prejšnjih časih so sešili celo tako široko obleko, da je bilo v njej prostora za dva fanta. Tako je nastala pošast z dvema glavama in tremi nogami.

Na pustni torek začno mačkare v troje svoje obiske. Grbec je varuh moža in babe. Kogar sreča, se ga loti, posebno otrok. V hišo vstopita mož in baba, grbec pa ostane pred vrati. Gospodinja ju obdari z jajci, ki jih baba spravi v cekar. Zato ji pravijo tudi JAJČARCA.

Popoldne se začne sprevod. Mačkare korakajo pod vodstvom HAVPMANA, ki ima v roki lesено sabljo. Samo grbci skačejo okoli. V sprevodu so nekdaj vozili tudi BABJI MALN in LAJNO. Med sprevodom so včasih orali. Grbec je pri tem pokal z bičem, mož je plužil, baba je sejala pleve, druga baba pa je z grabljami ravnala brazde. Radi so uprizarjali tudi OJSCET. Zbrali so se pod vaško lipo ali kakšnim znamenjem ob cesti. NEVESTA je bila bogato našarjena. Pri obredu sta bila vedno navzoča TA STAR in TA STARA, ki je pestovala otroka iz cunj. En izmed fantov je posnemal njegov jok. Na koncu obreda so razbili lončen pisker. Včasih se je motovilil okoli tudi dobrodušen medved.

Dobrepoljske (zagoriške) mačkare danes

Zdaj pa naj zapišem še, kar sem videl in slišal med zadnjo mačkarado v Zagorici, predvsem še tisto, kar se razlikuje od zapisa etnologa Kureta. Mačkarada ni bila na pustni torek, ampak v nedeljo pred pustom, kar je razumljivo, saj so ob delavnikih ljudje po službah.

V nedeljo dopoldne so krenili po vasi od hiše do hiše jajčar in jajčarca, ki sta nabirala jajca in denar (zdaj raje nabirata denar kot jajca), ter grbec. Dopoldne in okoli poldneva so po vasi razgrajali grbci, preganjali zimo, lovili otroke in nagajali dekletom. Mežnar je s puščico pobiral po vasi in med gledalci denar, predvsem sredi vasi, kjer je bil štand s pijačo. Zbrani denar bodo porabili predvsem za mačkarado prihodnje leto. Sejalec je trosil pleve po snegu in ljudeh, da bo leto rodovitno.

Glavna pustna prireditev se je začela s prihodom pustnega sprevoda na prireditveni prostor. V sprevodu so bili: spredaj **havpman** z bridko sabljo v roki, za njim **moskontar** (harmonikar), nato **župnik** in **ministrant,** pa **ženin** in **nevesta** ter **svatje**, moške maske s **kasturji** (posebnimi kapami) na glavah. Nato je bil še voz, na katerem sta se peljala **ta star** in **ta stara**, ki je pestovala **dojenčka** (ki pa ni bil iz cunj, ampak iz plastike). Dvoglavi in tronogi **kurent** je marširal bolj zadaj. V sprevodu je bilo še nekaj mačkar, okoli pa so skakali grbci in delali red. Omeniti velja še Mice, stare babe, ki orjejo; pa **Meri** (največja ljubimka v vasi, ki so ji pljuča zelo dobro delala) z **ljubimcem** (ki je moral pred ljubljenjem doma odpreti okna, da je Meri noge ven držala), **orača** in **otkarja** (od otka, orodje za čiščenje pluga). **Mož** pa je potrpežljivo prenašal **babo v košu. Župnik** je nato opravil poročni obred in ko sta **ženin** Janez (ki pa ni bil obut v škornje, ampak v čevlje) in **nevesta** Micka pazljivo poslušala navodila za zakon (Dajati potrebnim. Usta naj žena redko odpira. Ne karati moža! Mož ima vedno prav itd.) in izjavila, da sta **"kontent"**, je grbec vrgel ob tla lonec in zaželel, da bi bil novi zakon tako zagvišno trden, kot razbiti lonec ne bo več cel. Svatje so zaplesali, župnik pa je šel pit.

Grbci so nato od nekod privlekli **babji maln**, ki pa je že zarjavel, saj več let ni delal, zato so ga morali mazati s šnopsom. Potem so prostovoljno ali na silo vlekli **stare babe** (ZIMO) v maln, ven pa so prihajale **mlade** in **lepe** (POMLAD) in vse v belem, včasih pa se je tudi kaj zataknilo in je prišla ven stara. **Materiala** za pomlajevanje je bilo kar nekaj. Otoci so jokali: "Pa ja ne našo mamo!" saj je notri, v malnu, grozno škrtalo, ko so malnarji obračali kolo in se je slišalo tretje kosti, stok, ven je tekla tudi kri, v zrak pa so leteli deli oblačil (stare cunje). Tudi **ta star** je dal v maln **ta staro** in dejal, da, še ko se je ženil, ni bil tako vesel, kot je zdaj, ko bo spet dobil mlado.

Potem so **žagali babo**, se pravi zimo, ki pa je bila zelo trdih kosti, da so morali žagarji večkrat počivati in si privezati dušo s hrano in pijačo. **Baba** se je drla, krvavi delčki kosti so leteli okoli; **ta star** je moral žagarjem obljubiti pijačo v gostilni Brdavs (ker bi drugače nehali žagati); glihali so, kdo bo dobil zgornji in kdo spodnji konec babe. Več zanimanja je bilo za zgornjega, ker je imela en zlat zob.

Za zaključek so prišli še **orači,** ki so orali zemljo, da bo dober pridelek, a so se jim pokvarile plužne, ki že nekaj let niso bile v uporabi, saj vsi Dobrepoljci orjejo le še s traktorjem. **Sejalec** je za njimi sejal, voditelj programa pa je za zaključek napovedal, da bo začel zdaj padati toplejši sneg, mrzlo bo pa enako. Zato sem odšel k Ivanu Kralju, kjer so nam postregli s čajem, krofi in suhim mesom, vmes pa smo rekli kakšno o pustnih in drugih običajih.

Slike in besedilo:
JOŽE PRIMC

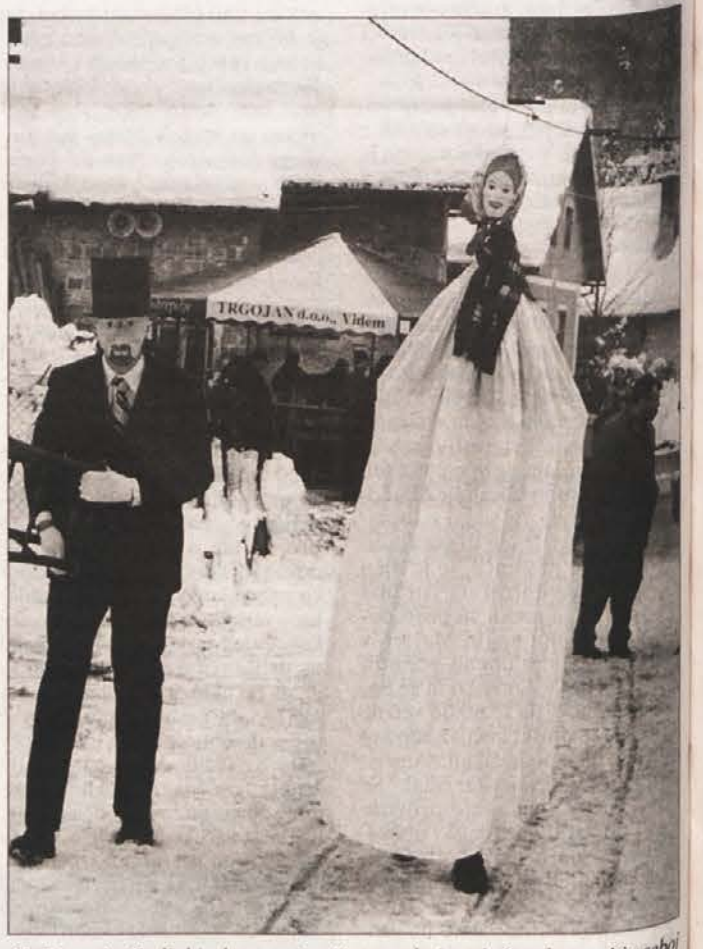

Meri je največja ljubimka v vasi, saj je moral njen oboževalec nositi s seboj stol (nekdaj lestev), da jo je lahko poljubil.

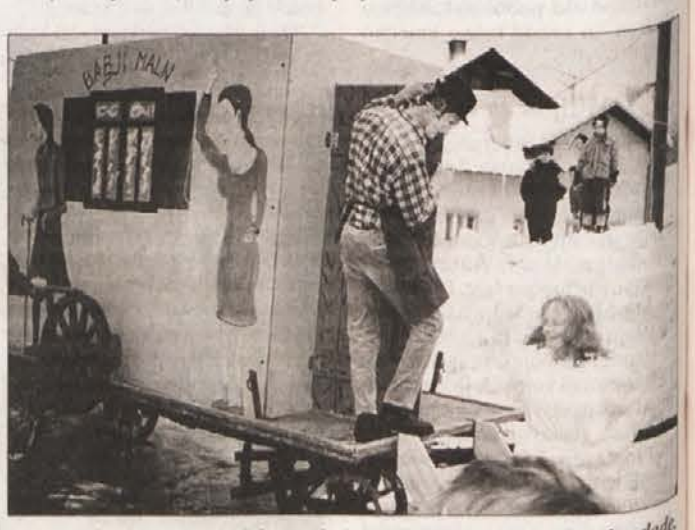

Babji maln - je pridno mlel stare babe (zimo), ven pa so prihajale mlade, če se ni kaj zataknilo.

AMERIŠKI LETALCI POD GORJANCI

Zadnji polet "Megijinih hlačk"

• Zgodba o preživetju, begu in rešitvi letalcev ameriškega bombnika B-24, ki se je 2. aprila 1944 zrušil v okolici Gracarjevega turna pod Gorjanci - Izšla je nova knjiga o vojnem tovarištvu z zavezniškimi letalci

Lani sem 26. junija v našem tedniku objavil daljši zapis z naslovom Rešena življenja - vez prijateljstva. Bilo je tik pred veliko proslavo v belokranjskem Prilozju, kjer so se znova srečali medvojni zavezniki skupnega usodnega boja proti nacifašistom. Zgodba je pripovedovala, kako je Stanko Kušljan na cvetno nedeljo 2. aprila 1944 kot borec 3. bataljona Cankarjeve brigade na položajih nad Gornjo Težko Vodo s svojo strojnico pripomogel, da letalci strmoglavljenega ameriškega bombnika niso prišli v roke Nemcem in domobrancem. Rešili so jih partizani in terenski aktivisti OF ter jih varno pripeljali v bataljonski štab v Podgrad.

Takrat Stanko Kušljan seveda ni vedel, da je bil med rešenimi letalci tudi Joe Maloney, strojničar zrušene leteče trdnjave. Kako sta že usodnega 2. aprila 1944 postala zaveznika, se je pokazalo šele v septembru 1993, ko je rešeni Kanadčan v spremstvu Edija Šelhausa in kanadskega novinarja Raya Zincka obiskal Slovenijo in se srečal tudi s Stankom Kušljanom. Pred dnevi pa mi je prijatelj Kušljan poslal knjigo uglednega in nagrajenega kanadskega radijskega novinarja. Ray E. Zinck, izkušeni reporter iz mesta Yarmouth v kanadski Novi Scotii, znan po svojih zapisih s poklicnega dela v Afriki, na visoki Arktiki, pod Atlantskim oceanom in v Evropi, kjer je doživel tudi vojno v Bosni in na Hrvaškem, je opisal življenjsko zgodbo sorojaka Josepha Maloneya.

Zinck podaja v knjigi Maloneyevo zgodbo, ki se zdi na hipe skoraj kot neverjetno doživljanje mladega Kanadčana med drugo svetovno vojno. Bil je repni strelec v bombniku B-24 in 415. letalske eskadrilje, ki je imela v okviru 464. bombniške skupine sedež v južni Italiji. S pomočjo Marjana Moškona, urednika novomeške televizije, sem iz posameznih poglavij zanimive knjige iz agnleščine razbral precej podrobnosti, ki jih v lanskem zapisu le ni bilo mogoče zvedeti do vseh podrobnosti.

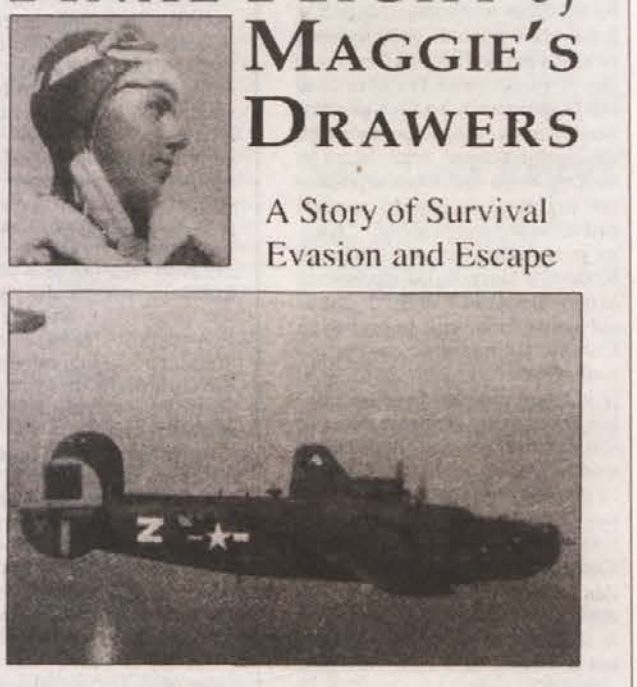

NASLOVNA STRAN - Naslovnica nove knjige o zavezništvu: zgoraj mladi letalec Joe Maloney spomladi 1944, spodaj: trdnjava B-24 iz 464. bombne skupine med poletom v akcijo.

MEGIJINA RISBA - Del posadke bombnika B-24, preden je bil Joe Maloney dodeljen v to enoto. Desno zgoraj: Megijina risba, veselje in upanje mladih letalcev...

Ameriške leteče trdnjave so v noči na 2. april 1944 bombardirale nacistične vojaške tovarne pri avstrijskem mestu Steyr. Ena izmed njih je bila pri tem zadeta in je pri vračanju v Italijo počasi zaostajala. Na Dolenjskem sta se za njo zapodila nemška lovca z letališča v Cerkljah in jo sestrelila. Posadka se je rešila s padali in pristala za nemško-domobranskimi linijami tik nad Novim mestom. Do sem je bilo v lanskem zapisu vse točno povedano, popraviti pa moram podatek, ki ga zdaj Ray E. Zinck podaja z vso natančnostjo.

V našem tedniku sem omenil, da je vojni dopisnik Newbold Noyas ml. v časniku Washington Star kasneje poročal, da "...Mary ni imela sreče in je izginila iz vračajoče se formacije bombnikov..." Toda letalo, v katerem je bil tudi strojničar Joe Maloney, je nosilo ljubkovalno ime "Megijine spodnje hlačke". Znano je, da so letalci svoja zračna plovila radi krstili po svoje. Fotografija Maloneyevega letala pokaže, da je bil njihov bombnik resnično krščen z malce nenavadnim, a za vojaško življenje zelo razumljivim imenom in z risbo, ki jo potrjuje posnetek letala.

Kanadčan Ray E. Zinck zna pisati in pripovedovati. Tu le nekaj naslovov poglavij iz njegove knjige: Srebrna krila - Lahek mir - V srcu teme - Gladiatorji neba - Cvetna nedelja - Nebo se ruši - V akciji - Cena svobode. V knjigi med drugim opisuje moč in organizacijo Titove osvobodilne vojske, sega v medvojne razmere na sosednjem Hrvaškem, opisuje nemške in druge okupacijske sile na Balkanu in še marsikaj, omenja med drugim tudi vzgojo ameriških vojnih letalcev in napore takega šolanja. Pripoveduje, kako so v Nemčiji ravnali z ujetimi letalci, ki so se rešili s padali. SS-ovci so jih za vratove obešali na mesarske kavlje, da so se zadušili z lastno krvjo, ki jim je zalila pljuča.

Človek je ljubo vznemirjen, ko se v knjigi srečuje z dolenjskimi imeni. Tako lahko beremo v njej podatek, da je "...Podgrad 700 let stara vasica, ki ima 2 ducata hiš in 80 prebivalcev...". Piše, da je bil v "Mrasevem" četrti bataljon brigade. Dolenjska je bila zasedena z Nemci in belo gardo, ki je sodelovala z nacisti. Tu sta med drugimi imeni Jurna vas in Orehek "blizu Bele krajine". Srečamo še "Marka Planica" (verjetno Planinca) pa Fracisko Sparovec. Dolnji Maharovec je v knjigi "Mazasoveck", Črnomelj pa se v angleščini spremeni v "Ceremolji". Knjiga pove, da sega Gracarjev Turn v leto 1328, leta 1944 "pa je bil zaseden z družino graščaka Schoepla, prijatelja partizanov..."

V knjigi je precej fotografij. V njej lahko vidimo podgrajsko cerkev in župnišče, partizane na pohodu, Joeja Maloneya ob vodnjaku v Podgradu (v jeseni 1993) pa poglede na Tolsti Vrh, sliko z domačini Gornje Težke Vode, prav tako iz septembra 1993, več podob Podgrada z okolico, skupino kanadskih obiskovalcev pod novomeškim Kapitljem in še in še. No, včasih je avtor malo pomešal južno in severno stran Gorjancev, česar mu seveda ni mogoče zameriti. Na 104. strani knjige najdemo klic "Polenta, polenta!" kot vabilo k zajtrku v Podgradu. Partizan-domačin, prevajalec iz Podgrada, ki je nekoč delal v ZDA, je zdaj napisan kot "Tileajev - Janez Ambrozič"... Pravilno pa je avtor knjige predstavil slovenski kozolec: točno tako je po slovensko zapisan, v prevodu pa je to "hayrack".

"Knjiga je plastično in realno napisana," sodi o novem delu Edi Šelhaus, ki povzema sodbe prijateljev iz Ljubljane. Je eno izmed boljših del med kakimi 8 slovenskimi knjigami, ki opisujejo reševanje zavezniških letalcev v naših krajih med zadnjo vojno, meni Edi Šelhaus, pisec znane knjige STOTINKA SREČE, ki jo je izdal leta 1980 pri Založbi Borec.

Nova knjiga Raya E. Zincka je končno tudi eno izmed verjetno bolj redkih slovenskih del v Kanadi, kjer je Zinck takoj prodal nekaj sto izvodov svojega dela. Za Američane in Kanadčane je tudi rešitev enega samega njihovega letalca med zadnjo vojno velik dogodek. Zato ne smemo pozabiti, da so bili v Sloveniji med NOB rešeni 304 zavezniški letalci, kar je ena največjih promocij našega skupnega boja z zavezniki proti nacifašizmu. TONE GOŠNIK

NAŠE KORENINE

Vdovi Marička in Mima

Vse skupaj je pravzaprav nenavadno: na pustno nedeljo popoldne se v belokranjski Dragomlji vasi pogovarjamo o angleški ladji Titanic, ki je potonila v hladne valove Atlantika davnega aprila 1912. Tistega leta se je rodila tudi Marička Zugelj, ena od mojih sogovornic. Pa beseda o nesrečni ladji ni stekla zaradi filmske uspešnice z istim imenom, ki je nedavno pretresla svet, pač pa zato, ker se je verjetno prav na pustni čas pred sedeminosemdesetimi leti iz te vasi odpravljal na pot Petricev Tone, Maričkin oče. Prepotoval je velik del Evrope vse do pristanišča, od koder so naši izseljenci ponavadi odpluli preko oceana. Pa je bila ladja Titanic že polna in počakati je moral na drugo. Tako je usoda Petricevi Marički - rodila se je le nekaj mesecev prej - rešila očeta.

Tudi Kočevarjeva Mima, v katere kuhinji je tekel tisti nedeljski pogovor, ima izseljensko zgodbo. Njen oče Jože Stariha je tudi iskal srečo onkraj oceana, pa ga je v rudniku kmalu zasulo. Sicer so ga rešili, a ostal je invaliden. Iz Amerike se je vrnil šele v 6začetku šestdesetih let in je kmalu zatem umrl. Mima je od Maričke sicer dvanajst let mlajša, vendar imata vseeno precej stičnih točk: obe sta rojeni Dragomeljčanki, obe sta ostali tudi po poroki na svojem domu in obe sta že dolgo vdovi. Poglavitno pa je predvsem, da sta vseskozi dobri sosedi in prijateljici.

Pustimo torej izseljenske zgodbe, ki bi jih našli, takih z žalostnim in takih s srečnim koncem, domala pod vsako belokranjsko streho, in spregovorimo raje o njunem odraščanju v tej dokaj edinstveni belokranjski vasi. Ena od njenih posebnosti je že to, da se domala vsakdo, ki prvič pride v vas, v njej najmanj enkrat zgubi. Saj vas ni tako velika, je pa raztegnjena po rahli vzpetini in ima toliko razpotij, da tujca hitro zmedejo. Druga posebnost te vasi so kozolci. V vasi seveda prevladujejo kmečka gospodarstva, a pazljivemu opazovalcu ne more uiti, da tem gospodarstvom manjkajo kozolci, ki so tako značilni za ta del Slovenije. Saj ne da bi nanje dragomeljski kmetje pozabili ali da bi zanje zmanjkalo prostora, toda večino jih bomo našli postavljene v gruči na vrhu vzpetine nad vasjo. Tu gori - kraju pravijo domačini Škinc - očitno pogosto pihajo sušni vetrovi in sem so po zdravi kmečki logiki gospodarji postavili svoje kozolce. Tako so hitreje in bolje posušili pridelke s polj in travnikov.

To, kako pridelati čimveč in čim hitreje, je bila tudi glavna skrb Tičetove Bare in Kavčeve Reze, kakor so po domače rekli Maričkini in Mimini materi. Obe sta imeli svoja moška večidel v Ameriki in pomagati sta si morali z otroki. Pri Petric ali po domače Tičetovih je bilo pet deklet. Ko je Marička vzela za moža Žugljevega Matijo, je prišla k hiši tudi moška roka. A le do julija 1942. Takrat so Matijo pograbili Italijani, ravno na mlačvi v Dobravicah je bilo to, in ga odpeljali v koncentracijsko taborišče na Rab. Marički sta ostala dva otroka, tretji pa je bil takrat na poti. No, Matija je potem z rabsko brigado jeseni triinštiridesetega prišel nazaj v Slovenijo, bil nekaj časa doma, potem pa se spet pridružil partizanom in pri njih ostal do konca vojne. Zdaj je Marička že deset let vdova. Z Matijem sta imela pet otrok: štiri fante in eno dekle. Njun najmlajši sin Jože je doma gospodar, Marička pa ima zdaj tudi sedem vnukov in enega pravnuka.

Mima se spominja poletij na Škincu, ko je v latah dozorelo žito in se je cela vas ravnala k mlačvi. Dneve in noči je bilo živo okoli skednjev, dokler ni bilo vse žito pospravljeno. Marsikaj bi lahko povedali ti ponosni skednji na Škincu: o tem, kako so mladi tukaj trli lan, lupili debelačo, kakor Belokranjci pravijo ličkanju koruze, peli, plesali in se veselili ob igranju domačih godcev. Pa je veselje kmalu onemelo. Prišla je druga svetovna vojna. Tukaj na Škincu so se vaščani zbirali na partizanskih mitingih, kajti odpor proti okupatorju je postajal vse močnejši. V tem odporu so sodelovala tudi vaška dekleta. Negovale so ranjence in stražile vas pred vsiljivci. Z lesenega stolpa sredi vasi so prežale na Italijae iz Metlike ali belogardistične patrulje iz bližnjega Suhorja in s tolčenjem po pločevini glasno opozarjale moške, naj se umaknejo pred nevarnostjo. Bele so partizani novembra dvainštiridesetega s Suhorja pregnali, februarja naslednje leto pa se je trinajst dragomeljskih fantov naveličalo igrati skrivalnice z Italijani in so odšli v partizane. Konec vojne jih je dočakalo dvanajst. Miminega brata Jožeta pa ni bilo. Komaj en mesec potem, ko je odšel od doma, ga je pri Starem Logu raztrgala Italijanska granata.

Čas prekriva sledi in briše spominee. Kmalu ne bo več moč razložiti dogodkov, kakršen je bil tisti pred leti. V gozdičku blizu vasi - Na gomilah se pravi kraju - so lastniki grabili listje, pa se je izpod grabelj zvalila ročna bomba. Mlajši so začudeno gledali, od kod zdaj to, starejši pa so se spomnili: tukaj se je skrival partizanski ranjenec Ivan Koželj iz Metlike. Nekoč so okolico preiskovali Italijani, pa so ga domačini na vrat in na nos spravili na varno. Takrat je bombo verjetno skril med skale. To je bilo leta dvainštirideset, po več kot pol stoletja pa jo je dobil v roke metliški pirotehnik.

Starihova Mima se je po vojni poročila s Kočevarjevim Martinom iz vasi. Rodila mu je štiri otroke. Martin ji je v začetku devetdesetih umrl, ona pa ima zdaj devet vnukov in en avto. To slednje je za naše razmere tudi zanimivost, kajti prav tako vajeno kot srp in motiko Kočevarjeva Mima že od sredine šestdesetih let v rokah suče volan. Ta njena spretnost je rešila prenekaterega sovaščana ali živinče, saj je bil avtomobil na vasi dolgo redkost in Mima je morala dostikrat z njim, ne glede na uro dneva, v zdravstveni dom ali na veterinarsko postajo po pomoč.

TONE JAKŠE

NAŠA PRADAVNINA

Ajdovska jama pri Nemški vasi

Že paleolitski ljudje so ob pokopu umrlih opravljali posebne obrede. Z najdišč po svetu so znane redke najdbe najstarejših posamičnih grobov, pa tudi skupinskih grobnic, v katerih so bili poleg okostij različni predmeti, na primer nakit, orodje in orožje, ki so jih umrlemu verjetno pridali zato, da bi mu omogočili nadaljevanje življenja v onostranstvu.

O načinu pokopa v mlajši kameni in bakreni dobi na Slovenskem pred izkopavanji v Ajdovski jami pri Nemški vasi nismo imeli skoraj nobenih podatkov. Izjema so bili skeletni ostanki desetih ljudi, najdeni skupaj z živalskimi kostmi in keramiko v stranskem rovu Tominčeve jame, ki je sestavni del Škocjanskih jam. Te najdbe govorijo o jamski nekropoli, ki pa žal časovno ni jasno opredeljena. Po mnenju nekaterih raziskovalcev sodi celo v bakreno dobo. Sicer pa smo iz mlajše kamene in bakrene dobe poznali le ostanke posamičnih delov človeških okostij in nekaj drugih najdb, ki naj bi izvirale iz planih grobov pri Zagorju ob Savi. Šele po odkritju, da so Ajdovsko jamo uporabljali tudi kot nekropolo, smo Slovenci dobili prvo tovrstno najdišče, ki ga časovno uvrščamo v prehod iz mlajše kamene v bakreno dobo.

Ajdovska ali Kartuševa jama leži na skrajnem vzhodu Dolenjskega gričevja nedaleč proč od naselja Nemška vasi pri Krškem. Jama ima podkvasto obliko in dva vhoda in je na strmem pobočju nad kraškim poljem, imenovanim Kartušev dol. Za levim vhodom se širi 10 m dolg in kakih 5 m širok levi hodnik, ki se na koncu razdeli v dva stranska rova. Približno 6 m dolg in 5-8 m širok zvezni rov ga povezuje z osrednjo dvorano, katere premer znaša 15-17 m. Iz te dvorane pridemo po 20 m dolgem desnem hodniku zopet na plano, prav tako v strmem pobočju.

V jami je že leta 1884 kopal Jernej Pečnik, pomembni slovenski starinoslovec samouk. Kot spomin na ta dogodek je še danes na eni od jamskih sten ohranjen njegov podpis. Številne kosti jamskega medveda, ki so jih iz jame prinašali naključni obiskovalci, so pred drugo svetovno vojno spodbudile Srečka Brodarja, da je tam sondiral in pri tem odkril izjemno pomembne neolitske in eneolitske najdbe. Sledov paleolitskega človeka - danes vemo, da je tudi živel v jami - mu takrat še ni uspelo dokazati.

Arheologi so najprej domnevali, da je jama služila samo za občasno pribežališče, kar pa so ponovna izkopavanja ovrgla. Odkrili so 5 kulturnih horizontov iz različnih obdobij, od neolitika do srednjega veka. Ugotovili so, da je ob koncu neolitika in na začetku eneolitika, nekako v drugi polovici 5. tisočletja pr.n.š., jama služila za zadnje počivališče takratnih ljudi. Antropologi so lahko po ostankih okostij določili 29 ljudi, od tega 6 moških, 7 žensk in 16 otrok.

Zares skrbnemu in potrpežljivemu delu arheologv se moramo zahvaliti, da lahko danes vsaj v grobem rekonstruiramo, kaj se je dogajalo v Ajdovski jami. Pogrebci so umrle preprosto položili na jamska tla in jih ogradili z vencem kamnov ali pa so jih položili na sam vhod stranskega rova. Trupla so nato strohnela in razpadla. Pokojni so obdržali osebne predmete, ženske nakit (zapestnice, obeske, ogrlice), moški pa orožje (kamnite sekire in puščice). Kot popotnico so umrlim pridali kuhane jedi. O pogrebnih pojedinah in obredih pričajo posode z žitom, živalske kosti in kurišča, ki so jih odkrili v bližini skeletnih ostankov. Prav zaradi omenjenih najdb so nekateri raziskovalci prepričani, da so se obredi odvijali tudi ob zgolj ritualnih obiskih jame, da je bila torej nekakšno svetišče. Prazgodovinski človek je ob takih priložnostih daroval jedi, skuhane iz kosov mesa nedoraslih domačih in divjih živali ter ječmena, pšenice, graha in boba.

ANTON VELUŠČEK

• Založba Modrijan iz Ljubljane pripravlja obsežno knjigo Zakladi tisočletij, zgodovina Slovenije od neandertalcev do Slovanov, v kateri bo v obliki 113 zgodb s kar največjo verodostojnostjo predstavljena naša najstarejša zgodovina. Knjiga bo izšla v marcu in bo obsegala 432 strani z več kot 700 slikami. Za pokušnjo objavljamo eno izmed zgodb z naslovom Ajdovska jama pri Nemški vasi (pri Krškem).

PRVA MONOGRAFIJA KOČEVSKE

Učbenik in hkrati leposlovno delo

Kot življensko delo, ki je dozorevajoč z vedno novimi spoznanji, odkritji, izjušnjami in znanjem, čakalo na svojo uresničitev domala 35 let, je mag. Janez Černač koncem lanskega leta v samozaložni izdal knjigo "Kočevska - gozdnata in skrivnostna dežela". Gre za prvo monografijo Kočevske v besedi in sliki, za katero je prof. dr. Marijan Kotar zaradi avtorjevega strokovnega pristopa in pretanjenega občutka za umetnost dejal, da je učbenik in hkrati leposlovno delo.

Mag. Janez Černač je prišel na Kočevsko pred 35 leti, in če se danes ozre nazaj, je pravzaprav že takrat v njem, čeprav se tega še ni zavedal, vzniknila želja, da bi to deželo prostranih gozdov, ki jo je tako vzljubil, predstavil tudi drugim. V vsakodnevnem stiku z naravo je nanjo gledal z očmi strokovnjaka - gozdarja in ekologa, obenem pa je izkoristil vsak prosti trenutek, da je na platno s čopičem ali s fotografskim aparatom v roki ujel prenekateri neponovljiv trenutek v naravi. Tako si je tudi ustvaril bogat arhiv fotografij, in ko se je po upokojitvi pred štirimi leti odločil, da bo ob pisanju magistrske naloge v začetku 80-ih let sprejeto odločitev, da bo napisal knjigo o Kočevski, končno tudi uresničil, je prav zato mislil, da bo imel lahko delo. Vendar ni bilo tako. "Oblikovanje teksta je bil lažji del, čeprav sem moral predhodno ogromno prebrati in preštudirati," pravi. Še dodatno pa je v zadnjih dveh letih moral narediti nekaj tisoč posnetkov, da je danes na skoraj 200 fotografijah v knjigi Kočevska predstavljena v vsej svoji pestrosti motivov in barv v vseh letnih časih.

V letu 1981 je končal magisterij z nalogo "Življenje kočevske krajine in njena negovalna raba". Vanjo je vgradil vsa svoja dotedanja spoznanja in izkušnje, ki si jih je pridobil v dolgih letih življenja in dela na Kočevskem. Naloga, ki je bila v svojem prvem delu izrazito strokovna, v drugem pa pisana v bolj poljudnem jeziku za promocijo Kočevske, mu je zato močno olajšala začetek pisanja monografije. Pa vendar je tudi "prevajanje strokovnega v poljudni jezik" terjalo svoj čas, saj se je izkazalo, kot pravi Černač, za precej bolj zahtevo delo, kot se morda zdi. Če si je zato morda nekoč še poočital, da knjige ni začel pisati že prej, je po štirih letih napornega dela ugotovil, da mu je zaradi zastavljenega koncepta dela, ki celostno, v besedi in sliki predstavlja Kočevsko zgodovino, sedanje razmere in vizijo razvoja, ob službi ne bi uspelo nikoli napisati.

"Kočevska si zasluži svojo monografijo, ki naj bi tudi prispevala k novi podobi te naše dežele. V njenem osrčju so se dogajale mnoge epopeje - boja, narave, nacionalnosti in državnosti, zmot in smrti. Pred nami pa mora biti trajnostni razvoj! To je razvoj ob ohranjanju narave," je zapisal ob predstavitvi knjige. Skozinjo se kot rdeča nit vleče vizija razvoja

mag. Janez Černač

Kočevske, ki pa mu služi tudi kot podlaga za njegovo sedanje delo podžupana kočevske občine.

V upanju, da mu bo povrnila vsaj delček vloženega truda in denarja, je Černač po letu in pol iskanja primerne založbe najel posojilo in knjigo izdal v samozaložbi. Tako je končno zagledala luč sveta v nakladi 1000 izvodov oktobra lani v Tiskarni Novo mesto. V razmeroma kratkem času mu je, predvsem po zaslugi prednovoletnega časa, ob pomoči vseh družinskih članov, žene, hčere in sina, ki so ga tudi sicer vzpodbujali pri pisanju, uspelo prodati približno polovico naklade. "Knjiga je uporabna za predstavljanje Kočevske kjerkoli, od strokovnih krogov doma in v tujini do predstavljanja turistom," je prepričan Černač. To ji namreč omogočajo tudi ob koncu knjige - le to, ki jo je kot svoj avtorski prvenec oblikoval Černačev sin Samo, sicer še študent arhitekture - v nemščini in angleščini objavljeni dovolj obširni povzetki. Podoživeti pa bi moral Černačevo predstavitev Kočevske, ki je po besedah prof. dr. Kotarja "na umetniški način podana znanost", vsak, ki mu je vsaj malo pri srcu ta košček "gozdnate in skrivnostne" slovenske dežele, kot je Černač že v naslovu knjige opisal Kočevsko.

MOJCA LESKOVŠEK-SVETE

KUP NESREČE SREDI VASI

Zrušena (in pozabljena) šola na Selih

Deželni šolski svet v Ljubljani je že leta 1898 sklenil, da se za vasi Sela pri Hinjah, Vrh in Visejec lahko ustanovi šola na Visejcu, če se zagotovi primerna šolska soba in stanovanje za učitelja. Ker tema zahtevama ni bilo ustreženo, so otroci iz teh vasi še naprej obiskovali pouk v Hinjah. Predlog za ustanovitev šole za te tri vasi se je spet oživil po končani prvi svetovni vojni. Zanjo sta se vneto zavzemala nadučitelj Anton Pugelj iz Hinj in Tomaž Papež, posestnik s Sel. Šola je bila ustanovljena leta 1919 s sedežem na Selih in je začela delati naslednje leto v stari mežnariji, ki je bila v skrajno zapuščenem stanju. Prvo šolsko leto je bil pouk od 1. januarja do junija 1920, in sicer samo dvakrat na teden. Najnujnejšo opremo je posodila hinjska šola, prva učila in knjige pa so nabavili prebivalci sami.

Na šoli je prvi poučeval Anton Pugelj, 1.9.1920 pa je začela učiti Saša (Aleksandra) Koštial, hči znanega jezikoslovca Ivana Koštiala, kasneje poročena Tavželj. Pred tem je bila na šoli Gabrje pod Gorjanci. Na šoli je ostala do marca 1925, ko je postala vodja šole v Hinjah, kjer je ostala do 1930 leta. Torej je bila učiteljica v teh krajih nad deset let. V Suhi krajini je doživela tudi nesrečen dogodek: konj jo je s kopitom udaril v glavo.

V naštetih vaseh je bilo ob ustanovitvi šole 68 domačij, 65 davkoplačevalcev, 352 prebivalcev in okoli 60 šoloobveznikov. Leta 1927 je bila za potrebe šole sklenjena najemna pogodba za hišo, last Franca Papeža. Notranje površine je bilo okoli 80 kvadratnih metrov (učilnica, veža, kuhinja, učiteljevo stanovanje) in zunanje še okoli 150. Šola ni imela svojega vrta, ne svojih površin za telovadbo. Pevskega zbora ni bilo, šolske kuhinje tudi ne, prav tako ni bilo na urniku tujega jezika. Za krajane ni bilo nobenih prireditev. Edina učiteljica na šoli je bila še upraviteljica, učila je dopoldne in popoldne, odgovorna je bila za vse razrede, vodila šolsko dokumentacijo in si tudi sama gospodinjila. To ni bila samo služba, to je bila dobesedna predanost delu. Naj zapišemo še, da šola ni poznala ne elektrike in ne vodovoda. Poznala pa je obrazce, napisane v srbohrvaščini.

Na zahtevo zdravstvene službe je bila šola 1931. leta adaptirana. Predloga, da bi zgradili novo šolo, pa krajevni šolski svet ni mogel uresničiti. Tudi po vojni se to ni zgodilo, zato je šola domovala v tej stavbi vse do ukinitve 1970. leta.

Po odhodu Saše Koštial so do začetka 1942. leta, ko je bil pouk zaradi vojnih razmer ukinjen, poučevale še naslednje učne moči: Vekoslav Pristov, Marjeta Josipina Poznik, Marica Nartnik, Ana Šercelj, Lidija Jenko, Bogomira Škedel, Danica Modic in Jelka Kožuh.

V začetku leta 1940 je Danica Modic za Slovenski šolski muzej v Ljubljani napisala krajše poročilo o zgodovini in delovanju te šole. Odgovorila naj bi tudi na vprašanje, ali je to šolo morebiti obiskovala kakšna pomembna osebnost. Odgovor na to se je glasil: " Znamenitih mož in žena ne morem našteti, pač pa lahko pripomnim, da bi bila lahko znamenita vztrajnost in trud teh ljudi, ki toliko svojih moči darujejo tej borni zemlji, kjer so doma, četudi je njih uspeh, da se komaj preživijo."

Vojna je močno prizadela te kraje. Posledice so bile do skrajnosti povzročena revščina, opustošenja in tragične usode ljudi. Šolsko poslopje je ostalo, toda brez opreme. Po vojni se je pouk začel šele 10. maja 1946, ko sta prišla sem učitelja tečajnika, zakonca Silva in Edvard Uršič, ki je postal tudi upravitelj šole. V šol. letu 1946/47 pa sta jima prišli v pomoč še Pavla Maležič in Mara Drašler. Po štiriletni prekinitvi pouka je bilo največ otrok za prvi in drugi razred; vseh šoloobveznikov pa je bilo tedaj nad 100. Zato je bilo treba začasno pridobiti še učilnico v privatni hiši Janeza Oberstarja. Od leta 1947 pa sta na šoli praviloma poučevali dve učni moči. Po odhodu Uršičevih leta 1951 so na šoli, ki je leta 1963 postala podružnica OŠ Prevole, poučevali do njene ukinitve 1970. leta naslednji pedagoški delavci: Minka Češnjevar, Mira Cvetličič, Olga Kranjc, Olga Verstovšek, Milka Goršič, Anica Tomšič, por. Turk, Milena Verbančič, Tončka Perpar, Iva Škufca, Fanika Škufca, por. Primc, Malči Jarc, Kristina Kralj, Stanko Tomažič in Slavica Štampar.

Šola je s prekinitvijo pouka med vojno delovala 50 let, letos pa se izteka 80 let od njene ustanovitve. Minilo pa je že 100 let, odkar je bilo uradno dovoljeno, da se postavi na noge, pa, žal, do tega tedaj ni prišlo. Mnogim mladim generacijam je omogočila osnovnošolska znanja in temeljne vrednote in spoznanja za življenje in delo. Nemalo njenih absolventov je doseglo tudi zahtevnejše poklice.

Šolska stavba je že nekaj časa zrušena in kot taka žal sredi vasi kot kup nesreče. Zadnjič so ji v 70. letih z zasilno ureditvijo ostrešja poskušali podaljšati življenje mladinske brigade. Lastnica šole (je bila) je novomeška občina, ker je za bivšo lastnico plačevala vzdrževalnino v domu.

Menda je glavna prepreka, da nekdanja šolska stavba ne more dobiti novega lastnika, nedokončana delitvena bilanca med novoustanovljenimi občinami. Nove šole v tem kraju zlepa ne bo. Ob ustanovitvi šole je bilo na Selih 18 učencev, zdaj so samo trije šoloobvezniki.

Nevšečna podrtija pa ne more še naprej opozarjati, da je bila leta nekoč šola. Osnovna šola Prevole pa naj kot dedinja šolskega okoliša šole na Selih poskrbi, da se bo ohranil dostojen in zaslužen spomin nanjo. Obstoječi arhiv bi kazalo obogatiti še z raziskovalno nalogo. Tako bi lahko dodatno pridobili veliko spominskih zapisov in slikovnega gradiva. Takemu koristnemu sodelovanju se prav gotovo ne bi odrekli ne učitelji in ne učenci, ki so to šolsko ustanovo pred desetletji zapustili. Primerno spominsko obeležje o obstoju in poslanstvu te šole pa bi tudi zanamcem javno sporočalo, da je bila nekoč tod doma tudi šola.

JOŽE ŠKUFCA

SPOMIN - Učenci šole na Selih pri Hinjah leta 1962

NOTRANJŠČINA - Pouk v šolskem letu 1965-66

KNJIŽNA POLICA

Umetnost stavbarstva

Priročnik Wilfreda Kocha Umetnost stavbarstva se je uveljavil kot veliko standardno delo o evropskem stavbarstvu od antike do danes, in je kot publikacija, polna dragocenih podatkov, risb in zemljevidov, ki nazorno prikazujejo razvoj evropskih arhitekturnih stilov sakralnega in posvetnega stavbarstva ter razvoja mest, že dolga leta iskana in pogosto uporabljana, ne samo na svojem izvirnem jezikovnem območju, to je na nemško govorečem, ampak tudi v številnih drugih državah. Knjiga je v Nemčiji doživela enaindvajset ponatisov, prevedli pa so jo že tudi v šest jezikov. Tem se je pred kratkim po zaslugi založbe Mladinska knjiga in s prevodom Petra Fistra pridružila še slovenska izdaja.

Slovenski prevod je narejen po zadnji nemški izdaji, ki je v primerjavi s poprejšnjimi še obsežnejša, saj je avtor vsebino in likovno gradivo na novo predelal, posodobil in dopolnil ter dodal še celo poglavje o razvoju mest z več kot 300 risbami. Tako je v knjigi izredno bogato slikovno gradivo, kar 2.800 črno-belih risb in 50 zemljevidov, brez česar si pravzaprav priročnika te vrste ne moremo predstavljati. Avtor tako bralca in uporabnika priročnika z besedo in sliko vodi kronološko od antike do moderne skozi štiri velike tematske sklope: sakralno stavbarstvo, gradovi in palače, meščanske in javne zgradbe ter razvoj mest. Avtor razgrinja zgodovinsko ozadje, ob naštevanju oblikovnih značilnosti posameznih slogovnih obdobij pa razčlenjuje tudi pojme, ki zadevajo arhitekturne pojave in zvrsti. Natančno ne predstavi le palač, vil, cerkva, gradov, utrdb, hiš, mest, predmestij, trgov, ampak tudi sestavine, kot so stebri, kapiteli, loki, oboki, kupole, stolpi, okna, arkade, ornamenti, strehe... Pomembno in nadvse koristno dopolnilo je ilustrirani leksikon z več kot 900 strokovnimi pojmi, ki so v dodanem štirijezičnem glosarju prevedeni v angleščino, francoščino, nemščino in italijanščino.

Gre za knjigo, ki je ne bodo veseli le študentje gradbeništva in arhitekture, ampak še mnogi drugi uporabniki, saj je knjižna novost koristen vir podatkov.

MILAN MARKELJ

Gorništvo

Dandanes se človek zaradi stila življenja, tempa časa, utrujenosti in zasičenosti z vsem vse bolj vrača k naravi kot sproščujočemu okolju. Preko narave pa se seveda vrača tudi k samemu sebi. Hoja v gore kot stik z naravo je privlačna skorajda za vsakega človeka, čeprav vsak zase ve, zakaj to počne ali ne. Tako je na slovenskem knjižnem trgu od začetka februarja dobrodošlo novo delo dr. Toneta Strojina z naslovom Gorništvo, ki jo je izdala založba Tuma iz Ljubljane.

Knjigo so posvetili 140-letniki rojstva dr. Henrika Tume, znamenitega planinca, ki je leta 1930 spisal podobno delo Pomen in razvoj alpinizma. Strojinovo delo nadaljuje Tumovo planinsko misel na svoj način in predvsem s pogledom današnjega gornika. Kot pravi Tone Škarja, Strojinova knjiga Tumovo le ponovno ovrednoti z življenjem in dosežki sedanjega časa ter jih povzdigne na raven modernega, bolj množičnega gorništva in v športnem smislu mnogo zahtevnejšega alpinizma, ki sta še vedno izraz najbolj pristnega razmerja med človekom in naravo. Gorništvo je 250 strani obsegajoča knjiga, ki opredeljuje vseslovenski pojav hoje v gore predvsem s teoretično-sociološkega in razmišljujočega vidika in je kot taka nekaj posebnega. Avtor v jasnem slogu razlaga, kaj je gorništvo in njegove kategorije, kakšna so kulturna, sociološka in prostorska izhodišča pojava gorništva, dotakne se zgodovinskih pojavov in izvora, kjer govori o vrednotah in likih znamenitih slovenskih gornikov, preide na družbeni pomen v smislu turizma in športa ter zaključi z odnosom človeka do narave, ki se zlijeta v eno v doživljanju gora. Kot pravi dr. France Sevšek je delo zasnovano kot enciklopedija gorništva.

Prav gotovo živimo v deželi, ki ji dajejo gore in vzponi nanje del tradicije in kulture. Čeprav avtor knjige pravi, da "vsakdo nosi svojo resnico o gorništvu v sebi", pa je gotovo tudi res, da neko skupno prinaša tudi njegova knjiga. Velja jo spoznati.

LIDIJA MURN

Skozi obdobja

S knjigo humoreske in satir pisateljice Nade Gaborovič začenja Dolenjska založba svoje novo poslovno leto. Prejšnji mesec je izdala njeno knjigo Skozi obdobja. Začeti leto z dobršno mero šaljivosti in dobre volje, pretkane s posmešnicami in z zabavljicami, ki postavljajo na pranger neumnosti in napake ljudi, ni slaba domislica. Med drugim obeta, da se založba navzlic težavam, v katerih je slovensko založništvo, ne misli podati ali umakniti. Vedro razpoloženje v domači založbi med drugim še pove, da gleda na svet in razpoloženje predvsem s svetle strani. S pomočjo sedmih pokroviteljev, tokrat predvsem štajerskih, je bila rojena nova knjiga.

Nada Gaborovič, upokojena profesorica slovenskega jezika in književnosti v Mariboru, že desetletja živi s knjigo in za knjige. Za njo so dolga leta vzgojnega pedagoškega dela, v katerih je nenehno odstirala mladim zavese, za katerimi so še praznine. Nikoli ni ločevala "ženske" in "moške" literature, čeprav so bili časi, ko so bili učni načrti krivični in skopi do žensk ustvarjalk. Njeno vzgojno geslo je bilo: sam moraš dati največ, kar je mogoče, tudi tisto, česar ni v programih za srednje šole. Verjela in ustvarjala je v duhu resnice: literatura je ali pa je ni. Z veseljem se spominja profesorskih časov, saj se ji je posrečilo vzgojiti med dijaki ljubezen do knjig in samostojno presojajoče bralce. Bila je učiteljica tudi bodočim kritikom in literatom, predvsem pa je kot pisateljica uveljavila žensko enakopravnost v širokem razponu kulturnih dejavnosti.

Med leti 1960 in 1991 je napisala in izdala ali pa je bilo objavljenih v knjižni obliki ali revijah, v časopisju in na radiu 15 romanov, 5 radijskih iger, 291 daljših ali krajših proz (novel, črtic, humoresk, zapisov, premišljevanj in pod. tekstov). Napisala je nad 400 raznih ocen in mnenj, njena dela so prevajali v tuje jezike, tudi sama je bila prevajalka in sodelavka v raznih kulturnih manifestacijah.

Zdaj je pisateljica v knjigi Skozi obdobja zbrala 43 humoresk in satir, uvrščenih v tri poglavja z naslovi Materin jezik, Pisateljstvo in Čas, naš sodnik. Besedila so podoba našega pravkar minulega ali še potekajočega nehanja in ustvarjanja, polna sočnih domislic, primerjav in razmišljanj, vedno pa zabeljena z jedko pšico neželjivega ironičnega posmeha šibkostim, domišljavosti, nadutosti ter spodrsljajem, ki pletejo niti usode posameznikom. Odlika jezika Nade Gaborovič je prikupna tekoča berljivost in nevsiljivo vabilo, da se s pisateljico sprehodimo mimo oseb, med katerimi bomo prej ali slej prepoznali tudi kak znan obraz iz naše neposredne soseščine. Skratka, prikupno in lahkotno branje, ki nas zabava in hkrati modri.

Knjigi, ki ima 240 strani, je naslovnico oblikoval Stane Jagodič, natisnila pa jo je Tiskarna Novo mesto.

TONE GOŠNIK

MLADI DOPISNIK

NAJ SE PREDSTAVIM

Sem Gašper Kramar. Na svet sem prijokal pred 11 leti. Čeprav je bil marec, je bil topel dan. Starša sta me bila vesela, malo manj pa brat Klemen. Že po enem letu sem moral med tuje ljudi, v vrtec. S sedmimi leti sem vstopil v šolo. Več sem moral govoriti, spoznal sem nove prijatelje. Poznate me kot mirnega sošolca, a doma sem drugačen. Nisem tako priden, saj le redkokdaj pomagam staršem. Sobo pospravim le ob sobotah. Najraje se usedem in gledam TV, včasih tudi berem ali delam projekte na računalniku. Če je lepo vreme, grem ven. Rad poslušam glasbo in gledam dirke formule 1. Po naravi sem skrivnosten, saj o svojih težavah nerad govorim. Kadar sem žalosten, se zaprem v svojo sobo. Pavček pravi, da je vsak človek zase svet in tudi jaz sem takšen.

GAŠPER KRAMAR. 5.b
OŠ Mirna Peč

V MAŠKARAH

Včeraj je bil pust. Za pusta se ljudje našemimo in smo lahko, kar si kdo poželi. Nekateri se maskirajo v kraljice, kralje, metulje, Pike Nogavičke, nekateri pa celo v čarovnice. Jaz sem bila Herkul, Rok je bil Robin Hood, Tomaž je bil metulj, Denis pa Olio. Obiskali smo naše sosede, jim zaželeli srečo v novem letu in obilno letino. Odpeljali smo se tudi k babici in stricu Marjanu. Našega obiska sta se zelo razveselila. Nagradila sta naju s krofi. Pust naj bi v deželo prinesel ključ od pomladi. Letos je nekoliko drugače, saj smo v tem času dobili veliko snega. Pa tudi tako je prav, saj lahko uživamo na snegu, ker imamo sedaj počitnice.

BARBI ŠTIH, 3. r.
OŠ Krmelj

Valentinovo

Valentinovo praznujemo 14. februarja. Slišal sem zgodbo, da je nekoč živel župnik, ki mu je bilo ime Valentin. Skrivaj je poročal pare, ki so jim domači prepovedali poroko. OD takrat je ta dan praznik zaljubljenih. Pri nas smo ta praznik začeli praznovati šele pred nekaj leti. Pregovor pravi, da Valentin da ključ od korenin. Na ta dan se mora obrezati vsaj eno trto v vinogradu. Sedaj pa valentinovo praznujejo bolj mladi in zaljubljeni. Podarjajo si razna darila v obliki srčkov. Tudi v šoli smo včasih izdelovali darila za očka in mamico. Tudi letos bom izdelal kakšno darilce. Valentinovo je tudi zame lep praznik, saj je to praznik vseh zaljubljencev. Še bolj se ga bom veselil, ko bom starejši in zaljubljen.

MIHA PROGAR, 5. b
OŠ Mirna Peč

ČEMU SI NA SVETU?

Na svetu si, da opazuješ rast drevesa, rast drobne travnate bilke.
Vzljubiš malo marjetico in zvedavo, sonca željno sončnico.
Poslušaš pesem ptice, topotanje konja, se igraš s sončnimi žarki in prisluhneš pesmi dežnih kapljic.
Veseliš se ob sreči prijatelja, jočeš z njim. Na svetu si, da se naučič ljubiti.

TANJA MURN, 7. c
Novinarski krožek OŠ Žužemberk

Kaj je kultura?

- Kultura mi pomeni, da smo prijazni med seboj, da med poukom ne žvečimo žvečilnega gumija, da pomagamo starejšim in jih pozdravljamo. Kulturni dan mi veliko pomeni. (Lea Udovč, 3.r.)
- Kultura je, da se znaš zahvaliti, da se lepo obnašaš, da spoštujemo očeta, mamo, vse učitelje, starejše, da lepo govorimo, da znamo pravilno ravnati z denarjem. (Maja Šušteršič, 3.r.)
- Kultura mi pomeni lepo vedenje, obnašanje. (Filip Gačnik, 3.r.)
- Kultura je, da ubogamo starše, pozdravljamo starejše ljudi, se pozdravljamo med seboj. (Gašper Udovč, 3.r.)
- Kultura je, da redno obiskuješ knjižnico, da ne nagajaš, da se ne potepaš, da pomagaš starim ljudem. (Ana Vučinić, 3.r.)
- Kultura mi pomeni, da se lepo vedem na raznih predstavah, prireditvah, v šoli, doma. (Kristjan Kafol, 4.r.)

Učenci 3. in 4. r. PB
OŠ Šmihel Novo mesto

NARAVOSLOVNI DAN

V četrtek, 11. februarja, smo imeli učenci 7.r. naravoslovni dan. Namenjen je bil pustu in pustnim jedem. Bili smo razdeljeni v tri skupine in vsaka je imela svoje naloge. Prva je bila v računalnici, kjer je potekalo delo z literaturo. Skenirali so slike, zraven dodali besedila. Ko je bilo vse stiskano, so vse skupaj nalepili na plakat z naslovom Pust, širokih ust! Druga skupina je delala v kuhinji. Tam so bile punce pa tudi nekaj fantov. Imeli so sicer nekaj težav z elektriko, vendar so na koncu spekli prav dobre kvašene flancate in španske vetrnice. Te dobrote so razdelili vsem. Tretja skupina je bila v likovni delavnici. Imela je nalogo, da čimbolj domiselno in natančno okrasi mizo, na kateri bi bile pustne jedi. Vsak je lahko uporabil domišljijo, zamisli in ročne spretnosti. Čeprav smo imeli kar veliko dela, smo se vseeno lahko malo poveselili in pozabavali na račun pusta.

DOMINIKA LUŠIN, 7. b
OŠ dr. Ivan Prijatelj Sodražica

NASTOP NA STUDIU D

Pred mesecem dni nas je presenetilo pismo iz Studia D. Za teden otroka naj bi imeli mladi iz Dolenjske enourne oddaje s prosto vsebino. Ponudbo smo sprejeli z obema rokama in priprave so stekle. Začeli smo izbirati tematike in glasbene lestvice. Nato smo se lotili reklame, ki bi nas predstavljala. Že od začetka nisem štel ur, ki smo jih porabili za branje teksta, kajti za tistih 60 minut je moralo iti vse kot po maslu. Tako je minil zadnji teden. V nedeljo smo šli v studio, poln mikrofonov. Po začetni tremi, ki je minila, kot bi mignil, nas ni bilo moč ustaviti. Brez mentoric, ravnatelja in tudi nas samih nam to ne bi uspelo, zato se v imenu cele ekipe zahvaljujem tistim, ki so nam omogočili zanimivo dogodivščino.

ANDREJ HABAZIN, 7.a
OŠ Šmarjeta

KULTURNI TEDEN

Ob 150. obletnici Prešernove smrti smo na naši šoli in v vrtcu obeležili jubilej s kulturnimi dejavnostmi, ki so potekale kar ves teden. Najmlajši v vrtcu so se v skupinah lotili različnih projektov, obiskali so šolsko knjižnico, Knjižnico Mirana Jarca, skupina Sončkov je pripravila kulturno dopoldne s pisateljico Marjanco Colarič. Skupina Srčkov si je ogledala lutkovno predstavo šolske dramske skupine. Najmlajši so izdelali svojo skupno knjigo. Učenci razredne stopnje so izdelovali maske, v 3. r. so samostojno ustvarjali na temo Prešernovega praznika, v 4. in 5. r. so odšli na Simfonično matinejo v Ljubljano. V petek, 5. februarja, smo imeli učenci od 5. do 8.r. kulturni dan v obliki delavnic. Najboljše izdelke učencev smo predstavili v jedilnici šole. Letošnji kulturni utrip smo nadaljevali takoj po prazniku, ko nam je naša šolska gledališka skupina zaigrala igro Velikaška novost. Teden kulture smo zaključili v četrtek, ko so si učenci predmetne stopnje v Ljubljani ogledali opero Prodana nevesta.

Učenci literarno-novinarskega krožka
OŠ Vavta vas

SNEŽENI MOŽ IN ŽENA - 12. februarja so na OŠ Loka Črnomelj naredili zanimivo skulpturo. Učenci likovnega krožka so jo naredili v dopoldanskem času. S snegom so poskušali prikazati valentinovo in začetek počitnic. Žal sta sneženi mož in žena zaradi vandalizma neznanih ljudi ostala brez glave že prvo skupno noč. Šlo je za celodnevno delo z mrzlim snegom. Skupaj z mentorjem Urošem Strugarjem so bili zadovoljni s kipom. Učenci OŠ Loka Črnomelj

ŽELIM SI

da nikoli več ne bi bilo vojne na svetu. Morali bi preprečiti izdelavo drog, cigaret in alkohola. Zelo si želim, da bi reveži dobili denar. Nočem prepirov v družini. Hočem, da bi se imeli vsi radi in da se ne bi tepli. Orožje bi morali nehati delati. Ljudje, ki sekajo drevesa, bi morali to nehati. Na svetu naj bo čim manj bolezni, zastrupitev in virusov, ki jih zdravniki ne znajo zatreti. Nobeden si ne želi, da bi zemlja razpadla in tudi, jaz si tega ne želim. Želim si, da ne bi onesnaževali sveta.

JAKA ZAGODE, 4. c
OŠ Brežice

Snežna kepa

Po našem snegu spet šumi,
saj snežna kepa se vali.
Vijuga v desno, zdaj v levo
pa še malo proti bregu.
Zdaj v dolino pridrvi,
že na cesti se stali.
Snežen kepe zdaj več ni,
v lužo brž se spremeni.

KATJA KOLMAN
Novinarski krožek OŠ Artiče

STRAH ME JE...

- zvečer, ko grem spat in začne grmeti. (Anja Koželj)
- ko pišemo kontrolno nalogo. (Boštjan Kapš)
- ponoči, še bolj, kadar zmanjka elektrike. (Klemen Dolinar)
- živali: lisic, mačke, psa. Strah me je bilo, ko sem šla do Goletovih, zaradi lisic. (Katja Jenič)
- ko gledam grozljive filme, ko grmi in se noči. (Simona Šobar)
- bilo, ko grem po mleko. Sosedova Darja me je namreč hotela prestrašiti in se je narobe oblekla jopič. (Rok Ravbar)
- teme in kadar sem sam doma. (Marjan Becele)
- kadar gledam grozljivke, tulijo volkovi in kadar pada toča. (Mitja Blatnik)

Učenci 4. r.
OŠ Birčna vas Novo mesto

ŠOLSKO GLEDALIŠČE

V soboto, 13. februarja, je v kulturnem domu v Straži gostovalo šolsko gledališče OŠ Vavta vas. Učenci osmih razredov so odigrali igro Velikaška norost, delo Jeana Variota. Številni pari oči so bili uprti v oder. Nagajiva melodija, delo Tomaža Zorka, je izza kulisja priklicala sobarico (Simono Tavčar). Sledil je niz komičnih situacij, povezanih z uspehom mame (Sanja Rajlič) dveh deklet (Vesna Maksimovič in Tea Urbančič). Na obisk pride tudi markiz (Urška Počrvina), igrata pa še raznašalec (Matej Turk) n pomočnik (Jaka Može). Predstave je bilo konec, kot bi mignil. Burni aplavz je povedal, da so se mladi igralci in drugi ustvarjalci dobro odrezali. Spregovorila je tudi Jana Zorko, ki je poskrbela za scenarij in režijo. Pod njenim vodstvom se obetata še dve premieri do konca šolskega leta.

AJDA ŽORKO
OŠ Vavta vas

PUSTNA

Oh, ta grdi januar,
kdaj prišel bo februar?
Med počitnicami bomo vsi veseli,
pusta bomo praznovali.
Pa se bomo našemili
in lepo pesmico zapeli.
Ko bo noč prišla, bo konec rajanja.
Vsi bomo domov odšli,
lepo bomo sanjali,
v sanjah slastne krofe jedli.

MARIJA ŽUPAN, 3. b
OŠ Metlika

Naš kulturni dan

V torek, 2. februarja, nas je obiskalo družinsko gledališče Kolenc iz Vač. Ta družina se že dolgo ukvarja z mentorstvom in moram priznati, da je res odlična. Glavne nastopajoče so tri sestre: Mojca (23 let), Špelca (20 let) in Janika (15 let). Najprej so se predstavile učencem višje stopnje. Dekleta so pokazala vrsto svojih talentov in s tem navdušile občinstvo. Poleg recitiranja Prešernovih, Pavčkovih, Župančičevih in drugih pesmi so nam zaigrale tudi na klavir, se zavrtele v ritmu pesmi Franka Sinatre in zaigrale odlomke Molièrovih Skapinovih zvijač. Kolenčevi so s sabo prinesli tudi teste. Po predstavi smo se lotili preverjanja spomina. Medtem pa so na vrsto prišli učenci nižje stopnje. Učenci višje stopnje smo se pomerili tudi v kvizu. V bistvu smo reševali križanke. Prvo mesto so zasedli učenci 4. a razreda. Kulturni dan je bil zelo poučen pa tudi zabaven, tako da se učenci še česa podobnega zagotovo ne bi branili.

IDA SREBRNJAK, 8. r.
OŠ Brusnice

DRAGI MATJAŽ!

Raga bi ti povedala, da tvoja brada raste zelo počasi. Slovenci potrebujemo nekoga, ki bi vladal narodu. Zato te prosim, da bi se čimprej zbudil. Ker je naša ljuba Slovenija že skoraj uničena, te rotim, da se zbudiš in narediš malo reda.

ALEKSANDRA POTOČAR, 5.b
OŠ Bršljin Novo mesto

URŠKA BREZ POVODNEGA MOŽA

V disku klepetamo in kar naenkrat jo zagledam. Dolge, vitke noge, nasmejan obraz, na katerem so prav lepo izoblikovane ustnice, izza katerih se svetijo lepi beli zobje. Potiho zažvižgam. Približam se ji, jo pozdravim in prosim za ples. Začudeno me pogleda in se vzvišeno obrne stran. Skomignem z rameni in se potolažim s tem, da je prevzetna. Potem sem jo videl, ko je plesala z nekim "dilerjem". Čez mesec dni, ko smo bili zopet v disku, pa je skoraj nisem prepoznal. Bila je vsa zanemarjena, s cigareto v roki in še zadeta od mamil. Če ne bi srečala tistega "dilerja", si verjetno ne bi tako uničila življenja.

RUDI BREGAR, 7. r.
OŠ Šentjanž

SNEG, SNEG, SNEG

Sneg, sneg, sneg, danes je pobelil breg.
Vsi veselo na sani, naj veselje zdaj živi.
A ceste vse so zametane, avto komaj se kam zgane.
Živali hrane ne dobe, saj vse pod snegom je.
Veje švigajo z dreves, kot da je to kakšen ples.
Ko veja snega ne zdrži, brž vse po tleh zleti.
Pločniki so zametani, pešec, hitro se kam zgani,
da ves moker zdaj ne boš, da boš danes snegu kos.
Ptice hitro zdaj nahrani, hitro hitro, daj, se zgani!

NAŠTJA BREZAR, 5. b
OŠ Bršljin

DOGODEK S POČITNIC

Zgodilo se je v torek, na pustni dan. Na ta dan sem se pripravljala že teden prej. Našemila sem se v klovna z baloni. Na glavi sem imela masko z rdečo lasuljo. Hlače so bile zelene s črnimi pikami, karirasta srajca je bila očkova. Polepšala sem se s črtasto kravato in belimi rokavicami, na vrvici pa je plapolalo veliko pisanih balonov. Odpravila sem se na Blanco, a ker prijateljice niso prišle, sem šla nato od hiše do hiše. Povsod sem zapela kakšno klovnovo pesem in vsi so bili zelo veseli ter me obdarili s krofi. Upam, da je letošnji pust premagal zimo in da bo kmalu prišla pomlad.

BLAŽKA PREBEJŠEK, 3. r.
OŠ Blanca

ZALOKARJEVI DNEVI V ŠMARJETI - Skupina učencev, ki je na kulturnem dnevu raziskovala in proučevala dosegljivo gradivo o življenju in delu Janeza Zalokarja, doma z Vinice, pisatelja prve knjige o umnem kmetijstvu in gospodarjenju na Slovenskem. Zbrano gradivo bo učencem služilo za pripravo Zakolarjevih dnevov, ki jih bodo prvič praznovali. (Katarina in Helena iz novinarskega krožka OŠ Šmarjeta)

VEČER S SNEŽAKOM MARTINOM - V skupini Medvedki v vrtcu v Leskovcu pri Krškem smo imeli zimski večer s snežakom Martinom. Prebrali smo zgodbico Snežaki v vrtcu, potem pa so starši in otroci izdelovali snežake. Nastala je lepa zbirka snežakov. Otroci in snežaki pa so si na koncu zaželeli, da bi zima še dolgo trajala. (Martina in Luška Arh, VVE Leskovec pri Krškem)

S STARŠI IZDELUJEMO IGRAČE - Otroci imajo potrebo po svobodni igri, v kateri raziskujejo igralne možnosti raznih predmetov. Starši otrokovo igro bogatijo z različnimi materiali, ki jih podarijo vrtcu. Vabilu na delavnico v Vrtcu Žužemberk so se odzvali v velikem številu. Starši so izrezovali, lepili, brusili, lakirali, risali, barvali. Ob zaključku delavnice je bilo izdelanih kar šest pripomočkov, pri katerih si bodo otroci pridobivali različna spoznanja s področja matematike. Prav razvijanje matematičnih predstav in pojmov smo si namreč izbrali za prednostno nalogo. Dar lesne industrije Novoles iz Straže so bila didaktična sredstva. Zahvaljujem se v imenu otrok, saj imajo prav oni poseben občutek ob tem, da je igrača narejena prav zanje. (Olga Longar, Vrtec Žužemberk)

NASTOP ŽE PO DVEH DNEH - Da so Semičani zelo muzikalični, ni nobena skrivnost. Vendar se jim je kljub temu nedavno posrečil pravi mali podvig. Ko so v semiški zdravstveni postaji predali namenu aparate, ki so jih kupili s pomočjo dobrodelne prireditve "Okrog srca vince brca", je nastopil tudi petčlanski ansambel. To ne bi bilo nič nenavadenga, če ga ne bi ustanovili šele dva dni pred nastopom, tako da mu niso uspeli dati niti imena. Glavni "krivec", da so se zbrali Andrej Plut (harmonika), Helena Konda (klarinet), Bruno Konda (trobenta), Simon Bucik (sintetizator) in Matic Ivanovič (saksofon) (na gotografiji od leve proti desni), je bil semiška "deklica za vse" Slavko Plut. In še zanimivost: mame vseh mladih glasbenikov razen Ivanoviča so zaposlene v semiški zdravstveni postaji. (Foto: M. B.-J.)

Ljubezen v najstniških letih

"Ko se boš naučil, pospravi še sobo," nam vedno "težijo" starši. Mi, zaljubljeni najstniki, pa se sploh ne moremo spraviti h knjigi. Učence višje stopnje sva povprašali, kaj naredijo, če jim je neko dekle ali fant všeč. Odgovori so:

- Opazujem ga, se mu približujem, svoji najboljši prijateljici povem in jo prosim, da mu to pove.
- Dala bi mu leksikon in se sukala okoli njega.
- Od njene prijateljice bi izvedel ime in telefonsko številko, nato bi jo poklical in vprašal, če bi hodila z menoj.
- Povem mu, da mi je všeč.
- Gledam jo in počasi navezujem stike z njo.
- Privlačim ga tako, da nosim seksi obleke.
- Najprej ugotovim, če sem tudi jaz njemu všeč, nato naredim prvo potezo.
- Pišem mu romantična pisma.

LUCIJA NOVŠAK IN KATJA VIDIC
Novinarski krožek
OŠ Sava Kladnika, Sevnica

MLADI DOPISNIK

TELEVIZIJSKI SPORED

Televizija si pridržuje pravico do morebitnih sprememb sporedov!

ČETRTEK, 4.III.

SLOVENIJA 1

7.40 - 1.29 Teletekst
7.30 Vremenska panorama
9.30 Tedenski izbor
Pod klobukom
10.20 Risanka
10.35 Zgodbe iz šoljke
11.05 Tedenski izbor
Službeni vhod, 8/11
11.55 Živali na filmskem platnu, serija, 4/6
12.25 Življenje slovenskih vasi, 4/7
13.00 Poročila
14.30 Tedenski izbor
Zoom
16.00 Osmi dan
16.30 Slovenski utrinki
17.00 Tedi
17.40 Glejte, kako rastejo
18.00 Obzornik
18.10 Modro
18.40 Sledi
19.15 Risanka
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.05 Tednik
21.00 TV poper
21.40 Turistična oddaja
22.00 Odmevi, kultura, šport
22.50 (Ne)znani oder
23.20 Afrika ali na svoji deželi, predstava SSG Trst

SOVENIJA 2

9.00 Vremenska panorama - 10.30 Tedenski izbor: Angel, varuh moj, naniz., 18/22; 11.20 Ekstremne avanture; 11.50 Rdeče in črno, franc. nadalj., 2/4 - 12.40 Svet poroča - 13.10 Euronews - 15.00 Materin dvorec, franc. film - 16.30 Eurogol - 17.30 Po Sloveniji - 18.05 Zla kri, nem. nadalj., 1/4 - 19.00 Kolo sreče - 19.30 Videoring - 20.00 Ekstremne avanture - 20.30 Filmski triki - 21.00 Ples na ulici, angl. glas.-dok. oddaja - 22.00 Pesem za Evropo, amer. film - 23.35 Alica, evrop. kult. magazin

KANAL A

7.30 Risanka - 8.00 Mork in Mindy, naniz. - 8.30 Bradyjevi, hum. naniz. - 9.00 Žlahta, naniz. - 9.30 Želite, prosim, hum. naniz. - 10.00 Maria Mercedes, ponov. - 11.00 Mannix, nadalj. - 12.00 Odklop - 13.30 Oprah show - 14.30 Brooklynski most, naniz. - 15.00 Miza za pet - 16.00 Oprah show - 16.50 Bravo Maestro - 17.00 Maria Mercedes, nadalj. - 18.00 Korak za korakom, naniz. - 18.30 Princ z Bel Aira, naniz. - 19.00 Tretji kamen od sonca, naniz. - 19.30 Skrita kamera - 20.00 Klub samskih žensk, film - 21.50 Kvantni skok, naniz. - 22.40 Vročica noči, naniz. - 23.30 Mali bogovi, naniz. - 0.15 Dannyjeve zvezde

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani - 16.45 Najspot - 17.40 Zgodovina avtomobilizma - 18.00 Kmetijski nasveti - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Videoboom 40 - 21.00 Novice - 21.15 Rezerviran čas - 21.30 Smo dobri gospodarji?

HTV 1

7.40 Tv spored - 7.55 Poročila - 8.00 Dobro jutro - 10.00 Poročila - 10.05 Izobraževalni program - 12.00 Poročila - 12.35 New York (serija) - 13.05 Esmeralda (serija) - 13.55 Dok. oddaja - 14.25 Pol ure za kulturo - 14.55 Izobraževalni program - 15.25 Program za mladino - 17.00 Hrvaška danes - 17.50 Govorimo o zdravju - 18.35 Kolo sreče - 19.10 Risanka - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.10 Dora 99 - 22.15 Opazovalnica - 22.45 Ljudje smo - 23.35 Nočna straža: Nikita (serija); Čudežni svet Paula McKenne; Benjamin (franc. film); Sedmi element in filmska klapa

HTV 2

14.40 TV spored - 15.00 Dober dan - 17.10 Prizma - 18.05 Hugo, tv igra - 18.30 Televizija o televiziji - 19.00 Županijska panorama - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.10 Kviz - 20.25 Roseanne (hum. serija) - 21.05 Policijski pes (amer. film) - 22.50 Oddelek za umore (serija) - 23.35 Fatamorgana

SOBOTA, 6.III.

SLOVENIJA 1

7.05 - 2.57 Teletekst
8.00 Oddaja za otroke
Zgodbe iz šoljke
8.30 Nesrečniki, risana naniz.
8.55 Otroška oddaja
9.20 Don Kihot, naniz., 24/39
9.45 Tedenski izbor
Športni kviz
11.35 Seinfeld, amer. naniz., 8/24
12.00 Tednik
12.50 Dobrodošli doma
13.00 Poročila
13.40 Tedenski izbor
Turistična oddaja
13.50 Duhovni utrip
14.20 Polnočni klub
15.30 Zgodba o Jackie, amer. film, 1/3
17.00 Pomp
18.00 Obzornik
18.10 Na vrtu
18.35 Ozare
18.40 Velike romance 20. stoletja, 20/26
19.15 Risanka
19.30 Dnevnik, vreme, šport
19.55 Utrip
20.15 TV genij
21.15 Rolada
21.50 Živali na filmskem platnu, serija, 5/6
22.30 Poročila, šport
23.00 Četica modrih, angl. naniz., 4/7
23.30 Ples na glasbo časa, angl. nadalj., 1/4
1.10 Nova nočna mora Wesa Čravna, amer. film

SLOVENIJA 2

9.25 Nostalgija z Beatniki - 10.25 Šport: Smuk (m); 11.55 SVSL (ž); 12.30 Športni portret; 13.00 Košarka NBA; 13.30 Teniški magazin; 13.55 Košarka NBA; 15.25 Atletika; 16.25 Rokomet (m); 18.00 Nogomet - 19.30 Videoring - 20.00 Traviata, opera - 22.20 Cik cak - 22.50 Sobotna noč

KANAL A

8.00 Risanka - 9.30 Nimaš pojma, naniz. - 10.00 Nora hiša, naniz. - 10.30 Cooperjeva druščina - 11.00 Alf - 11.30 Tomov show, naniz. - 12.00 Zmenkarije - 12.30 Bravo maestro - 13.00 Lepotica in zver - 14.00 Kotalkarji na barikadah, film - 16.00 Odtujena srca, film - 18.00 Odklop - 19.00 Profesionalci, naniz. - 20.00 Zmenkarije - 20.30 Sanjska prihodnost, dok. oddaja - 21.00 Psi faktor - 22.00 Marijini ljubimci, film - 23.50 Vražja novinarja, naniz. - 0.40 Klub Avenija

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani - 17.00 Videoboom 40 - 18.00 Kako biti zdrav in zmagovati - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Iz združenja LTV - 20.30 Za zdravo srce - 20.40 Nas poznate? - 21.00 Novice - 21.15 Od sobote do sobote - 21.30 Videotop

HTV 1

8.00 Tv spored - 8.15 Poročila - 8.20 Program za mladino - 12.00 Poročila - 12.20 Hrvaška spominska knjiga - 12.35 Kmetijski nasveti - 13.10 Osvobodite mojega sina (ital. film) - 14.50 Risanka - 15.10 Čudežni svet Paula McKenne - 15.45 Briljanten - 16.45 Škotski dvorci (serija) - 17.15 Meje (serija) - 17.50 Mount Royal (serija) - 18.45 Princ Valiant (ris. serija) - 19.10 V začetku je bila Beseda - 19.30 Dnevnik, vreme, šport - 20.10 Dora 99 - 22.15 Opazovalnica - 23.45 Nočna straža: Film; Frasier (serija); Groteska (film)

HTV 2

11.00 Tv koledar - 11.10 Črno-belo v barvi - 12.40 Theatron: Don Carlos - 16.10 Rdeči gusar (film) - 17.50 Vrnitev v divjino (dok. serija) - 18.20 Dokumentarna oddaja - 19.20 Risanka - 19.30 Dnevnik, šport, vreme - 20.10 Film po izboru - 22.20 Duh deževnega gozda (dok. film) - 0.00 Svet zabave

NEDELJA, 7.III.

SLOVENIJA 1

7.05 - 0.30 Teletekst
8.00 Živžav
Risanke
9.15 Telerime
9.20 Zares divje živali
9.50 Ozare
9.55 Nedeljska maša
11.00 Gospodarji živali, franc. dok. serija, 9/13
11.30 Obzorje duha
12.00 Ljudje in zemlja
13.00 Poročila
13.25 Pomagajmo si
14.00 Tedenski izbor
TV genij
15.00 Rolada
15.30 TV poper
16.10 Utrinki z Marjanco
17.00 Po domače
18.00 Obzornik
18.10 Slovenski magazin
18.40 Življenje slovenskih vasi, 5/7
19.15 Risanka
19.20 Žrebanje lota
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.00 Zoom
21.35 Večerni gost
22.30 Poročila, šport
22.55 Nekoč smo bili v maju

SLOVENIJA 2

8.00 Vremenska panorama - 10.25 SVSL (m) - 11.30 Nemški film - 12.45 Pripravljeni, oddaja o slov. vojski - 13.45 Afrika ali na svoji zemlji, predstava SSL Trst - 15.55 Evrogol - 16.55 Atletika - 17.55 Rokomet - 19.30 Videoring - 20.00 Rdeče in črno, franc. nadalj., 3/4 - 20.55 Zgodba o Nehurju in Gandiju, angl. dok. serija, 3/4 - 21.50 Šport v nedeljo - 22.35 Murphy Brown, amer. naniz., 2/26 - 23.05 Spremljevalka, italij. film

KANAL A

8.00 Risanka - 9.30 Nimaš pojma - 10.00 Nora hiša - 10.30 Cooperjeva druščina - 11.00 Alf - 11.30 Tomov show, hum. naniz. - 12.00 Sanjam o Jeannie - 12.30 Stilski izziv - 13.00 Lepotica in zver, naniz. - 14.00 Tišina, film - 15.50 Ferris Bueller, hum. naniz. - 16.30 Družinske zadeve - 17.00 Klub Avenija - 17.30 Princ z Bel Aira, hum. naniz. - 18.00 Zaznamovani, naniz. - 19.00 Kung fu, naniz. - 20.00 Streljaj in ubij, film - 22.00 Stilski izziv - 22.40 Strasti Ayn Rand, film - 0.00 Nema priča, naniz.

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani - 17.00 Posnetek dogodka - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Kako biti zdrav in zmagovati - 20.30 Smo dobri gospodarji? - 20.40 Nas poznate? - 21.00 Novice - 21.15 Od sobote do sobote - 21.30 Kmetijski razgledi

PONEDELJEK, 8.III.

SLOVENIJA 1

7.40 - 1.20 Teletekst
7.30 Vremenska panorama
9.30 Tedenski izbor
Potepinček, češ. naniz., 2/7
9.35 Lahkih nog na okrog
10.20 Dober večer
11.10 Na vrtu
11.35 Velike romance 20. stol, angl. dok. serija, 20/26
12.00 Slovenski magazin
12.30 Utrip
12.45 Zrcalo tedna
13.00 Poročila
13.15 Slepi potniki, nem. ris. film
15.40 Večerni gost
16.30 Dober dan, Koroška
17.00 Radovedni Taček
17.20 Zares divje živali
17.45 Volkovi, čarovnice in velikani, risanka
18.00 Obzornik
18.10 Recept za zdravo življenje
19.00 Žrebanje 3 x 3 plus 6
19.15 Risanka
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.05 Komisar Rex, naniz., 8/18
21.00 Dosje
22.00 Odmevi, kultura, šport
22.50 Dosje, pogovor

SLOVENIJA 2

9.00 Vremenska panorama - 10.00 Tedenski izbor: Sobotna noč; 12.00 Pravila igre, dan. nadalj., 3/6; 12.25 Simpsonovi, naniz., 2/50; 12.50 Osnove znanstvene fantastike, dok. serija., 2/4; 13.40 Dinastija Nehru - Gandi, dok. serija, 3/4 - 15.25 Življenje na robu, amer. film - 17.00 Pripravljeni, oddaja o slov. vojski - 17.30 Po Sloveniji - 18.05 Sestre, nadalj., 7/24 - 19.00 Jasno in glasno - 20.00 Gospodarska panorama - 21.00 Studo City - 22.30 Zvezde Hollywooda, dok. serija - 23.00 Brane Rončel izza odra

KANAL A

7.30 Risanka - 8.00 Mork in Mindy, naniz. - 8.30 Bradyjevi, naniz. - 9.00 Žlahta - 9.30 'Alo, 'alo, naniz. - 10.00 Maria Mercedes, nadalj. - 11.00 Mannix, nadalj. - 12.00 Dannyjeve zvezde - 13.30 Oprah show - 14.30 Brooklynski most, naniz. - 15.00 Miza za pet, nadalj. - 16.00 Oprah show - 17.00 Kraljica src, nadalj. - 18.00 Korak za korakom, naniz. - 18.30 Princ z Bel Aira, naniz. - 19.00 Tretji kamen od sonca - 19.30 Skrita kamera - 20.00 Simpatije, nadalj. - 21.00 Njuna zadnja priložnost, film - 22.40 'Alo, 'alo, hum. naniz. - 23.15 Ned in Stacey, naniz. - 23.45 Mali bogovi, naniz. - 0.30 Dannyjeve zvezde

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani - 17.00 Posnetek dogodka - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Zgodovina avtomobilizma - 20.25 Šport - 20.40 Nas poznate? - 21.00 Novice - 21.30 Iz združenja LTV

TOREK, 9.III.

SLOVENIJA 1

7.40 - 2.00 Teletekst
8.00 Vremenska panorama
9.30 Tedenski izbor
Radovedni Taček
10.00 Car nevidnosti, angl. naniz., 1/6
10.25 Recept za zdravo življenje
11.15 Utrinek z Marjanco
12.10 Komisar Rex, naniz., 8/18
13.00 Poročila
13.15 Vremenska panorama
14.00 Dosje
16.30 Prisluhnimo tišini
17.00 Sprehodi v naravo
17.20 Dobri duh iz Avstralije, nadalj., 9/13
18.00 Obzornik
18.10 National Geographic, dok. serija, 6/6
19.15 Risanka
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.05 Župnik ne samo za deset tednov, angl. naniz., 1/20
21.00 TV konferenca
22.00 Odmevi, kultura, šport
22.50 Sodnik in deklica, nem. drama
0.20 Jack Kerouac, angl. dok. oddaja

SLOVENIJA 2

9.00 Vremenska panorama - 10.30 Tedenski izbor: Sestre, nadalj., 7/34; 11.15 Gospodarska panorama; 12.10 Cik cak; 12.40 Studio City; 14.10 Jasno in glasno - 15.05 Euronews - 15.30 Zvezde Hollywooda, dok. serija - 16.00 Zgodba o Jackie, amer. film, 1/3 - 17.30 Po Sloveniji - 18.00 Steenfortovi, nadalj., 4/6 - 19.00 Lingo - 19.30 Videoring - 20.00 Šport: Košarka, skoki - 21.40 Vesoljski popotniki, amer. dok. oddaja. - 22.30 Peščeni grad, slov. film - 0.05 Svet poroča

KANAL A

7.30 Risanka - 8.00 Mork in Mindy, naniz. - 8.30 Bradyjevi, naniz. - 9.00 Žlahta, naniz. - 9.30 Žalo, žalo, naniz. - 10.00 Kraljica src, nadalj. - 11.00 Mannix - 12.00 Klub Avenija - 12.30 Kuharska oddaja - 13.30 Oprah show - 14.30 Brooklynski most, naniz. - 15.00 Miza za pet - 16.00 Oprah show - 17.00 Kraljica src, nadalj. - 18.00 Korak za korakom - 18.30 Princ z Bel Aira - 19.00 Tretji kamen od sonca - 19.30 Zmenkarije - 20.00 Odklop - 21.00 Sodni dan, film - 23.00 'Alo, 'alo, hum. naniz. - 23.15 Ned in Stacey, hum. naniz. - 23.45 Mali bogovi, naniz.

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani - 17.00 Risanka - 18.00 Šport - 18.30 Za zdravo srce - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Plačanci (film) - 21.35 Novice - 21.50 Rezerviran čas

SREDA, 10.III.

SLOVENIJA 1

7.40 - 1.45 Teletekst
8.00 Vremenska panorama
9.30 Tedenski izbor
Sprehodi v naravo
9.50 Dobri duh iz Avstralije, avstral. nadalj., 9/13
10.30 National Geographic, serija, 6/6
11.15 TV konferenca
12.05 Župnik ne samo za deset tednov, angl. naniz., 1/20
13.00 Poročila
13.25 Tedenski izbor
Obzorje duha
13.55 Ljudje in zemlja
14.45 Jack Kerouac, angl. dok. oddaja
15.35 Pomp
16.30 Mozaik
17.00 Male sive celice
18.00 Obzornik
18.10 Službeni vhod, 9/11
19.15 Risanka
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.05 Sedmi pečat: Frančišek, italij.-angl. film
22.15 Odmevi, kultura, šport
23.05 Osmi dan
23.35 Rihter, Enigma, 1. del

SLOVENIJA 2

9.00 Vremenska panorama - 10.25 Steenfortovi, franc. nadalj., 4/6 - 11.25 Vesoljski popotnik, amer. dok. oddaja - 12.15 Športni dokumentarec - 13.10 Euronews - 16.00 Kolega, amer. film - 17.30 Po Sloveniji - 18.05 Angel, varuh moj, naniz., 19/22 - 19.00 Kolo sreče - 19.30 Videoring - 20.00 Montserrat Saballe in Marti Kaballe, 1. del - 20.50 Ženski izlet, angl. film

KANAL A

7.30 Risanka - 8.00 Mork in Mindy - 8.30 Bradyjevi, naniz. - 9.00 Žlahta, naniz. - 9.30 'Alo, 'alo, naniz. - 10.00 Kraljica src, nadalj. - 11.00 Mannix, nadalj. - 12.00 Dannyjeve zvezde - 13.30 Oprah show - 14.30 Brooklynski most, naniz. - 15.00 Miza za pet - 16.00 Oprah show - 17.00 Kraljica src, nadalj. - 18.00 Korak za korakom - 18.30 Princ z Bel Aira - 19.00 Vsi županovi možje, naniz. - 19.30 Skrita kamera - 20.00 Porotnik, film - 21.40 Zamenjani ob rojstvu, nadalj. - 22.30 'Alo, 'alo, hum. naniz. - 23.00 Ned in Stacey, naniz. - 23.30 Mali bogovi, naniz. - 0.30 Danyjeve zvezde

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani - 17.00 Plačanci, film - 18.25 Smo dobri gospodarji? - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Najspot - 21.00 Novice - 21.30 Za zdravo srce - 21.45 Zgodovina avtomobilizma

RADIO SRAKA 94,6 MHz

PETEK, 5.III.

SLOVENIJA 1

7.40 - 1.30 Teletekst
7.30 Vremenska panorama
9.30 Tedenski izbor
Glejte, kako rastejo
9.40 Tedi
10.20 Risanka
10.30 Ljubezenska glasba, franc. drama, 1/3
12.05 Modro
12.30 Sledi
13.00 Poročila
14.40 Po domače
15.30 Zborovska glasba
16.00 (Ne)znani oder
16.30 Mostovi
17.00 Lahkih nog na okrog
18.00 Obzornik
18.10 Dober večer
19.15 Risanka
19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.00 Zrcalo tedna
20.15 Športni kviz
21.30 Seinfeld, amer. naniz., 8/22
22.00 Odmevi, kultura, šport
22.50 Polnočni klub
0.00 Koncert kitarista Massima Scattolina

SLOVENIJA 2

9.00 Vremenska panorama - 9.40 Zla kri, nem. naniz. - 10.30 Tolminci, predstava SSL trst - 19.30 Dnevnik, vreme, šport
20.05 Sedmi pečat: Frančišek, italij.-angl. film
22.15 Odmevi, kultura, šport
23.05 Osmi dan
23.35 Rihter, Enigma, 1. del

SLOVENIJA 2

9.00 Vremenska panorama - 10.25 Steenfortovi, franc. nadalj., 4/6 - 11.25 Vesoljski popotnik, amer. dok. oddaja - 12.15 Športni dokumentarec - 13.10 Euronews - 16.00 Kolega, amer. film - 17.30 Po Sloveniji - 18.05 Angel, varuh moj, naniz., 19/22 - 19.00 Kolo sreče - 19.30 Videoring - 20.00 Montserrat Saballe in Marti Kaballe, 1. del - 20.50 Ženski izlet, angl. film

KANAL A

7.30 Risanka - 8.00 Mork in Mindy - 8.30 Bradyjevi, naniz. - 9.00 Žlahta, naniz. - 9.30 'Alo, 'alo, naniz. - 10.00 Kraljica src, nadalj. - 11.00 Mannix, nadalj. - 12.00 Dannyjeve zvezde - 13.30 Oprah show - 14.30 Brooklynski most, naniz. - 15.00 Miza za pet - 16.00 Oprah show - 17.00 Kraljica src, nadalj. - 18.00 Korak za korakom - 18.30 Princ z Bel Aira - 19.00 Vsi županovi možje, naniz. - 19.30 Skrita kamera - 20.00 Porotnik, film - 21.40 Zamenjani ob rojstvu, nadalj. - 22.30 'Alo, 'alo, hum. naniz. - 23.00 Ned in Stacey, naniz. - 23.30 Mali bogovi, naniz. - 0.30 Danyjeve zvezde

VAŠ KANAL

13.40 Videostrani - 17.00 Plačanci, film - 18.25 Smo dobri gospodarji? - 19.00 Novice - 19.30 24 ur - 20.00 Najspot - 21.00 Novice - 21.30 Za zdravo srce - 21.45 Zgodovina avtomobilizma

RADIO SRAKA 94,6 MHz

DOLENJSKI LIST STUDIO

DESET DOMAČIH

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju **lestvice Studia D** in **Dolenjskega lista** dodelil nagrado **Bogdanu Staniščiu ml., Milana Majcna 4, Novo mesto.** Nagrajencu čestitamo! Lestvica, ki je na sporedu vsak ponedeljek ob 16.10 (ponovitev pa je ob torkih o polnoči), je ta teden takšna:

1. (2) Drobno mi pisemce – **ansambel Korenine**
2. (1) Ne bom te več prosil – **ansambel Slapovi**
3. (5) Dohodnina – **ansambel Jožeta Kuplenka in Dolenjci**
4. (3) Pastirče mlado – **ansambel Vasovalci**
5. (8) Domovina me kliče – **ansambel Petovio**
6. (4) Ob 40-letnici – **Trio Frančič**
7. (7) Moj jasmin – **ansambel Jasmin**
8. (6) Na stranskem tiru – **Trio Pavleta Malnariča s Šentviškimi fanti**
9. (-) Od Litije do Čateža – **ansambel Litijski odmev**
10. (9) Mačkoni – **ansambel Mačkoni**

Predlog: Fant od fare – **ansambel Franca Miheliča**

KUPON ŠT. 9

Glasujem za: _____

Moj naslov: _____

_____

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 8000 Novo mesto

NAGRADNA KRIŽANKA 9

DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST	POIZVEDOVANJE, ZBIRANJE PODATKOV ZA DOLOČEN NAMEN	LAHEK JUŽNOAMERIŠKI LES	POLET	KEMIČNI ELEMENT IZ SKUPINE LANTANOIDOV (Ce)	FILOZOFSKI NAUK EPIKURA	ZA POLTON ZNIŽANI D (CIS)	IZRAELSKA LUKA
VRSTNI RED ČRK KAKŠNE PISAVE							
OBLIŽ							
REDOVNICA IZ REDA SV. KLARE / PODROČJE							
>						POKRAJINA V SREDNJI ITALIJI (FIRENCE)	NAŠ TURISTIČNI OBMORSKI KRAJ

AVTOR: JOŽE UDIR	MIRUJOČI DEL ELEKTRIČNEGA STROJA	LEDENIŠKA GROBLJA	OČE / PREBIVALEC NA OTOKU				VLAKNO IZ INDIJSKE KONOPLJE				
VONJ PO ZAŽGANEM, ZASMOJENEM						SMER V MODERNI UMETNOSTI (OPTIČNA UMETNOST)	(ZEMELJSKI) TEČAJ	ANGL. MOŠKO IME / TRAVNATA RAVAN V ŠPANIJI			
ITALALIJAN. KOMIK (1898-1967)				(BARVNI) OMAZ							
MOJZESOV BRAT				ZAVAROVALNA LISTINA / SESANJE							
TEČAJ PRI KOLESU				NEKD. PORT. PREDSEDNIK (DIKTATOR) / JAP. MISELNA IGRA							
PERZIJSKI POLOSEL							NEMŠKA POPEVKARICA				
ZGODNOST							SULTANAT V ARABIJI				

NAGRADE V LESKOVEC IN NOVO MESTO

Žreb je izmed reševalcev 7. nagradne križanke izbral **Marijo Serne** in **Heleno Frankovič iz Leskovca** ter **Pavlo Lužar iz Novega mesta**. Sernetovi je pripadla denarna nagrada, Frankovičeva in Lužarjeva pa bosta za nagrado prejeli knjigo. Nagrajenkam čestitamo.

Rešite današnjo križanko in jo pošljite najkasneje do 15. marca na naslov: **Dolenjski list, Glavni trg 24, p.p. 212, 8001 Novo mesto**, s pripisom **"križanka 9"**. Ovojnico brez poštne znamke lahko oddate v nabiralnik pri vhodu v stavbo uredništva v Novem mestu.

REŠITEV 7. KRIŽANKE

Pravilna rešitev 7. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: SPLAVEK, KRESALO, RENEGAT, SIMONA, OPAS, NAL, ŠKANT, TATRE, PANDUR, VITO, ASKARIDA, IT, RTA, ANALIZA, TORI, GLISER, ARAK, ITEM.

OHRANIMO KOSTANJEVE GOZDOVE

ZAČENJA SE SEČNA SEZONA!

V skrbi za bodočnost naših kostanjevih gozdov, čimprej poskrbite za posek bolnih dreves! S tem boste ozdravili Vaš gozd, les prodali TANIN-u iz Sevnice in pri tem tudi zaslužili. Če sami nimate možnosti poseka, Vam to napravijo oni.

Vse informacije dobite v tovarni v Sevnici in po telefonu 0608-41044 in 41349.

Se priporoča Vaš **Tanin**

IMP LIVAR, d.d.
IVANČNA GORICA

SMO PERSPEKTIVNA DRUŽBA IN NAJVEČJA LIVARNA V DRŽAVI SLOVENIJI S PROIZVODNJO 28.000 T ULITKOV, KI ZASLEDUJE NASLEDNJE CILJE:

- Postati ena izmed največjih livarn v srednjevzhodni Evropi,
- dosegati produktivnost na zaposlenega na nivoju sredine evropske lestvice,
- doseči okolju prijazno proizvodnjo in certifikat po standardu 14000,
- omogočati svojim zaposlenim trdno socialno varnost in izboljšanje delovnih pogojev,
- stalno izboljševati kvaliteto izdelkov in storitev s stalnim izobraževanjem in usposabljanjem zaposlenih.

RAZPISUJEMO 14 KADROVSKIH ŠTIPENDIJ ZA ŠOLSKO LETO 1999/2000 ZA ŠOLANJE NA TRILETNI POKLICNI KOVINARSKI ŠOLI ZA POKLIC

OBLIKOVALEC KOVIN, in sicer:

4 ŠTIPENDIJE - PROIZVODNI CENTER IVANČNA GORICA
10 ŠTIPENDIJ - PROIZVODNI CENTER ČRNOMELJ

NUDIMO:
- solidne kadrovske štipendije
- povrnitev potnih stroškov
- plačilo zdravniškega pregleda
- šolsko prakso in počitniško delo poleti
- redno zaposlitev po končanem šolanju

POKLIČITE, PIŠITE ALI SE OSEBNO OGLASITE V: IMP LIVAR, d.d., KADROVSKA SLUŽBA, Ljubljanska c. 43, 1295 Ivančna Gorica, tel.: 061/778-122, najkasneje do 31.6.1999.

PRIDRUŽITE SE NAM!

Družba Prevent SPM, d.o.o., Mirna

objavlja prosto delovno mesto

TEHNOLOG

Pogoji:
- višja izobrazba tehnične smeri
- zaželjene delovne izkušnje na področju tehnologije
- znanje angleškega jezika
- znanje programskih orodij Word, Excel

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev ter opisom delovnih izkušenj pošljite v 8 dneh po objavi na naslov:
Prevent SPM, d.o.o., Mirna, Glavna cesta 41, Mirna
Kandidati bodo o odločitvi obveščeni v 15 dneh po opravljeni izbiri.
Dodatna pojasnila po telefonu 068/48-160!

DDV
DAVEK NA DODANO VREDNOST

REPUBLIKA SLOVENIJA
Ministrstvo za finance

Slovenija uvaja davek na dodano vrednost

OBVESTILO

REGISTRACIJA ZA DDV POTEKA DO 31.3. 1999

V skladu z določbami 76. člena Zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS št. 89/98) ter 114. členom Pravilnika o izvajanju Zakona na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 4/99), morajo osebe (pravne, s.p.p. in fizične), ki kjerkoli neodvisno (samostojno) opravljajo dejavnost in so v letu 1998 dosegle **višji promet od 5,000.000 tolarjev**, predložiti davčnemu organu izpolnjen obrazec za registracijo (DDV-P)

do 31.3.1999.

Obrazce DDV-P lahko dvignete na vašem najbližjem davčnem uradu ali izpostavi **od 1.3.1999 dalje**. Izpolnjene obrazce lahko dostavite osebno ali pošljete po pošti s povratnico krajevno pristojnemu davčnemu uradu.

V primeru, da ne morete osebno prevzeti obrazca, pokličite na pristojno enoto DURS, od koder vam ga bodo poslali po pošti.

Davčni zavezanci in druge osebe lahko informacije v zvezi **z registracijo in izpolnjevanjem obrazca DDV-P** dobijo na izpostavah in davčnih uradih ter v :

- INFO pisarni za DDV po telefonu (**061-17-34-410** in **061- 17-34-412**) **vsak torek in četrtek od 10. do 12. ure,**
- po elektronski pošti **ddv.info@gov.si**
- po internetu: **www.sigov.si/mf/slov/ddv/ddv.html**
- ali po pošti na naslov : *Projekt DDV, INFO pisarna, Železna cesta 18, Ljubljana.*

---

zavarovalnica tilia, d.d.
novo mesto

o b j a v l j a

prosto delovno mesto za nedoločen čas:

1. **ZAVAROVALNI ZASTOPNIK** (za prodajo premoženjskih in osebnih zavarovanj) **za območje KOSTANJEVICE**

in

i š č e

2. **HONORARNE ZASTOPNIKE** za prodajo premoženjskih in osebnih zavarovanj za območje Dolenjske in Posavja z možnostjo kasnejše sklenitve delovnega razmerja

Od kandidatov pričakujemo:
- srednješolsko izobrazbo
- 1 leto delovnih izkušenj
- vozniški izpit in lasten prevoz
- veselje do dela z ljudmi.

Bodočim sodelavcem nudimo stimulativni zaslužek ter brezplačno strokovno izobraževanje.

Če ste komunikativni in imate navedene pogoje, vas vabimo, da svoje ponudbe z dokazili o doseženi stopnji strokovne izobrazbe in kratkim življenjepisom pošljete kadrovski službi Zavarovalnice Tilia, d.d., Novo mesto, Seidlova cesta 5, v roku 8 dni.

RIC
Razvojno izobraževalni center Novo mesto

sprejema prijave za vpis v izobraževalne programe za leto 1999/2000

OSNOVNA ŠOLA ZA ODRASLE IN MLADOSTNIKE

- 6., 7. in 8. razred, **brezplačno**

Obrazce za prijave dobite v RIC Novo mesto.

POKLICNE IN STROKOVNE SREDNJE ŠOLE

- **TRGOVEC** (IV. stopnja izobrazbe)
- **POSLOVNI TAJNIK** (IV. stopnja izobrazbe)
- **EKONOMSKO-KOMERCIALNI TEHNIK** (V. stopnja izobrazbe)
- **UPRAVNI TEHNIK** (V. stopnja izobrazbe)
- **POSLOVNI TEHNIK** (3+2 program, V. stopnja izobrazbe)

Prijave sprejemamo na obrazcih št. 1.20, ki jih dobite v Mladinski knjigi ali v RIC Novo mesto.

PROGRAM PREKVALIFIKACIJ

- prekvalifikacija za poklic **PRODAJALEC**
- prekvalifikacija za poklic **POSLOVNI TAJNIK**
- prekvalifikacija za poklic **EKONOMSKI TEHNIK**

Prijave sprejemamo na obrazcih št. 1.20, ki jih dobite v Mladinski knjigi ali v RIC Novo mesto.

IZREDNI ŠTUDIJ

- **EKONOMSKO POSLOVNA FAKULTETA Maribor visokošolski strokovni program "Poslovna ekonomija"**
- **VISOKA UPRAVNA ŠOLA Ljubljana visokošolski strokovni program "Javna uprava"**
- **FAKULTETA ZA ORGANIZACIJSKE VEDE Kranj visokošolski strokovni program "Organizacija in management"**

Prijave sprejemamo na obrazcih št. 1.71/1, ki jih dobite v Mladinski knjigi ali v RIC Novo mesto.

V vseh programih veljajo omejitve vpisa!

Prijave in informacije:

RIC Novo mesto, Novi trg 5
telefon: 068/326-319, 326-341

OBČINA ČRNOMELJ
8340 Črnomelj, Trg svobode 3

tel. 068/52-040, fax 068/51-117
e-mali: obcina.crnomelj@siol.net

O B V E S T I L O

OBČINA ČRNOMELJ, Trg svobode 3, ČRNOMELJ, objavlja na podlagi 15. člena Pravilnika o merilih in postopkih za dodeljevanje socialnih stanovanj v najem (Ur. list RS 67/93)

JAVNI RAZPIS ZA DODELITEV SOCIALNIH STANOVANJ V NAJEM NA OBMOČJU OBČINE ČRNOMELJ

Razpis traja od 5.3.1999 do vključno 19.3.1999.

Splošni pogoji razpisa in natečajni postopek so objavljeni na krajevno običajen način - na oglasni deski Občine Črnomelj, Centra za socialno delo, Upravne enote Črnomelj in krajevnih skupnosti na območju občine Črnomelj.

Vse podrobne informacije pa interesenti dobijo na Referatu za okolje in prostor Občine Črnomelj, soba 24, tel. 52-040 int. 222.

OBČINA ČRNOMELJ

VIKTORJI 1998

VIKTORJI '98 **RADIO**

GLASUJEM ZA

IME IN PRIIMEK

NASLOV

DL 9

VIKTORJI '98 **TV**

GLASUJEM ZA

IME IN PRIIMEK

NASLOV

DL 9

VIKTORJI '98 **GLASBA**

GLASUJEM ZA

IME IN PRIIMEK

NASLOV

DL 9

Spoštovani bralci,

tudi Dolenjski list se je pridružil Stopovi akciji za izbor najpopularnejše radijske in televizijske osebnosti ter najbolj priljubljenega glasbenega izvajalca ali skupine v lanskem letu. Zmagovalci bodo prejeli nagrado Viktor.

Glasujete lahko na priloženih glasovnicah, ki jih pošljite na naslov:
Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Glavni trg 24, s pripisom **"Viktor"**.

Glasovnice iz tokratnega Dolenjskega lista bodo veljavne, če bodo prišle v uredništvo do **torka, 9. marca.**

DOLENJSKI LIST
vaš četrtkov prijatelj

Novi simbol nove storitve

E.P.S. - elektronsko pismo

Elektronska poštna storitev

Uporabniku nudimo celoten servis od oddaje podatkov do dostave naslovniku. Torej:
- izdelavo,
- izpis,
- kuvertiranje,
- dostavo pisem, računov, položnic ali pa reklamnih sporočil.

POŠTA SLOVENIJE
http://www.posta.si
e-mail: info@posta.si

BORCI SO SPREJELI PROGRAM PRIREDITEV

KOČEVJE - Letošnji načrt prireditev Območnega odbora Zveze združenj borcev in udeležencev NOB Kočevje predvideva vrsto srečanj in udeležbo na številnih prireditvah v drugih krajih. V minulem tednu so člani te organizacije prisostvovali na 37. memorialu v spomin na 26 zmrznjenih partizanov na Matič poljani pri Mrkolju, ki so izgubili življenja v februarju 1944. Ob tej priložnosti so se spomnili tudi na borce 18. slovenske divizije NOB, ki so se bojevali na območju Gorskega Kotarja v republiki Hrvaški. Prihodnji mesec načrtujejo udeležiti se spominskih slovestnosti v Makošah in Jelenovem Žlebu.

V juniju in juliju načrtujejo organizirati proslavi v Fari in Taborski steni nad Osilnico v spomin na 57. obletnico začetka vstaje slovenskega ljudstva proti okupatorju.

V. D.

POGREBNE IN POKOPALIŠKE STORITVE

Leopold Oklešen
K Roku 26, Novo mesto
☎ **068/323-193**
mobitel: **0609/625-585**
0609/615-239
delovni čas: **NON STOP**

Vsi, ki so upravičeni do povračila pogrebnih stroškov, imajo pri celotni storitvi le minimalno doplačilo.
Opravljamo tudi prevoze v tujino in v nekdanje jugoslovanske republike.

ZAHVALA

V 70. letu starosti je omagala v boju s hudo boleznijo in nas tiho zapustila naša draga žena, mama, babica, sestra, teta

CVETKA - TEREZIJA DJUKIČ

roj. Berus

iz Novega mesta, Nad mlini 33

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in vsem, ki ste nam pomagali v teh težkih trenutkih, nam izrazili sožalje, darovali cvetje, sveče in jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Zahvala osebju Internega in Kirurškega oddelka bolnice Novo mesto, podjetjem Kovinar, Renault servis Brdar, pevcem za zapete žalostinke, g. župniku za lepo opravljen obred in sosedu g. Stanetu za ganljive besede ob grobu. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče in stari oče

JANEZ SIMONIČ

Podreber 2 a, Semič

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za darovano cvetje, sveče, ustno in pisno izraženo sožalje ter vsem, ki ste ga pospremili na zadnji poti. Hvala dr. Igorju Bostiču za zdravljenje in lajšanje bolečin, PGD Štrekljevec, gospodu župniku za pogrebni obred in sv. mašo ter govornikoma za poslovilne besede.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 69. letu nas je zapustila

MILKA TISOVEC

Zahvaljujemo se vsem vaščanom, g. župniku iz Prečne, govorniku g. Alojzu Turku, šmihelskim pevcem za zapete žalostinke in pogrebni službi Oklešen.

Vsi njeni

ZAHVALA

V naših srcih ti živiš,
zato pot nas vodi tja,
kjer v tišini spiš.
Tam lučka ljubezni vedno gori
in tvoj nasmeh med nami živi.

ZOFIJA SONJA MIŠJAK

1932 - 1999

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste v težkih trenutkih sočustvovali z nami, pokojni darovali cvetje in sveče, nam pa izrazili sožalje. Iskrena hvala vsem, ki ste pokojno pospremili na zadnji poti.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

V 77. letu starosti je tiho, a za vedno odšel od nas dragi mož, oče, stari oče, brat, stric in tast

FRANC LUZAR

upokojeni kurjač Splošne bolnice Novo mesto

iz Dol. Maharovca 1 pri Šentjerneju

Iskreno se zahvaljujemo vsem za darovano cvetje, sveče, za sv. maše, denarno pomoč in izraze sožalja. Še posebna zahvala gospodu župniku za sočutna nagovora, molitve in obred, cerkvenemu moškemu zboru za ganljivo petje, pihalnemu orkestru, dr. Baburiču in vsem, ki ste našega ata pospremili k večnemu počitku.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Pomlad v vinograd bo prišla
in čakala, da prideš ti,
sedla bo na rožna tla
in jokala, ker te ni.

V 75. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče, dedek, pradedek, brat, stric in tast

JOŽE KREVS

iz Češenc 32 pri Mirni Peči

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izraze sožalja, podarjene vence, cvetje in sveče. Posebna zahvala SŽ, d.d., Sekcija za vleko, Delovna enota Novo mesto, pevcem, glasbeniku za zaigrano Tišino, g. župniku za lepo opravljen obred ter pogrebnim storitvam Novak in vsem, ki so pokojnika v tako velikem številu pospremili na zadnji poti.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi dragega moža, očeta in dedka

CVETA FLORIJANA GAZVODA

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom, znancem, nekdanjim sodelavcem ter vsem, ki ste ga z nami spremljali na zadnji poti.

Žalujoči: žena Milena, hči Renata, vnukinja Petra

ZAHVALA

Razburkano tvoje
je bilo življenje,
a tiho tvoje
je bilo slovo.

V 69. letu starosti nas je nenadoma in tiho zapustil naš dragi brat, stric in svak

ANTON NUČIČ

iz Osrečja pri Škocjanu

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, vaščanom in znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in sveče ter spremstvo pokojnega na zadnji poti. Hvala g. župniku za lepo opravljen obred. Posebna zahvala Internemu in Pljučnemu oddelku Splošne bolnišnice Novo mesto ter pogrebni službi Blatnik. Vsem še enkrat hvala!

Vsi njegovi

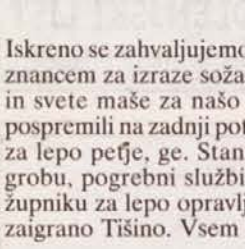

ZAHVALA

Spokojno spavaj in mirno,
saj trpljenja dosti je bilo.

V 85. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama, sestra in teta

TILKA PUNGERČIČ

s Štrita 2 pri Bučki

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izraze sožalja, vsem, ki ste darovali cvetje, sveče in svete maše za našo mamo ter jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Hvala cerkvenemu pevskemu zboru za lepo petje, ge. Stanki za poslovilne besede ob odprtem grobu, pogrebni službi Blatnik za organizacijo pogreba, g. župniku za lepo opravljen pogrebni obred ter trobentaču za zaigrano Tišino. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni

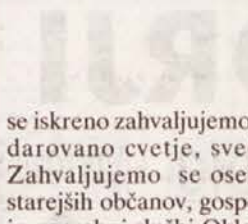

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice, prababice in tete

KAROLINE ŠVALJ

roj. Banič

iz Gor. Vrhpolja 8 pri Šentjerneju

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem za darovano cvetje, sveče, za sv. maše in izraze sožalja. Zahvaljujemo se osebju novomeškega kolektiva Doma starejših občanov, gospodu župniku za lepo opravljen obred in pogrebni službi Oklešen za organizacijo pogreba.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage in skrbne mame, stare mame, prababice, tete in svakinje

BARBARE BALKOVEC

vdove po zidarskem mojstru iz Vinice

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in bližnjim ter daljnim znancem, ki ste našo mamo pospremili na njeni zadnji poti, in vsem, ki ste nam ustno ali pisno izrazili sožalje, pokojni darovali cvetje in sveče. Za spoštljiv cerkveni pogrebni obred se zahvaljujemo župniku v Vinici g. Jožetu Račkemu, za dolgoletno skrb nad zdravjem in počutjem pokojnice pa zdravnici ge. dr. Liljani Špec in medicinski sestri ge. Danici Maljevec, za melodije slovesa moškemu pevskemu zboru iz Črnomlja, za poslovilne besede ob slovesu pa g. Rudetu Trempusu.

Hči Micka in sin Miroslav z družinama

OSMRTNICA

Iztekla se je življenjska pot naše drage upokojene sodelavke iz Sektorja za proizvodnjo zdravil

ANE MURN

Stopiče 20, Novo mesto

Od nje smo se poslovili v sredo, 24. februarja 1999, na pokopališču v Stopičah. S hvaležnostjo jo bomo ohranili v trajnem spominu.

Delavci in upokojenci Krke, tovarne zdravil, d.d., Novo mesto

Starši, pokličite!

Če menite, da vaši družinski odnosi niso dobri, če ste zaradi početja vaših otrok zaskrbljeni, če imate težave z njihovo vzgojo, pokličite nas! Poizkušali vam bomo pomagati, da bo vaše družinsko življenje lepše. Na vaš klic čakamo strokovnjaki posvetovalnice za učence in starše iz Novega mesta, in sicer vsak delovni dan od 13. do 15. ure. Telefonska številka je: 341-304.

ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem članicam Društva kmečkih žena Metlika za pomoč in sodelovanje pri vodenju društva. Prav tako hvala za izrečeno in izkazano zahvalo članic ob menjavi predsednice na zboru društva. Novi predsednici Martini Nemanič iz Drašičev pa želim veliko uspehov pri vodenju uspešnega društva.

ALENKA MEŽNARŠIČ
Metlika

ZAHVALA

Ob tvojem večnem domu,
Kolpa ti v slovo šumi,
solzno naše je oko,
ker te več med nami ni.

V 82. letu nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama, tašča, sestra in teta

JUSTINA SIMČIČ

roj. Lukanič

Breg 4, Vinica

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom za podarjeno cvetje in sveče, za izraženo ustno ali pisno sožalje in za vso pomoč. Hvala kolektivu Novak, Tovarni Labod za podarjena venca, Urološkemu oddelku novomeške bolnišnice, g. Hitiju za organizacijo pogreba, pevkam, g. župniku za opravljen obred in vsem, ki ste našo mamo pospremili na zadnji poti. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni, ki smo jo imeli radi

ZAHVALA

Vse do zadnjega si se boril,
da bi boj z boleznijo dobil.
A na koncu pošle so ti moči
in za vekomaj zaprl si oči.

Pomlad v tvoja polja in vinograd bo prišla
čakala bo, da prideš ti,
sedla bo na rosna tla
in zajokala, ker te ni.

V 63. letu starosti nas je po kratki in hudi bolezni zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat, stric in tast

ANTON GORŠIN

z Velikega Slatnika 37

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom Golobovim, prijateljem, znancem in vsem, ki ste nam izrazili sožalje, pokojnemu darovali cvetje, sveče in za sv. maše ter nam v težkih trenutkih stali ob strani. Zahvaljujemo se tudi Revozu Adjustaža O.6. in Intel servisu za podarjene vence, g. župniku za lepo opravljen mašni obred, pogrebni službi Oklešen, pevskemu zboru iz Šmihela in ge. Marici Lokar za poslovilne besede pred odprtim grobom. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

- *Kdor hodi na grob svojih staršev, ni ateist! Poglejte: umre oči, ti pa ga zlekneš in neseš v kanto. To bi bil čisti ateizem.* (Rode)
- *Cerkev slabi vse, česar se dotakne.* (Goethe)

ZAHVALA

V 72. letu nas je zapustil dragi mož, oče, stari oče in stric

ALOJZ JEVŠEVAR

s Sela pri Mirni

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, sodelavcem in znancem za darovano cvetje, sveče, denar za sv. maše ter pisne in ustne izraze sožalja. Posebna zahvala osebju Pljučnega oddelka Splošne bolnice Novo mesto, posebej dr. Hudoklinovi, župniku za lepo opravljen obred, govornici, pevcem, gasilcem, pogrebni službi Oklešen in vsem, ki ste se prišli poslovit od pokojnega. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: žena Zali, sinova Martin in Pavel z družinama, hči Ančka z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 85. letu starosti nas je za vedno zapustil naš oče, stari oče, pradedi, tast in stric

JANEZ KOTAR

iz Novega mesta, Seidlova 64

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem, stanovalcem Seidlove 64 za podarjeno cvetje in sveče ter izraze sožalja. Hvala negovalnemu osebju Doma starejših občanov iz Novega mesta. Posebej se zahvaljujemo g. proštu Lapu za lepo opravljen obred in pevcem iz Šmihela. Iskrena hvala vsem!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 88. letu starosti nas je zapustila naša draga sestra in teta

MARIJA GORENC

roj. Smrekar

iz Kandijske c. 47, Novo mesto

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za podarjeno cvetje, sveče, sv. maše in izrečeno sožalje. Posebno se zahvaljujemo dr. Kvasiču in patronažni sestri ge. Majdi Štimac za dolgoletne obiske na domu. Hvala tudi p. Luki za lepo opravljen obred, pevcem iz Šmihela za zapete žalostinke, pogrebni službi Oklešen in vsem, ki ste pokojno pospremili na zadnji poti.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Vsako pridno dobro delo
bo plačilo tam imelo,
le kdor dela dobro rad,
bo v nebesih tam bogat.
(A.M. Slomšek)

V 81. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

JANEZ KIRN

iz Goriške vasi 8

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem za darovano cvetje, sveče in tolažilne besede. Iskrena hvala gospodu kaplanu za lepo opravljeno pogrebno svečanost, pogrebni službi Blatnik, govornici Slavki Janežič ter upokojenskemu pevskemu zboru. Vsem najlepša hvala!

Žalujoči: vsi njegovi, ki smo ga imeli radi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega očita, moža, dedika in pradedika, strica

MIRANA HOČEVARJA

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom, ki ste v najtežjih trenutkih bili z nami. Hvala vsem za ustna in pisna sožalja, darovano cvetje in sveče. Posebna zahvala sodelavcem, g. župniku, g. govorniku ob odprtem grobu, g. Pezlju ter vsemu medicinskemu osebju Interne bolnišnice. Hvala tudi trobentaču za zaigrano Tišino in pogrebni službi Oklešen.

Žalujoči: vsi, ki smo ga imeli radi

ZAHVALA

V 67. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama, sestra in teta

JOŽEFA VENTA,

roj. Hribar

iz Novega mesta, Marjana Kozine 62

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam stali ob strani v težkih trenutkih slovesa.

Žalujoči: vsi njeni

V SPOMIN

Vidim te, nasmejana si, žareče imaš oči.
Slutim te, kako mi greš z roko skozi lase;
čutim te, kako pobožaš me.
Ali je mogoče pozabiti tebe, mama,
ki smo te imeli radi iz srca?

1. marca je minilo eno leto, odkar nas je za vedno zapustila naša draga mama

KATICA BARIČ

Zavedamo se velike praznine in jo zelo pogrešamo.

Vsi njeni

ZAHVALA

V 91. letu starosti je smrt iz naše družine iztrgala našo dobro mamico, staro mamo, prababico in sestro

JOŽEFO SMOLIČ

V dnevih žalosti nismo bili sami, zato se želimo zahvaliti vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedom, vaščanom, sodelavcem in bivšim sodelavcem, ki ste jo poznali in imeli radi. Hvala za vse pisne in ustne izraze sožalja, podarjeno cvetje, sveče in sv. maše ter kakršnokoli pomoč. Hvala tudi zdravstvenemu osebju ZD Kostanjevica za zdravljenje in osebju Internega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto za pomoč ob zadnji uri. Hvala g. župniku, pevcem, GD Prekopa in pogrebnikom ter vsem, ki ste se prišli poslovit od naše mamice in jo pospremili k njenemu zadnjemu počitku.

Vsi njeni
Dol. Prekopa, 1.3.1999

ZAHVALA

Življenje celo si garala,
za dom, družino vse si dala.
Sledi ostale so povsod
od dela tvojih pridnih rok.

Na svoji življenjski poti nas je v 87. letu starosti zapustila naša dobra mama, stara mama, babica, tašča in teta

ANA ŠTAMPFEL

roj. Bobnar

Potov Vrh 19

Živela je tiho, skromno in tako je tudi mirno zaspala. Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in vsem tistim, ki so jo poznali in imeli radi, nam izrazili sožalje, pokojni darovali vence, za sv. maše in sveče ter njen grob prekrili s cvetjem. Posebna zahvala duhovnikom, oddelku Revoza, d.l.i., Sodavičarstvu More, Društvu invalidov, Mateji za poslovilne besede, pevcem za zapete žalostinke in pogrebni službi Novak za organizacijo pogreba. Vsem še enkrat hvala!

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

V 85. letu starosti nas je zapustil naš mož, oče, ded in praded

IVAN JERŠIN

iz Črnomlja, Na utrdbah 14

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste se poklonili njegovemu spominu, mu darovali cvetje in ga pospremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi članom ZB in govorniku za poslovilne besede.

Vsi njegovi

TA TEDEN VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR - KINO - BELA TEHNIKA - ČESTITKE - ELEKTRONIKA - KMETIJSKI STROJI - KUPIM - MOTORNA VOZILA - OBVESTILA - POHIŠTVO - POSEST - PREKLICI - PRODAM - RAZNO - SLUŽBO DOBI - SLUŽBO IŠČE - STANOVANJA - ZAHVALE - ŽENITNE PONUDBE - ŽIVALI

tedenski koledar

Četrtek, 4. marca - **Kazimir**
Petek, 5. marca - **Janez**
Sobota, 6. marca - **Nika**
Nedelja, 7. marca - **Tomaž**
Ponedeljek, 8. marca - **dan žena**
Torek, 9. marca - **Frančiška**
Sreda, 10. marca - **40 mučenikov**

LUNINE MENE
10. marca ob 9.40 - **zadnji krajec**

kino

BREŽICE: Od 4. do 6.3. (ob 18. uri) komedija Za eno noč. Od 4. do 6.3. (ob 20. uri) melodrama Helenine ljubezni.

ČRNOMELJ: 5.3 (ob 20. uri) in 6.3. (ob 22. uri) slovenski film Temni angeli usode. 7.3. (ob 18. in 20. uri) romantična komedija Čarovnije za vsak dan.

KRŠKO: Od 4. do 7.3. (ob 18. uri) Babe - Pujs v mestu. Od 4. do 7.3. (ob 20. uri) kriminalni film Popolni umor. Od 8. do 11.3. (ob 20. uri) ljubezenska drama Helenine ljubezni.

METLIKA: 5.3. (ob 20. uri) romantična komedija Čarovnije za vsak dan. 7.3. (ob 20. uri) slovenski film Temni angeli usode.

NOVO MESTO: 4., 6. in 7.3. (ob 16. uri, 18.30 in 20.45), 5.3. ter od 8. do 10.3. (ob 18. uri in 20.30) akcijski film Državni sovražnik.

TREBNJE: 5.3. (ob 20. uri) in 7.3. (ob 17. uri) kriminalni film Popolni umor.

Jasnovidka Amalija
vam pomaga iz stiske in razočaranj vse na osnovi lastnega videnja.
Tel. **090-40-36**

film

• *RANE, drama (Rane, 1998, Srbija, 100 minut, režija: Srdjan Dragojević)*

Uf, končno nekaj res užitnega! Sicer pa nič čudnega, saj film prihaja iz Jugoslavija, kjer je kljub vsesplošni revščini in kaosu še vedno nekakšna filmska Meka. V nekdanji skupni širši domovini, še posebej pa v Srbiji, so dobre filme snemali skoraj kot po tekočem traku. In kar je pri tem najbolje, v vseh so igrali odlični karakterni igralci. Tekste so pisali scenaristi, ki so le redko zgrešili zgodbo, predvsem pa so znali fino duhovičiti.

Dragojevića se spomnimo po kontraverznem filmu Lepe vasi lepo gorijo. Postal je kult, marsikdo pa je menil, da je etično močno sporen, saj se je zdelo, da je film o vojni v Bosni takoj po njenem koncu, ko so rane še sveže in vasi še vedno tlijo, potrebuje čas in distanco. Toda gledali so ga vsi, Srbi so mu ploskali, Hrvati in Bosanci so hoteli nazaj na fronto, Slovenci smo bili zmedeni. Z Ranami teh težav ne bo, saj gre izključno za film o Srbih in o Srbiji. Leta 1991 Beograjčani evforično pozdravljajo junaške tanke, ki so osvobodili Vukovar, dvema mulcema, rojenima po Titovi smrti in ob razpadanju druge Jugoslavije, pa ni nič jasno. Pinki (Dušan Pekić) in Švaba (Milan Marić), mulca, ki sta še najstnika, hitro prerasteta svojega učitelja (odlični Dragan Bjelogrlić) in postaneta kompulzivna revolveraša in kriminalca, Kalita se ob šikanah, prevarah in strelnih ranah, ne poznata strahu, kaj šele milosti. Živita in streljata hitro, s statusnim kičem pištol, mobitelov, droge in avtomobilov. Tak je tudi film, ki nam z gosto in hitro montažo ne pusti zapreti od šoka presenečenih ust. Umiri se le v zaključni četrtinki, zdaj leta 1996, v finalnem in brutalnem dokazu večne prijateljske zvestobe, toda na tipično srbski samouničevalni način.

Mimogrede: Dragojević čudovito podaja širše startje duha, ki je nastal v času sankcij in poročil s frontnih črt. Navadni ljudje, ki so ostali brez plač in penzij, brez elektirke, bencina in kurjave, so od slepega krvoločnega navdušenja nad uspehi JNA prešli v pasivno opozicijo, ko v času režimskega TV dnevnika ves Beograd proti lažem z ekrana oglušujoče protestira kar s pokrovko ob pokrovko. Toda potem pa spet volijo Sloba.

TOMAŽ BRATOŽ

PBS.
Poštna banka Slovenije, d.d.

*S pomladjo lahko svoje prihranke povečate z vezavo sredstev za čas nad **1, 3, 6, 12, 24** ali **36** mesecev po ugodni obrestni meri na vseh poštah v Sloveniji.*

Informacije na tel. št.: 062/449 24 63, 228 82 46.

DOLENJSKI LIST

IZDAJATELJ: ***Dolenjski list Novo mesto, d.o.o.*** Direktor: ***Drago Rustja***

UREDNIŠTVO: ***Marjan Legan** (odgovorni urednik), **Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Jožica Dorniž, Breda Dušič Gornik, Tanja Gazvoda, Mojca Leskovšek-Svete, Martin Luzar, Milan Markelj, Lidija Murn, Pavel Perc* in *Igor Vidmar.***

IZHAJA *ob četrtkih. Cena posamezne številke **210 tolarjev**; naročnina za 1. polletje **5.330 tolarjev**, za upokojence **4.797 tolarjev**; letna naročnina **10.920 tolarjev**, za upokojence **9.828 tolarjev**; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. letno **21.840 tolarjev**; za tujino letno **70 evrov** oz. druga valuta v tej vrednosti. Naročila in odpovedi upoštevamo samo s prvo številko v mesecu.*

OGLASI: *1 cm v stolpcu za ekonomske oglase **2.800 tolarjev** (v barvi **3.000 tolarjev**), na prvi ali zadnji strani **5.600 tolarjev** (v barvi **6.000 tolarjev**); za razpise, licitacije ipd. **3.300 tolarjev**. Mali oglas do deset besed **1.700 tolarjev** (po telefonu **2.200 tolarjev**), vsaka nadaljnja beseda **170 tolarjev**; za pravne osebe je mali oglas **2.800 tolarjev** za 1 cm v stolpcu.*

ŽIRO RAČUN *pri Agenciji za plačilni promet: **52100-603-30624.*** Devizni račun: *52100-620-107-970-27620-4405/9 (Dolenjska banka, d.d., Novo mesto).*

NASLOV: ***Dolenjski list, 8000 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 212.***

Telefoni: *uredništvo in računovodstvo **(068)323-606, 324-200**; ekonomska propaganda in naročniška služba **323-610**; mali oglasi in osmrtnice **324-006**.*

Telefaks: ***(068)322-898.***

Elektronska pošta: ***info@dol-list.si*** Internet ***http://www.dol-list.si***

Nenaročenih rokopisov, fotografij in disket ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23-92) pristojnega državnega urada spada Dolenjski list med informativne proizvode iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje 5-odst. prometni davek.

Računalniški prelom in filmi: ***Dolenjski list Novo mesto, d.o.o.***

Tisk: ***DELO-TČR, d.d., Ljubljana.***

KMETIJSKI STROJI

TRAKTOR Tomo Vinkovič, 30 KS, enobrazdni plug in enoosno prikolico prodam. ☎ (068)65-526. 700

SAMONAKLADALKO Sip 22, prašiče po izbiri (25, 50, 80 in 200 kg), prodam. ☎ (068)73-532. 749

CISTERNO CREINA, 2200-litrsko, prodam. ☎ (068)89-670. 752

TRAKTOR UNIVERZAL 445 DT 4 x 4, od letnika 1989 dalje kupim. ☎ (068)42-991.

KARLOPEŠI 6 in tekoči trak, premični, 12 m, prodam, kupim pa dvopogondki traktor do 60 KM. ☎ (068)75-368. 761

SAMONAKLADALKO 19, obračalnik Sip, puhalnik Tajfun, prodam. ☎ (068)76-223.

KOSILNICO BCS D, zgrabljalnik, 2.5 m širine, in trosilec hlevskega gnoja Sip prodam. ☎ (041)626-177. 780

SAMONAKLADALKO SIP 19, cisterno, 2200-litrsko, IMT 53 in kosilnico BCS prodam. ☎ (068)344-183. 787

KROŽNE BRANE Olt Osijek, čelni nakladalec Riko Ribnica, zelo dobro ohranjen in 10-colski dvobrazdni plug prodam. ☎ (0608)75-411. 767

MOTORNA VOZILA

GOLF, letnik 1978, bencinar, registriran do 4/99, brezhiben, lepo ohranjen, samo 127.000 km, prodam. ☎ (068)324-557 ali (041)638-598. 383

FORD MONDEO 1.8 TD, letnik 10/95, registriran do 1/2000, prodam ali menjam za cenejše vozilo. ☎ (068)22-289 ali (041)726-649. 663

JUGO 55, letnik 1991, rdeč, dobro ohranjen, registriran za celo leto, prodam. ☎ (0608)20-319. 705

JUGO 45, letnik 1990, 80.000 km, bel, registriran, dobro ohranjen, prodam. ☎ (068) 342-668. 717

BMW 316, letnik 1987, zelo lepo ohranjen, prodam. ☎ (068)324-390. 724

R 5, letnik 1993, prvi lastnik, ugodno prodam. ☎ (068)28-714. 729

JUGO, letnik 1989, registriran do 12/99, jugo 55, letnik 1987, registriran do 9/)9, prodam. ☎ (068)75-334 ali (041)697-963. 731

R EXPRESS 1.4, letnik 1994, bel, s stekli, prodam. ☎ (068)73-486 ali (041)515-004.

NISSAN SUNNY 1.6 SLX, letnik 1989, dobro ohranjen, garažiran, prodam. ☎ (068) 344-083 ali (041)527-089. 736

DAIHATSU CHARADE 1.0 TS, letnik 9/91, brezhiben, prodam. ☎ (068)323-785, popoldan, 375-410, dopoldan. 738

126 P, letnik 1994, dobro ohranjen, registriran do 3/2000, prodam. ☎ (068)24-093, po 15. uri. 744

JUGO 45, letnik 1989, ugodno prodam. ☎ (068)89-556. 766

AUDI 100 2.8 E, letnik 1992, 157.000 km, CZ, električna stekla, električna zunanja ogledala, kombinacija z lesom, prodam za 1.500.000 SIT. ☎ (068)84-912 ali (041)629-729. 769

UNO 45, letnik 1990, rdeč, lepo ohranjen, prodam. ☎ (068)22-043. 770

PEUGEOT 306 XN, ohranjen, 5V, bel, prodam za 1.260.000 SIT. ☎ (068)82-116.

LADO SAMARO, letnik 1991, 5V, rdečo, ugodno prodam. ☎ (068)89-790. 775

CLIO BE BOP, letnik 1995, 77.000 km, 4V, prodam. ☎ (068)75-180. 777

126 P, letnik 1991, registriran do 31.1.2000, prodam. ☎ (068)44-730. 788

LAGUNO RXE 2.0, letnik 1995, 95.000 km, vsa oprema, ugodno prodam. ☎ (041)504-605. 790

R 19 1.4 RT, 4V, letnik 1994, 78.000 km, registriran do 1/2000, kovinsko zelem, prodam. ☎ (041)504-605. 791

R 4, letnik 1987, bel, registriran do 8/99, prodam. ☎ (068)73-828. 741

JUGO 45, letnik 1988, prodam. Tel.: **068/20-344**

SUZUKI
AVTOSERVIS MURN
Resslova 4, Novo mesto
☎ 068/24-791
SWIFT GAL že od 1,295.000 tolarjev

Za avtomobile **SUZUKI JIMNY** sprejemamo naročila **za dobavo v aprilu in maju!**

DOLENJSKA BANKA

SPLAČA SE VARČEVATI!

Za vezana tolarska sredstva Vam v Dolenjski banki nudimo ugodne obresti:

čas vezave	*fiksna obrestna mera*	*spremenljiva obrestna mera*
od 31 do 90 dni	TOM + 1,0 %	TOM + 1,0 %
od 91 do 180 dni	TOM + 1,8 %	TOM + 2,0 %
od 181 dni do 1 leta	TOM + 2,3 %	TOM + 2,5 %

Vse informacije v enotah Dolenjske banke, d.d.

POHIŠTVO

KUHINJO prodam ali menjam za drva ali prašiča. ☎ (068)324-390. 725

MIZO s štirimi stoli, štedilnik in hladilnik ugodno prodam. Mojca Kapš, Slavka Gruma 18, 8000 Novo mesto. 715

POSEST

ZAZIDLJIVO PARCELO v Novem mestu ali okolici (do 10 km), 1500 do 2000 m², kupim. ☎ (068)322-013, dopoldan ali (0609)623-086, popoldan. 702

ZIDANICO z vinogradom, 1300 m², sončna lega, nad Semičem v Beli krajini prodam. ☎ (063)33-908, zvečer. 707

V NEPOSREDNI BLIŽINI Šentjakoba pri Šentjerneju prodamo njivo, travnike, vinograd in gozdove. Colarič, Dom starejših občanov Novo mesto, ali na ☎ (061)651-154 ali (068)65-571. 708

VIKEND, vinograd, 200 trt, sadovnjak, voda, elektrika, asfalt, v Šentrupertu prodam. ☎ (061)344-642. 723

VINOGRAD z vikendom, 12 a, pri Brežicah prodam. ☎ (041)773-479, zvečer. 743

V BOJANJI VASI pri Metliki prodam vinograd s 400 trtami in manjšo zidanico z elektriko in vodo, na parceli 40 a. ☎ (068)59-041.

V TREBINCU prodamo novejši bivalni vikend s CK za 7.327.500 SIT. Media nepremičnine, ☎ (068)325-449 ali (041)636-746.

2 HA GOZDA med Mirno in Gabrovko in bikca, 10 tednov, prodam. ☎ (068)40-246.

PREKLICI

TEREZIJA BRULC, Cerov Log 22, opozarjam Martina Bregarja in njegovo ženo Zdenko iz Cerovega Loga, naj mi prenehata groziti in me žaliti, in to celo na mojem dvorišču. Prosim, da se mi v Dolenjskem listu javno opravičita, sicer ju bom sodno preganjala. 733

PRODAM

OPAŽ, smrekov, stropni ali talni, in zaključne letve, suh, prve ali druge klase, prodam. Dostava brezplačna. ☎ (063)451-082. 402

RDEČE VINO iz Pišec prodam ali menjam za hrastov ali smrekov les. ☎ (0608)65-526.

VINO, belokranjsko, belo in rdeče, prodam po 200 SIT. ☎ (068)69-123. 701

KOSTANJEVO KOLJE, dolžina po želji kupca, in pnevmatsko sejalnico Gaspardo prodam. ☎ (068)78-086. 709

KROMPIR, lanski uvoz, frizija, sante, karlingford, navan, dezire, cita ter jedilni krompir prodam. ☎ (061)785-097. 710

GARAŽNA in dvoriščna vrata z daljinskim odpiranjem in smrekove plohe, 5 cm, prodam. ☎ (068)82-035. 714

BALIRANO seno prodam. Cvelbar, Gorenja vas 22, Šmarješke Toplice, ☎ (068)73-194, zvečer, (0609)628-947. 726

DROBLJENO koruzno zrnje v sodih, kozolec toplar ter travnik pri Zburah prodam. ☎ (068)73-966. 732

KOSTANJEVO kalano kolje prodam. ☎ (068)41-074. 747

PRODAJA in montaža opaža, ladijskega poda, brun, obloge iz mediapana in iverice, plastificirano, in laminatov, izdelava lop, ut, balkonskih ter vrtnih ograj, petgul idr. ☎ (068)83-154. 755

DVE hladilni vitrini prodam, oddam pa lokal, 30 m². ☎ (068)323-575. 774

BELO in rdeče vino prodam. ☎ (068)82-187.

NOVI CLIO 1.9 D, letnik 1998, in R 5, letnik 1988, prodam. ☎ (068)75-191 ali (041) 523-597. 772

GOLF JX D, letnik 1988, 220.000 km, bel, 3V, registriran do 10/99, ohranjen, prodam. ☎ (0608)78-305. 778

AUDI 80 1.9 TDI avant, z vso opremo, letnik 1993, prodam. ☎ (068)89-306 ali (041) 610-726. 779

JUGO 55 A, letnik 1989, tehnični pregled do konca februarja 2000, bel, prodam. ☎ (068)81-990. 786

GOLF JGL D, letnik 1984, ugodno prodam. ☎ (068)73-180, po 16. uri. 722

R 5, letnik 1990, 5V, rdeč, prodam. ☎ (068)73-116. 754

MALO RABLJENO betonsko strešno opeko ugodno prodam. ☎ (068)373-680. 789

KOSTANJEVO KOLJE in hlevski gnoj prodam. ☎ (068)78-237. 735

SUHO SENO in predsetvenik prodam ali menjam za vino. ☎ (068)49-371. 748

KOTEL za žganjekuho in kovaški meh prodam. ☎ (068)79-838. 756

RAZNO

ŽENSKO za pospravljanje hiše 1 x tedensko, popoldan iščem. ☎ (068)371-9105, od 17. do 20. ure. 704

FITNESS CENTER v mestnem rekreacijskem centru vabi dijake, študente, upokojence, 2.500 SIT/mesec; zaposlene, 2.900 SIT/mesec.
Tel.: **068/341-867** in **341-914**

Opremljene in neopremljene poslovne prostore ter prostore za mirno dejavnost oddamo v najem v Slovenski vasi pri Mirni.
Informacije na: **44-288.**

V CENTRU Ljubljane prodam poslovni prostor, 109 m2, 4 prostori z WC, primeren za vse dejavnosti razen gostinstva, potreben adaptacije, prodam. ☎ (061)327-014. 712

V MOKRONOGU prodamo poslovni prostor, 300 m², za več dejavnosti. Cena 9.770.000 SIT. Media nepremičnine, ☎ (068)325-449 ali (041)636-746. 764

SLUŽBO DOBI

KV KUHARJA (-ICO), KV natakarico z izkušnjami redno zaposlim v Črnomlju. ☎ (041)732-474. 564

V HLADILNICI CIKAVA, Podbevškova, Novo mesto, potrebujemo voznika kamiona - kombija, privatnika z lastnim vozilom, za distribucijo oz. prevoz svežega sadja in zelenjave na relaciji Novo mesto-Grosuplje-Ljubljana-Novo mesto. ☎ (068)321-207 ali 321-209. 713

MONTERJE centralne kurjave in vodovodnih inštalacij za delo na terenu zaposlimo. ☎ (068)323-379 ali (0609)614-429. 719

KMETIJSKEGA tehnika zaposlim. ☎ (0609)628-947. 727

VOZNIKA C- kategorije, z opravljenim tečajem ADR, za razvoz kurilnega olja v okolici Trebnjega zaposlim. ☎ (068)44-246.

HONORARNO ali redno zaposlitev nudimo za dve prosti delovni mesti. Samo resni kandidati naj pokličejo na ☎ (0608)75-481, Milan. 742

V BARU SILVIJA zaposlimo simpatično dekle za delo v strežbi. ☎ (068)341-788 ali (041)773-507. 745

ŽELITE v prostem času s poštenim delom zaslužiti toliko, kot vi želite? Pokličite na ☎ (041)744-008. 758

SAMOSTOJNEGA kuharja ali kuharico zaposlimo za polovični delovni čas v Novem mestu. ☎ (041)637-352. 762

REDNO ali honorarno zaposlimo natakarico. ☎ (068)375-375. 771

VAŠ IZZIV - z nami in z vašim resnim delom 180.000 SIT in več mesečno. Možnost redne zaposlitve. ☎ (041)712-986. 782

NATAKARICO, KV ali priučeno, takoj zaposlimo. ☎ (068)46-400. 785

STANOVANJA

DVOSOBNO STANOVANJE, 57 m², v Ul. Slavka Gruma 56, Novo mesto, na novo adaptirano, v prvem nadstropju, prodamo. ☎ (068)375-990, dopoldan, 27-857, popoldan. 624

DVOINPOLSOBNO STANOVANJE na Seidlovi 20, Novo mesto, prodam. ☎ (061) 761-581. 703

V NOVEM MESTU, v Ul. Slavka Gruma in Nad mlini prodamo dvosobno stanovanje. Media nepremičnine, ☎ (068)325-449 ali (041)636-746. 763

V NOVEM MESTU, Nad mlini, prodam trisobno visokopritlično stanovanje, 64.80 m², z etažno plinsko centralno in telefonom. Prodam tudi vrstno zidano garažo v bližini stanovanja v Smrečnikovi. ☎ (068)342-172.

ŽIVALI

SPREJEMAMO NAROČILA za enodnevne kilogramske bele piščance ter rjave in grahaste jarkice. Martin Metelko, Hudo Brezje 16, Studenec, ☎ (0608)89-038. 168

PERUTNINARSTVO in valilnica Gunjilac, Senovo, obvešča vse stranke in cenjene kupce, da sprejema naročila za vse vrste belih, grahastih in rjavih enodnevnih in večjih kilogramskih piščancev. Vse informacije na ☎ (0608) 71-375. 245

MLADE NESNICE hisex, rjave, pred nesnostjo, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po ugodni ceni. Naročila in informacije: Jože Zupančič, Otovec, Črnomelj, ☎ (068)52-806, Gostilna Krulc, Mostec, Dobova, ☎ (0608) 67-587, Dušan Sajevec, Vavta vas 9, ☎ (068)84-111, Anita Janežič, Slepšek, Mokronog, ☎ (068)49-813. 279

PIŠČANCE, bele, rjave in grahaste nesnice prodajamo. Sprejemamo naročila! Kuhelj, Šmarje 9, Šenternej, ☎ (068)82-424. 457

RJAVE in grahaste jarkice ter bele piščance bomo prodajali od 7. marca dalje. Prevoršek, Čatež, ☎ (068)489-075. 632

RJAVE NESNICE in grahaste, stare 6 tednov, ter bele kilogramske piščance bomo prodajali od 20. marca dalje. Jože Jeršin, Račje selo, Trebnje, ☎ (041)708-571 ali (068)44-389. 638

PRAŠIČE, 60 do 80 kg, prodam. ☎ (062) 711-241. 711

PIŠČANCE, težke 1 kg, po 330 SIT, rjave jarkice, stare 15 tednov, in prašiče, težke 25 do 30 kg, prodajamo po 300 SIT. Zbiramo naročila za bele kilogramske piščance. Vrtačič, Pristavica 1, Šentjernej, ☎ (068)81-519. 716

KRAVO SIVKO, brejo 4 mesece, četrto telo, odlično mlekarico, prodam. ☎ (041)517-438. 720

VEČ KRAV po izbiri, dobre mlekarice, in ovce z mladiči prodamo. ☎ (068)89-516.

KRAVO SIVKO, brejo 5 mesecev, prodam. ☎ (068)81-856, zvečer. 746

JARKICE, rjave, pred nesnostjo, grahaste jarkice ter enomesečne bele piščance Jata prodajamo vsak dan. Ramovš, Šentrupert, ☎ (068)40-189 ali (041)542-756. 750

TELICO, staro eno leto, primerno za nadaljnjo rejo, prodam. ☎ (068)82-158. 757

SIAMSKE MUCKE prodam. ☎ (068)73-826. 759

SPREJEMAO NAROČILA za 18-tedenske jarkice. ☎ (061)777-732. 760

TELE, staro 8 tednov, prodam. ☎ (068)344-204. 768

BIKCA SIMENTALCA, starega 9 tednov, prodam. ☎ (068)341-815. 781

OVCE, mladice, ovne rodovniškega poreka, prodam. ☎ (068)43-980. 721

TELIČKA, starega 9 tednov, prodam. ☎ (068)344-007. 725

JAGENJČKE za zakol ali nadaljnjo rejo, hlevski gnoj ter črno in belo vino prodam. ☎ (068)68-611. 739

KRAVO SIMENTALKO, privesnico s telétom, prodam. ☎ (068)83-522. 740

RADIO UNIVOX
107.5 MHz UKV
Rožna ulica 39, Kočevje
tel./fax 061/855-666

Verjemite ali ne...

RADIO OGNJIŠČE

Krvavec 104,5 | Kum 105,9

TELEVIZIJA NOVO MESTO

vaš kanal

s Trdinovega vrha na kanalu 41

LERAN, d.o.o.

Prodamo:

- **stanovanja:**

Novo mesto, Šmarješke Toplice, Straža, Dol. Toplice, Žužemberk, Krško, Brežice, Sevnica, Ljubljana;

- **hiše:**

Novo mesto in okolica, Šmarješke Toplice, Škocjan, Šentjernej in okolica, Ratež, Črnomelj, Krško, Sevnica, Brestanica, Brežice, Kostanjevica, Mokronog, Semič, Metlika;

- **kmetije**:

občine Novo mesto, Črnomelj, Metlika;

- **vikende:**

Bela krajina, okolica Brežic in Krškega, Novo mesto z okolico, Dvor, Ajdovec, Straža, Otočec z okolico;

- **poslovne objekte:**

Novo mesto, Črnomelj, Krško;

- **zidanice:**

območje občin Novo mesto, Krško, Trebnje, Črnomelj;

- **oddamo v najem poslovne prostore in stanovanja.**

Oglasite na na sedežu podjetja ali nas pokličite na tel. **068/322-282**; **068/342-470** ali **0609/633-553**.

RADIO MAX
88,9 FM
87,6 FM

RADIO BREŽICE

na 88,9

in

95,9 MHz

Salon za pse

Budja - Ul. talcev 12 - Novo mesto

☎ 068/324-377

ZAVAROVANCI ZAVAROVALNICE WIENER STADTISCHE

Če ste vplačali enega ali več obrokov življenjskega zavarovanja, imate možnost delne povrnitve vplačanega zneska, tudi če ste polico izgubili.

- ***Zastopanje pri odškodninskih zahtevkih iz naslova nezgodnega zavarovanja.***

Tel. **062/622-227**, od 10 - 14.

STUDIO 103.0 MHZ

Restavracija Tango
Otočec

Vas ob dnevu žena 6. marca, ob 20. uri vabi na prijeten družabni večer!

- Modna revija trgovine Elit iz Novega mesta
- Nastopili bodo JASNA ZLOKIČ, NACE JUNKAR in ansambel OBJEM
- Skupaj s cvetličarno Bayer bodo poskrbeli za presenečenje za vse dame.

Informacije in rezervacije: 068/75-701, 75-419

KRKA ZDRAVILIŠČA

zavarovalnica triglav, d.d.

ŽIVLJENJSKI KROG

Ali ste med tistimi, ki želijo uspeti?

Če ste, potem se pridružite skupini uspešnih

ZAVAROVALNIH ZASTOPNIKOV ZA OSEBNA ZAVAROVANJA ZAVAROVALNICE TRIGLAV

OD VAS PRIČAKUJEMO:

- najmanj srednješolsko izobrazbo
- starost nad 20 let
- veselje do dela z ljudmi
- samoiniciativnost, iznajdljivost

PONUJAMO VAM:

- stimulativni zaslužek
- možnost dodatnega izobraževanja
- ustvarjalno delovno okolje
- možnost napredovanja
- možnost redne zaposlitve

Pisne prijave z dokazili o izobrazbi ter vaših pričakovanjih pošljite na **Območno enoto Krško, Trg Matije Gubca 3, 8270 Krško** (s pripisom kadrovska služba), in sicer v 8 dneh po objavi.

URARSTVO BUDNA ZA 8. MAREC

Če imate doma kakršnokoli zavrženo, odsluženo, pokvarjeno ali polomljeno uro, vam do 8. marca v zameno pri nakupu nove nudimo 20% popusta.

LE TEHNIKA Kranj

Vse za telefon GSM

tel: 068-322-127
BTC, Ljubljanska 27
NOVO MESTO

PHILIPS, PANASONIC, ALCATEL, MOTOROLA, SAMSUNG, NOKIA, TELITEL, MOBIČUK in REGLJA

VI NAM – MI VAM

oglas na kratko s pošto po ☎ 068/323-610 ali 041/623-116

odmevno objavo v DOLENJSKEM LISTU

UMETNI KAMEN za oblaganje fasad po najugodnejših cenah!

Izdelujemo ga v sivi, beli in rjavi barvi ter kombinacijah barv. Cena z dostavo in polaganjem cca 2.900 tolarjev 1 m². KOŠMRLJ, s.p., Meniška vas 7, Dolenjske Toplice. ☎ 068/65-882, 65-557.

PORTRET TEGA TEDNA

Tončka Starešinič

Tončki Starešinič so, potem ko je pred petindvajsetimi leti končala študij na pedagoški akademiji, kot črnomaljski štipendistki ponudili poučevanje na osnovnih šolah v Starem trgu ali v Adlešičih. Odločila se je za Adlešiče, ki so ji že kot dekletcu prirasli k srcu, saj je imela tam stare starše. Seveda poučevanje vsaj v začetku ni bilo tako romantično kot crkljanje pri dedku in babici. V šoli so jo hitro postavili na trdna tla, saj je začela s kombiniranim poukom prvošolčkov in drugošolčkov. Danes priznava, da ji kot začetnici ni bilo lahko, da pa ji je precej pomagalo prav to, da se je v Adlešičih vedno dobro počutila.

Šola pa ni bila le njeno službeno mesto, ampak sedem let, dokler si niso postavili hiše v Črnomlju, tudi dom njene družine. Gotovo je vse to ter dejstvo, da je bila šola vedno središče življenja v kraju, pripomoglo, da se Starešiničeva danes počuti v adlešiški šoli kot mati številne družine. To hitro ugotovi vsak, ki bodisi obišče šolo ali jo opazuje s šolarčki, ki jih je pripeljala na nastop. V njenih besedah in kretnjah je nekaj, kar je težko opisati z besedami. Izžareva namreč takšno materinsko toplino, da ji človek, četudi ni več rosno mlad, kar sledi. To obnašanje in vsa ta čustva prihajajo iz nje spontano in zave se jih šele, ko jo kdo na to opozori.

"Res je, da nikoli nisem delala razlik med otroki. Ob nastopih, in teh je bilo včasih veliko, so šli vedno vsi na oder. Eni so bili boljši recitatorji, drugi pevci, tretji plesalci. Vsem sem dala priložnost, da se izkažejo," je zadovoljna Starešiničeva. Njena prednost je prav gotovo v tem, da uči na manjši šoli, kjer se učenci bolj navežejo na učiteljice. Poleg tega dobro pozna ne le otroke in njihove starše, ki jih je prav tako poučevala, temveč tudi stare starše. Šola diha s krajem, tega pa so najbolj veseli starši, ki pripravljajo tudi različna srečanja. Vprašanje pa je, če bi bilo tako, če vrata podružnične šole, ki jo Starešiničeva tudi vodi, ne bi bila tako na stežaj odprta.

Tončka je v mladih letih v rojstni Perudini pri Vinici veliko časa preživela na paši. Otroci so se igrali pastirske igre, ki so se prenašale iz roda v rod. Nanje se je spomnila kot učiteljica. Mama ji je ponovno pripovedovala o igrah, na srečo pa je tudi med Adlešičani še kako živo tovrstno ljudsko blago. Rada je prisluhnila Cvitkovičevim pa Katici Adlešičevi, marsikaj so v domačih nalogah o nekdanjem življenju "izdali" tudi otroci. A ko je pred leti spremljala nastope belokranjskih otroških folklornih skupin, si je rekla: "Marsikaj od tega znam tudi jaz." Načrtno je začela zbirati otroške pastirske igre in leta 1992 pričela z otroško folklorno skupino. Znala jih je tako prižeti nase, da danes le redki od 45 učencev ne hodijo k folklori. "Vem, da so pastirske igre otrokom danes manj blizu kot računalniške, a ker se radi igrajo in so sproščeni, jim stare običaje približam preko igre, da niti sami ne vedo, kdaj se jih naučijo," razgrinja skrivnost svojega uspeha, ki so ga opazili tudi strokovnjaki.

Dvakrat so se Adlešičani predstavili celo na republiški reviji otroških folklornih skupin. Takrat je presenečena ugotovila, koliko odraslih sodeluje drugje pri nastopu ene otroške folklorne skupine. Adlešičani pa so imeli v vlogi zbirateljice gradiva, scenaristke, režiserke in kostumografinje le eno: Tončko Starešinič, ki je ob letošnjem kulturnem prazniku prejela tudi Županičičevo diplomo za delo na kulturnem področju.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

Izlet naročnikov Dolenjskega lista

Škofja Loka, Crnogrob, Jezersko, Preddvor

Na letošnji prvi izlet naročnikov Dolenjskega lista, seveda ste vabljeni tudi ostali, se bomo odpravili **v soboto, 27. marca, ob 7. uri izpred novomeške avtobusne postaje.** Naša prva postaja bo v Škofji loki, mestu, ki slovi po najbolj ohranjenem srednjeveškem jedru v Sloveniji. Obiskali bomo industrijski prodajalni Odejo in Kroj, nato pa pot nadaljevali do Crnogroba in si ogledali cerkev Marijinega oznanjenja, ki je eden najpomembnejših umetnostnih spomenikov v Sloveniji. Zapeljali se bomo še do Jezerskega, priljubljenega gorskega turističnega kraja, in izlet zaključili v Preddvoru, kjer ob manjšem umetnem jezeru stoji graščina Hrib, ki je preurejena v gostinski in hotelski objekt; tu bomo imeli tudi pozno kosilo. Prihod v Novo mesto bo okoli 20. ure.

Cena za naročnike Dolenjskega lista je 3.900 tolarjev in za ostale 4.300 tolarjev.

Za izlet se prijavite čimprej, najkasneje pa do ponedeljka, 22. marca, na tel. številkah:
068/ 321- 115, 342-136

Na izlet vas vabita

DOLENJSKI LIST!

in

MANA turistična agencija

KONCERT GM ODER

ČRNOMELJ - Glasbena mladina Slovenije v sodelovanju z Glasbeno mladino Bele krajine priredi v okviru koncertov GM oder nastop violinista Zdravka in pianistke Snježane Pleše. Koncert bo v ponedeljek, 8. marca, ob sedmih zvečer v dvorani glasbene šole.

• Ljudje, ki so bili sposobni sprave, so se že zdavnaj spravili, glede česar imam tudi osebne izkušnje iz Suhe krajine. (Smrke)

NOVODOBNA GOLJUFIJA

Veliko obljubljal, nato pa izginil

Policisti prijeli mladeniča, ki je ponujal lažno delo na ladjah in naftnih ploščadih

KRŠKO, NOVO MESTO - Slovence pa tudi Hrvate so k dobremu zaslužku kar nekaj časa vabili mamljivi oglasi, ki so ponujali velik zaslužek na naftnih ploščadih. Če je za oglasi stala le ena oseba, je upanje, da se takšne ponudbe v časopisju ne bodo več pojavljale. Policisti uprave za notranje zadeve Krško so namreč prejšnji teden na mejnem prehodu Obrežje prijeli 31-letnega Borisa Mavriča, ki je osumljen kaznivega dejanja goljufije. Doma je z Rateža pri Novem mestu, vendar je začasno prijavljen v Ljubljani.

Oglasi, ki so bili objavljeni sprva v Dolenjskem listu, potem pa še v Salomonovem oglasniku in hrvaških Jutarnjem listu, Plavem Oglasniku, Večernem listu in drugod, so ponujali delo italijanskega podjetja Adriatica Line s sedežem v Milanu, ki naj bi iskalo delavce za zaposlitev na naftnih ploščadih in na ladjah. V oglasih je bila tudi telefonska številka, na kateri so tisti, ki so v upanju po zaposlitvi nasedli oglasu, dobili moškega, s katerim so se dogovorili za sestanek. Na sestanku so izvedeli za pogoje, izpolniti pa so morali tudi vprašalnik podjetja, za katerega naj bi bodoči delavci tudi delali.

Precej ljudi se je javilo na oglase, tako iz Slovenije kot iz Hrvaške, saj ni ostal skrit podatek, da bi lahko na ladjah zaslužili od 2.500 do 3.000 dolarjev na mesec, še bolj cenjeno delo pa naj bi bilo na naftnih ploščadih, kjer naj bi se zaslužki gibali tudi do 6.000 dolarjev.

Za delo, ki ga je urejal Boris - ta se je bodočim delavcem predstavljal kot Robert Kovačič - je od interesentov vnaprej zaračunal 200 dolarjev za ureditev zdravniškega spričevala in vize. Zadovoljen je bil z denarjem v vseh valutah, najsi je šlo za marke, tolarje, hrvaške kune ali drugo. A kdor je plačal, ne za Roberta ne za Borisa ni več slišal. Policisti so seznanjeni kar z nekaj primeri naplahtanih občanov: nedavno tega so mu nasedli štirje Hrvatje, ki so prišli v brežiški zdravstveni dom na pregled, kjer o tem seveda niso nič vedeli, v metliški zdravstveni dom pa se je napotil neki Karlovčan.

Policisti so Borisa prijeli prejšnji torek na mejnem prehodu Obrežje, pri sebi pa je imel v kovčku vso potrebno korespondenco za urejanje poslov: žige, blagajniške prejemke in drugo. Kot so nam povedali na UNZ Krško, pa naj bi prihodki od lažnih obljub za delo na ladjah in naftnih ploščadih ne bili edini nepošteni vir denarja, za zaslužek naj bi se potrudil še na drug način, z oglasi naj bi ponujal tudi delo na domu. V nekaj dneh so zainteresirani na dom prejeli paket z odkupnino 10.000 tolarjev, a ko so paket odprli, so bili nemalo presenečeni, saj so notri odkrili avtomobilske dele iz avtoodpada.

T. GAZVODA

KOGA JE ŠE OGOLJUFAL? - Policisti naprošajo vse, ki so nasedli Borisu Mavriču in ga prepoznajo na fotografiji, naj to sporočijo uradu kriminalistične službe UNZ Krško na telefon 0608 22 080.

MIRNSKA DOLINA

MIRNA - V petek, 5. marca, bo ob 19. uri v avli OŠ Mirna predstavitev monografije dr. Maje Topole Mirnska dolina Regionalna geografija porečja Mirne na Dolenjskem in kasete ter zgoščenke trebanjske pevske skupine Ragle z naslovom Prid no drev.

KONCERT MePZ KRKA IZ NOVEGA MESTA

TREBNJE - Zveza kulturnih društev Trebnje vabi na koncert Mešanega pevskega zbora Krka iz Novega mesta, ki bo v četrtek, 11. marca, ob 20. uri v avli Centra za izobraževanje in kulturo v Trebnjem, na Kidričevi 2.

V soboto že 6. Jurčičev pohod

Tudi minister Školč

VIŠNJA GORA, MULJAVA, KRKA - Občina Ivančna Gorica skupaj z drugimi soorganizatorji pripravlja v soboto, 6. marca, 6. Jurčičev pohod od Višnje Gore do Muljave, in naprej do Krke. Start bo od 7. ure naprej izpred višnjegorske gostilne Šerek, cilj okrog 15 kilometrov dolge planinske in literarne poti pa bo Jurčičevina na Muljavi, kjer bo ob 13. uri osrednja svečanost, na kateri bo slavnostni govornik minister za kulturo Jožef Školč.

Popotniki se bodo lahko razvedrili ob krajšem kulturnem programu, v galeriji Kresnička bodo odprli likovno razstavo del slikarke Emilije Erbežnik, v muljavskem kulturnem domu pa se bodo učenci Srednje šole Josipa Jurčiča Ivančna Gorica predstavili z igro I. Roba Deseti brat. Na Krki bo ves dan odprta Krška jama, ogled bo voden.

Organizatorji Jurčičeve poti so poskrbeli ne le za dobro prehodno pot, temveč tudi za dobrote domačih gospodinj, za zdravstveno službo in ob koncu za organizirane prevoze z avtobusi, ki bodo z Muljave vsake pol ure vozili do Ivančne Gorice in Višnje Gore.

L. M.

DOBRA ORGANIZACIJA - Uspeh Jurčičevega pohoda je odvisen predvsem od dobre organizacije, za kar skrbita tudi ivanški župan Jernej Lampret in direktor občinske uprave Vinko Blatnik.

Dolenjski list skozi 50 let

Čez slabo leto, 17. februarja 2000, bo minilo pol stoletja, odkar izhaja Dolenjski list. Do slovesne počastitve tega jubileja bomo povzeli nekaj novinarskih drobcev iz vseh dozdajšnjih letnikov, in sicer iz številk, ki si bodo datumsko najbolj blizu.

POGINILI OD LAKOTE

TREBNJE - 40-letni J. T. iz okolice Trebnjega je imel v februarju v hlevu 5 bikov in enega konja. Teh živali tri tedne ni hranil niti ni čistil odpadkov, tako da so zaradi lakote trije biki poginili, te pa je dalj časa pustil ležati kar v hlevu. Policisti bodo zoper osumljenca napisali kazensko ovadbo.

ARS RAMOVŠ

Visoko umetnost boste našli tudi v Metropolitanki, Veroni ali Salzburgu in glamur tudi v Parizu ali Dunaju...

Z manj miljami pa je bolj prijazno... V Brežicah bo lepše.

(061) 125 33 66

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Policistom je drselo, komunalci pa so vlekli zabojnike iz snega - Ker avtobus ni ustavil, je moral Jože štopati - Avtocesta ob Temenici! - Bravo fizioterapevtom in petrolovcem

Kupi snega vidno kopnijo, vendar spomin na zasnežene dni med našimi bralci ne popusti. **Brane iz Črnomlja** se tako še danes čudi dogodku pred stavbo sodnika za prekrške v Črnomlju. "V petek, 19. februarja so se morali policisti, ki so k sodniku za prekrške prinašali prijave, oprijemati stene, da so lahko prišli v stavbo. Menim, da bi morali tako pomembne dostope očistiti!" je dejal. **Sodnik za prekrške** pa je pojasnil, da so sneg pravočasno odmetali, vendar so morali kar nekaj juter zapored posipati tudi sol po pločniku.

Bralcu iz Podturna se smilijo fantje iz komunale, ki so morali vleči izpod visokih zametov zabojnike za smeti. Ker ima vsaka hiša v vasi lopato, mora biti z ljudmi nekaj narobe, če nosijo smeti dan za dnem v tako zametan zabojnik, namesto da bi prej počistili sneg!

Bojan iz romskega naselja v Šmihelu opozarja, da bi bilo prav, če bi kdo počistil tudi sneg na 150 do 200 metrihv ceste skozi to naselje. "Ulice čistijo povsod, le pri nas se to nikoli ne zgodi, čeprav tudi mi plačujemo prispevke. Menda krajevna skupnost plačuje traktorista za te namene. Saj ne zahtevamo, da bi bilo počiščeno takoj zjutraj, a po dveh dneh bi že lahko bilo," je bil užaljen.

Tudi v Dolenjem Maharovcu, ki velja za zgledno urejeno vas, je ob snegu zaškripalo. Minule dni so bili pločniki tako zasuti, da je sneg visel še na cesto in jo žožal. Tako nam je sporočila **bralka iz Šentjerneja.** Ob tem je še opozorila, da je nekdo snel tablo, ki je označevala naselje Šentjernej iz smeri Kostanjevica, pa je še zdaj ni.

Jože Prhne iz Orehovice pri Šentjerneju je moral v torek, 23. februarja, na štop iz Malega Slatnika v Novo mesto. Čakal je namreč avtobus na postajališču, ki pa so ga "zavzeli" policisti, da so ustavljali avtomobile. Avtobus novomeškega prevoznika I & I ni ustavil (morda se je ustrašil policistov), potnika pa sta ostala na Malem Slatniku. "Klical sem na dežurno številko na policiji, kjer so me izprašali, kot da sem kriminalec. Ali lahko policisti ustavljajo na takih mestih?" je vpraševal dežurno novinarko.

"Policisti praviloma lahko ustavljajo avtomobile na avtobusnih postajališčih, vendar bi se morali v času avtobusnih prihodov umakniti in omogočiti avtobusu, da ustavi," je povedal komandir Postaje prometne policije v Novem mestu **Aleksander Rešeta**, ki bo preveril primer na Malem Slatniku. Dodal je še, da policisti na postajališčih tudi nadzorujejo, ali avtomobili ustavijo za avtobusom, in drugo.

Tone Babič iz Benečije se ne strinja s trebanjskim županom, da so vsi v občini za bočno varianto avtoceste. "Nas, ki živimo v vaseh ob cesti, nihče ne vpraša. Zdaj gre cesta pod naseljem, po novem naj bi jo zgradili še zgoraj. Menim, da bi lahko brez večje škode cesto speljali ob Temenici, saj je ob njej samo ločje, ki ga lastniki bolj zažigajo, kot kosijo. Reko bi morali regulirati in zadržati v njej vodo, da ne bo več podobna smrdljivemu kanalu, preprečiti pa bi morali tudi polivanje gnojnice ob njej. Pristojne bi vprašal, kdaj so bili nazadnje ob Temenici, ki jo toliko ščitijo?"

Pločniki bi bili nujni v vasi Otočec, in sicer od trgovine do cerkve. Kot nam je pisal **bralec Andrej K.**, vaščani ne morejo varno k maši, na pokopališče ali k frizerju, saj do ceste segajo hiše, visoki betonski krajniki ali ograje. Kot je razložil predsednik sveta KS **Andrej Blažič**, so tu pločniki res nujni in zanje že obstajajo projekti, a je izgradnja povezana z gradnjo avtoceste.

Za lepši večer sta sledili še dve pohvali. **Marija iz Novega mesta** ima vsakovrstne izkušnje z zdravstvenimi ustanovami, veliko tudi slabih, zato je bila toliko bolj presenečena nad človečnostjo, pozornostjo in potrpežljivostjo osebja na oddelku za fizioterapijo v novomeškem zdravstvenem domu. **Stane Vlašič iz Metlike** pa se zahvaljuje delavcem novega bencinskega servisa Petrol v Metliki. Ob nakupu bencina je tam pustil 4.000 tolarjev preveč, pa so delavci ob pomoči Eda Petrica po avtomobilu ugotovili, kdo je, ga poklicali na dom in mu vrnili denar.

B. D. G.

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa le opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev – pokličite nas! Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet in po možnosti poiskali odgovor na vaše vprašanje. Na telefonski številki ***(068)323-606*** *vas čakamo vsak četrtek med 18. in 19. uro. Dežurni novinar vam bo pozorno prisluhnil.*

Dolenjski list

2. marca 1950

Frontovci vasi Gaberje spet prvi

Ko so frontovci Dolenjskih Toplic pred dnevi napovedali celemu novomeškemu okraju predvolivno tekmovanje, so se med prvimi oglasili frontovci naše partizanske vasi Gaberje na Gorjancih z odgovorom: sprejemamo tekmovanje!

Niso ostali le pri besedah. Sklenili so, da bodo na čast volitev opravili 500 prostovoljnih ur na popravilu vaških potov. Takih sklepov je okrajni odbor OF v zadnjih tednih dobil že celo kopico - prvi pa so se 23. februarja oglasili s poročilom o izvršeni obvezi spet Gaberčani. Niso opravili samo 500 ur na svojih cestah. S prostovoljnim delom so v 800 delovnih urah popravili precej poti in si tako olajšali promet.

Ne besede, dejanja govore o našem delu!

Naj živi Osvobodilna fronta - delovna armada pri graditvi socializma, srečnejše bodočnosti sedanjih in bodočih rodov!

Moč Ljudske fronte temelji na zavednosti njenih članov in iz nje tudi izhaja.

Take so obveze

V Rumanji vasi bodo uredili do volitev vaško perišče in napajališče za živino.

Na Dobravici bodo zgradili vaško perišče, tri gnojnične jame in higiensko uredili stranišča.

Kratke vesti

Strah pred ljudsko inšpekcijo. Da imajo nekateri uslužbenci ljudske oblasti zradi malomarnega izpolnjevanja svojih dolžnosti slabo vest, je pokazal primer ob pregledu poslovanja v KLO Brusnice. Grupa ljudske inšpekcije, ki je prišla na ljudski odbor, je slutila, da z razdeljevanjem živilskih nakaznic ni vse v redu. Administratorka krajevnega ljudskega odbora, ki je zakrivila nepravilno razdeljevanje, pa se je zbala članov ljudske inšpekcije in se pred njimi skrila - v stranišče. Tri ure je čakala za zaklenjenimi vrati, medtem pa so ljudski inšpektorji brez njene navzočnosti zlahka ugotovili, da se je imela za kaj skriti! Odgovornosti pa je skrivanje na stranišču seveda ne bo rešilo.

Kulturna postrežba. V Dolenjskih Toplicah v Zdraviliški restavraciji mora gost čakati na postrežbo po pol ure, da se natakarju zljubi, da pride pogledat v lokal, seveda brez vprašanja, kaj bi gost hotel imeti. Mislimo, da taka postrežba nikakor ni v propagandne namene, posebno pa še ne v takem zdravilišču kot so Dolenjske Toplice.